

Leena Pokkinen

**Matkailualan koulutuksen kehittäminen KAO/Kuusamon toimipaikassa vuosina 2003–
2014 tutkinnon suorittaneiden näkökulmasta**

Opinnäytetyö

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Restonomi (ylempi AMK)

Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan koulutusohjelma

Syksy 2015

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Pokkinen Leena

Työn nimi: Matkailualan koulutuksen kehittäminen KAO/Kuusamon toimipaikassa vuosina 2003–2014 tutkinnon suorittaneiden näkökulmasta

Tutkintonimike: Restonomi YAMK

Asiasanat: matkailuala, ammatti-identiteetti, osaamistarpeet, työelämälähtöisyys

Tämän opinnäytteen tavoitteena on kehittää matkailualan koulutusta tutkintojen läpäisyasteen nostamisen, koulutuksen vaikuttavuuden ja työelämälähtöisyyden osalta. Tietoa, miten koulutusta tulisi kehittää, haettiin tutkimalla vuosina 2003–2014 valmistuneiden matkailualan perustutkinnon suorittaneiden mielipiteitä. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisiin työelämän tehtäviin matkailupalvelujen tuottajat ja matkailuvirkailijat ovat sijoittuneet, miten työ matkailualalla oli vastannut valmistuneiden odotuksia ja miksi tutkittavat valitsivat matkailualan koulutuksen opintoalaksi. Lisäksi haluttiin tietää, miten matkailualan perustutkinnon suorittaneiden mielestä matkailualan koulutus on vastannut työelämän osaamistarpeita.

Työ toteutettiin tapaustutkimuksena. Teoreettisessa viitekehyksessä selvitettiin ammatti-identiteetin muodostumista, matkailualan ammatillisia vaatimuksia, koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia paikallisille ratkaisuille sekä koulutuksesta työelämään siirtymistä. Tiedot kerättiin pääasiassa kvantitatiivisesti, puolistrukturoidulla kyselylomakkeella, joka lähetettiin kaikille, eli 223:lle vuosina 2003–2014 matkailualan perustutkinnon suorittaneelle henkilölle.

Kyselyyn vastanneista 38,5 % työskenteli matkailualalla, yli puolet vastanneista työskenteli muilla aloilla ja noin neljännes vastanneista oli työttömiä. Suurin osa vastaajista kertoi matkailualan työelämätodellisuuden vastanneen odotuksia, kolmannes ei osannut vastata kysymykseen ja noin 12 %:lla todellisuus vastasi odotuksia huonosti tai erittäin huonosti. Yli 60 prosentille vastaajista matkailualan koulutus oli ensisijainen hakutoive, ja noin kolmannekselle matkailualan koulutukseen tultiin, kun muualle ei päästy tai muilla aloilla ei opiskelu sujunut. Lähes 80 % vastaajista oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon, ja vain 4 % vastaajista oli melko tyytymätön koulutukseen. Koulutus vastasi melko hyvin työelämän osaamistarpeisiin yleisellä tasolla, mutta kehittämistarvettakin vastausten mukaan löytyi. Eniten osaamisvajetta suhteessa työelämän osaamistarpeisiin oli kielitaidossa, tieto- ja viestintätekniikantaidoissa, oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämisessä sekä ennakoitiosaamisessa. Korkea osaamisvajetta oli myös alan lainsäädännön ja sopimusoikeuden tuntemisessa sekä johtamisosaamisessa.

Opinnäytetyöhön liittyvä kehittämissuunnitelma kuvataan vuosikellona, jossa erilaiset työelämälähtöiset tapahtumat ja projektit rytmittävät lukuvuoden kulkua.

ABSTRACT

Author: Pokkinen Leena

Title of Thesis: Improving the Tourism Study Programmes in Kainuu Vocational College, Kuusamo. Perspectives of Graduates of Vocational Qualification in the Tourism Industry 2003-2014 on Working Life and Education.

Degree Title: Master of Hospitality Management

Keywords: tourism industry, occupational identity, competence needs, working life orientation

The objective of this thesis was to improve tourism education regarding the aspects of increase in qualification pass rate, effectiveness of training, and working life orientation. Information on how tourism education should be improved was sought by surveying the opinions of graduates of Vocational Qualification in Tourism Industry 2003–2014. The thesis explored what kind of duties and tasks have been assigned to tourism activities organisers and travel councillors, how jobs in tourism had met the expectations of the graduates, and why the researched graduates had chosen tourism industry as their field of study. What was also examined was how the training programme of tourism industry had corresponded with the professional requirements of working life.

The thesis was executed as a case study. In the theoretical framework, the formation of professional identity, professional requirements of tourism, opportunities presented for the education provider to make local solutions, and transition from training to working life were examined. The data was collected quantitatively using a structured questionnaire that was sent to all 223 graduates of Vocational Qualification in Tourism Industry during 2003-2014.

Of all respondents of the questionnaire, 38.5% worked in tourism, more than half worked in other professional fields, and a quarter were unemployed. Most of the respondents said that the everyday reality of working life had met their expectations, one in three could not answer the question, and approximately 12% of the respondents felt that their expectations had been met poorly or not at all. When applying to training, over 60 per cent had placed tourism industry programme as their first choice, while a third of the applicants chose the programme either because they were not accepted into other training programmes or they could not manage studying in other programmes. Almost 80% of the respondents were satisfied or very satisfied with their qualification, and only 4% said that they were quite dissatisfied with the programme. On a general level, the training programme corresponded quite well with the requirements of working life, but the respondents also found room for development. The areas where skill gaps were mainly found were knowledge of languages, information and communication technology skills, development of professional skill and know-how, and anticipating skills. Major skill gaps were also found in understanding the legislation and contract law of the industry, and in management skills.

As a part of this thesis, a development plan was made in which the following development targets were chosen: the advertising of the study programme to secondary school students, the development of occupational identity during studying, and the development of skills and competences needed in working life. The development plan is portrayed in the form of a year clock, in which the various annual events and projects set the rhythm of the school year.

ALKUSANAT

Valmistuin ammatinopettajaksi vuonna 1991. Silloin Suomi oli syöksymässä lamaan ja työttömiä oli 340 000. Lamasta noustiin ja Suomi kulki menestyksen aallon harjalla taloudenhoidon, koulutuksen ja kilpailukyvyn mittareilla mitattuna. Nyt, lähes 25 vuotta myöhemmin, historia toistaa jälleen kerran itseään: työttömiä on noin 200 000, valtio on syvästi velkaantunut ja kuluja pitää leikata. Entistä pienemmillä resursseilla pitää koulutusta kehittää entistä paremmaksi.

Noin neljännesvuosisadan kestäneen opettajaurani ajan olen yrittänyt valaa opiskelijoille tulevaisuususkoa ja luottamusta siihen, että elämä, ammattitaito ja itsensä jatkuva kehittäminen kannattelevat elämässä eteenpäin, olipa taloudellinen tila maassamme mikä hyvänsä. Osaajille on aina töitä. Opiskelun tulee tuntua merkitykselliseltä, opintojen aikana pitää saada tuntea onnistumisen iloa ja innostumista niin työhön kuin oppimiseenkin.

Työllistyäkseen nopeasti valmistumisen jälkeen on tärkeää, että opiskelijat hankkivat jo opiskellessaan hyvät ammatilliset verkostot työssäoppimisen ja erilaisten työelämän kanssa tehtävien projektien muodossa. Viimeisenä opiskeluvuonna monilla jo on työpaikka, osa hakee opiskelemaan ammattikorkeakouluun ja osa lähtee suorittamaan asevelvollisuuttaan. Joukossa on kuitenkin myös niitä nuoria, jotka ovat epävarmoja ja näköalattomia tulevaisuudestaan. Erityisesti heitä pitää tukea ja ohjata opiskelun aikana sekä koulutuksen päättyessä.

Olen itse pyrkinyt toteuttamaan elämänikäisen oppimisen ideaa koko työurani ajan. Nyt olen saamassa päätökseen jälleen yhden oppimiskokemuksen. Tälle matkalle on mahtunut paljon iloisia tapahtumia, uusiin ihmisiin tutustumista ja ystäväystymistä, luopumisen surua, oppimisen tuskaa sekä onnistumisen riemua. Lämpimät kiitokset kaikille kanssakulkijoilleni! Erityiskiitokseni menevät seuraaville henkilöille: Teija Vainikka ja Pasi Korhonen, Pertti Ervasti, Anne Koski-Heikkinen, Ulla Koskenkorva, Markku Ojala ja Anne Kivelä sekä rakkaalle perheelle kaikenkarvaisia otuksia myöten.

Kuusamossa 30.11.2015

Leena Pokkinen

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Opinnäytetyön toimeksiantaja.....	2
1.2 Ammatillisen koulutuksen haasteet opinnäytetyön taustalla	3
1.3 Tutkimusongelma ja kehittämiskohde	4
1.4 Opinnäytetyön rakenne.....	5
1.5 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset	6
2 AMMATILLINEN IDENTITEETTI JA AMMATIN VALINTA.....	8
2.1 Nuoruuden ja varhaisaikuisuuden kehitystehtävät.....	8
2.2 Opiskelu-aika ja ammatillisen identiteetin kehittyminen.....	11
2.3 Hakutoiveet ja ammattialan valintaan vaikuttavat tekijät.....	14
3 MATKAILUALA AMMATTINA	16
3.1 Matkailuala työllistäjänä.....	16
3.2 Matkailun toimialat ja työntekijät.....	17
3.3 Osa-aikaisuus, määräaikaisuus ja sesonkiluonteisuus	20
3.4 Stressinsietokyky ja monialaosaaminen	21
3.5 Matkailualan osaamistarpeet vuosille 2021–2026	22
4 MATKAILUALAN KOULUTUKSESTA TYÖELÄMÄÄN.....	24
4.1 Ammatillisen koulutuksen haasteet ja hyvä opetus	24
4.2 Mahdollisuudet paikallisille ratkaisuille ja kehittämistoimille	26
4.3 Työelämälähtöisyys ja osaamisperusteisuus uusissa opetussuunnitelmissa	27
4.4 Työllistyminen matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla	29
4.5 Onnistunut siirtyminen työelämään.....	31
5 TUTKIMUSSTRATEGIA.....	34
5.1 Tapaustutkimus.....	34
5.2 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus	35
5.3 Reliabiliteetti ja validiteetti	36
5.4 Tutkimuksen eettisyys.....	37
5.5 Aineiston keruu ja analysointi	38

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	40
6.1 Taustamuuttajat	40
6.2 Kiinnostus matkailualan koulutukseen	41
6.2.1 Aikaisemmat ammatilliset opinnot	41
6.2.2 Aikaisempi työkokemus	43
6.2.3 Eri tietolähteiden merkitys ammattialaa valittaessa.....	43
6.3 Siirtyminen työelämään valmistumisen jälkeen	48
6.3.1 Työsuhteen laatu.....	50
6.3.2 Ensimmäisen työpaikan hankinta.....	51
6.3.3 Matkailualalle työllistymisen ongelmat.....	52
6.4 Nykyinen työtilanne	54
6.4.1 Tehtävänimikkeet.....	56
6.4.2 Työelämän todellisuus matkailualalla ja siihen kohdistuvat odotukset.....	56
6.4.3 Nykyisessä työssä tarvittavat tiedot ja taidot.....	58
6.4.4 Samaistuminen matkailualan ominaisuuksiin.....	60
6.5 Koulutus ja työelämän vastaavuus	63
6.5.1 Tyytyväisyys matkailualan tutkinnon laatuun ja sisältöön	64
6.5.2 Erilaisten opetus- ja ohjausmenetelmien käyttö opetuksessa.....	65
6.5.3 Koulutuksen työelämävastaavuus.....	67
6.5.4 Muuta palautetta opinnoista	72
6.6 Työelämän osaamistarpeet vs. koulutuksen aikana kehittynyt osaaminen	73
6.7 Kiinnostus matkailualan lisä- tai täydennyskoulutukseen	74
7 MATKAILUALAN OPETUKSEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA.....	76
7.1 Kehittämissuunnitelman ideointi brainwriting-menetelmällä	77
7.2 Opintojen markkinointi yläkoululaisille.....	79
7.3 Ammatti-identiteetin kehittäminen.....	81
7.4 Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämiseen.....	84
7.4.1 Kielitaidon kehittäminen	85
7.4.2 Tieto- ja viestintätekniikan taidot	86
7.4.3 Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseen.....	86
7.4.4 Ennakointiosaamisen kehittäminen.....	87

7.4.5 Lainsäädännön ja sopimusoikeuden tuntemisen kehittäminen.....	89
7.4.6 Johtamistaitojen kehittäminen.....	90
7.4.7 Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen	91
7.4.8 Myynti- ja markkinointitaitojen kehittäminen	92
7.4.9 Työlainsäädännön ja työehtosopimusten opetuksen kehittäminen.....	93
8 POHDINTA.....	94
LÄHTEET	99
LIITTEET.....	

1 JOHDANTO

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä on keskeistä työelämän kehittämisenäkökulma. Tässä opinnäytetyössä se on matkailualan koulutuksen kehittäminen Kuusamon toimipaikassa. Tavoitteena on kehittää ja uudistaa matkailualan toimintaprosesseja ja muodostaa niille toimintamalli.

Koulutuksen kehittämisessä on ammatillisten taitojen lisäksi tärkeää läpäisyasteen nostaminen, alan opiskeluun motivoituneiden opiskelijoiden hankinta ja opiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittäminen. Opiskelijoiden työllistyminen mahdollisimman nopeasti valmistumisen jälkeen omalle alalleen on niin yhteiskunnan, opiskelijoiden, opettajien kuin koulutuksen järjestäjän näkökulmasta keskeistä.

Tietoa siitä, miten koulutusta tulisi kehittää, haettiin tutkimalla vuosina 2003–2014 valmistuneiden matkailualan perustutkinnon suorittaneiden mielipiteitä. Tutkimuksessa selvitettiin, matkailupalvelujen tuottajien ja matkailuvirkailijoiden sijoittumista työelämään, työhön sitoutumista ja ammatillisen identiteetin kehittymistä sekä koulutuksen ja työelämatarpeiden vastaavuutta.

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikka. Pohtiessani opinnäytetyön toteutusta polttivat tausta-ajatuksissa ammatillisen koulutuksen ajankohtaiset haasteet. Löytääkseni ratkaisuja edellä mainittuihin haasteisiin, valitsin työni tutkimusstrategiaksi tapaustutkimuksen, case studyn.

Seuraavissa alaluvuissa esittelen tarkemmin työn toimeksiantajan, ammatillisen koulutuksen ajankohtaiset haasteet, käyttämäni aiemmat tutkimukset, selvitykset ja hankkeet, tutkimusongelman sekä kehitystehtävän.

1.1 Opinnäytetyön toimeksiantaja

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikka. Kuusamon kaupunki luopui ammatillisen koulutuksen järjestämisestä vuoden 2007 lopussa, ja siitä lähtien oppilaitoksen ylläpitäjä on ollut Kainuu. Ensin ylläpitäjä oli Kainuun maakunta kuntayhtymä ja nykyisin Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos.

Kuusamon toimipaikan koulutukselliseksi vastuualueeksi on Kajaanin ja Kuusamon kaupunkien välisessä sopimuksessa määritelty Koillismaa ja Itä-Lappi. Alueeseen sisältyvät lähimpinä kuntina Kuusamo ja Taivalkoski sekä Salla ja Posio. Yhteensä näiden neljän kunnan asukasmäärä on noin 28 000 asukasta. Koillismaan kunnissa väestö ikääntyy ja vähentyy, ja siitä syystä myös vuosittaiset opiskelijamäärät vähenevät. Syksyllä 2015 ammatilliset opinnot aloitti vain 69 kuusamolaista suoraan yläkoulusta tullutta opiskelijaa. Elokuussa 2015 opintonsa aloittaneita opiskelijoita oli yhteensä 128.

Kuusamon toimipaikka on vähenevistä ikäluokista huolimatta edelleen monialainen oppilaitos, jossa opiskelee yhteensä noin 500 nuorta ja aikuista. Koulutusaloja ovat matkailu- ja ravitsemisalan lisäksi kone- ja metalliala, sähköala, rakennusala, puuala, kaupan- ja hallinnon ala, sosiaali- ja terveysala sekä kauneudenhoitoala. Aiempina vuosina saatettiin matkailualalla aloittaa kaksi ryhmää, mutta nykyisillä opiskelijamäärillä koulutusta aloitetaan yksi ryhmä joka vuosi. Joidenkin alojen, kuten esimerkiksi puualan, autoalan sekä hiusalan, koulutusta aloitetaan yksi ryhmä vain joka kolmas vuosi.

Henkilöstöä Kuusamon toimipaikassa on 51, joista opettajia on 43 ja muuta henkilökuntaa 8. Matkailualan opiskelijoita opettavat kolmen ammatinopettajan lisäksi myös ravitsemisalan opettajat, yhteisten tutkinnonosien opettajat sekä tekniikan alan opettaja.

Matkailualan koulutusta on Kuusamossa järjestetty jo 1980-luvulta lähtien. Aluksi se oli opistoasteen merkonomikoulutuksessa suuntautumisvaihtoehtona ja myöhemmin, opetussuunnitelmien uudistumisen jälkeen, koulutusta jatkettiin matkailualan perustutkintona. Kuusamon ammatti-instituutti oli 1990-luvun lopussa ja 2000-luvun

alussa yksi kahdeksasta ammattioppilaitoksesta, jotka olivat kehittämässä matkailualan perustutkinnon opetussuunnitelmia. Olin itsekin suunnittelutyössä tuolloin mukana, ja henkilökohtainen kiinnostukseni aiheeseen liittyikin juuri siihen, miten suunnittelu- ja opetustyössä on onnistuttu.

1.2 Ammatillisen koulutuksen haasteet opinnäytetyön taustalla

Ammatillinen koulutus on suurten haasteiden edessä nyt ja lähivuosien aikana. Väestön keskittyessä kasvukeskuksiin ovat väestökatoalueiden oppilaitokset pulassa vähenevien opiskelijamäärien sekä resurssien vuoksi. Moniarvoisuus yhteiskunnassa lisääntyy, ja opiskelijat ovat yhä heterogeenisimpia koulutustarpeineen ja -toiveineen. Samanaikaisesti koulutuksen resurssit niukkenevat ja koulutuksen järjestäjät joutuvat ankarasti pohtimaan, miten pienenevillä resursseilla koulutetaan entistä parempia osaajia. Pohdittavana on myös, minkälaista koulutuksen pitää olla ja mitä osaaminen on tulevaisuudessa. Vastaavatko osaaminen ja ammattitaito muuttuvia tarpeita?

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan vuonna 2017 siten, että jatkossa koulutuksen järjestäjille maksetaan ensisijaisesti suorituksista ja tuloksista, ei opiskeluajoista tai pelkästään opiskelijaa kohti tulevana valtionosuutena. Opetusministeriön tämän hetken suunnitelmissa on, että ammatillisen koulutuksen rahoitus tulee muodostumaan perusrahoituksesta, vaikuttavuusrahoituksesta ja suorituksiin perustuvasta rahoituksesta. Tämän uudistuksen tavoitteena on nopeuttaa tutkintojen suorittamista ja saada opiskelijat siirtymään nopeammin ja joustavammin työelämään. Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen estäminen ja tutkintojen suorittaminen määräajassa ovat tärkeitä haasteita koulutuksen järjestäjille jo rahoituksenkin kannalta.

Uudet opetussuunnitelmat astuivat voimaan 1.8.2015 tuoden opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opinnot yhä joustavammin ja henkilökohtaisempia opintopolkuja pitkin. Keskeistä opetussuunnitelmissa on aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, osaamisen hankkiminen työssäoppimisen

kautta ja osaamisen laadun varmistaminen työpaikoilla aidoissa työtilanteissa. Edellä mainitut haasteet ja niihin vastaaminen olivat tausta-ajatuksenani opinnäytetyötä suunnitellessani ja tehdessäni.

1.3 Tutkimusongelma ja kehittämiskohde

Tämän opinnäytteen tavoitteena kehittää matkailualan koulutusta tutkintojen läpäisyasteen nostamisen, koulutuksen vaikuttavuuden ja työelämälähtöisyyden osalta. Tietoa, miten koulutusta tulisi kehittää, haettiin tutkimalla vuosina 2003–2014 valmistuneiden matkailualan perustutkinnon suorittaneiden mielipiteitä. Tutkimuksen tavoitteena oli koulutuksen kehittämisen lisäksi tuottaa myös tietoa tietoa oppilaitokselle sekä matkailualan toimijoille valmistuneiden opiskelijoiden sijoittumisesta työelämään.

Tutkimuksen ongelma oli:

- Miten matkailualan koulutusta tulee kehittää, jotta läpäisyaste nousisi ja koulutuksen vaikuttavuus sekä työelämälähtöisyys lisääntyisivät?

Alustavaa ongelmaa tarkennettiin tutkimuskysymyksiksi, joilla kerättiin aineisto ongelman ratkaisuksi. Tutkimuskysymyksiä tiedonhaku varten olivat:

- Miten tutkinnon suorittaneet ovat työllistyneet?
- Miten tutkinnon suorittaneet asennoituvat matkailualan työhön?
- Mitkä tekijät vaikuttavat opiskelumotivaatioon?
- Kuinka hyvin koulutus vastaa työelämän osaamistarpeita?

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Kuusamossa valmistuneista matkailualan opiskelijoista vain matkailupalvelujen koulutusohjelman ja matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelman tutkinnon suorittaneita opiskelijoita. Tutkintonimekkeet edellä mainituista koulutusohjelmista ovat matkailupalvelujen tuottaja ja matkailuvirkailija. Tutkimuksen ulkopuolelle rajattiin

kokeiluopetussuunnitelman mukaan koulutetut matkailupalvelujen tuottajat ja matkailuvirkailijat sekä aikuisten näyttötutkintoina matkailualan perustutkinnon suorittaneet.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö muodostuu teoriaosasta, tutkimuksen tuloksista sekä kehittämisosasta. Luvussa 2 käsitellään ammatillisen identiteetin kehittymistä. Kiinnostusta matkailualaan ja matkailualan opiskeluun hakeutumisen syitä sekä sitoutumista ammattiin ja koulutukseen perusteltiin teorioilla nuoruuden ja varhaisaikuisuuden kehitystehtävistä, identiteetin ja ammatillisen identiteetin kehittymisestä.

Luvussa 3 määrittelevät matkailualan valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet koulutuksen rakenteita, tavoitteita, toimintaympäristöjä ja työtehtäviä. Opiskeluaikana opiskelija luo itselleen mielikuvaa matkailualan ammatista ja niistä työtehtävistä, joissa hän tulee työskentelemään valmistuttuaan ja juuri siksi opiskeluaika on tärkeä osa ammatillisen identiteetin kehittämisprosessissa. Luvussa vertaillaan opetussuunnitelmassa kuvattuja osaamistavoitteita sekä matkailu- ja ravitsemisalalan ennakointityöryhmän kuvauksia matkailualan ammattitaitovaatimuksista.

Matkailutyön tyypillisten piirteiden kuvauksessa käytettiin lähteenä Turismi Työnä (2006–2009) projektista saatua aineistoa. Projektissa tutkittiin niitä käytäntöjä, taitoja, tiedon muotoja ja sosiaalisia järjestelyjä, joita turismi tuottaa. Matkailualan työntekijöiltä vaaditaan moniosaamista, sopeutumiskykyä vaihteleviin olosuhteisiin ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Matkailutyölle asetetut odotukset ja toiveet eivät aina välttämättä kohtaa käytännön todellisuutta: työ on usein osa-aikaista, määräaikaista ja sesonkiluonteista.

Luvussa 4 siirrytään matkailualan koulutuksesta työelämään. Tavoitteena on, että siirtyminen työelämään tapahtuisi mahdollisimman nopeasti tutkinnon suorittamisen jälkeen. Onnistuneelle työllistymiselle tyypillisiä piirteitä kuvataan Husmanin (2013)

ja Teichlerin (1999) luokituksen mukaan. Tilastotiedot työllistymisestä matkailualalle ovat peräisin Tilastokeskuksen (2015) sekä Kauppilan ja Kuoskun (2012) tutkimuksista.

Luvussa 5 selvitetään tutkimusstrategiaa. Tutkimuksen tulokset esitetään luvussa 6, ja luvussa 7 ehdotetaan tapoja kehittää matkailualan opetusta. Kehittämismalli esitetään vuosikellon muodossa, jota voidaan jatkossa ja tarpeen mukaan täydentää.

1.5 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset

Matkailualalle työllistymistä selvittävinä tutkimuksina käytettiin Haaga ammattikorkeakoulun tutkimusta vuosina 2002–2003 matkailualalta valmistuneiden sijoittumisesta työelämään ja Tilastokeskuksen selvitystä tutkinnon suorittaneiden pääasiallisesta toiminnasta vuoden kuluttua valmistumisesta koulutusalan mukaan. Kauppilan ja Kuoskun (2012, 22) tekemässä matkailun aluetaloudellisesta selvityksestä saatiin tietoa matkailun välittömästä työllisyydestä Kuusamossa.

Matkailualan ja matkailuammattien kuvauksessa käytettiin lähteenä Lapin yliopiston ja Metsäntutkimuslaitoksen Rovaniemen yksikössä toimivan Suomen Akatemian toteuttaman Turismi Työnä (2006–2009) projektista saatua aineistoa, jossa tutkittiin niitä käytäntöjä, taitoja, tiedon muotoja ja sosiaalisia järjestelyjä, joita institutionalisoitunut turismi tuottaa.

Koulutusalan valintaan ja keskeyttämiseen liittyvien tietojen lähteenä käytettiin Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaa, joka on Opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja koulutuksen järjestäjien yhteishanke ja jonka avulla pyritään vähentämään koulutuksen keskeyttämistä ja lisäämään normaaliajassa tutkinnon suorittaneiden osuutta. (Vehviläinen 2014, 7.)

Ammatillisten opiskelijoiden käsityksiä hyvästä opetuksen laadusta löytyi niin ikään koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmasta ja Kolvi-hankkeesta. Taloudellisen tiedotustoimiston tutkimukset nuorten hakeutumisesta ammatilliseen koulutukseen ja ammatillisen koulutuksen valintaperusteista olivat pohjana myös tähän

opinnäytteeseen liittyvässä kysymyslomakkeen kysymyksissä, joilla haettiin tietoa ammatilliseen koulutukseen hakeutumisesta.

2 AMMATILLINEN IDENTITEETTI JA AMMATIN VALINTA

Tässä luvussa käsitellään nuoruuden ja varhaisaikuisuuden kehitystehtäviä, identiteetin kehittymistä yleensä sekä ammatillisen identiteetin kehittymistä. Kaikilla edellä mainituilla on merkitystä siihen, miten opiskelija sitoutuu valitsemansa alan opiskeluun sekä myöhemmin ammattialaansa.

2.1 Nuoruuden ja varhaisaikuisuuden kehitystehtävät

Psykososiaalisessa persoonallisuusteoriassa elinikä kuvataan jatkuvana persoonallisuuden kehityksenä, jossa yksilön kasvu ja kehitys tapahtuvat perheen, kaveripiirin, koulun ja muun sosiaalisen ympäristön muodostamassa sosiaalisessa kontekstissa. (Kuusinen 1995, 316–317; Lehtinen, Kuusinen & Vauras 2007, 225.)

Nuoruusiän kehityskulkua vievät eteenpäin monet muutokset, joista osa liittyy fyysiseen kasvuun, osa ajattelun kehittymiseen ja osa sosiaalisiin tekijöihin, jotka ulottuvat lähimpien ihmisten odotuksista aina yhteiskunnan rakenteisiin. Ystäväpiirin ja myöhemmin läheisen ihmissuhteen valinnalla, kuten myös harrastuksilla, koulutyöllä ja koulutusvalinnoilla, nuori antaa suuntaa elämälleen. Nuoruusiän valinnat luovat pohjaa sille elämäkululle, jonka nuori aikuisena elää. Kiinnostus kohdistuu oman tulevaisuuden keskeisiin ratkaisuihin, kuten koulutukseen, ammatinvalintaan ja ihmissuhteisiin liittyviin ratkaisuihin. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 142–147.)

Nuoren tavoitteena on löytää oma ajatteleva persoonansa. Turusen (2005, 155–156) mukaan aatteellinen ja filosofinen pohdiskelu on nuorelle tyypillistä, sillä nuori pyrkii saavuttamaan oman otteen todellisuudesta. Persoonallisen kehityksen näkökulmasta nuorelle on hyödyllistä kehittää itsenäisesti omia käsityksiä asioista. Nuori aikuinen on monin tavoin epäitsenäinen ja hänelle tarjottavien virikkeiden armoilla. Itsenäistymispaine merkitsee sitä, että koulutuksen tulisi olla epäautoritaarista. Nuorella aikuisella tulee olla tilaa kuunnella omia tuntojaan,

kokeilla taitojaan ja etsiä omia käsityksiään asioista. Autoritaarisuus ja muu ankara muotojen vaatiminen ei ole pedagogisesti viisasta tässä vaiheessa.

Robert Havighurstin vuonna 1948 esittämässä *kehitystehtäväteoriassa nuoruuden kehitystehtäviä* ovat sukupuolisen identiteetin herääminen, ystävyys- ja parisuhteiden luominen, kouluttautuminen ja valmistautuminen työ- ja perhe-elämään. Myöhäisnuoruuden ja varhaisaikuisuuden kehitystehtäviä taas ovat elinkumppanin tai puolison valinta, perheen perustaminen ja työelämään siirtyminen. (Nurmi ym. 2014, 149.)

Elder kuvasi vuonna 1985 muuttuvaa sosiaalista ympäristöä käsitteellä *roolisiirtyminen*. Erilaisia roolisiirtymiä ovat vaikkapa siirtyminen koululaisesta matkailualan opiskelijaksi ja ammatinopiskelijasta matkailualan ammattiin tai ammattikorkeakoulun opiskelijaksi. Baltes käytti vuonna 1980 samasta ilmiöstä käsitettä normatiivinen elämäntapahtuma. Jotkut elämäntapahtumat ovat siinä mielessä normatiivisia, että ne tapahtuvat todennäköisimmin tietyn ikäisenä, kuten peruskoulun päättäminen ja toisen asteen koulutukseen hakeutuminen. (Nurmi ym. 2014, 149.)

Mayer puhui vuonna 1986 *institutionaalisesta urasta*. Sillä tarkoitetaan ihmisen kehitystä sääteleviä institutionaalisia polkuja ja solmukohtia, joista esimerkkinä ovat koululaitoksen mahdollistamat valintapolut: peruskoulusta lukioon tai ammatilliseen koulutukseen. Toinen institutionaalinen ura löytyy työelämän piiristä. Erityisesti työelämään kiinnittyminen on nykyään niin monipolvinen tapahtumakulku, että urasta puhuminen on ymmärrettävä laajaksi elämänvaiheeksi. (Nurmi ym. 2014, 149–150.)

Työuran hallintaan kohdistuvaa pystyvyyden tunnetta ja vastoinkäymisiin varautumista voidaan vahvistaa ryhmäohjauksella ja vertaistuellalla. Pystyvyyden tunteet ja stressinhallintataidot luovat yhdessä sitkeyttä, joka kannattelee ihmistä työuraan liittyvissä muutoksissa, siirtymävaiheissa ja mahdollisissa vastoinkäymisissä. Riittävän varhaisessa vaiheessa opittuna hallintavalmiudet rakentavat kestävä pohjan työuralle. Hallintavalmiudet kulkevat ihmisen mukana elämänsä kaikissa vaiheissa. Työuran hallintaa edistävä uraohjaus luo

edellytyksiä sille, että ihminen oppii määrittelemään itselleen sopivia tavoitteita, uskoo kykyensä saavuttaa ne ja tunnistaa omat sekä ympäristön tarjoamat voimavarat muutoksissa. (Husman 2013.)

Kehityopsykologi Erik Eriksonin luoman kehityskriisiteorian mukaan tulevan elämän suuntaa etsivä ja kehitystehtävänsä ratkova nuori päätyy erilaisiin asemiin ja rooleihin, joita ovat esimerkiksi tietty ammatti, ihmissuhde ja maailmankatsomus. Nämä valinnat vaikuttavat nuoren identiteetin rakentumiseen. Vaarana on myös se, että nuoren identiteetti jää hajanaiseksi ja nuori syrjäytyy. (Nurmi ym. 2014, 160.)

McAdams kehitti vuonna 1999 Eriksonin teoriaa eteenpäin luomalla käsitteen *identiteetikertomus*. Identiteetikertomusten avulla ihmiset yhdistävät historiansa, nykyisen elämäntilanteensa ja oletetun tulevaisuutensa yhtenäiseksi kertomukseksi. Identiteetikertomukset auttavat nuoria luomaan myönteistä kuvaa itsestään ja liittämään itsensä erilaisiin sosiaalisiin ryhmiin ja kulttuurisiin rakenteisiin. (Nurmi ym. 2014, 160.)

Marcian (1980, 159–187) identiteettiteorian mukaan nuoret tutkivat erilaisia aikuisuuden rooleja ja myöhemmin vähitellen sitoutuvat niihin. Näiden kahden mekanismin pohjalta Marcia erottaa *neljä identiteetin kehitysvaihetta*:

1. Identiteetidiffuusio

Nuorella ei ole etsintävaihetta eikä sitoutumista ratkaisuihin. Identiteetti on hajanainen eikä nuori tunne mielenkiintoa asian pohtimiseksi. Koulutuksen ulkopuolelle jäävistä nuorista osa saattaa kuulua tähän ryhmään. (Marcia 1980, 159–187.)

2. Moratorio

Nuorella on etsintävaihe meneillään, mutta hän ei vielä ole sitoutunut ratkaisuihin. Identiteetti on vielä keskeneräinen. Nämä nuoret tarvitsevat useimmiten lisää aikaa ammatinvalintaansa. Osa heistä hyötyy peruskoulun 10. luokasta tai ammattiin valmentavista koulutuksista ja osa jatkaa opintojaan lukiossa selkeyttääkseen ammatinvalintaansa. (Marcia 1980, 159–187.)

3. Omaksuttu tai lunastamaton identiteetti

Nuori on sitoutunut ratkaisuihin ilman etsintävaihetta. Moni peruskoulun ja lukion päättövaiheessa oleva nuori on epävarma koulutus- ja ammatinvalinnastaan. Tällöin koulutus päätökset tehdään kevyin perustein, ja seurauksena saattaa olla opintojen keskeyttäminen, koska ala ei olekaan kiinnostava. (Marcia 1980, 159–187.)

4. Saavutettu identiteetti

Nuori on sitoutunut ratkaisuihin etsintävaiheen jälkeen. Yksittäisissä tutkimuksissa on osoitettu, että identiteetin saavuttaneet nuoret ovat pitemmällä myös ammattiuransa suunnittelussa ja sen varmuudessa. He suorittavat varmimmin koulutuksen loppuun ja toimivat ammatissa. (Marcia 1980, 159–187; Nurmi ym. 2014, 160–161; Stenström 1993, 34.)

Meeuksen mukaan nuoret eivät aina siirry ennakoidulla tavalla yhdestä identiteettivaiheesta toiseen. Monien nuorten aikuisten on havaittu olevan vielä identiteettidiffuusion vaiheessa, vaikka niin ei heidän ikänsä puolesta voisi olettaa. (Nurmi ym. 2014, 161.)

2.2 Opiskelu aika ja ammatillisen identiteetin kehittyminen

Räty (1982, 46) määrittelee ammatti-identiteetin olevan yksilön samaistumista tietyn ammatin ominaisuuksiin, piirteisiin ja tunnuksiin. Ammatti-identiteetin muodostuminen edellyttää, että ammatilla on selkeät tavoitteet, tehtävät, vastuut ja velvollisuudet ja että sillä on tunnustettu yhteiskunnallinen merkitys. Ammatilla on oltava myös ominaisuuksia ja piirteitä, joiden avulla se erottuu muista ammateista. Ammatti-identiteetin muodostuminen ja selkiytyminen edellyttää työntekijän minäkuvan selkiytymistä. Ammatti-identiteettiä voidaan tarkastella myös sen mukaan, miten ammattiryhmä kokee itse itsensä tai miten muut mieltävät tietyn ammatin. Ammattiryhmän identiteettiin selkiytävästi vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa oma koulutusinstituutio, jäsentynyt toimenkuva, toiminnan tärkeys ja

välttämättömyys yhteiskunnalle sekä yhteiskunnan antama arvostus. (Stenström 1993, 38.)

Stenström (1993, 38) toteaa, että henkilöllä, jolla on ammatillinen identiteetti, on ammatin vaatimat taidot ja vastuu. Hän on tietoinen omista vahvuuksistaan ja rajoituksistaan sekä pyrkii kehittämään taitojaan ja ominaisuuksiaan. Henkilö samaistuu oman ammattiryhmänsä normeihin ja etiikkaan. Ammatillinen identiteetti kehittyy sosialisoinnin kautta, mikä edellyttää, että yksilö näkee itsensä osana yhteiskuntaa, osana omaa yhteisöä ja yhteistä työprosessia.

Eteläpelto ja Vähäsantanen (2006, 26) määrittelevät ammatillisen identiteetin elämänsä historiaan perustuvaksi käsitykseksi itsestä ammatillisena toimijana. Ammatillinen identiteetti kuvaa, millaiseksi yksilö mieltää itsensä suhteessa työhön ja ammatillisuuteen sekä millaiseksi hän haluaa ammatissaan ja työssään kehittyä. Ammatilliseen identiteettiin kuuluvat myös käsitykset siitä, mihin ihminen kokee kuuluvansa ja samastuvansa, mitä hän pitää tärkeänä sekä mihin hän sitoutuu työssään ja ammatissaan. Siihen sisältyvät lisäksi työtä koskevat arvot ja eettiset ulottuvuudet sekä tavoitteet ja uskomukset.

Vakaiden työurien ja ammatillisten yhteisöjen pirstoutuminen ovat vaikuttaneet siten, että sosiaalinen ja kollektiivinen identiteetti ovat menettäneet merkitystään yksilöllistymisen ja persoonallisen identiteetin korostuessa yhä enemmän. Työntekijöiden odotetaan rakentavan dynaamista ja joustavaa ammatillista identiteettiään yksilöllisesti, omien vahvuksiensa ja intressiensä mukaisesti. Yksilöllisyys ja persoonallisuus korostuvat taas luovaa ja persoonallista työtä vaativissa töissä sekä aloilla, joihin kuuluu muutos ja joilla vaaditaan jatkuvaa työssä oppimista, kuten esimerkiksi matkailualalla. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 47.)

Ammatillisessa koulutuksessa samassa ryhmässä opiskelee eri-ikäisiä ihmisiä. Osa opiskelijoista tulee suoraan peruskoulusta, osa on lukion tai toisen ammatillisen perustutkinnon suorittaneita ja osa on aikuisia, jotka ovat joutuneet vaihtamaan ammattia työttömyyden, sairauden tai muun syyn vuoksi. Opiskelijat elävät eri vaiheita sekä minäkehityksen että ammatillisen identiteetin kehityksen näkökulmasta. Stenströmin mukaan (1993, 43) ammatillisen identiteetin

muodostumiselle keskeinen jakso on koulutus ja sen aikana saadut valmiudet ja taidot vastaanottaa työelämän muutokset. Opiskeluajalla on merkittävä vaikutus ammatillisen identiteetin kehittymiseen, sillä sen aikana tapahtuu voimakas sosiaalistuminen (Antikainen 2001, 91–92). Opiskeluaikana opiskelija luo itselleen mielikuvaa siitä ammatista ja niistä työtehtävistä, joissa hän tulee työskentelemään myöhemmin valmistuttuaan. Noviisivaiheessa ammatillisen identiteetin rakentumisessa korostuu työyhteisöön sosiaalistuminen: yhteisön toimintatavat, arvot ja normit omaksutaan sellaisenaan. Kun kokemus, valta ja yhteisöön kuuluminen ovat vahvistuneet, yksilöllisyys ja persoonallisuus saavat ammatillisen identiteetin rakentumisessa enemmän painoarvoa. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 26.) Opiskeluaikana opittujen ammatillisten taitojen oppiminen lisää tunnetta ammattiyhteisöön kuulumisesta ja oman ammatillisuuden rakentumisesta. (Niemi 2001, 19.)

Opiskeluaikana tulisi kiinnittää huomiota itseohjautuvuuteen, kyseenalaistamiseen ja oman toiminnan arviointiin osana ammatillisen identiteetin kehitysprosessia. Eteläpellon (1993, 120–121) mukaan kehittymisen ja oppimisen kannalta on tärkeää, että opiskelija reflektoi kokemuksiaan, arvioi niitä kriittisesti ja muodostaa niistä tulkintoja, joita hänellä on mahdollisuus testata uudelleen omassa toiminnassaan. Tavoitteena on oppia ymmärtämään ja käsitteellistämään ilmiöitä. Alkuvaiheen hämmennyksen, epävarmuuden ja ristiriitaisten tunteiden jälkeen opiskelija löytää vähitellen oman roolinsa ammatissaan ja sisäistää eettiset arvot osaksi ammatillista identiteettiään. Valmistumisvaiheessa opiskelijan ammatillisen identiteetin tulisi olla jo niin kehittynyt, että hän luottaa omiin kykyihinsä ja selviytymiseen tulevassa ammatissaan. (Antikainen 2001, 91–92.)

Vehviläisen (2014, 68) selvityksen mukaan opiskelijat korostivat tasa-arvoisuuden, hyväksynnän, luottamuksen ja vapauden tärkeyttä. Oman persoonallisuuden tukeminen ja hyväksyntä olivat opiskelijoille myös tärkeitä arvoja. Opiskelijoita huolettivat yksinjäämisen riski ja epäonnistumisen kokemukset. Varsinkin epäonnistumisen pelkoon liittyen toivottiin opettajan tukea ja virheiden rakentavaa käsittelyä. Esimerkiksi siistit tilat, hyvä ruoka ja koulukuljetukset olivat opiskelijoille tärkeitä hyvinvoinnin lähteitä.

2.3 Hakutoiveet ja ammattialan valintaan vaikuttavat tekijät

Ammatti-identiteettiprosessi käynnistyy jo ennen opiskelujen alkamista, vaiheessa, jolloin pohditaan ammatinvalintaa, kiinnostutaan tietystä ammattialasta ja tehdään siitä päätös. (Heusala 2004, 31.) Mielenkiinnon herättäjinä voivat toimia peruskoulun opinto-ohjaus, työelämään tutustumisjaksot, harrastukset tai vaikkapa televisio-ohjelmat, kuten kokki- ja matkailuohjelmat. Hollandin (1985) mukaan selvä ammatillinen identiteetti ilmenee ammatillisten päämäärien pienenä lukumääränä ja luottamuksena ammatinvalintapäätöksiin. Tämän tulkinnan mukaan opiskelemaan pyrkivien hakutoiveiden tulisi kohdistua harvoille aloille, jotta hakijalla olisi selkiintynyt ammatillinen identiteetti. Monille eri aloille hakeminen kuvaa selkiytymätöntä ammatillista identiteettiä. (Stenström 1993, 37.)

Taloudellisen tutkimuslaitoksen (2014) teettämän tutkimuksen mukaan työelämäasioita käsitellään koulussa vähän. Vain 16 prosenttia yläkoululaisista nuorista tietää varmasti, mille alalle he haluavat suunnata tulevaisuudessa. Lukiolaisista tulevaisuuden alansa tietää varmasti alle 20 prosenttia nuorista. (Taloudellinen Tiedotustoimisto 2014, 11–12.)

Nuoria kiinnostavat alat, jotka liittyvät läheisesti heidän arkeensa tai ovat paljon esillä nuorten seuraamissa medioissa. Niistä aloista nuorilla on jokin käsitys ja mielikuva. Kun työelämä tietoa ei ole muualta saatavilla, nuoret samaistuvat ja imevät tietoa paitsi vanhemmiltaan ja lähipiiriltään myös mediasta. Nuoret rakentavat oman tulevaisuudenkuvansa niihin mielikuviin, jotka he näkevät ympärillään. Yläkoululaisten tärkeimmät tietolähteet opiskelu- ja alavalintoja mietittäessä ovat ystävät, tutut ja vanhemmat (Taulukko 1.) Kärkisijoille eivät yllä opinto-ohjaaja tai opettajat eivätkä myöskään oppilaitosten verkkosivut tai koulutusmessut. (Taloudellinen Tiedotustoimisto 2014, 22–25.)

Taulukko 1. Nuorten tärkeimmät tietolähteet opiskelualavalintoja mietittäessä (Taloudellinen tiedotustoimisto 2014, 22).

NUORTEN TÄRKEIMMÄT TIETOLÄHTEET OPISKELU(ALA)VALINTOJA MIETITTÄESSÄ	
YLÄKOULU	LUKIO
1. Ystävät ja tutut	1. Oppilaitoksen nettisivut
2. Vanhemmat tai sukulaiset	2. Tämän hetkisen kouluni opo
3. Tämän hetkisen kouluni opo	3. Ystävät ja tutut
4. Oppilaitoksen nettisivut	4. Vanhemmat ja sukulaiset
5. Työelämän tutustumisjaksot	5. Koulutusalan messut

3 MATKAILUALA AMMATTINA

Matkailuala on voimakkaasti kasvava ala, jonka merkitys työllistäjänä korostuu erityisesti syrjäisillä alueilla. Toisaalta matkailuala on myös hyvin herkkä suhdannevaihteluille, luonnon katastrofeille ja yhteiskunnalliselle epävakaudelle.

Matkailualalle on tyypillistä sesonkiluonteisuus, joka vaikuttaa epätyypillisten työsuhteiden lisääntymiseen. Työsuhteet ovat hyvin usein osa-aikaisia sekä määräaikaisia, ja alalle on tyypillistä myös työntekijöiden vaihtuvuus.

Matkailualaan liittyy usein jonkinlaista glamouria, viihdettä ja luksusta. Alan opintoja suunnittelevat voivat kuvitella pääsevänsä osalliseksi matkailijoiden juhliin ja julkkisten tapaamiseen. Tosiasiassa työ on kuitenkin raskasta ja vaativaa. Hyvän substanssiosaamisen vaatimus on itsestään selvää, mutta sen lisäksi matkailualan ammattilaiselta vaaditaan erityistä joustavuutta, monitaitoisuutta, hyvää kielitaitoa ja kulttuurien tuntemusta sekä kykyä toimia ja palvella asiakasta haastavissa olosuhteissa.

3.1 Matkailuala työllistäjänä

Maailman matkailujärjestön (WTO) mukaan vuonna 2013 kansainvälisiä matkailijoiden saapumisia oli 1087 miljardia, ja saman tilaston mukaan kansainväliset matkailijamäärät kasvavat edelleen noin 4 % vuodessa. Matkailuorganisaatiot, kuljetusyhtiöt, majoitus- ja pitopalvelut, ohjelmapalvelut sekä erilaiset matkailun oheispalvelut työllistävät yhä useampia maailman ihmisiä.

Suomessa vuonna 2013 matkailutoimialat työllistivät 140 000 työntekijää ja näistä työntekijöistä 30 % on alle 26-vuotiaita (MARA 2013). Matkailualan työvoiman määrä kasvoi 34 prosenttia vuosina 1995 – 2013 samalla, kun perinteiset toimialat vähensivät työvoimaansa. Jos matkailutoimiala toteuttaa matkailustrategiassa ehdotetut toimenpiteet, syntyy matkailualalle 50 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2020

mennessä ja niistä suurin osa syntyy ohjelmapalveluihin. Matkailuelinkeinon merkitys työnantajana korostuu erityisesti syrjäisillä alueilla. (MEK 2012.)

Maailman matkailujärjestö (WTO) ennustaa lyhyiden lomien, matkailukeskusten suosion sekä luonto- ja liikuntamatkailun lisääntyvän edelleen. Myös luonto-, kulttuuri- ja elämysmatkailu kasvattavat edelleen osuuksiaan. Liikunnallinen seniorimatkailun lisää suosiotaan virkeiden ja varakkaiden eläkeläisten keskuudessa, ja nuorempaa väestöä kiinnostaa yhä useammin eloonjäämismatkailu sekä omien rajojen rankkakin kokeileminen villissä luonnossa ja/tai rajujen tempausten parissa. (Kostiainen, ym. 2004, 294.)

Suomessa kirjattiin vuonna 2014 yhteensä 19,8 miljoonaa yöpymistä. Näistä 5,7 miljoonaa yöpymistä oli kansainvälistä. Vuonna 2014 Suomessa vieraili 7,6 miljoonaa ulkomaista matkailijaa. Suomeen ulkomaalaisista matkailijoista valtaosa tulee Venäjältä. Venäjän ruplan heikentyminen ja Ukrainan kriisi ovat väliaikaisesti heikentäneet kasvua, mutta pidemmän aikavälin kasvunäkymät ovat edelleen suotuisat. (Tilastokeskus 29.4.2015.)

3.2 Matkailun toimialat ja työntekijät

Matkailualan määrittäminen ei ole yksinkertaista, koska useimpia kaupan olevia tuotteita ja palveluita voidaan myydä paikallisten kuluttajien lisäksi myös matkailijoille. Monet eri elinkeinot kytkeytyvät matkailuun suoraan tai välillisesti. Valkonen ja Veijola (2008, 124–125) määrittivät matkailutyöntekijöiksi valtavan listan matkailualalla toimivia ammattilaisia aamiaisenhoitajasta vuokraamotyöntekijään eli kaikki ne, jotka palvelevat työmatkalla tai vapaa-ajan matkalla olevia asiakkaita.

Matkailualan perustutkinnon opetussuunnitelma (Opetushallitus 2009, 2–3) määrittelee matkailualan toimintaympäristöjä ja työtehtäviä matkailupalvelujen tuottajalle ja matkailuvirkailijalle Taulukon 2 mukaisesti.

Taulukko 2. Matkailualan toimintaympäristöt ja työtehtävät. (Opetussuunnitelma 2009, 2–3.)

<p>Matkailupalvelujen tuottajan toimintaympäristöjä ovat: ”matkailukeskukset ohjelma- tai oheispalveluyritykset hotellit ja kylpylät maatilamatkailuyritykset elämys- ja seikkailuretkiä tuottavat yritykset”</p>	<p>Matkailupalvelujen tuottajan työtehtäviä voivat olla: ”markkinointitehtävät myyntityö ohjelma- ja oheispalvelujen toteutus muut palvelutehtävät, jotka liittyvät asiakkaan hyvinvointiin palveluissa tarvittavien eläinten hoitaminen palveluissa tarvittavien välineiden, varusteiden sekä toimintaympäristön huoltaminen”</p>
<p>Matkailuvirkailijan toimintaympäristöjä: ”matkailu- tai matkatoimisto hotellin vastaanotto ja myyntipalvelu matkailukeskus keskusvaraamo liikenneyhtiön myyntipalvelu ja terminaali muu matkailun myynti- ja neuvontapiste”</p>	<p>Matkailuvirkailijan työtehtäviä: ”Neuvonta- ja myyntityö edellä mainituissa yrityksissä ja organisaatioissa”</p>

Tässä opinnäytetyössä käsitellään koko matkailun toimialaa TEM:n ja Ely-keskusten vuoden 2008 luokitusten mukaan. Luokitukset on kuvattu Taulukossa 3. Matkailun toimiala on laaja kokonaisuus, jossa keskeisiä toimijoita ovat majoitus- ja ravitsemisala sekä henkilöliikenne. Merkittäviä toimijoita alalla ovat luonnollisesti matkatoimistot sekä aktiviteetteja ja tapahtumia tarjoavat yritykset ja yhteisöt.

Osittain matkailua palvelevat myös käsi- ja pienteollisuus sekä vähittäiskauppa. Vapaa-ajan palvelut, kuten kuntosalit ja day spat, lasten leikkikohteet sekä liikuntakohteet, palvelevat paikallisten lisäksi matkailijoitakin. Palvelujen pääasiallisten käyttäjien rooli ratkaisee, onko kyseessä matkailupalvelu vai paikallispalvelu. (Harju-Autti 2012, 8.)

Suomalaisessa matkailukäsitteistössä ohjelmapalvelut ovat tavallisimmin matkailutuotteeseen liittyviä, ohjattuja ja luonnossa toteutettavia aktiviteetteja, kuten moottorikelkkasafareita, kanootti- tai koskenlaskuretkiä, koiravaljakkosafareita tai eläinten havainnointia. Ohjelmapalveluiksi katsotaan myös harrastus- ja virkistyspalvelut, kilpailutapahtumat sekä kulttuuri- ja taidetapahtumat. Merkittäviä, vetovoimaisia kohteita ovat muun muassa hiihtokeskukset, eläintarhat, huvipuistot ja museot. (Harju-Autti 2012, 8.)

Taulukko 3. Matkailun toimialaluokitus 2008 (Harju-Autti & Ryymin 2008).

Toimialan kuvaus	
MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA	
Majoitus Hotellit ja vastaavat majoitusliikkeet Lomakylät, retkeilymajat yms. Leirintäalueet, asuntovaunu- ja matkailuvaunualueet Muu majoitus	<i>”Majoituksen tarjoaminen matkailijoille ja muille vierailijoille. Osa majoitusliikkeistä tarjoaa vain majoitusta ja toiset majoituksen lisäksi ravitsemis- ja/tai viihdepalveluja. (TOL 2008)”</i>
Ravitsemistoiminta Ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta Ateriapalvelut ja muut ravitsemispalvelut Baarit ja kahvilat	<i>”Aterioiden ja juomien tarjoilu ravintoloissa, itsepalvelu- ja noutoravintoloissa, pikaruokan myyntipisteissä ja muissa sen kaltaisissa, joissa on yleensä asiakaspaikkoja. (TOL 2008)”</i>
OHJELMAPALVELUT	
Matkatoimistojen ja matkajärjestäjien toiminta; varauspalvelut Matkatoimistojen ja matkajärjestäjien toiminta Varauspalvelut, matkaoppaiden palvelut ym. Safaritalot ja muut virkistys- ja kulttuuripalveluyritykset.	<i>”Matkojen ja matkalippujen myynti ja välitys sekä matkojen tuotanto; seura-, ryhmä-, liikematkat jne. Myös aikataulu- ja hintapalvelu. Matkojen varausjärjestelmät ja suunnittelupalvelut. Hotellien- ja muiden majoitusliikkeiden huoneenvarauspalvelu ja majoitusvälitys (esim. lomamökkien välitys). Kuntien matkailutoimistot, matkailun edistämistoiminta. Ohjattu ja maksullisia kokemuksia kuten villieläinten tarkkailu ja kuvaaminen, opastetut kalastusretket, koskenlasku, vaellus, melonta, pyöräily, sauvakävely tai hevosmatkailu.” (TOL 2008)</i>
Museoiden toiminta	<i>”Kaikenlaiset museot, kuten tieteelliset, luonnontieteelliset, historialliset, maakunta- ja ulkomuseot. Tieteelliset ja popularisoivat näyttelyt, esim. Tietomaa tai Tiedekeskus Heureka ja planetaariot.” (TOL 2008)</i>
Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta	<i>”Kasvitieteellisten puutarhojen toiminta, eläintarhojen toiminta, eläinpuistojen ja kotieläintarhojen toiminta, akvaarioiden ja delfinaarioiden toiminta, luonnonpuistojen ja luonnonsuojelualueiden toiminta ” (TOL 2008)</i>
Urheilulaitosten toiminta	<i>”Ulko- ja sisäurheilupaikkojen toiminta, uimahallit ja -stadionit, jää- ja urheiluhallit - yleisurheilukentät ja -stadionit, tenniskentät ja -hallit, talviurheiluareenat ja -stadionit, hiihtoputket, golfkentät, keilahallit ja biljardisalit, jalkapallo- ja pesäpallostadionit, ravi-, auto-, koira- ja muut kilparadat, nyrkkeilyareenat, ampumaradat sekä muut urheilu- ja kilpailupaikat ” (TOL 2008)</i>
Kuntokeskukset	<i>”Kuntosalit, kuntoklubit” (TOL 2008)</i>
Huvi- ja teemapuistojen toiminta	<i>”Huvi-, teema-, vesi ja seikkailupuistot, planetaariot, näkötornit, museorautatiet, kiertävät tivolit ” (TOL 2008)</i>
Hiihto- ja laskettelukeskukset	<i>”Hiihto- ja laskettelurinteiden ylläpito ja toiminta, laskettelu- ja lautailuopetus, välinevuokraus, välinehuolto, rinteiden ja latujen lumetus” (TOL 2008)</i>

3.3 Osa-aikaisuus, määräaikaisuus ja sesonkiluonteisuus

Työmarkkinoiden epävakaas on ajallemme tyypillinen ilmiö. Epävakauden pysyvyydestä ovat tutkijat erimielisiä. Sosiaalitieteilijöiden mukaan muutoksessa on nähtävissä merkkejä suuresta rakennemurroksesta ja modernin yhteiskuntamuodon päättymisestä (Holvas & Vähämäki 2005, 94). Taloustieteilijät taas ovat havainneet mahdollisuuksia jopa täystyöllisyyden paluulle (Naumanen 2002, 11–12).

Keskeinen työmarkkinoiden epävakauden merkki on ollut osa-aikaisten ja määräaikaisten työsuhteiden lisääntyminen. Niiden osuus uusista, alle vuoden pituisista työsuhteista on kasvanut 70 prosenttiin. Juuri epätyypillisten työsuhteiden yleistymisen on usein tulkittu merkiksi murroksesta yritysten työvoiman käytössä. Matkailualan työntekijän odotetaan joustavasti sopeutuvan määräaikaisiin työsuhteisiin ja työaikoihin yleisinä loma-aikoina, kuten jouluna, pääsiäisenä, juhannuksena sekä viikonloppuina. Työpäivät eivät koskaan ole samanlaisia, mutta työn vaihtelevuus koetaan kuitenkin pääasiassa työtä rikastuttavaksi ominaisuudeksi. (Valkonen & Veijola 2008, 78.) Matkailualalla epätyypillisten työsuhteiden voidaan sanoa olevan tyypillisiä.

Matkailualan toinen ominaispiirre on sesonkiluonteisuus, joka ilmenee vuodenaikojen mukaisena kiireisten sesonkien ja hiljaisten jaksojen vuorotteluna (Vuoristo & Vesterinen 2001, 28). Pidempään alalla sesonkityötä tehneet työntekijät vuorottelevat työ- ja työttömyysjaksonsa siten, että ne tukevat parhaiten heidän henkilökohtaista hyvinvointiaan ja ansioiden kertymistä. (Valkonen & Veijola 2008, 29–30.)

Helven (2012, 15) mukaan eri tutkimusaineistojen analyysit osoittavat koulutuksen ja työttömyyden keston vaikuttavan nuorten suhtautumiseen työhön ja tulevaisuuteen orientoitumiseen. Useimmille ammattikoulutuksen saaneille nuorille pätkätyö voi olla elämäntilanteeseen sopiva ja valittu vaihtoehto yksitoikkoiseksi koetulle, mutta perinteisesti arvostetulle vakinaiselle työsuhteelle. Selvitysten mukaan sesonkiaikojen tarjoilijoilla, kokeilla, hiihdonopettajilla ja luonto-oppailla oli valmius lyhytkestoisiin, mielenkiintoisiin projekti- ja pätkätöihin. He olivat elämyshakuisia, ja vapaa-ajan harrastukset tuottivat positiivisia elämyksiä, jotka he jakoivat muiden

nuorten kanssa. Nuoret kokivat vakituista työtä tärkeämmäksi luonnossa vaeltamisen, laskettelun, hiihtämisen ja, lumilautailun. Tärkeää oli hyvä kaveriporukka ja sen hyvä henki. Työssä nuoret arvostivat sen mielenkiintoisuutta, itsenäisyyttä ja asioita, kuten harrastuksia ystävien kanssa, matkustamista ja luonnossa samoilua. Tutkimuksen mukaan vakituisesti lyhytaikaisissa työsuhteissa oleville matkailualan ammattilaisille pätkätyö mahdollisti harrastusten, työn ja vapaa-ajan onnistuneen yhteensovittamisen. (Helve 2012, 16.)

3.4 Stressinsietokyky ja monialaosaaminen

Matkailutyön imagoon kuuluu jonkinasteista glamouria, viihdettä ja luksusta: vallalla on harhakäsitys siitä, että matkailualan työntekijät pääsevät nauttimaan matkailijoille tarjottavista ohjelmapalveluista tarjoiluineen ja saavat tavata työn ohessa julkkiksiakin. Omien kokemusteni mukaan jotkut opiskelijat kertovat pitävänsä matkailusta, mistä syystä he ovat myös hakeutuneet matkailualan opintoihin. Todellisuudessa työpäivät venyvät hyvin pitkiksi eivätkä asiakkaatkaan ole aina tyytyväisiä. Matkailualalle on leimallista kiire, ja se voi johtaa työntekijöiden uupumukseen. (Valkonen & Veijola 2008, 32–34, 77, 79–80.)

Matkailualan työ on usein hyvin itsenäistä, ja työntekijän henkilökohtaiset ominaisuudet ovat siinä ratkaisevassa asemassa. Matkailualan tietotaito on ruumiillistunut henkilöön eikä yksipuolisesti työn järjestykseen. Työntekijän taidot on erottamaton osa hänen persoonaansa ja tapojaan, taipumuksiaan ja kokemuksiaan. (Valkonen & Veijola. 2008, 51–54.) Turismityössä työntekijän ja vieraan välillä on tiivis vuorovaikutussuhde. Erikoiseksi vuorovaikutussuhteen tekee se, että toiset ovat työssä ja toiset lomalla. Työntekijän ja asiakkaan kohtaamisille on tyypillistä myös hetkellisyys ja toistumattomuus. Matkakohteissa työntekijät kohtaavat eri maista ja kulttuureista tulevia matkailijoita, jotka edustavat erilaisia tulotasoja ja elämäntapoja. (Valkonen & Veijola 2008, 10.)

Matkailutyöntekijältä vaaditaan todellista monialaosaamista. Positiivinen ja valpas asenne, avoimuus uudelle, hyvä paineensietokyky, korkea työmoraali, joustavuus,

luovuus sekä hyvä kielitaito auttavat pitkälle. Sen lisäksi tarvitaan intoa opetella uusia matkailutyössä tarvittavia tietoja ja taitoja, kun matkailualan yrityksiin kehitetään uusia tuotteita. Esimerkiksi hyvinvointimatkailuun liittyvät teemat ovat nousseet voimakkaasti tuotekehityksen eturintamaan.

3.5 Matkailualan osaamistarpeet vuosille 2021–2026

Opetushallituksen perustama ennakointiryhmä (VOSE-projekti) on kartoittanut matkailu- ja ravitsemisalalan osaamistarpeita vuosille 2021–2026. Ryhmään kutsuttiin matkailu- ja ravitsemispalveluiden koulutustoimikunta sekä muita alan asiantuntijoita. (Taipale-Lehto 2012, 19.) Taulukossa 4. on esitetty sekä voimassaolevan opetussuunnitelman että ennakointiryhmän esittämät osaamistarpeet. Osaamistavoitteet ja -tarpeet ovat hyvin samankaltaiset muuten, mutta kielitaito sekä tieto- ja viestintätekniiikan taidot nousevat ennakointiryhmän raportissa voimakkaammin esille. Erityisesti matkailun myynti- ja markkinointitehtävissä korostuvat jo nyt sosiaalisen median käyttötaidot.

Työryhmän mukaan tulevaisuudessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota klusterimaiseen ajatteluun ja rajapintoihin eri toimialojen välillä, esimerkiksi terveys- ja hyvinvointipalveluihin. Ryhmä näki tärkeänä sen, että pakollisten opintojen lisäksi opiskelija voi sisällyttää opintoihinsa melko vapaasti eri aineiden opintoja. (Taipale-Lehto 2012, 31.)

Osaamistarveselvityksen mukaan alan arvostusta tulisi nostaa ja opiskelemaan pyrkiville antaa mahdollisimman realistinen kuva alasta. Koulutuksen valintaperusteita ja -prosesseja tulisi kehittää niin, että opiskelijoiksi valikoituisi alaan sitoutuneita henkilöitä. Myös opettajilla tulee olla mahdollisuus kehittää osaamistaan. Koulutuksen sisältöjen tulee vastata tulevaisuuden tarpeisiin, joten koulutusta tulee kehittää ennakoivasti. (Taipale-Lehto 2012, 31.)

Taulukko 4. Matkailualan ammatilliset osaamistarpeet opetussuunnitelman ja ennakointityöryhmän mukaan.

Matkailualan ammatilliset osaamistarpeet	
Opetussuunnitelman mukaan (2009, 6–7.)	Matkailualan ennakointityöryhmän mukaan (Taipale-Lehto 2012, 19).
<p>”yhteiskuntavastuullinen toiminta myynti- ja markkinointihenkisyys asiakaslähtöisyys hyvät ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot kulttuurien tuntemus hyvät käytöstavat myönteinen asenne työhön ja asiakkaisiin kestävän toimintatavan mukainen työskentely luotettavuus matkailualan säädöksiä ja turvallisuusmääräyksiä noudattaminen kannattavan liiketoiminnan mukainen toimiminen tuloksellisuus laatutietoisuus alan kehityksen seuraaminen suunnitelmallisuus luovuus joustavuus vastuuntuntoisuus oma-aloitteisuus hyvät ongelmanratkaisutaidot halu kehittää omaa työtä tuotteistustaidot toteuttamistaidot markkinointitaidot myyntitaidot suuntautumisojintojen mukainen erikoistunut osaaminen”</p>	<p>”alan perustaidot ja ydinosaaminen, kuten matkailuun liittyvä perusosaaminen kielitaito kulttuuriosaaminen, kuten monikulttuurisuuden sekä paikalliskulttuurin ymmärtäminen ja hyödyntäminen turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisi-osaaminen tieto- ja viestintätekniikan osaaminen ja sen kehityksen seuraaminen sekä siihen liittyvien uusien toimintatapojen nopea omaksuminen johtamisosaaminen moninaisuuden ymmärtäminen, ”erilaisuuden” ymmärtäminen ympäristö- ja ekologinen osaaminen sekä vastuulliseen toimintaan ja kestävään kehitykseen liittyvä osaaminen liiketaloudellinen osaaminen, myynnin ja markkinoinnin taidot sekä yrittäjyysosaaminen verkosto-osaaminen asiakasosaaminen (mm. kanta-asiakkaat, asiakkuussuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto) työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimus oikeuden tuntemus ennakointiosaaminen tutkimustiedon ymmärtäminen ja sen hyödyntäminen kehitystyössä oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen”</p>

4 MATKAILUALAN KOULUTUKSESTA TYÖELÄMÄÄN

Tässä luvussa käsitellään 1.8.2015 voimaan astuviin opetussuunnitelmiin tulevia muutoksia, vaikka tutkimuksen kohteena olevat opiskelijaryhmät ovatkin suorittaneet opintonsa vanhojen opetussuunnitelmien mukaan.

Matkailualan perustutkinto muodostuu pakollisista ja valinnaisista ammatillisista tutkinnon osista. Opiskelijat valitsevat joko matkailupalvelujen koulutusohjelman tai matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelman. Tutkintonimikkeet ovat matkailupalvelujen tuottaja tai matkailuvirkailija.

Opetussuunnitelmat uudistuvat 1.8.2015 alkaen, ja suurimmat muutokset ovat aikaperusteisuuden ja opintoviikkojen poistuminen opetussuunnitelmista. Muutoksen myötä tutkintojen ja tutkinnon osien laajuudet määräytyvät osaamisen laajuuden mukaan osaamispisteinä. Kaikki perustutkinnot ovat laajuudeltaan 180 osaamispistettä, josta ammatillisia tutkinnon osia 135 osp, yhteisiä tutkinnon osia 35 osp ja vapaasti valittavia 10 osp (Spektri 30.1.2015).

”Opiskelija voi valita tutkintoonsa osia myös muista ammatillisista tutkinnoista. Jatko-opintokelpoisuuden vahvistamiseksi opiskelija voi valita lukio-opintoja ja suorittaa ylioppilastutkinnon. Lukio-opinnot voivat korvata ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia, muita valinnaisia tutkinnon osia ja vapaasti valittavia tutkinnon osia.” (Opetushallitus 2009, 9.)

4.1 Ammatillisen koulutuksen haasteet ja hyvä opetus

Vuonna 2008 aloittamansa ammatillisen tutkinnon suoritti Kainuussa 66,3 % kaikista opiskelijoista määräajassa. Kainuun ammattiopiston erotilastot ovat valtakunnallista tasoa pienemmät, mutta ammattiopiston sisällä tapahtuvaa alan vaihtoa ja opintojen viivästymistä on turhan paljon. Toukokuussa vuonna 2013 Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja koulutuksen järjestäjät aloittivat yhteishankkeena ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelman, jonka

avulla pyritään vähentämään koulutuksen keskeyttämistä ja lisäämään normaaliajassa tutkinnon suorittaneiden osuutta (Vehviläinen 2014, 7.)

Vehviläisen & Kolvin hanke toivat esille opiskelijoiden näkemyksiä hyvästä opetuksesta. Opetuksen haluttiin olevan monipuolista, kiinnostavaa ja käytännönläheistä. Opiskelijat halusivat oppimisen tapahtuvan molemminpuolisen vuorovaikutuksen kautta. Opiskelijat korostivat myös omaa ja koko ryhmän vastuuta oppimisesta. Opiskelijoiden näkemyksen mukaan opettajalla tulee olla mahdollisuudet ja halu puuttua häiriökäyttäytymiseen. Työrauha koettiin erittäin tärkeäksi, ja opiskelijat arvelivat osan opiskelijoista eroavan opinnoista levottoman ja turvattoman oppimisympäristön vuoksi. (Vehviläinen 2014, 68.)

Opiskelijat toivat esiin, että heitä ei tulisi pitää ammattilaisina vaan opiskelijoina. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että opiskelijan osaamiseen ja onnistumiseen ei suhtauduta itsestään selvyutenä, vaan siitä annetaan palautetta ja kehuja. Innostus, rohkaisu, rakentava palaute ja erilaiset palkinnot ovat erittäin tärkeitä opiskelijoiden mielestä. (Vehviläinen 2014, 68.)

Opiskelijat esittivät opintojen alkuun panostamista. Ryhmytymisen lisäksi olisi tärkeää tuoda opintojen alkuun erilaisia kiinnostavia opetussisältöjä. Opiskelijat painottivat, että heillä täytyy olla tarkka tieto opintojen rakenteesta ja kulusta. Lisäksi opiskelijat toivat esille opetuksen yksinkertaistamisen ja paremman valmistelun vaatimuksia. Opiskelijat pitivät opetusta usein liian vaativana, mutta kyse ei ole oppimisvaikeuksista vaan enemmänkin organisoinnin ongelmista. Tätä voidaan rinnastaa opettajien kokemuksiin siitä, että opiskelijoiden valmiudet eivät ole riittävällä tasolla. Ammatillista opetusta näyttäisikin leimaavan jatkuva kiire. (Vehviläinen 2014, 68.)

Opiskelijan oppimaan oppimisen tukeminen on tärkeää. Oppimaan oppimisen edellytyksiä ovat metakognitiiviset taidot, oppimisstrategiat ja itseohjautuvuus. Oppimaan oppimisen keskeisiä osa-alueita ovat kirjoittaminen ja lukeminen, kyky jäsentää, valikoida sekä hahmottaa asioiden välisiä yhteyksiä ja kokonaisuuksia, kyky etsiä tietoa ja käyttää muististrategioita. (Peda.net 2004.)

Erilaisilla opetusmenetelmillä ja oppimisympäristöillä edistetään opiskelijan oppimista, aktivoidaan ja motivoidaan häntä. Opetusmenetelmät voivat olla esimerkiksi yksilökeskeisiä menetelmiä, ryhmätyömenetelmiä tai kouluttajan ja opiskelijoiden yhteistä työskentelyä. Opetusmenetelmät voivat olla myös ajattelutaitojen kehittämiseen liittyviä, yhteistoiminnallisuuteen liittyviä tai luovaan ongelmanratkaisuun liittyviä menetelmiä. (Peda.net 2004.)

Tavallisimpia ammatillisessa koulutuksessa käytettäviä opetusmenetelmiä ovat esimerkiksi: aktivoivat luennot ja kyselyt, opetuskeskustelut, oppimistehtävät, oppimispäiväkirjat, yhteistoiminnallinen oppiminen, case-opetus, väittäly, roolipeli, projektit ja projektiopiskelu, verkko-opetus, ekskursiot, laboraatiot ja työssäoppiminen. (Peda.net 2004.)

4.2 Mahdollisuudet paikallisille ratkaisuille ja kehittämistoimille

Opetushallitus sallii koulutuksen järjestäjille laajat mahdollisuudet räätälöidä koulutusta alueellisen ja paikallisen työelämän tarpeisiin sekä tarjota opiskelijoille yksilöllisiä ja joustavia opintopolkuja. Opiskelija voi suuntautua erilaisille työurille: erikoistua, kouluttautua huippuosaajaksi, suuntautua kansainvälisille työmarkkinoille tai varautua jatko-opintoihin. (Spektri 30.1.2015.)

Uusissa tutkinnon perusteissa on yrittäjyysosaamista vahvistettu ja osaamisen monipuolistamiseksi tutkintoon on mahdollista valita osia muista ammatillisista tutkinnoista, lukiosta ja jopa ammattikorkeakoulusta.

Ammatillisia tutkinnon osia on lisätty paikallisen ja alueellisen työelämän tarpeisiin vastaamiseksi ja opiskelijoiden työllistymisen helpottamiseksi. Opiskelijat voivat syventää ammattiosaamistaan yksilöllisesti tutkintoaan laajentamalla. Keskeistä on aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, osaamisen hankkiminen työssäoppimisen kautta ja osaamisen laadun varmistaminen työpaikoilla aidoissa työtilanteissa. (Spektri 30.1.2015.)

Eri alojen rajapinnoilta, esimerkiksi hyvinvointialan koulutuksesta löytyy kosketuspintaa syventämään matkailualan hyvinvointiosaamista. Puhdistuspalvelu- ja ravitsemisala ovat myös matkailualaan kuuluvia ja matkailualan osaamista syventäviä aloja. Rakennusalalta niin ikään löytyy matkailualalle yhteistä kosketuspintaa loma-asuntojen rakentamisen, korjausrakentamisen, hirsirakentamisen sekä ympäristörakentamisen osalta.

Yhteiset tutkinnon osat (aiemmin ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat) on uudistettu vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita ja niiden suhteellinen osuus on aiempaa suurempi. Yhteisiä tutkinnonosia ovat viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, yhteiskunnassa ja työelämässä vaadittava osaaminen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, työelämän pelisääntöjen tuntemusta, työkyvyn ylläpitämistä, tieto- ja viestintäteknikkaosaamista sekä viestintävalmiuksia koskevia tavoitteita on vahvistettu. (Spektri 30.1.2015.)

Lain ammatillisesta peruskoulutuksesta (L630/98 5 §) mukaan ”ammatillisen peruskoulutuksen on tuettava opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista.” Säädösten mukaan ammatillisten perustutkintoja suorittaneiden tulee saavuttaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä tutkinnon osa-alueella (Spektri 30.1.2015).”

4.3 Työelämälähtöisyys ja osaamisperusteisuus uusissa opetussuunnitelmissa

Yksinkertaisimmillaan työelämälähtöisyys on opiskelijan työssäoppimista yrityksissä tutkinnon tavoitteiden mukaisesti. Opiskelija suorittaa ammattiosaamisen näytön työssäoppimisjakson aikana ja osoittaa siten osaamisensa suorittamastaan tutkinnonosasta. Vanhojen opetussuunnitelmien mukaan työssäoppimista on

sisältynyt tutkintoon vähintään 20 opintoviikkoa (24 opintoviikkoa KAO). Opetushallituksen (11.11.2009) mukaan työelämälähtöisyyttä voi olla myös:

- opettajien työelämäjaksot
- opettajien ja työpaikkaohjaajien yhdessä kehittämät työpaikalle sopivat ohjausmuodot
- työpaikalla tapahtuvan oppimisen toimintamallien kehittäminen, jotka mahdollistavat koulutuksen ja työn vuorottelun
- opettajien laajempaa osallistumista työpaikalla tapahtuvan opiskelun suunnitteluun, ohjaamiseen ja toteuttamiseen sekä osaamisen arviointiin työpaikkaohjaajien tukena.

Uusien tutkinnon perusteiden mukaan ammattitaitovaatimukset eli työelämässä vaadittava osaaminen tulee saada opetuksen ja ohjauksen sekä arvioinnin ja osaamisen tunnustamisen lähtökohdaksi. Jotta tämä toteutuu, on siirryttävä pois oppiaine- ja sisältö- ja aikakeskeisyydestä.

Osaamisperusteisuuden toteutuminen vaatii koulutuksen järjestäjiltä, opettajilta, työelämältä ja opiskelijoiltakin ajattelutavan ja toiminnan muutosta. Oppiaine-, sisältö- ja opetusaikakeskeisyyden sijaan on keskityttävä siihen, mitä opiskelijan on osattava tutkinnon suorittamisen jälkeen. Koulutuksen järjestäjien on päätettävä, millaisilla oppimis-, opetus- ja arviointiprosesseilla ja millaisissa oppimisympäristöissä osaaminen parhaiten saavutetaan. (Spektri 30.1.2015.)

Opintoviikkojen edellyttämä opetus ei ole keskiössä, vaan se opetus ja ohjaus, jota opiskelija tarvitsee osaamisen hankkimisen tueksi. Avoimia oppimisympäristöjä ja opetusteknologian mahdollisuuksia voidaan hyödyntää, kuten esimerkiksi työelämässä tapahtuvaa oppimista, yrittäjyyttä, virtuaaliopetusta ja sosiaalista mediaa.

4.4 Työllistyminen matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla

Nuorten ammatti-identiteetin ja aikuistumisen tärkeänä osana on joustava siirtyminen koulutuksesta työelämään. Työ- ja ammatti-identiteettiä on vaikea kehittää ilman työssäoloa, eikä ilman työtä oleva nuori voi sitoutua työn arvoihin ja ammattiin. Työttömän tai pätkätöissä olevan nuoren on vaikea sitoutua parisuhteeseen, perustaa perhe tai hankkia asunto, koska häneltä puuttuu taloudellinen turva. (Helve 2012, 65.)

Helven mukaan (2012, 58) hyvin koulutetulle nuorelle matkailualalle tyypillinen pätkätöy voi olla elämäntilanteeseen sopiva valittu vaihtoehto, joka mahdollistaa opiskelun, harrastusten, työn ja vapaa-ajan onnistuneen yhteensovittamisen. Niiden nuorten, jotka ovat koulutuksen tai palkkatyön ulkopuolella, tulevaisuuden ajattelu ahdistaa.

Tuohinen (1990, 123) väittää nuorten hakevan töistään enemmän henkilökohtaista suhdetta. Tuohinen (1996) esittää, että nuoret eivät enää liitä työelämään samanlaista pärjäämisen pakon makua kuin aiemmat sukupolvet historiassa. Heille työn ja harrastusten yhteensovittaminen on enemmänkin kokeilua, jolloin omia juttuja voi kehittää työssä tai työn puuttuessa työn ulkopuolella.

Osana opetusministeriön alaista, ESR-rahoitteista Matka 2020 -ennakointihanketta toteutettiin Matka 2005 -messujen yhteydessä kyselytutkimus matkailualan opiskelijoille. Kyselytutkimus toteutettiin vuosina 2002–2003 valmistuneiden osalta. Kyselytutkimuksessa tutkittiin lähinnä valmistuneiden sijoittumista ja työllistymistä. Kyselyssä keskityttiin seuraaviin osa-alueisiin:

- matkailukoulutuksesta valmistuneiden ja heidän opintojensa taustatiedot
- nykyinen työtilanne
- koulutuksen elinkeinolähtöisyys
- tulevaisuuden suunnitelmat.

Tutkimuksen mukaan vain 30 prosenttia matkailualalta ammatillisesta peruskoulutuksesta valmistuneista työskenteli alalla kahden vuoden kuluttua valmistumisestaan. Tutkimuksen mukaan matkailualan koulutus on ollut vetovoimaista ympäri Suomen, vaikka keskeisimmät matkailualan työpaikat sijoittuvat Pohjois-Suomeen ja Uudellemaalle. Matkailualan työllistymisaste vaihtelee merkittävästi alueittain. Huonoimmillaan se on ainoastaan 20 prosenttia ja parhaimmillaan 50 prosenttia. (Havas, Jaakonaho, Rantanen & Sievers 2006, 12, 27.)

Kauppihan ja Kuuskun (2012, 22) tekemässä matkailun aluetaloudellisessa selvityksessä (Taulukko 5.) selviää, että Kuusamon välitön matkailutyöllisyys oli vuonna 2010 yli 670 henkilötyövuotta. Majoitus- ja ravitsemispalveluissa oli lähes 40 % sekä virkistys- ja muissa palveluissa noin kolmannes välittömistä matkailutyövuosista. Taulukossa olevat työllisyysvaikutukset tarkoittavat kokopäiväisesti ja ympärivuotisesti työllistettyjä henkilöitä. Vieraspaiikkuntalaisia kausityöntekijöitä oli 670 henkilötyövuodesta 7,9 % eli 53 henkilötyövuotta.

Taulukko 5. Toimialoittainen kokonaishenkilöstö (henkilötyövuodet), matkailumyynninosuus (%) ja välitön matkailutyöllisyys (henkilötyövuodet ja %) Kuusamossa vuonna 2010.

<i>Toimiala</i>	<i>Kok.henk. htv</i>	<i>Matk.myynti %</i>	<i>Välitön matk. työll. htv</i>	<i>Välitön matk. työll. %</i>
<i>Korjaamot/huoltamot</i>	121	18.1	21.9	3.3
<i>Yleisvähittäiskauppa</i>	215	20.3	43,6	6.5
<i>Muu vähittäiskauppa</i>	247	32.0	79.0	11.7
<i>Majoitus/ravitsemus</i>	328	80.2	263.1	39.0
<i>Liikenne</i>	145	26.0	37.7	5.6
<i>Virkistys ja muut palvelut</i>	252	90.8	228.8	33.9
<i>Yhteensä</i>	1308		674.1	100

Tilastokeskus (2015) mittaa valmistuneiden työllistymistä vuoden kuluttua valmistumisen jälkeen. Vuonna 2013 matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta valmistui 7030 opiskelijaa työelämään (Taulukko 6.). Päätoimisia työllisiä tästä määrästä oli 4138 eli 59 % ja työttömiä 16 %. Valmistuneista naisia oli 78 % ja heistä työllistyi

60 %, opiskelemassa oli 7 % ja työttömänä 15 %. Valmistuneista miehistä työllistyi 52 %, opiskelemassa oli 6 % ja työttömänä 21 %.

Taulukko 6. Tutkinon suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuoden kuluttua valmistumisesta koulutusalan mukaan 2007–2013. (Tilastokeskus 2015.)

	<i>Tutkinon suorittaneet yhteensä</i>	<i>Päätoimiset työlliset</i>	<i>Työlliset opiskelijat</i>	<i>Päätoimiset opiskelijat</i>	<i>Työttömät</i>	<i>Muut</i>
<i>Ammatillinen koulutus</i>						
<i>Matkailu-, ravitsemis- ja talousala</i>						
<i>Sukupuolet yhteensä 2013</i>	7030	4138	737	481	1143	531
<i>Miehet 2013</i>	1549	807	128	97	328	189
<i>Naiset 2013</i>	5481	3331	609	384	815	342

Vuoden 2013 tilastojen mukaan kaikkien vastavalmistuneiden työllisyys heikentyi lähes 3 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna. Kaikista vastavalmistuneista 68 prosenttia oli työllistynyt. Työttömänä oli eniten toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta valmistuneista runsas 17 prosenttia.

4.5 Onnistunut siirtyminen työelämään

Husmanin (2013) mukaan onnistuneella siirtymisellä peruskoulun jälkeisille urille on keskeinen merkitys nuorten hyvinvoinnille. Tästä syystä nuoret tarvitsevat tukea vaativassa muutosvaiheessa. Koulutuksen järjestäjien olisi kehitettävä koulutusta enemmän työelämään valmentamisen prosessina. Tässä prosessissa ryhmänohjaajat ovat lähiesimiehiä ja opintojen kivijalka muodostuu työ- ja toimintakyvystä sekä elinikäisen oppimisen avaintaidoista. Husman (2013) esittää, että valmistautuneisuutta työelämän siirtymiin ja muutoksiin voidaan vahvistaa hyödyntämällä hyvinvoivan oppimisympäristön mallia ottamalla oppilaitoksissa käyttöön työkykypassi ja soveltamalla opetussuunnitelmiin työelämään valmentavia ryhmämenetelmiä.

Ammattiosaajan työkykypassi muodostuu toiminta- ja työkykyä edistävästä liikunnasta, terveysosaamisesta, ammatin työkykyvalmiuksista, harrastuneisuudesta, yhteistyötaidoista sekä työkykyvalmiuksien vahvistamisesta. Työnhaussa opiskelija voi hyödyntää työkykypassia osoittamalla tulevalle työnantajalleen olevansa toiminta- ja työkyvystään huolehtiva ammattiosaaja. (Saku ry 2015.)

Oma tie työhön -kokonaisuus on kehitetty Työ – tie osallisuuteen -projektissa vuosina 2012–2015. Projektissa kehitetty materiaali on tarkoitettu ammattiin valmistuvien nuorten koulutuksesta työelämään siirtymisen tukemiseen. Se sisältää muun muassa harjoituksia työnhakuun, työhaastatteluun, työelämän sopimukseen ja sääntöihin sekä työpaikalla toimimiseen. (Oma tie työhön 2015.)

Teichler (1999) on koonnut eri tutkimusten pohjalta kriteerejä koulutuksesta valmistuneiden onnistuneelle työllistymiselle. Ne tiivistyvät viiteen pääkohtaan. Ensimmäinen kriteeri on sujuva siirtyminen työelämään. Se tarkoittaa, että opinnoista valmistumisen ja työn aloittamisen välinen siirtymäkausi jäävät melko lyhyiksi. Toinen kriteeri on valmistuneiden alhainen työttömyysaste. Kolmas kriteeri on epätyypillisten työsuhteiden vähäisyys. Epätyypillisiä työsuhteita ovat satunnaiset, osa-aikaiset ja määräaikaiset työsuhteet. Neljäs kriteeri on työhön sijoittumisen vertikaalinen onnistuminen. Tällä ymmärretään sitä, että koulutusinvestoinnin tuottoaste muodostuu korkeaksi. Tuottoastetta voidaan verrata koulutusta vastaavalle tasolle työllistyneiden osuudella. Viidentenä kriteerinä on työhön sijoittumisen horisontaalinen onnistuminen. Tällä ymmärretään sitä, miten hyvin tutkinnon koulutusala ja työ vastaavat toisiaan tai kuinka hyvin koulutuksen tuottamia tietoa ja taitoja voi hyödyntää työssä. (Teichler 1999, 177.)

Nuorten työuran alkupäässä ongelmina ovat pitkittyneet opinnot, haasteet jatkokoulutukseen siirtymisessä, väli vuodet, heikkolaatuiset työsuhteet, työn ja perheen yhteensovittamisen ongelmat sekä perhevapailta takaisin työelämään paluun haasteet. Heikentynyt itsetunto johtaa helposti haasteiden välttelyyn työelämässä, ja toisaalta heikko elämänhallinta ennustaa koetun terveyden ongelmia. Opintojen aikainen hyvä itsetunto ja optimismi puolestaan ennustavat onnistunutta siirtymää työelämään. Vahvistamalla nuorten uravalintavalmiutta kriittisessä koulutusuran

siirtymävaiheessa, luodaan pitkäaikaisvaikutuksia nuorten urahallintaan ja mielenterveyteen. (Husman 2013.)

5 TUTKIMUSSTRATEGIA

Tämän työn tutkimusstrategia on tapaustutkimus. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja uudistaa matkailualan toimintaprosesseja ja muodostaa niille toimintamalli.

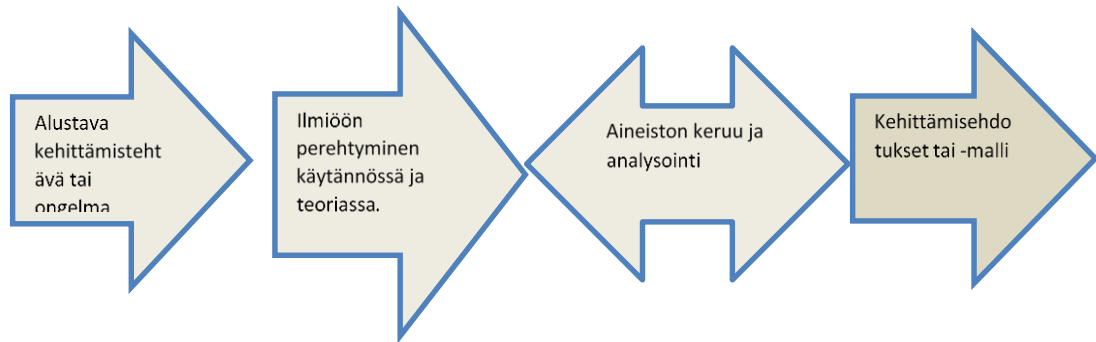
Koulutuksen kehittämisessä on ammatillisten taitojen lisäksi tärkeää läpäisyasteen nostaminen, alan opiskeluun motivoituneiden opiskelijoiden hankinta ja opiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittäminen. Opiskelijoiden työllistyminen mahdollisimman nopeasti valmistumisen jälkeen omalle alalleen on niin yhteiskunnan, opiskelijoiden, opettajien kuin koulutuksen järjestäjän näkökulmasta keskeistä.

Tässä luvussa käsitellään tapaustutkimuksen eli case studyn luonnetta, määrällistä ja laadullista tutkimusta, tutkimuksen luotettavuutta ja pysyvyyttä, tutkimuksen eettisyyttä sekä aineiston keruuta ja analysointia.

5.1 Tapaustutkimus

Ojasalon, Moilasan & Ritalahden (2014, 52–54) mukaan tapaustutkimus eli case study soveltuu menetelmäksi silloin, kun tarvitaan tarkkaa tietoa jostakin ilmiöstä tai kun halutaan ymmärtää mahdollisimman syvällisesti kehittämisen kohdetta, ja kun halutaan tuottaa kehittämisideoita tai –ehdotuksia. Tapaustutkimus hakee tietoa ilmiöön liittyvän toiminnan dynamiikasta, mekanismeista ja prosesseista siten, että tutkimuksen tuloksilla voidaan katsoa olevan laajempaa merkitystä, yleistettävyyttä tai siirrettävyyttä. Tapaustutkimuksen voi toteuttaa yhdistämällä sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusta, kuten tässä opinnäytteessä on tehty.

Tapaustutkimuksen vaiheet esitetään kuviossa 1. Tapaustutkimuksessa lähdetään liikkeelle alustavasta kehittämistehtävästä tai ongelmasta, johon liittyviin teorioihin perehdytään syvällisesti. Kehittämistyön on nojaututtava aina teorioihin, metodeihin tai aiempiin tutkimuksiin (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 53–54).



Kuvio 1. Tapaustutkimuksen vaiheet. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 54.)

Tapaustutkimuksen etu on, että se sallii yleistykset. Tapaustutkimukset tuotoksineen muodostavat kuvailevan materiaalin arkiston, josta voidaan tehdä erilaisia tulkintoja. Tapaustutkimukset ovat toiminnallisia ja niiden tuloksia sovelletaan käytännössä. (Metsämuuronen 2009, 223.)

5.2 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus

Tässä opinnäytetyössä on pääasiassa kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusote. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusote on menetelmäsuuntaus, joka perustuu kohteen kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen ja numeroiden avulla. Määrällisessä tutkimuksessa luokitellaan, etsitään syy- ja seuraussuhteita, vertaillaan ja selitetään numeerisiin tuloksiin perustuvaa ilmiötä. Määrälliseen menetelmään sisältyy erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. (Lähdesmäki, Hurme, Koskimaa, Mikkola & Himberg.)

Kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti (Lähdesmäki, ym.). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kysely tai haastattelu on useimmiten avointen kysymysten esittämistä valituille yksilöille tai ryhmille (Metsämuuronen 2009, 220.)

Tiedonkeruun menetelmäksi valitsin puolistrukturoidun kyselytutkimuksen, koska tutkittava joukko on melko suuri – Kuusamossa matkailualan perustutkinnon suorittaneita mainittuna aikana oli 228. Puolistrukturoidussa lomakkeessa suurin osa on strukturoituja kysymyksiä, mutta lomakkeella on myös avoimia kysymyksiä,

joissa vastaaja kertoo nykyisestä ammattinimikkeestään, antaa muuta palautetta opinnoista, kertoo kiinnostuksestaan jatko-opintoihin tai muista syistä, jonka vuoksi halusi opiskella matkailualaa. Avoimien kysymysten vastaukset luokitellaan ja sen jälkeen niistä lasketaan jakaumat.

5.3 Reliabiliteetti ja validiteetti

Tieteellisessä tutkimuksessa arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta. Metsämuurosen (2009, 74) mukaan tutkimuksen luotettavuus on suoraan verrannollinen mittarin luotettavuuteen. Määrällisessä tutkimuksessa käytetään luotettavuuden arvioinnissa kahta käsitettä: reliabiliteettia ja validiteettia. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten pysyvyyttä eli toistettu tutkimustulos tuottaa samat tulokset. Validiteetti tarkoittaa puolestaan sitä, että tutkitaan oikeita asioita. Tutkimuksen luotettavuus on siis suoraan verrannollinen mittarin luotettavuuteen. Validiteetti- ja reliabiliteetti-käsitteet sisältävät lisäksi alakäsitteitä. (Kananen 2010, 128; Metsämuuronen 2009,74.)

Reliabiliteetista puhutaan tarkistettaessa tutkimustulosten pysyvyyttä. Stabiliateetti mittaa mittarin pysyvyyttä ajassa ja konsistenssi sitä, että mittarin eri osat mittaavat samaa asiaa. Ainoa keino reliabiliteetin varmistamiseksi on uusintamittauksen tekeminen, mutta käytännössä se on vaikeaa ja kallista, koska määrällisessä tutkimuksessa havaintoyksiköitä saattaa olla satoja tai tuhansia. Toisaalta uusintamittaukseen ei takaa reliabiliteettia, sillä ilmiö voi muuttua ajan kuluessa. Jos muut tutkijat ovat saaneet samanlaisia tuloksia, voidaan tutkimusta pitää reliabelina Kananen (2010, 129.). Tässä tutkimuksessa saatuja tuloksia verrataan muihin, aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin, jotka on kuvattu teoriaosassa.

Kanasen (2010, 129) mukaan määrällinen tutkimus pyrkii yleistämään, ja sitä mitataan ulkoisella validiteetilla. Yleistettävyyys tarkoittaa sitä, että tutkimustulokset pätevät samanlaisissa tilanteissa. Tämä edellyttää, että tutkimusasetelma vastaa täysin sitä ryhmää, johon yleistys aiotaan kohdistaa. Määrällisessä tutkimuksessa ei ole taloudellista tutkia kaikkia niitä, joita asia koskettaa, koska määrät voivat olla

valtavia. Vain osaa asianomaisia tutkitaan, mutta asianomaiset valitaan niin, että he muodostavat pienoismallin populaatiosta. Tähän tutkimukseen otettiin mukaan kaikki vuosina 2003–2014 valmistuneet matkailupalvelujen tuottajat ja matkailuvirkailijat, koska halusin selvittää, eroavatko eri vuosina valmistuneiden opiskelijoiden mielipiteet toisistaan. Tutkimuksen ulkopuolelle rajattiin kokeiluopetussuunnitelman mukaan valmistuneet matkailualan opiskelijat sekä aikuisopiskelijat.

Sisällön validiteetin tarkastelussa tutkitaan, ovatko mittarissa tai tutkimuksessa käytetyt käsitteet teorian mukaisia ja kattavatko ne riittävän laajasti tutkittavan ilmiön. Validi mittari mittaa juuri sitä asiaa, jota tutkitaan. Rakennevaliditeetti on lähellä sisältövaliditeettia. Se mittaa sitä, kuinka hyvin tutkimuksen käsitteet on johdettu teorioista. Kysymyslomaketta arvioitiin ja testattiin opinnäytetyöseminaareissa, se testattiin oman opiskeluryhmän keskuudessa sekä matkailualan kolmannen vuoden opiskelijoilla. Myös tilastotieteen opettaja tarkasti lomakkeen toimivuuden. Kriteerivaliditeetti perustuu muiden tutkimustulosten käyttöön omien tutkimustulosten tukena.

5.4 Tutkimuksen eettisyys

Ennen kyselylomakkeen muotoilua ja lähettämistä tutkittaville anottiin toimipaikan koulutusjohtajalta tutkimuslupa vuosina 2003–2014 valmistuneiden opiskelijoiden (228) henkilötietojen saamista varten (Liite 1.). Henkilötiedot lähetettiin kirjattuna kirjeenä Väestörekisterikeskukseen, josta saatiin tutkittavien päivitettyt osoitetiedot niin ikään kirjattuna kirjeessä. Viiden henkilön tietoja ei saatu, ja posti palautti kolme lomaketta tuntemattoman osoitteen vuoksi, joten perusjoukoksi muodostui 220 henkilöä. Tutkittaville selvitettiin tutkimuksen tavoitteet saatekirjeessä, joka sisälsi tutkijan yhteystiedot sekä toimeksiantajan ja opiskeluyhteisön tiedot.

Väestörekisterikeskuksesta saatuja tietoja käytetään vain ja ainoastaan tähän työhön ja tutkittavien tietoja säilytetään oppilaitoksen kassakaapissa. Tutkimusaineistoa säilytetään tutkijan arkistossa. Tutkittaville selvitettiin, että tutkimusaineistoa

käytetään matkailualan opetuksen kehittämiseen eikä tutkittavien henkilöllisyyttä paljasteta missään tutkimuksen vaiheissa. Tutkimuksen kustannuksista vastasi opinnäytetyön toimeksiantaja. Tutkittaville lähetettiin muistutuskirje tutkimukseen osallistumisesta, mutta päätöksen osallistumisesta tutkittavat tekivät vapaaehtoisesti. Paremman vastausprosentin toivossa tutkimukseen liitettiin vapaaehtoinen arvonta, jossa saattoi voittaa muutaman arvoltaan vähäiseksi katsottavan lahjakortin.

5.5 Aineiston keruu ja analysointi

Tutkimuksen empiirinen osa alkoi kysymyslomakkeen muotoilulla. Laaditut kysymykset pohjautuivat teoreettiseen viitekehykseen. Kyselylomake (Liite 4.) on laaja, puolistrukturoitu lomake, jossa suurin osa kysymyksistä on strukturoitu muutamaa avointa kysymystä lukuun ottamatta. Osa avoimista kysymyksistäkin on rajattuja, esimerkiksi kysyttäessä nykyisen työtehtävän tehtävänimikettä. Osa kysymyksistä on vaihtoehtokysymyksiä, kuten esimerkiksi sukupuoli, ja osa kysymyksistä on asteikkokysymyksiä. Asteikollisissa kysymyksissä käytettiin viisiportaista Likert-asteikkoa. Kanasen (2008,25–29) mukaan Likert-asteikollisissa kysymyksissä vastaajaa pyydetään valitsemaan tietyn ominaisuuden ääripäiden väliltä siten, että se kuvaa vastaajan mielipidettä parhaiten. Asteikkona käytettiin 5-portaista asteikkoa.

Tutkimuslomakkeen (Liite 4.) alkuun sijoitettiin taustamuuttujakysymykset, joita olivat sukupuoli, suoritettu tutkinto, valmistumisvuosi ja ikä. Kananen (2008, 33) suosittelee taustamuuttujia kysyttäväksi lomakkeen lopussa, koska ne voivat sisältää arkaluonteista tietoa. Tässä tutkimuksessa henkilötietojen ilmoittaminen tapahtui eri lomakkeella (Liite 2.), mikäli vastaaja halusi osallistua arvontaan, joten mitään arkaluonteista ei taustamuuttujakysymyksiin liittynyt.

Tutkimusmuuttujia, jotka sisältävät edelleen tarkennettuja kysymyksiä, ovat

1. Kiinnostus ammattialaan ja hakeutuminen matkailualan koulutukseen
2. Siirtyminen työelämään valmistumisen jälkeen

3. Nykyinen työtilanne
4. Koulutus ja työelämän vastaavuus.

Kysymyslomake (Liite 4.) postitettiin saatekirjeineen (Liite 2.), palautuskuorineen ja arvontalomakkeineen tammikuun 9. päivä 2015 ja vastausaikaa annettiin 23.1.2015 saakka. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös sähköisesti webropol-osoitteessa. Vastauksia saatiin määräaikaan mennessä 59 kpl. Muistutuskirje (Liite 3.) kyselyyn vastaamisesta lähetettiin tammikuun lopussa, minkä perusteella vastauksia saatiin lisää 12 kpl. Yhteensä vastauksia saatiin 71 kpl eli vastausprosentiksi muodostui 32,2 %.

Aineiston analysoinnin tavoitteena oli löytää toistuvia, tyypillisiä piirteitä ja säännönmukaisuuksia tutkinnon suorittaneiden vastauksista. Tässä tutkimuksessa tutkimusongelma rajoittuu pelkästään ilmiön kuvailuun, ja siksi analyysimenetelmänä käytettiin aineiston rakennetta kuvaavia tunnuslukuja ja ristiintaulukointeja. Ristiintaulukoinnilla tutkitaan muuttujien jakautumista ja niiden välisiä riippuvuuksia. Riippuvuus- tai riippumattomuustarkastelussa tutkitaan, onko tarkastelun kohteena olevan selitettävän muuttujan jakauma erilainen selittävän muuttujan eri luokissa. (KvantiMOTV.)

Yksityiskohtaiset tulokset löytyvät liitteistä 5.–8. Avoimet kysymykset koodattiin, pelkistettiin ja klusteroitiin ennen jakaumien laskemista. Koodimerkkeinä käytettiin värejä.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen tuloksia, jotka ovat pohjana matkailualan kehittämissuunnitelmalle. Aluksi kuvaillaan kyselyyn vastanneiden taustatiedot ja sen jälkeen tutkimusmuuttujien tulokset. Liitteistä 5.–8. on löytyvät kaikki tutkimuksen raportit lähempää tarkastelua varten. Perusraportin tulokset ovat liitteessä 5., liitteessä 6. ovat tulokset suoritetun tutkinnon mukaan, liitteessä 7. tulokset sukupuolen mukaan ja liitteessä 8. suorittamisvuoden mukaan.

6.1 Taustamuuttujat

Tutkimusjoukoksi muodostui 220 ja vastauksia kyselyyn saatiin 71 kpl, joten vastausprosentiksi muodostui 32,2 %. Taustamuuttujia kyselyssä olivat sukupuoli, ikä, valmistumisvuosi ja koulutusohjelma. Kyselyyn vastanneista naisia oli 74,6 % (N=52) ja miehiä 25,4 % (N=18). Vastanneista naisista matkailupalvelujen tuottajaksi oli kouluttautunut 75 % ja miehistä 88,2 %. Matkailuvirkailijoiksi kouluttautuneista oli naisia neljännes (25 %) ja miehiä 11,8 %. Nuorin vastaajista oli 19-vuotias ja vanhin 53-vuotias. Vastaajien ikämediaani oli 28 vuotta.

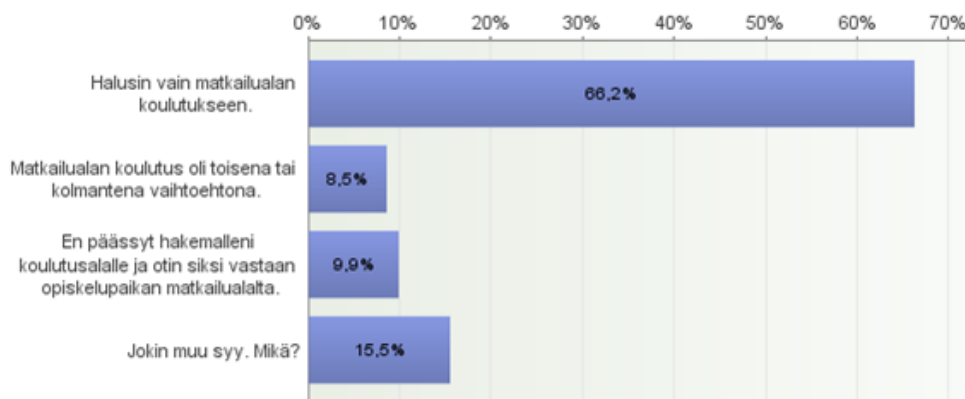
Vastausaktiivisuutta tarkasteltiin valmistumisvuoden mukaan. Jokaiselta valmistumisvuodelta saatiin vastauksia, mutta erityisen aktiivisia vastaajia (19,7 %) olivat vuonna 2005 valmistuneet. Sukupuolittain tarkasteltuna vuosina 2003 ja 2009 valmistuneet miehet (27,8 ja 22,2 %) sekä vuonna 2005 valmistuneet naiset (24,5 %) olivat kaikkein aktiivisimpia vastaajia. Huonoimmin vastauksia saatiin vuonna 2004 valmistuneilta opiskelijoilta (1,4 %).

Matkailupalvelujen tuottaja -ryhmiä on aloitettu kaikkina vuosina vuodesta 2000 alkaen, mutta matkailuvirkailijakoulutus on alkanut harvemmin. Tähän tutkimukseen vastanneet matkailuvirkailijat ovat valmistuneet vuosina 2005, 2006, 2008 ja 2009. Suurin osa matkailuvirkailijoista oli pohjakoulutukseltaan ylioppilaita tai heillä oli muu ammatillinen perustutkinto suoritettuna ennen matkailualan opintoja.

6.2 Kiinnostus matkailualan koulutukseen

Valmistuneiden kiinnostusta ja motivaatiota matkailualan koulutukseen ennen opiskelua selvitettiin kysymyksillä, kuinka korkealla hakutoiveissa matkailualan opiskelu oli, oliko vastaajalla aikaisempia ammatillisia opintoja ja oliko hänellä aikaisempaa työkokemusta matkailu- tai muulta alalta.

Tähän kyselytutkimukseen vastanneista 66,2 % halusi vain matkailualan koulutukseen (Kuvio 1.). Miehet olivat selvästi varmempia siitä, että halusivat vain matkailualan koulutukseen (77,8 %). Naisistakin yli puolet (62,3 %) halusi vain matkailualan koulutukseen. 8,5 % vastanneista ilmoitti matkailualan koulutuksen olleen toisena tai kolmantena hakutoiveena. Noin 10 % vastaajista ei ollut päässyt haluamalleen alalle ja otti siksi vastaan opiskelupaikan matkailualalta. Lähes 16 % vastaajista ilmoitti syyksi jonkin muun, esimerkiksi siirtymisen lukiosta ammatillisiin opintoihin.

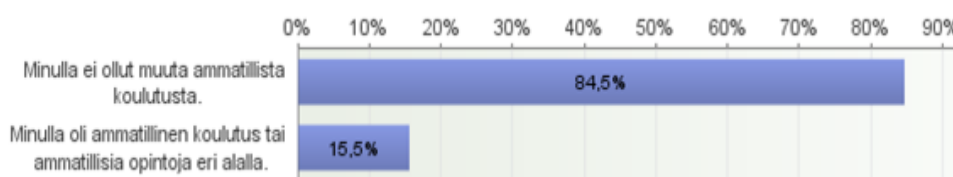


Kuvio 2. Kiinnostus matkailualan koulutukseen.

6.2.1 Aikaisemmat ammatilliset opinnot

Suurimmalla osalla vastanneista (84,5 %) ei ollut aikaisempaa ammatillista koulutusta, mikä on ymmärrettävää, koska suurin osa opiskelijoista tulee suoraan yläkoulusta (Kuvio 2.). Aikaisempia ammatillisia opintoja vastanneista naisista oli

13,2 prosentilla ja miehistä noin viidenneksellä (22,2 %). Naisista 86,8 % ja miehistä 77,8 % tulivat opiskelemaan matkailualaa suoraan perusopinnoista. Matkailuvirkailijoista 20 %:lla oli aikaisempia ammatillisia opintoja takanaan ja matkailupalvelujen tuottajista 14,8 %:lla vastanneista. Vuonna 2003 valmistuneilla oli eniten ammatillisia opintoja ennen matkailualan opintoja takanaan (44 %).



Kuvio 3. Aikaisemmat ammatilliset opinnot.

Naisista niitä, jotka eivät päässeet haluamalleen alalle ja ottivat siksi matkailualan koulutuspaikan vastaan, oli tutkituista 11,3 %. Muiksi syiksi matkailualan koulutukseen hakeutumisesta naiset (18,9 %) mainitsivat matkailualan ammatin olevan mielenkiintoinen, tulevaisuuden ala, johon voi kouluttautua kotipaikkakunnalla. Kotipaikkakunnan merkittävyys koulutuspaikkakuntana tuli esille myös lukion käyneen kommentissa. Erityisesti matkailuvirkailijan koulutusta Kuusamon toimipaikassa on suunnattu lukion suorittaneille.

Eräs tutkituista kommentoi, ettei tiennyt mihin ammattiin olisi halunnut, ja tuli siksi valinneeksi matkailualan. Matkailualan vaihtoehto mainittiin myös parhaana vaihtoehtona, joita oli paikkakunnalla tarjolla. Eräs koulutettavista kommentoi, että johonkin oli haettava, kun koulutusta ei ollut. Miehistä vain 5,6 % ilmoitti koulutukseen hakeutumiseen jonkin muun syyn. Eräs vastaajista siirtyi matkailualan koulutukseen lukiosta. Lukio-opinnot eivät joko kiinnostaneet vastaajaa, tai niissä ei menestytty tarpeeksi hyvin. Toisella vastaajalla koulutusalan vaihtoon vaikutti terveydelliset syyt.

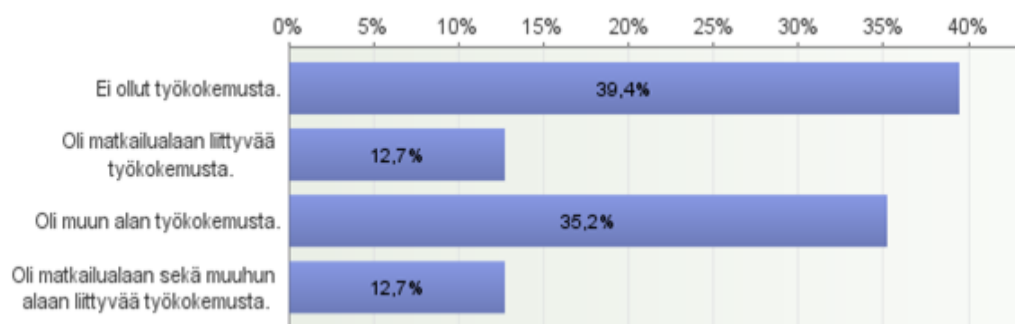
Tarkasteltaessa eri vuosina valmistuneiden hakutoiveita matkailualalle oli hyvin monessa ryhmässä niitä, jotka valitsivat alan vastentahtoisesti. Johonkin oli päästävänä opiskelemaan ja matkailualalle pääsi. Vaikka matkailuala ei toiveala ollutkaan

opiskelupaikkaa valittaessa, oli vastaajista 16,4 % melko tai erittäin tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon.

6.2.2 Aikaisempi työkokemus

Matkailualan liittyvää työkokemusta ennen opintojen alkua oli 12,7 prosentilla vastanneista (Kuvio 3). Matkailualan ja muun alan työkokemusta oli niin ikään 12,7 prosentilla vastanneista. Työkokemusta vailla oli 39,4 prosenttia, ja muun alan työkokemusta oli 35,2 prosentilla vastanneista. Matkailualan työkokemusta oli naisista 11,3 prosentilla ja miehistä 16,7 prosentilla. Naisista 35,8:lla % ei ollut työkokemusta lainkaan ja miehillä 50 %:lla. Muun alan työkokemusta vastanneilla oli eniten. Naisilla muun alan työkokemusta ennen opintoja oli lähes 38 %:lla ja miehillä lähes 28 %:lla vastanneista.

Matkailuvirkailijoiksi opiskelleilla oli työkokemusta muilta aloilta yli puolella (53,3 %) ja matkailualan sekä muuhun alaan liittyvää työkokemusta noin neljänneksellä (26,7 %).



Kuvio 4. Aikaisempi työkokemus.

6.2.3 Eri tietolähteiden merkitys ammattialaa valittaessa

Taloudellisen Tiedotustoimiston mukaan (2014, 11–12) vain 16 prosenttia yläkoululalaisista nuorista tietää varmasti, mille alalle he haluavat suunnata

tulevaisuudessa. Kun työelämä tietoa ei ole muualta saatavilla, nuoret samaistuvat ja imevät tietoa paitsi vanhemmiltaan ja lähipiiriltään myös mediasta. Nuoret rakentavat oman tulevaisuudenkuvansa niihin mielikuviin, jotka he näkevät ympärillään.

Yläkoululaisten tärkeimmät tietolähteet opiskelu- ja alavalintoja mietittäessä ovat ystävät, tutut ja vanhemmat. Kärkisijoille eivät yllä opinto-ohjaaja tai opettajat eivätkä myöskään oppilaitosten verkkosivut tai koulutusmessut. (Taloudellinen Tiedotustoimisto 2014, 22–25.) Tämän tutkimuksen tulokset tietolähteiden merkityksestä ammatinvalinnassa ovat yhtenevät Taloudellisen Tiedotustoimiston tulokset.

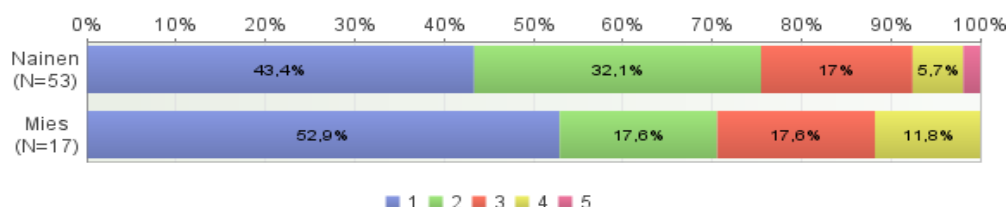
Tässä tutkimuksessa kysyttiin, kuinka merkittävinä tutkittavat pitivät eri tietolähteitä ammattialoista toisen asteen koulutukseen haettaessa (Taulukko 7.). Eniten merkitystä oli koulutusesitteillä ja lehdillä, ystävillä ja tutuilla sekä vanhemmilla ja sukulaisilla. Myös ammatillisen koulutuksen nettisivuilla oli merkitystä enemmän kuin opinto-ohjaajilla.

Taulukko 7. Eri tietolähteiden merkitys toisen asteen koulutukseen haettaessa.

1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä		
	Keskiarvo	Yhteensä
Ystävät ja tutut	2,5	71
Vanhemmat tai sukulaiset	2,4	70
Peruskoulun opinto-ohjaaja	1,9	70
Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut	2,4	70
Työelämään tutustumisjaksot (TET)	1,9	70
Tutustumispäivä toisen asteen koulutukseen	2,2	70
Koulutusessitteet ja lehti-ilmoitukset	2,7	71
Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja	2	70
Yhteensä	2,2	562

Työelämään tutustumisjaksoilla, ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajalla ja peruskoulun opinto-ohjaajalla oli vastaajien mielestä vain vähän merkitystä tietolähteenä. Peruskoulun opinto-ohjaajalla oli sekä miesten että naisten mielestä vain vähän merkitystä tietolähteenä toisen asteen opinnoista. Miehistä peräti 53 prosentin mielestä peruskoulun opinto-ohjaajan merkitys oli vain vähäinen. Naisista samaa mieltä oli 43,4 % (Kuvio 5.).

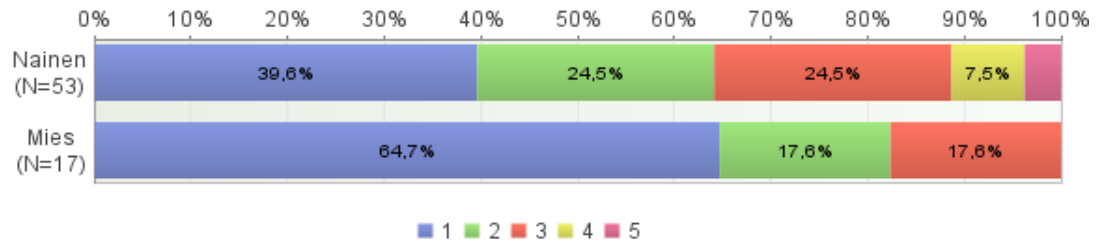
Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä



Kuvio 5. Peruskoulun opinto-ohjaajan merkitys tietolähteenä.

Ammatillisen oppilaitoksen opinto-ohjaajan merkitys näytti jäävän tietolähteenä myös melko vähäiseksi (Kuvio 6.). Miehistä 64,7 % piti ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajan merkitystä tiedon saannissa vain vähäisenä, ja naisista samaa mieltä oli 39,6 %.

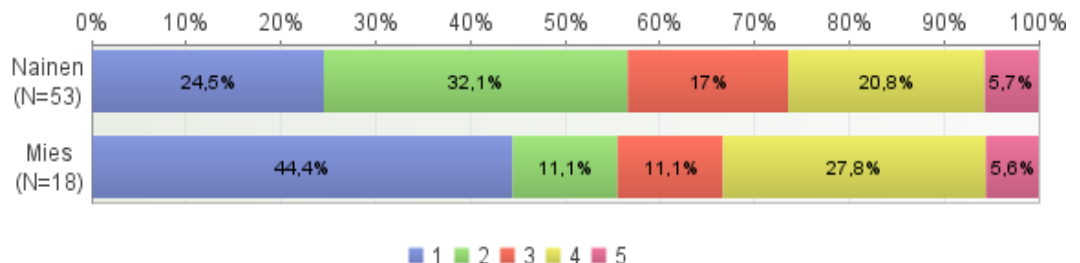
Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 6. Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja tietolähteenä.

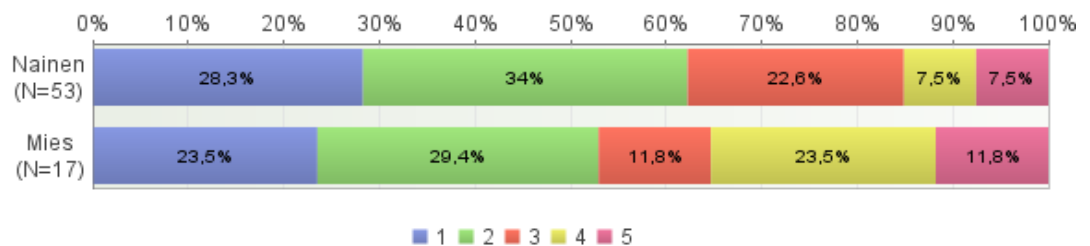
Ystävien, tuttavien ja vanhempien (Kuviot 7.–8.) vaikutus tietolähteenä ammattialoista oli selvästi vaikuttavin: naisista 26,5 % piti ystäviä ja tuttavien merkittävänä tai erittäin merkittävänä tietolähteenä ja miehistä 33,4 %. Vanhempien ja sukulaisten merkitys tietolähteenä oli merkittävä tai erittäin merkittävä 35,3 prosentille miehistä ja 15 prosentille naisista.

Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 7. Ystävien ja tuttavien merkitys tietolähteenä.

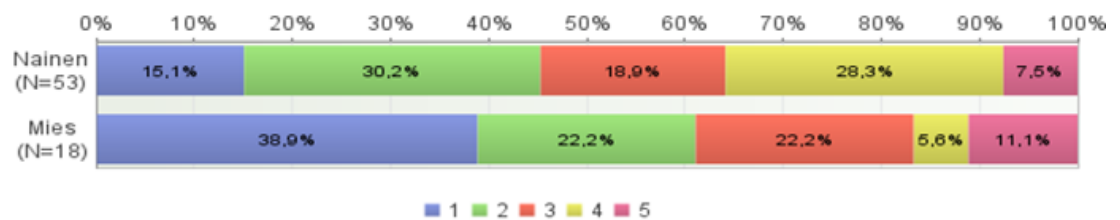
Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 8. Vanhempien ja sukulaisten merkitys tietolähteenä.

Koulutusesitteet ja lehdet (Kuvio 9.) vaikuttivat merkittävästi tai erittäin merkittävästi 35,8 %:iin naisista, mutta miehistä niitä piti merkittävänä tai erittäin merkittävänä vain 16,7 %. Erityisesti matkailuvirkailijakoulutukseen hakeneet ilmoittivat koulutusesitteiden ja lehti-ilmoitusten olleen merkittäviä tai erittäin merkittäviä tietolähteenä (46,6 %).

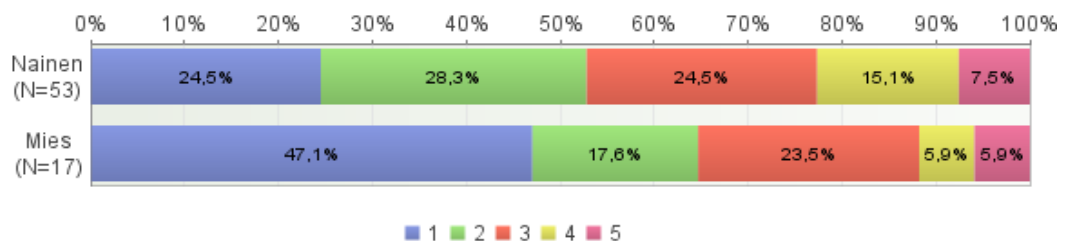
Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 9. Koulutusesitteiden ja lehtien merkitys tietolähteenä.

Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut (Kuvio 10.) eivät olleet niin merkittävä tietolähde kuin perinteiset, paperiset koulutusesitteet tai lehdet. Netistä tiedonhankinta on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti ja se näkyy myös oppilaitoksen nettisivujen vaikuttavuudessa. Vuonna 2014 valmistuneiden ammatinvalintaan nettisivuilla oli merkittävästi vaikutusta jo 40 %:lle, kun vielä neljä vuotta aikaisemmin valmistuneiden koulutusvalintaan ei nettisivuilla ollut merkitystä.

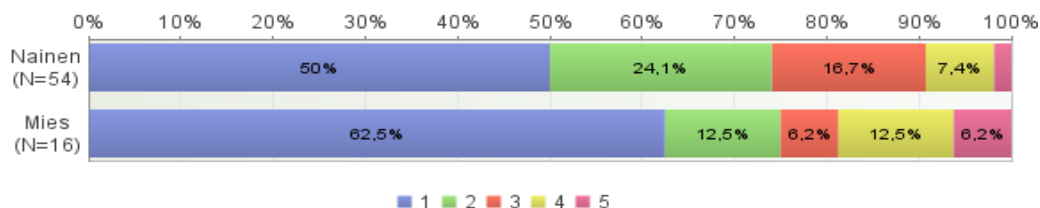
Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 10. Ammatillisen oppilaitoksen nettisivujen merkitys tietolähteenä.

Työelämään tutustumisjaksoilla (Kuvio 11.) näytti olevan vain vähän merkitystä koulutusalan valintaan. Naisista 50 % piti työelämään tutustumisjaksoa merkitykseltään vain vähäisenä ja miehistä 62,5 %.

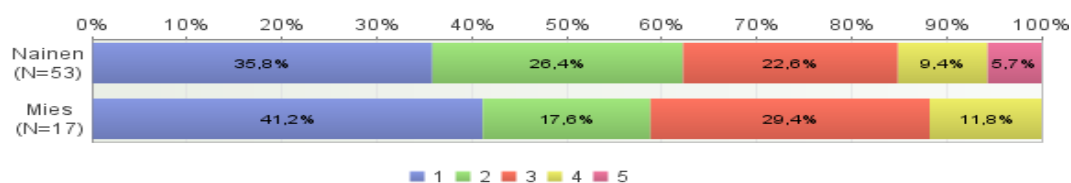
Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 11. Työelämään tutustumisjaksojen merkitys tietolähteenä.

Ammatilliseen koulutukseen tutustumispäivä näytti olevan tietolähteenä merkittävämpi kuin työelämään tutustumisjakso (Kuvio 12.). Miehistä 56 % oli sitä mieltä, että tutustumiskäynneillä oli jonkin verran tai paljon merkitystä tietolähteenä, ja naisista samaa mieltä oli 64 %. Erityisesti vuonna 2014 valmistuneet ilmoittivat ammatilliseen koulutukseen tehdyn tutustumispäivän vaikuttaneen heidän valintaansa merkittävästi tai erittäin merkittävästi (60 %).

Kuviossa 1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä.



Kuvio 12. Tutustumispäivä ammatilliseen koulutukseen tietolähteenä.

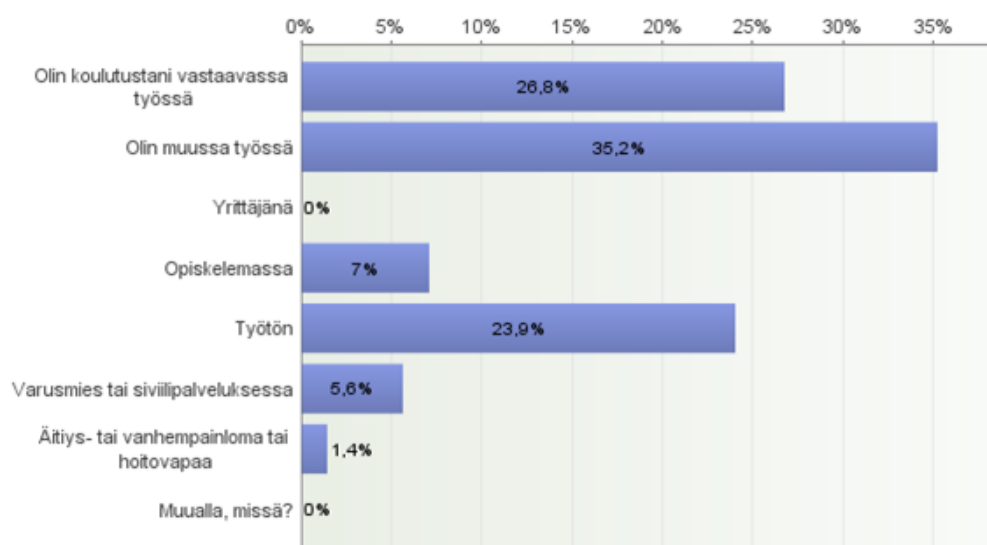
6.3 Siirtyminen työelämään valmistumisen jälkeen

Helve (2012, 65) toteaa nuorten joustavan siirtymisen koulutuksesta työelämään olevan erittäin tärkeää, koska työ- ja ammatti-identiteettiä on vaikea kehittää ilman työssäoloa eikä ilman työtä oleva nuori voi sitoutua työn arvoihin ja ammattiin.

Työttömän tai pätkätöissä olevan nuoren on vaikea sitoutua parisuhteeseen, perustaa perhe tai hankkia asunto, koska häneltä puuttuu taloudellinen turva.

Kysyttäessä valmistuneiden tilannetta kolme kuukautta valmistumisen jälkeen oli koulutusta vastaavassa työssä 26,8 % vastanneista. Sukupuolittain tarkasteltuna koulutusta vastaavassa työssä naisista oli 28,3 % ja miehistä 22,2 %. Muussa työssä oli 35,2 % vastanneista ja työttömänä 23,9 % vastanneista. Opiskelemassa oli 7 % vastanneista ja varusmies- tai siviilipalvelusta suorittamassa oli 5,6 % (Kuvio 13.).

Matkailuvirkailijat (53,3 %) työllistyivät paremmin koulutustaan vastaaviin tehtäviin kuin matkailupalvelujen tuottajat (18,5 %). Kolme kuukautta valmistumisen jälkeen työttömänä oli 29,6 % matkailupalvelujen tuottajista ja 6,7 % matkailuvirkailijoista.



Kuvio 13. Elämäntilanne kolme kuukautta valmistumisen jälkeen.

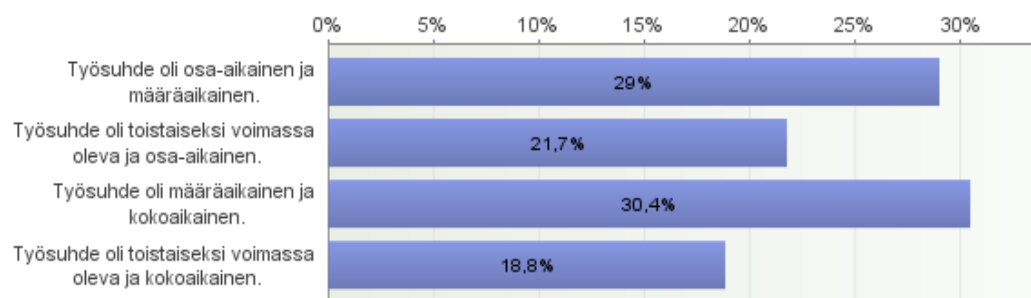
Vuosina 2009 – 2014 valmistuneet työllistyivät huonoimmin. Pahimmillaan 50 % vastanneista oli työttömänä mainittuina vuosina. Parhaiten kyselyyn vastanneista työllistyivät vuonna 2005 valmistuneet; 85,8 %. Työttömänä tuolloin oli vain 7,1 % vastaajista 3 kk valmistumisen jälkeen.

Suomessa elettiin vuosina 2000–2008 suotuisan talouskasvun aikaa, mikä kasvatti myös matkailua ja siten työllisyyttä. Suomen talouskasvu ylitti EU-kasvun yli prosenttiyksiköllä vuosina 2000 ja 2004 – 2007 (Tilastokeskus 2010).

6.3.1 Työsuhteen laatu

Suotuisa talouskasvu näkyi myös työsuhteen laaduissa. Eniten (28,6 %) solmittiin toistaiseksi voimassa olevia ja kokoaikaisia työsuhteita vuonna 2005. Samansuuntainen kehitys jatkui aina vuoteen 2008 asti. Vuosina 2013 ja 2014 valmistuneista ja kyselyyn vastanneista ei kukaan ollut työllistynyt toistaiseksi voimassa olevaan ja kokoaikaiseen työsuhteeseen. Määräaikaisten ja osa-aikaisten työsuhteiden määrä on kasvanut koko ajan vuodesta 2008 alkaen. Toistaiseksi voimassaoleva ja kokoaikainen työsuhde oli 18,8 prosentilla vastanneista (Kuvio 14.).

Miehillä (23,5 %) toistaiseksi voimassa oleva ja kokoaikainen työsuhde oli hieman useammin kuin naisilla (17,3 %). Matkailualalle tyypilliset osa-aikaiset ja määräaikaiset työsuhteet olivat yleisiä tutkimukseen vastanneilla. Osa-aikainen ja määräaikainen työsuhde oli 29 %:lla vastanneista, määräaikainen ja kokoaikainen 30,4 prosentilla ja toistaiseksi voimassa oleva ja osa-aikainen työsuhde oli 21,7 prosentilla vastanneista. Matkailuvirkailijoiden ensimmäinen työsuhde oli 46,7 %:lla vastanneista määräaikainen ja kokoaikainen. Matkailupalvelujen tuottajilla vastaava luku oli 26,9 %.



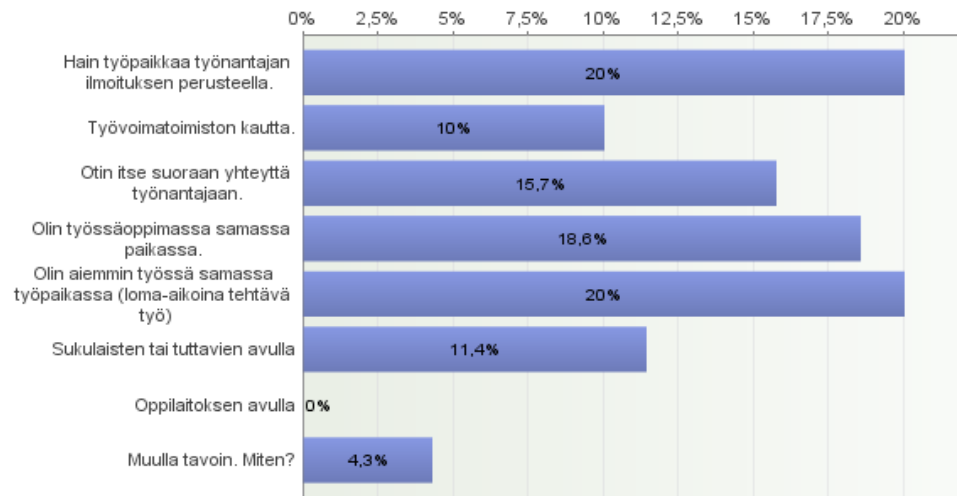
Kuvio 14. Työsuhteen laatu.

6.3.2 Ensimmäisen työpaikan hankinta

Lähes 40 prosenttia vastanneista työllistyi opintojen jälkeen samaan työpaikkaan, jossa he olivat olleet työssäoppimassa tai loma-aikoina työssä (Kuvio 15.). Miehet (29,4 %) työllistyivät useammin kuin naiset (17 %) niihin työpaikkoihin, joissa olivat tehneet loma-aikoina töitä. Matkailuvirkailijoiksi valmistuneet työllistyivät (33,3 %) työssäoppimispaikkoihinsa useammin kuin matkailupalvelujen tuottajat (13,2 %). Viidennes haki ja sai työpaikan työnantajan ilmoituksen perusteella. Naiset (20,8 %) työllistyivät työnantajan ilmoituksen perusteella hieman useammin kuin miehet. Sukulaisuussuhteita työllistymiseen käytti reilu kymmenesosa vastanneista (11,4 %) ja kymmenes sai työpaikan työvoimatoimiston kautta. Miehet (23,5 %) ottivat hieman useammin kuin naiset (13,2 %) suoraan yhteyttä työnantajaan. Oppilaitoksen avulla ei kukaan vastaajista ollut työllistynyt.

Vuosina 2005–2008 valmistuneista kukaan ei käyttänyt työvoimatoimiston palveluja työllistyäkseen. Suurin osa mainittuina vuosina valmistuneista saivat työpaikan työssäoppimispaikoistaan tai niistä työpaikoista, joissa olivat työskennelleet esimerkiksi loma-aikoina. Myös suora yhteydenotto työnantajaan oli monen työllistymisen taustalla. Vuosina 2012–2014 valmistuneista ja kyselyyn vastanneista kukaan ei työllistynyt työssäoppimispaikkaansa. Työvoimatoimiston merkitys työllistäjänä lisääntyi vuonna 2013 valmistuneille. Kyseisenä vuonna peräti 40 % valmistuneista työllistyi työvoimatoimiston kautta.

Muulla tavoin työllistettiin Facebookin kautta sekä työvoimatoimiston järjestämän kurssin harjoittelujakson kautta. Eräs vastaajista kertoi olleensa vakituudessa työssä jo ennen valmistumista ja jatkaneensa työskentelyä samassa paikassa valmistumisen jälkeenkin.



Kuvio 15. Ensimmäisen työpaikan hankintatapa.

6.3.3 Matkailualalle työllistymisen ongelmat

Kysyttäessä syitä, jotka saattavat vaikeuttaa matkailualan työelämään sijoittumista, vastaajien mielipiteitä jakoivat väittämät: 1. ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä ja 2. asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla (Taulukko 8.). Jokseenkin samaa mieltä siitä, että kiinnostavaa työtä ei ole tarjolla, oli vastaajista 26,1 %, mutta jokseenkin eri mieltä samasta väittämästä oli kuitenkin kolmannes vastaajista (33,3 %).

Lähes 40 % oli jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla. Samasta väittämästä 59 prosenttia vastaajista oli täysin tai jokseenkin eri mieltä. Vaikka matkailuvirkailijat työllistyivät paremmin kuin matkailupalvelujen tuottajat koulutustaan vastaaviin tehtäviin, olivat ensin mainitut kuitenkin sitä mieltä, ettei koulutusta vastaavaa työtä löydy asuinpaikkakunnalta (66,7 %). Matkailuvirkailijoista myös 46,6 % oli jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä, ettei asuinpaikkakunnalta löydy kiinnostavaa työtä. Matkailupalvelujen tuottajista vain noin kolmannes (32,7 %) oli samaa mieltä matkailuvirkailijoiden kanssa jälkimmäisestä väittämästä ja ensimmäisestä väittämästä 26,9 %.

Taulukko 8. Minkä syiden arvelet vaikeuttavan matkailualan työelämään sijoittumista?

Väittämät: 1 =täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä.							
	1	2	3	4	5	Yhteen- sä	Kes- kiarvo
Ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä	14,5 %	33,3 %	21,7 %	26,1 %	4,3 %	69	2,7
Asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla	33,3 %	21,7 %	5,8 %	15,9 %	23,2 %	69	2,7
Työkokemuksen puute	11,6 %	26,1 %	11,6 %	39,1 %	11,6 %	69	3,1
Puutteet ammattitaidossa	21,7 %	30,4 %	21,7 %	20,3 %	5,8 %	69	2,6
Ei ole riittävästi kielitaitoa	24,6 %	27,5 %	7,2 %	29 %	11,6 %	69	2,8
Puutteet vuorovaikutustaidossa	35,3 %	29,4 %	16,2 %	14,7 %	4,4 %	68	2,2
Tutkinto	27,5 %	29 %	24,6 %	14,5 %	4,3 %	69	2,4
Ikä	37,7 %	27,5 %	13 %	18,8 %	2,9 %	69	2,2
Sukupuoli	44,9 %	24,6 %	18,8 %	11,6 %	0 %	69	2
Terveydelliset syyt	42 %	13 %	21,7 %	20,3 %	2,9 %	69	2,3
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvät syyt	30,4 %	18,8 %	24,6 %	20,3 %	5,8 %	69	2,5
Yhteensä	29,4 %	25,6 %	17 %	21 %	7 %	758	2,5

Työkokemuksen puutetta piti 49 % vastaajista työllistymistä vaikeuttavana tekijänä. Matkailuvirkailijoista lähes puolet (46,7 %) näki kielitaidon puutteiden vaikeuttavan työllistymistä. Matkailupalvelujen tuottajien mielestä puutteet ammattitaidossa, kielitaidossa tai vuorovaikutustaidoissa eivät olleet syynä työllistymisen vaikeudelle. Myöskään ikää tai sukupuolta ei nähty työllistymistä vaikeuttavaksi tekijäksi. Vain viidennes vastaajista oli sitä mieltä, että perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät voivat olla työllistymisen esteenä. Matkailuvirkailijoista 40 % oli jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että heidän suorittamansa tutkinto vaikeuttaa matkailualan työelämään sijoittumista. Matkailupalvelujen tuottajista vain 13,4 % oli samaa mieltä matkailuvirkailijoiden kanssa (Taulukko 8.).

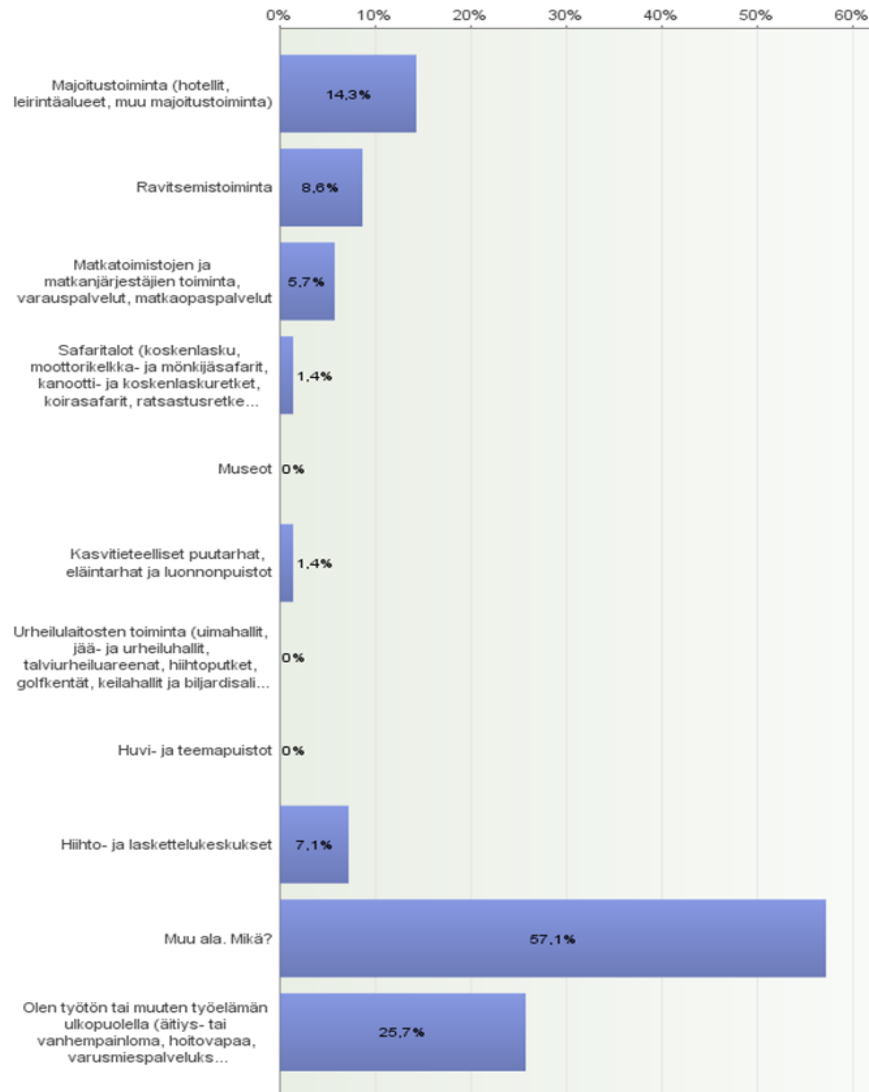
Nuorimpien ikäluokkien eli vuosina 2013–2014 valmistuneiden mielestä työllistymistä haittasivat eniten puutteet kielitaidossa, työkokemuksen puute ja se, ettei asuinpaikkakunnalta löydy koulutusta vastaavaa työtä.

6.4 Nykyinen työtilanne

Nykyistä työpaikkaa koskevaan kysymykseen asetettiin vaihtoehdot TOL 2008 - luokituksen matkailualaan keskeisesti liittyvien toimialojen mukaan. Vastaajalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto, mikäli hän työskentelee useammassa työpaikassa. Vastanneista 38,5 % työskenteli matkailualalla. Kuviossa 16. kuvataan vastanneiden sijoittumista matkailuun keskeisesti liittyviin toimialoihin. Majoitus- ja ravitsemisalalla työskenteli vastaajista 22,9 %, hiihto- ja laskettelukeskuksessa 7,1 %, safaritaloissa 1,4 % ja matkanjärjestäjien palveluksessa 5,7 % vastanneista.

Matkailuvirkailijoista 66,6 % työskenteli matkailualalla ja matkailupalvelujen tuottajista 28,4 %. Vastanneista naisista 48 % työskenteli TOL 2008-luokituksen mukaisesti matkailualalla. Majoitus- ja ravitsemisaloilla työskenteli kyselyyn vastanneista miehistä 11,2 %. Muissa matkailualan toimipaikoissa ei miehiä työskennellyt.

Suurin osa vastanneista, 57,1 %, ilmoitti nykyisen työpaikkansa olevan muu kuin matkailualaan keskeisesti liittyvä toimiala. Näistä muista aloista suurin oli kaupanala, joka työllisti vastaajista 27,5 %. Miehistä 83,3 % työskenteli muulla kuin matkailualalla ja naisista 48,1 %.



Kuvio 16. Nykyinen työtilanne.

Toiseksi suurin ryhmä muista aloista oli kuljetusala, jolla työskenteli 10 % vastanneista. Kuljetusala sisälsi autovuokraamossa työskentelyä, taksinkuljettajan, linja-autonkuljettajan ja lentokenttävirkaileijan työtehtäviä. Kuusamon kaltaisella matkailupaikkakunnalla myös kaupan- ja kuljetusalat liittyvät läheisesti matkailuun, ja niillä aloilla työskentelevät kohtaavat matkailijan päivittäin työssään. Esimerkiksi venäläiset ostosmatkailijat ovat muodostaneet kasvavan asiakasryhmän päivittäistavara- ja huoltoasemille.

Jos kaupan- ja kuljetusalat lasketaan matkailualaan mukaan, työskentelee matkailuammateissa tällöin 76 % tähän kyselyyn vastanneista matkailualan perustutkinnon suorittaneista.

Kyselyyn vastanneista oli opiskelemassa 10 prosenttia. Opintoaloinaan vastaajat mainitsivat ammattikorkeakouluopinnot (restonomi), insinööriopinnot, kauppatieteen opinnot ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon.

Työttömänä oli 25,7 % vastanneista. Työttömien määrä alkoi lisääntyä vuodesta 2008 alkaen, jolloin työttömiä oli 50 % kyselyyn vastanneista. Vuosina 2009–2014 valmistuneista työttömänä oli 25–50 %.

6.4.1 Tehtävänimikkeet

Erlaisia ammattinimikkeitä vastaajat (56) ilmoittivat kaikkiaan 21 kpl. Sihteereitä ja myyjiä oli ammattinimikkeistä eniten. Muita matkailualalle tyypillisiä ammattinimikkeitä olivat hotellivirkailija, siivooja, tarjoilija, pääopas ja matkustamovirkailija. Myös esimies mainittiin ammattinimikkeenä, mutta tarkempaa esimiehen tehtävä- tai alakuvausta ei ollut mainittu.

Keskimääräinen matkailualalla työskentelyaika oli noin 3 vuotta ja muilla aloilla noin 6 vuotta. Lähes kolmasosa vastaajista (28,6 %) ei ollut työskennellyt matkailualalla lainkaan valmistumisensa jälkeen. Muilla aloilla ei ollut työskennellyt koskaan 8,6 % vastaajista.

6.4.2 Työelämän todellisuus matkailualalla ja siihen kohdistuvat odotukset

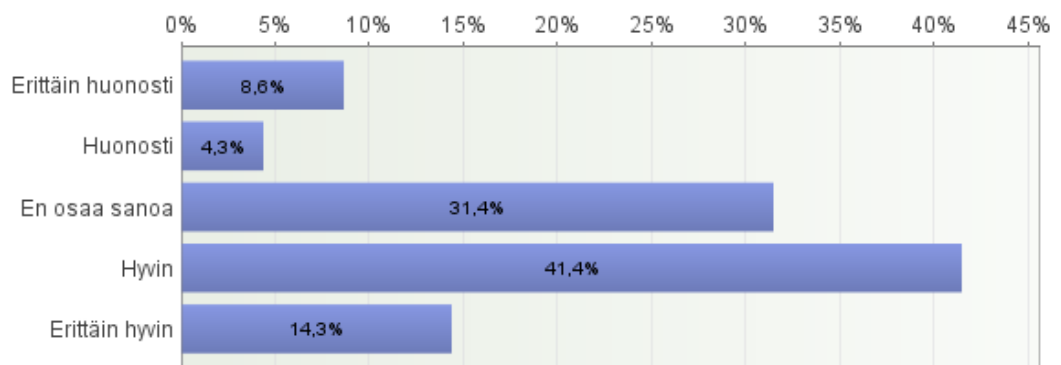
Matkailualan työelämän todellisuus oli vastannut vastaajien odotuksia 55,7 prosentilla vastaajista hyvin tai erittäin hyvin (Kuvio 17.). Kolmannes (31,4 %) ei osannut vastata kysymykseen, koska ei ollut ilmeisesti työskennellyt matkailualalla. Erittäin huonosti tai huonosti oli työelämän todellisuus vastannut odotuksia noin 13

%:lla vastaajista. Eräs vastaaja kommentoi työelämän todellisuuden vastanneen muuten hyvin hänen odotuksiaan, mutta palkkaustaso oli pettymys.

”Hyvin, paitsi palkkaus, joka alalla alhaisella tasolla. Kaupan kassa ansaitsee enemmän kuin ohjelmapalv[elu]työntekijä”.

Naisille ja miehille matkailualan todellisuus oli näyttäytynyt samankaltaisena. Matkailupalvelujen tuottajista 15 %:lle matkailualan työelämä oli vastannut todellisuutta erittäin huonosti tai huonosti ja matkailuvirkailijoista 6,7 %:lle. Hyvin tai erittäin hyvin oli matkailualan todellisuus vastannut matkailuvirkailijoiden odotuksia 79,7 %:lla vastaajista ja matkailupalvelujen tuottajista samaa mieltä oli 47,2 %.

Erittäin huonosti tai huonosti oli matkailualan työelämä vastannut todellisuutta vuosina 2008–2010 ja 2013–2014 valmistuneilla. Tyytymättömyyteen saattoi vaikuttaa myös se, että samoina vuosina myös työttömien osuus valmistuneista kasvoi. Tyytymättömyyttä työhön voivat aiheuttaa myös epärealistiset odotukset ammatista. Toisaalta opintoaikana käsitys matkailualasta yleensä selkenee. Hyvin tai erittäin hyvin matkailualan työelämän todellisuus oli vastannut valmistuneiden odotuksia vuosina 2003 ja 2005–2008 valmistuneilla vastaajilla.



Kuvio 17. Kuinka hyvin matkailualan työelämän todellisuus on vastannut odotuksiasi?

6.4.3 Nykyisessä työssä tarvittavat tiedot ja taidot

Kyselyyn vastaajien tuli arvioida myös nykyisessä työssään tarvittavia tietoja ja taitoja. Tieto- ja taitoluokitukset valittiin opetussuunnitelman ja opetushallituksen perustaman osaamistarvetyöryhmän luokittelujen mukaan (Taulukko 8.). Kaikkein tärkeimpänä taitona vastaajat pitivät oman osaamisen kehittämistä (KA 4,3). Ymmärrettävästi alan perustaidot ja ydinosaaminen sekä kielitaito koettiin tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi taidoiksi. Naisista 77,4 % piti kielitaitoa tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Miehistä samaa mieltä naisten kanssa oli 64,7 %.

Matkailuvirkailijoiden työssä asiakassuhteiden ylläpitäminen (93,4 %) sekä myynnin ja markkinoinnin taidot (80 %) ovat vastaajien mukaan tärkeitä tai erittäin tärkeitä taitoja. Matkailuvirkailijat pitivät tieto- ja viestintätekniikan osaamista tärkeänä tai erittäin tärkeänä taitona työssään (100 %). Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen (62,9 %) sekä ennakointiosaaminen korostuivat matkailupalvelujen tuottajan työssä (61,1 %).

Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta sekä alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoikeuden tuntemus osoittautuivat vastaajien mielestä heidän nykyisissä työtehtävissään varsin tärkeiksi. Yhteensä 74,6 % vastaajista piti työalainsäädännön ja työehtosopimusten hallintaa jonkin verran tai erittäin tärkeänä.

Opetushallitus painottaa opetussuunnitelmissa yrittäjyyden merkitystä, mutta lähes puolet vastaajista oli sitä mieltä, että yrittäjyysosaaminen ei ole heidän nykyisessä työssään tärkeää tai se on vain vähän tärkeää. Johtamisosaamista sen sijaan pidettiin selvästi tärkeämpänä taitona. Vastaajista 37 % piti sitä jonkin verran tärkeänä ja 25,7 % tärkeänä taitona.

Taulukko 8. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tietoja ja taitoja nykyisessä työssäsi?

1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = vain vähän tärkeä, 3 = jonkin verran tärkeä, 4 = tärkeä, 5 = erittäin tärkeä.							
	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Alan perustiedot ja ydiosaaminen	5,7 %	7,1 %	15,7 %	27,1 %	44,3 %	70	4
Kielitaito	5,6 %	4,2 %	16,9 %	29,6 %	43,7 %	71	4
Kulttuuriosaaminen	7,1 %	17,1 %	34,3 %	32,9 %	8,6 %	70	3,2
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	4,2 %	11,3 %	26,8 %	38 %	19,7 %	71	3,6
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	7,1 %	11,4 %	15,7 %	34,3 %	31,4 %	70	3,7
Johtamisaaminen	10 %	15,7 %	37,1 %	25,7 %	11,4 %	70	3,1
Yrittäjyysosaaminen	14,5 %	34,8 %	30,4 %	11,6 %	8,7 %	69	2,7
Ympäristöosaaminen	4,3 %	28,6 %	30 %	28,6 %	8,6 %	70	3,1
Myynnin ja markkinoinnin taidot	7,2 %	8,7 %	18,8 %	27,5 %	37,7 %	69	3,8
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihoito	7 %	8,5 %	11,3 %	26,8 %	46,5 %	71	4
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	5,6 %	21,1 %	29,6 %	26,8 %	16,9 %	71	3,3
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoi- keuden tuntemus	12,7 %	12,7 %	29,6 %	23,9 %	21,1 %	71	3,3
Ennakointiosaaminen	4,2 %	7 %	26,8 %	38 %	23,9 %	71	3,7
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntämi- nen	11,3 %	21,1 %	39,4 %	15,5 %	12,7 %	71	3
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	1,4 %	5,7 %	5,7 %	31,4 %	55,7 %	70	4,3
Yhteensä	7,2 %	14,3 %	24,5 %	27,9 %	26,1 %	1055	3,5

Kolmannes vastaajista (32,9 %) ei pitänyt ympäristöosaamista lainkaan tärkeänä tai vain vähän tärkeänä taitona työssään. Verrattaessa matkailupalvelujen tuottajia ja matkailuvirkailijoita piti 41,5 % ensin mainituista kuitenkin ympäristöosaamista työssään tärkeänä tai erittäin tärkeänä.

Taulukkoon 9. on järjestetty nykyisissä työtehtävissä tarvittavat tiedot ja taidot tärkeysjärjestykseen vuosina 2003–2014 valmistuneiden vastausten mukaan. Kärkisijaa pitävät oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen, kielitaito, asiakassuhteiden ylläpito ja jälkihuolto sekä tieto- ja viestintätekniikka. Suuria eroja ei muihin ammattitaitovaatimuksiin nähden ole, mutta merkillepantavaa on, että yrittäjyysosaamisen taitoja tarvitaan nykyisissä työtehtävissä vähiten.

Taulukko 9. Vuosina 2003–2014 valmistuneiden käsitykset osaamistaitojen tärkeydestä nykyisessä työssä.

	Osaamistaito	Keskiarvo
1.	Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	4,4
2.	Kielitaito	4,1
3.	Asiakassuhteiden ylläpito ja jälkihuolto	4,06
4.	Tieto- ja viestintäteknikka	4,05
5.	Alan perustaidot ja ydinosaaminen	4,03
6.	Myynnin ja markkinoinnin taidot	3,9
7.	Ennakointiosaaminen	3,83
8.	Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen	3,8
9.	Alan lainsäädännön sekä sopimusoikeuden tuntemus	3,43
10.	Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	3,35
11.	Ympäristöosaaminen	3,2
12.	Johtamisosaaminen	3,2
13.	Kulttuuriosaaminen	3,2
14.	Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	3,17
15.	Yrittäjyysosaaminen	2,69

6.4.4 Samaistuminen matkailualan ominaisuuksiin

Ammatti-identiteetti on samaistumista tietyn ammatin ominaisuuksiin, piirteisiin ja tunnuksiin. Ammatti-identiteetin muodostuminen edellyttää, että ammatilla on selkeät tavoitteet, tehtävät, vastuut ja velvollisuudet ja että sillä on tunnustettu yhteiskunnallinen merkitys (Räty 1982, 46). Ammatti-identiteettiä ja sitoutumista matkailualan työhön haluttiin selvittää väittämällä matkailualan työstä. Väittämissä esiintyivät alalle tyypilliset piirteet: kiire, epätyypilliset työsuhteet, sesonkiluonteisuus, työn monialaisuus, vaihtelevuus, palkkaus, asiakkaiden kohtaaminen ja alan yhteiskunnallinen arvostus (Taulukko 10.).

Taulukko 10. Suhtautuminen ammatin tyypillisiin piirteisiin.

1 = Täysin erimieltä, 2 = Jokseenkin erimieltä, 3 = Ei osaa sanoa, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä.							
	1	2	3	4	5	Yh-teen-sä	Kes-kiar-vo
Matkailutyön sesonkiluonteisuus ei haittaa minua	25,4 %	31 %	2,8 %	35,2 %	5,6 %	71	2,6
Osa-aikaiset työsopimukset kuuluvat matkailualan luonteeseen	2,8 %	7 %	11,3 %	59,2 %	19,7 %	71	3,9
Monialainen osaaminen tekee työstä mielenkiintoisen	1,4 %	2,8 %	2,8 %	35,2 %	57,7 %	71	4,5
Työ on vaihtelevaa - jokainen päivä on erilainen	0 %	4,2 %	1,4 %	35,2 %	59,2 %	71	4,5
Matkailutyöhön liittyvä kiire on liian kuluttavaa	5,6 %	46,5 %	11,3 %	26,8 %	9,9 %	71	2,9
Asiakkaan palvelemisessa onnistuminen tuottaa parhaan ilon	0 %	1,4 %	2,8 %	32,4 %	63,4 %	71	4,6
Palkka suhteessa työn vaativuuteen on sopiva	15,5 %	32,4 %	26,8 %	18,3 %	7 %	71	2,7
Tunnen tekeväni matkailualalla arvokasta ja arvostettua työtä	2,8 %	18,3 %	33,8 %	31 %	14,1 %	71	3,4
Matkailualaa pidetään tärkeänä ja arvostettuna elinkeinona	2,8 %	26,8 %	19,7 %	35,2 %	15,5 %	71	3,3
Yhteensä	6,3 %	18,9 %	12,5 %	34,3 %	28 %	639	3,6

Matkailutyön sesonkiluonteisuus haittasi paljon tai melko paljon yli puolta vastaajista (56,4 %). Lähes 40 % vastaajista kuitenkin hyväksyi sesonkiluonteisuuden matkailuun kuuluvana ilmiönä. Miehistä 72,2 % koki työn sesonkiluonteisuuden jollakin tavalla haittaavaksi tekijäksi. Naisista samaa mieltä oli 51 %. Vähiten työn sesonkiluonteisuus haittasi nuorimpia ikäluokkia eli vuonna 2014 valmistuneita.

Melkein 80 % vastaajista koki osa-aikaisten työsopimusten olevan osa matkailutyön luonnetta. Miehistä osa-aikaiset työsuhteet hyväksyi kuuluvaksi matkailualan luonteeseen 83,4 % ja naisista 77,4 %.

Helven (2013, 65) mukaan työttömän tai pätkätöissä olevan nuoren on vaikea sitoutua parisuhteeseen, perustaa perhe tai hankkia asunto, koska häneltä puuttuu taloudellinen turva. Toisaalta Helve toteaa myös, että hyvin koulutetulle nuorelle pätkätyö voi olla elämäntilanteeseen sopiva valittu vaihtoehto, joka mahdollistaa opiskelun, harrastusten, työn ja vapaa-ajan onnistuneen yhteensovittamisen. Taloudellinen turvattomuus lienee yhtenä tekijänä siihen, että kaksi vuotta

valmistumisen jälkeen matkailualalla työskentelee keskimäärin vain kolmannes koulutetuista. Pahimmillaan tämä luku on vain 20 % ja parhaimmillaan 50 %. Tähän tutkimukseen vastanneista 38,5 % työskenteli matkailualaan keskeisesti liittyvillä toimialoilla ja keskimääräinen matkailualalla työskentelyaika oli 3 vuotta.

Monialainen osaaminen (92,9 %) ja työn vaihtelevuus (94,4 %) tekivät työstä mielenkiintoisen (94,4 %). Asiakkaan kohtaaminen ja palvelutyössä onnistuminen tuotti parhaan ilon lähes 96 prosentille vastanneista. Yli puolet vastaajista eivät pitäneet matkailutyön kiirettä liian kuluttavana, mutta 36,7 %:lle vastaajista kiire oli liian kuluttavaa. Erityisesti kyselyyn vastanneet miehet kokivat kiireen kuluttavampana kuin naiset.

Lähes 48 % vastanneista koki palkan olevan liian pieni suhteessa työn vaativuuteen. Vain noin neljännes vastaajista piti palkkausta sopivana työn vaativuuteen nähden. Vajaa 30 % ei osannut vastata tähän väittämään johtuen ilmeisesti siitä, että he työskentelivät muulla kuin matkailualalla. Miehistä 33,3 % piti palkkaa työn vaativuuteen nähden liian pienenä ja naisista samaa mieltä oli 45,3 %. Matkailuvirkailijoista 80 %:n mielestä palkka on liian pieni suhteessa työn vaativuuteen, ja matkailupalvelujen tuottajista samaa mieltä oli 38,9 %.

Palkkaus vaikuttaa myös työn arvostukseen. Noin viidennes vastaajista ei kokenut tekevänsä arvokasta ja arvostettua työtä matkailualalla. Kolmasosa vastaajista ei osannut tähän väitteeseen vastata, mutta lähes puolet (45 %) vastanneista arvosti omaa työtään matkailualalla, ja he kokivat myös muiden arvostavan sitä. Miehistä 33,3 % ei kokenut tekemäänsä työtä arvokkaaksi, mutta naisista vain 17 % koki työnsä arvottomaksi. Vuonna 2010 valmistuneesta ryhmästä peräti 83,3 % vastanneista ei tuntenut tekevänsä matkailualalla arvostettua työtä. Matkailuvirkailijat (66,6 %) arvostivat ja tunsivat tekevänsä arvokasta työtä useammin kuin matkailupalvelujen tuottajat (37 %).

Matkailualaa oli yleisesti arvostettu elinkeinona 50,7 %:n mielestä, mutta lähes kolmasosan mielestä matkailualaa ei elinkeinona arvosteta. Vuonna 2010 valmistuneesta ryhmästä peräti 66,7 % oli tätä mieltä. Miehistä 33,4 % ja naisista

28,3 % koki, ettei matkailualaa ei arvosteta elinkeinona. Suoritettu tutkinto ei vaikuttanut suhtautumistapoihin.

6.5 Koulutus ja työelämän vastaavuus

Koulutuksesta saatujen tietojen ja taitojen työelämävastaavuutta selvitettiin kysymyksellä, millaiset ammatilliset valmiudet matkailualan perustutkinnon suorittaminen antoi vastaajan työtehtäviin heti valmistumisen jälkeen ja nykyisiin työtehtäviin. Vaikka moni valmistuneista työskentelikin heti koulutuksen jälkeen eri alalla, on vastausten mukaan matkailualan perustutkinto antanut heille hyvät valmiudet työskennellä myös muilla kuin matkailuun keskeisesti liittyvillä aloilla.

Vastaajista 81,7 % piti ammatillista osaamistaan jokseenkin tai täysin riittävinä heti valmistumisen jälkeen (Taulukko 11.). Naisista peräti 83 % ja miehistä 77,8 % piti tietojensa ja taitojensa työelämävastaavuutta jokseenkin tai täysin riittävinä heti valmistumisen jälkeen. Matkailuvirkailijoista 93,4 % ja matkailupalvelujen tuottajista 77,8 % hallitsi mielestään työelämätaidot heti koulutuksen jälkeen jokseenkin tai täysin riittävästi. Valmistumisvuosien mukaan tarkasteltuna parhaiten oman osaamisena työelämävastaavuuteen luottivat vuonna 2005 valmistuneet (92,5 %) ja huonoimmin vuonna 2010 valmistuneet (66,7 %).

Nykyisiin tehtäviin koulutuksesta saadut valmiudet olivat jokseenkin riittävät 42,9 %:n mielestä. Kolmannes ei osannut vastata tähän kysymykseen. Vuosien kuluessa urakehitys menee eteenpäin ja tehtävien vaativuus kasvaa tai ammattiala vaihtuu, jolloin on luonnollista, että saatu peruskoulutus ei välttämättä vastaa enää työelämän osaamistaitovaatimuksia. Naisista 48 % ja miehistä 44,5 % vastasi koulutuksesta saatujen valmiuksien vastaavan nykyisten tehtävien osaamisvaatimuksia. Matkailuvirkailijoista enää 53,3 % ja matkailupalvelujen tuottajista 45,3 % katsoi perustutkinnosta saamiensa tietojen ja taitojen riittävän nykyisiin tehtäviin. Heikoimmin koulutus vastasi nykyisten tehtävien osaamisvaatimuksia vuosina 2004 ja 2009 valmistuneille ja parhaiten vuonna 2010 valmistuneilla.

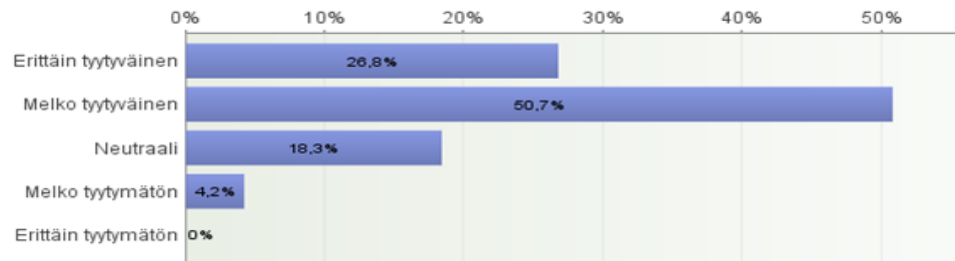
Taulukko 11. Ammatilliset valmiudet koulutuksen jälkeen.

1 = ei lainkaan riittäviä valmiuksia, 2 = jokseenkin heikot valmiudet, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin riittävät valmiudet, 5 = täysin riittävät valmiudet							
	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Heti valmistumisen jälkeen	1,4 %	4,2 %	12,7 %	73,2 %	8,5 %	71	3,8
Nykyisiin tehtäviisi	7,1 %	15,7 %	30 %	42,9 %	4,3 %	70	3,2
Yhteensä	4,3 %	9,9 %	21,3 %	58,2 %	6,4 %	141	3,5

6.5.1 Tyytyväisyys matkailualan tutkinnon laatuun ja sisältöön

Melko tyytyväisiä koulutukseen oli vastaajista 50,7 % ja erittäin tyytyväisiä 26,8 % (Kuvio 18.). Kukaan vastaajista ei ollut erittäin tyytymätön koulutukseen ja melko tyytymättömiä koulutukseen oli vain 4,2 % vastanneista. Neutraalisti asennoitui koulutukseen lähes viidennes vastaajista (18,3 %).

Koulutukseen tyytyväisimpiä (83,3 %) ja myös tyytymättömiä olivat miehet (5,6 %). Naisista erittäin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä koulutukseen oli 75,4 %. Matkailupalvelujen tuottajat (81,5 %) olivat koulutukseen tyytyväisempiä kuin matkailuvirkailijat (60 %). Suurin osa eri vuosina valmistuneista oli koulutukseen tyytyväisiä, mutta vuonna 2010 valmistuneista 33,3 % oli melko tyytymättömiä koulutukseen ja vuonna 2011 valmistuneista 25 %. Vuoden 2010 ryhmästä 33,4 %:n mukaan matkailualan työelämän todellisuus vastasi huonosti tai erittäin huonosti heidän odotuksiaan. Saman ryhmän työttömyysprosentti oli 33 % kolme kuukautta valmistumisen jälkeen samoin kuin nykyisessä elämäntilanteessa.



Kuvio 18. Tyytyväisyys matkailualan koulutukseen.

6.5.2 Erilaisten opetus- ja ohjausmenetelmien käyttö opetuksessa

Tässä tutkimuksessa haluttiin tietää, mitkä opetusmenetelmät olivat vastaajien mielestä hyödyllisimpiä ja mieluisimpia oppimisen kannalta (Taulukko 12.). Keskimäärin erilaisia menetelmiä oli sisällytetty opetukseen sopivasti, mutta käytännönläheisiä menetelmiä koettiin olleen liian vähän ja luokkatiloissa tapahtuvaa luentomuotoista opetusta liian paljon.

Taulukko 12. Erilaisten opetusmenetelmien ja ohjauksen määrä.

1 = aivan liian paljon, 2 = liian paljon, 3 = sopivasti, 4= liian vähän, 5 = aivan liian vähän							
	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Luentomuotoista opetusta luokkatiloissa	9,9 %	29,6 %	57,7 %	1,4 %	1,4 %	71	2,5
Käytännön opetusta työsaleissa tai luonnossa	0 %	1,4 %	43,7 %	46,5 %	8, %	71	3,6
Verkko-opetusta (Moodle tai vastaava)	0 %	8,7 %	59,4 %	18,8 %	13 %	69	3,4
Ryhmätoita	0 %	7,1 %	75,7 %	17,1 %	0 %	70	3,1
Työssäoppimista	1,4 %	2,8 %	56,3 %	33,8 %	5,6 %	71	3,4
Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä	0 %	0 %	43,7 %	50,7 %	5,6 %	71	3,6
Työelämävalmennusta	0 %	2,9 %	47,1 %	37,1 %	12,9 %	70	3,6
Opintoihin liittyvää ohjausta	0 %	2,8 %	74,6 %	19,7 %	2,8 %	71	3,2
Yhteensä	1,4 %	6,9 %	57,3 %	28,2 %	6,2 %	564	3,3

Lähes 40 % vastaajista koki luentomuotoista opetusta olevan liian paljon tai aivan liian paljon. Erityisesti vuonna 2012 valmistuneista 50 % totesi luentomuotoista opetusta olleen liian paljon tai aivan liian paljon. Vastaavasti yhtä suurin prosenttiluvuin he toivoivat käytännön opetusta työsaleissa tai luonnossa olevan enemmän. Molemmat, sekä naiset että miehet, toivoivat käytännön opetusta olevan enemmän. Matkailuvirkailijoiden mielestä luentomuotoista opetusta oli liikaa (46,7 %) mielestä samoin kuin matkailupalvelujen tuottajienkin mielestä (37 %).

Vastaajista yli puolet oli sitä mieltä, että käytännön opetusta on liian vähän tai aivan liian vähän. Miesten ja naisten mielipiteet olivat yhteneväiset. Erityisesti vuosina 2006–2008 valmistuneista 66,7 % – 77,8 % toivoivat käytännön työopetusta olevan enemmän. Molemmista suuntautumisopinnoista valmistuneet toivoivat myös käytännön harjoitteita olevan enemmän.

Työssäoppimista 56,3 %:n mielestä oli sopivasti, mutta lähes 40 %:n mielestä sitä oli liian vähän. Naiset (41,5 %) toivoivat työssäoppimista olevan vähän enemmän kuin miehet (33,3 %). Matkailuvirkailijoista ja matkailupalvelujen tuottajista noin 40 % koki työssäoppimista olleen liian vähän. Yleensä kaikki kokivat työssäoppimista olevan sopivasti tai liian vähän, mutta vuonna 2010 valmistuneista ja kyselyyn vastanneista 16,7 % koki työssäoppimista olleen aivan liian paljon. Tämän vastaajan kohdalla lienee taustalla epärealistiset odotukset matkailualan ammatista.

Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä oli 56,3 %:n mielestä liian vähän. Naiset (62,2 %) toivoivat muuta työelämäyhteistyötä useammin kuin miehet (38,9 %). Oikeassa työelämässä tapahtuva oppiminen oli kaikille, eri vuosina valmistuneille opiskelijoille mieleen. Matkailupalvelujen tuottajista 59,3 % koki työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä olleen liian vähän, ja matkailuvirkailijoista samaa mieltä oli lähes puolet (46,7 %).

Työelämävalmennusta toivoi puolet vastaajista olevan enemmän. Naisista yli puolet (54,7 %) vastasi työelämävalmennusta olevan liian vähän, ja miehistä samaa mieltä oli 35,3 %. Matkailuvirkailijoista peräti 73,4 % koki työelämävalmennusta olleen liian vähän ja matkailupalvelujen tuottajista 43,4 %. Eri vuosina valmistuneiden käsitykset työelämävalmennuksen liian vähäisestä määrästä vaihtelivat 30–50 %:iin.

Opintoihin liittyvää ohjausta koettiin sisältyneen koulutukseen sopivasti, mutta noin viidennes (22,5 %) vastaajista koki opintoihin liittyvää ohjausta olleen liian vähän. Naisista 26,4 %:n mielestä opintoihin liittyvää ohjausta oli liian vähän ja miehistä 11 %:n mielestä. Vuonna 2011 valmistuneista ja kyselyyn vastanneista 50 % koki opintoihin liittyvää ohjausta olleen liian vähän. Matkailuvirkailijoista 40 % katsoi opintoihin liittyvää ohjausta olleen liian vähän ja matkailupalvelujen tuottajista 16,7 %.

Ryhmätöitä vastaajien mukaan oli sopivasti (75,7 %). Naisilla ja miehillä ei ollut suuria mielipide-eroja ryhmätöiden määrästä. Noin 30 % eri vuosina valmistuneista toivoi ryhmätöitä tehtävän enemmän. Matkailuvirkailijoista 80 % piti ryhmätöiden määrää sopivana, mutta 20 %:n mielestä niitä oli liian paljon. Matkailupalvelujen tuottajien mielestä ryhmätöitä oli sopivasti (75,5 %) ja liian vähän 20,8 %:n mielestä.

Verkko-opetusta oli vastaajien mukaan sopivasti (59,4 %), mutta noin kolmannes vastaajista toivoi sitä olevan enemmän. Naisista 35,2 % toivoi verkko-opetusta olevan enemmän ja miehistä 22,2 %. Verkko-opetus on Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikassa saanut jalansijaa enemmän vasta viime vuosina parantuneiden ja lisääntyneiden laitteiden sekä ohjelmistojen ansiosta.

6.5.3 Koulutuksen työelämävastaavuus

Opetuskäytänteiden ja oppimisympäristöjen kehittämisen kannalta on tärkeää tietää, miten opiskelijat ovat kokeneet opetuksen ja ohjauksen vastanneen työelämän osaamistarpeita.

Perusraportin mukaan parhaiten oli onnistuttu alan perustaitojen ja ydinosaamisen, oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämisen, kulttuuriosaamisen, myynnin ja markkinoinnin sekä asiakassuhteiden ylläpitämisen opetuksessa (Taulukko 13.). Johtamisosaaminen, työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta sekä alan lainsäädännön ja sopimusoikeuden hallinta saivat heikoimmat arvosanat.

Miehistä 70,6 % ja naisista 66,2 % koki koulutuksen kehittäneen alan perustaitoja ja ydinosaamista paljon tai erittäin paljon. Vuosina 2005–2006 valmistuneista 71,4–77,8 % koki alan perustaitojen ja ydinosaamisen kehittyneen koulutuksen aikana paljon tai erittäin paljon. Vuonna 2012 valmistuneet olivat kriittisimpiä. Heistä 50 % ajatteli alan perustaitojen ja ydinosaamisen kehittyneen vain vähän ja 50 %:n mielestä mainitut taidot olivat kehittyneet jonkin verran. Matkailuvirkailijoista 86,6 % koki alan perustaitojen ja ydinosaamisen kehittyneen paljon tai erittäin paljon, ja matkailupalvelujen tuottajista 64,7 % oli samaa mieltä virkailijoiden kanssa.

Taulukko 13. Koulutuksen työelämävastaavuus.

1 = ei kehittänyt lainkaan, 2 = kehitti vain vähän, 3 = kehitti jonkin verran, 4 = kehitti paljon, 5 = kehitti erittäin paljon							
	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Alan perustaidot ja ydinosaaminen	0 %	5,9 %	26,5 %	47,1 %	20,6 %	68	3,8
Kielitaito	2,8 %	15,5 %	49,3 %	23,9 %	8,5 %	71	3,2
Kulttuuriosaaminen	2,9 %	7,1 %	47,1 %	34,3 %	8,6 %	70	3,4
Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen	0 %	22,5 %	39,4 %	32,4 %	5,6 %	71	3,2
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	1,4 %	21,4 %	41,4 %	30 %	5,7 %	70	3,2
Johtamisa osaaminen	14,3 %	41,4 %	35,7 %	8,6 %	0 %	70	2,4
Yrittäjyysosaaminen	5,7 %	28,6 %	42,9 %	22,9 %	0 %	70	2,8
Ympäristöosaaminen	4,3 %	30 %	37,1 %	24,3 %	4,3 %	70	2,9
Myynnin ja markkinoinnin taidot	4,2 %	19,7 %	28,2 %	42,3 %	5,6 %	71	3,3
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto	2,8 %	11,3 %	42,3 %	33,8 %	9,9 %	71	3,4
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	14,1 %	33,8 %	32,4 %	16,9 %	2,8 %	71	2,6
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoikeuden tuntemus	16,9 %	26,8 %	36,6 %	19,7 %	0 %	71	2,6
Ennakointiosaaminen	2,8 %	23,9 %	50,7 %	22,5 %	0 %	71	2,9
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	7,1 %	35,7 %	38,6 %	17,1 %	1,4 %	70	2,7
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	0 %	14,1 %	26,8 %	43,7 %	15,5 %	71	3,6
Yhteensä	5,3 %	22,5 %	38,4 %	27,9 %	5,9 %	1056	3,1

Perusraportin mukaan myös kielitaidon koettiin kohentuneen jonkin verran tai paljon 73,2 %:n mielestä, vaikka alkuvuosien kieltenopetusta myös kritisoitiin voimakkaimmin. Venäjän kielen opetus mainittiin palautteissa erityisen hyvänä.

Miehet (44,4 %) olivat parantaneet kielitaitoaan paljon tai erittäin paljon, mutta naisista vain vajaa kolmannes (28,3 %) oli samaa mieltä. Parhaiten oli kielitaito kohentunut vuosina 2010–2011 valmistuneilla, joista 50 %:n mielestä kehitystä oli

tapahtunut paljon tai erittäin paljon. Heikommat arvosanat kielitaidon kehittämisestä antoivat vuosina 2003–2005 valmistuneet. Vuonna 2005 valmistuneista 50 % ilmoitti, ettei heidän kielitaitonsa ollut kehittynyt lainkaan tai se oli kehittynyt vain vähän koulutuksen aikana. Matkailuvirkailijoiden mielestä kielitaito koheni paljon tai erittäin paljon 26,7 %:lla ja matkailupalvelujen tuottajista 35,2 %:lla vastanneista.

Kulttuuriosaamisen taidot olivat kehittyneet miehillä paljon tai erittäin paljon 55,6 %:lla vastanneista ja naisilla 38,4 %:lla vastanneista. Parhaiten olivat kulttuuriosaamisen taidot kehittyneet vuonna 2003 valmistuneilla, joista 75 % ilmoitti kulttuuriosaamisensa kehittyneen paljon tai erittäin paljon koulutuksen aikana. Huonoimmin kulttuuritaidot olivat kehittyneet vuosina 2008–2009 valmistuneilla, joista 50 % ilmoitti taitojensa kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan. Matkailupalvelujen tuottajista 49 % koki oppineensa kulttuurista paljon tai erittäin paljon, mutta matkailuvirkailijoista vain 26 % koki kulttuuritaidoiltaan kehittyneensä paljon.

Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaamistaidot kehittyivät vain vähän tai jonkin verran 61,9 %:n mielestä. Ne kehittyivät 27,8 prosentilla miehistä paljon ja naisista 41,5 % koki mainittujen taitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Vuonna 2011 valmistuneista ja kyselyyn vastanneista kaikki olivat sitä mieltä, että turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaamisen taidot olivat kehittyneet paljon tai erittäin paljon. Kun matkailupalvelujen tuottajista 46,3 prosentilla mainitut taidot olivat kehittyneet paljon tai erittäin paljon, ei matkailuvirkailijoista samaa mieltä ollut kuin 13,3 %. Matkailuvirkailijoista 50 %:n mielestä turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaamisen taidot olivat opiskelun aikana kehittyneet vain vähän.

Naisista 37,7 % ja miehistä 29,4 % koki tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon koulutuksen aikana. Matkailuvirkailijoista 46,7 % vastasi tieto- ja viestintätekniikan taitojen parantuneen paljon tai erittäin paljon, mutta matkailupalvelujen tuottajista samaa mieltä oli 32,1 %. Kriittisimmät vastaajat olivat vuonna 2009 valmistuneet, joista 57 %:n mielestä tieto- ja viestintätekniikan taidot eivät olleet kehittyneet lainkaan tai vain vähän koulutuksen aikana. Keskiarvoksi tieto- ja viestintätekniikan opetuksesta tuli 3,2.

Yli puolet (55,7 %) arvioi johtamisosaamisen kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan opiskeluaikana. Naisista 61,5 % arvioi, ettei koulutus ollut kehittänyt heidän johtamisosaamistaan lainkaan tai että se oli kehittänyt vain vähän. Miehistä samaa mieltä oli 38,9 %. Huonoimmat arviot antoi vuonna 2006 valmistunut ryhmä, josta 88,9 %:n mielestä johtamistaidot eivät olleet kehittyneet lainkaan tai ne olivat kehittyneet vain vähän. Matkailupalvelujen tuottajista 45,3 % koki koulutuksen kehittäneen jonkin verran johtamistaitoja, mutta matkailuvirkailijoista vain 6,7 % oli samaa mieltä.

Yrittäjyysosaaminen kehittyi vain vähän tai jonkin verran 71,6 %:n mielestä. Naisista 20,8 %:n ja miehistä 29,4 %:n mielestä yrittäjyysosaaminen kehittyi paljon. Eri vuosina valmistuneiden yrittäjyysosaamisen kehittymisen keskiarvoksi muodostui 2,8. Matkailupalvelujen tuottajat ja matkailuvirkailijat olivat yksimielisesti myös sillä kannalla, että yrittäjyysosaaminen kehittyi koulutuksen aikana jonkin verran, ja molempien ryhmien antama keskiarvo oli 2,8.

Ympäristöosaamisen taidot kehittyivät vastaajista 67,1 %:n mielestä vain vähän tai jonkin verran. Miesten ympäristöosaamisen taidot kehittyivät paljon tai erittäin paljon 44,5 prosentilla vastanneista ja naisvastaajista 23 prosentilla. Matkailuvirkailijoiden opinnoissa vain 6,7 % vastaajista totesi ympäristöosaamisen taitojen kehittyneen paljon. Matkailupalvelujen tuottajista sentään 34 % vastanneista koki ympäristöosaamisen taitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon opintojen aikana. Vuonna 2013 valmistuneen ryhmän mukaan ympäristöosaamisen taidot olivat kehittyneet paljon tai erittäin paljon 60 %:lla vastaajista. Kestävän kehityksen projektit ja oppilaitoksen saama sertifikaatti näkyy hyvin myös opiskelijoiden ympäristötietoisuuden ja osaamisen kehityksessä.

Naisista 51 % ja miehistä 38,9 % ilmoitti myynnin ja markkinoinnin taitojensa kehittyneen koulutuksen aikana paljon tai erittäin paljon. Matkailupalvelujen tuottajista 51,8 % ja matkailuvirkailijoista 40 % vastanneista kehitti mainittuja taitoja paljon tai erittäin paljon. Vuosina 2008–2009 valmistuneet olivat kriittisimpiä arvioinneissaan: myynnin ja markkinoinnin taidot olivat vastaajista 50 %:n mukaan kehittyneet vain vähän tai ei lainkaan.

Asiakassuhteiden ylläpito ja jälkihuoltotaidot kehittyivät paljon tai erittäin paljon naisvastaajista 49 %:n mukaan ja miesvastaajista 27,8 %:n mukaan. Matkailupalvelujen tuottajista 48,2 %:lla vastaajista mainitut taidot kehittyivät paljon tai erittäin paljon, ja matkailuvirkailijoista 33 prosentilla asiakassuhteiden ylläpitotaidot paranivat paljon. Huonoimmin kyseiset taidot olivat kehittyneet vuonna 2010 valmistuneilla, joista 33,4 % ei oppinut lainkaan tai oppi vain vähän asiakassuhteiden hoitamisesta. Parhaiten olivat asiakassuhdetaidot kehittyneet vuonna 2014 valmistuneilla, joista kaikki vastanneet (100 %) ilmoittivat taitojensa kehittyneen paljon tai erittäin paljon.

Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta oli jäänyt naisista 49 %:lla ja miehistä 44,5 %:lla vastanneista huonolle tasolle: kehitystä ei vastaajien mielestä tapahtunut lainkaan tai sitä tapahtui vain vähän. Matkailuvirkailijoista peräti 80 % olisi tarvinnut tietoa ja osaamista työlainsäädännöstä ja työehtosopimuksista enemmän, ja matkailupalvelujen tuottajista samaa mieltä oli 38,9 %. Heikommin olivat työlainsäädäntöä ja työehtosopimusasioita oppineet mielestään vuonna 2008 valmistuneet, joista 75 % ei ollut oppinut lainkaan tai oli oppinut vain vähän mainituista asioista.

Alan lainsäädännön sekä sopimusoikeuden tuntemus oli kehittynyt jonkin verran tai paljon naisista 54,7 prosentilla ja miehistä 61,1 prosentilla. Huonosti lainsäädännön sekä sopimusoikeuden tuntemus oli kehittynyt useina vuosina, mutta heikoimpia vuosia olivat 2008 (75 %) ja 2010 (66,6 %), jolloin alan lainsäädännön ja sopimusoikeuden tuntemus eivät vastaajien mukaan olleet kehittyneet lainkaan tai ne olivat kehittyneet vain vähän. Matkailupalvelujen tuottajista 63 %:n mukaan mainitut osaamisalueet olivat kehittyneet jonkin verran tai paljon, ja matkailuvirkailijoista samaa mieltä oli 23,3 %.

Vastaajat arvioivat myös ennakkointiosaamisen (74,6 %) kehittyneen vain vähän tai jonkin verran opiskeluaikana. Naisten mielestä (71,7 %) heidän ennakkointiosaamisensa oli koulutuksen aikana kehittynyt jonkin verran tai paljon ja miehistä 77,7 % oli naisten kanssa samaa mieltä. Huonoja ennakkointiopin vuosia olivat olleet vuodet 2008–2010, jolloin vastaajista 33,4 % – 50 %:n ennakoimistaidot eivät kehittyneet lainkaan tai ne kehittyivät vain vähän. Matkailuvirkailijoista 73 %

oppi ennakoimaan jonkin verran tai paljon koulutuksen ansiosta ja matkailupalvelujen tuottajista 74 %.

Tutkimustiedon ymmärtämisen ja hyödyntämisen 74,3 % vastaajista ilmoitti kehittyneen vain vähän tai jonkin verran opiskeluaikana. Naisista 18,9 % oli oppinut hyödyntämään tutkimustietoa paljon ja miehistä 17,7 % oli oppinut paljon tai erittäin paljon. Vuonna 2006 valmistuneista 66,6 % ilmoitti oppineensa vähän tai ei lainkaan hyödyntämään ja ymmärtämään tutkimustietoa. Myös matkailuvirkailijoista 66 % ilmoitti, ettei ollut oppinut kuin vähän tai ei lainkaan tulkitsemaan tutkimuksia. Matkailupalvelujen tuottajista suurin osa oli oppinut jonkin verran tai paljon tutkimuksien tulkinnasta, koska vain 35,9 % ilmoitti oppineensa vähän tai ei lainkaan.

Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen oli koulutuksen aikana kehittynyt 66,7 %:lla miehistä hyvin tai erittäin hyvin ja naisista 56,6 prosentilla. Koulutus oli onnistunut antamaan hyvät välineet oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseen kaikkina vuosina, mutta vuonna 2006 valmistuneista 88,9 % vastasi mainittujen taitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Matkailupalvelujen tuottajista samaa mieltä edellä mainittujen kanssa oli 63 % ja matkailuvirkailijoista 53,3 %.

6.5.4 Muuta palautetta opinnoista

”Loistava koulutus ja oppilaiden kannattaa hakea työssäoppimispaikkaa sieltä mikä tuntuu että voisi olla tulevaisuuden työpaikka. Moni varmasti pääsee koulun jälkeen töihin sinne missä on työharjoittelun tehnyt jos asiat on hoitanut hyvin”.

Työssäoppimiseen viitattiin monessa palautteessa. Käytännön tekemistä ja työssäoppimisjaksoja toivottiin olevan enemmän ja ne mainittiin ”kullanarvoisiksi”. Eräs palautteen antaja toivoi työlainsäädäntöä ja työehtosopimuksia käsiteltävän enemmän opetuksessa. Tapahtumien järjestämiset luokan kanssa koettiin arvokkaiksi ja opetusta toivottiin ”sulautettavan” työelämään enemmän.

Opettajia kiitettiin hyvän ammatinopetuksen lisäksi muiden elämähallintataitojen opettamisesta. Eräs vastaaja kertoi koulutuksen antaneen rohkeutta ja eväitä monille

eri alueille. Opintojen sisältöä pidettiin hyvänä ja monipuolisena, mutta huonosti motivoituneiden opiskelijoiden koettiin häiritsevän opetusta ja vievän liikaa opettajien huomiota. Myös oppimisympäristöön toivottiin parannuksia: *”Käytäviä ja luokkatiloja voisi entrata viihtyisämmäksi”*.

6.6 Työelämän osaamistarpeet vs. koulutuksen aikana kehittynyt osaaminen

Taulukkoon 14. laskettiin ja merkittiin vuosina 2003–2014 valmistuneiden ryhmien vastauksista keskiarvot sekä työelämässä tarvittavan osaamisen että koulutuksen aikana kehittyneen osaamisen osalta. Työelämän osaamistarpeiden keskiarvon ja koulutuksessa kehittyneiden osaamistarpeiden keskiarvojen erotuksesta muodostuu osaamistarve.

Eniten osaamisvajetta suhteessa osaamistarpeisiin oli kielitaidossa, tieto- ja viestintätekniikantaidoissa, oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämisessä sekä ennakoitiosaamisessa. Korkea osaamisvaje oli myös alan lainsäädännön ja sopimusoikeuden tuntemisessa sekä johtamisoaamisessa.

Yrittäjyys- ja kulttuuriosaaminen olivat vastaajien mukaan koulutuksessa kehittyneet yli työelämän osaamistarpeen. Erittäin hyvin koulutuksessa oli onnistuttu kehittämään myös alan perustaitoja ja ydinosaamista sekä ympäristöosaamista.

Taulukko 14. Työelämän osaamistarpeiden ja koulutuksen aikana tapahtuneen kehittymisen vertailu keskiarvojen mukaan

	TYÖELÄMÄN OSAAMISTARPEET TÄRKEYSJÄRJESTYKSESSÄ/OSAAMISTAIDON KEHITTYMINEN KOULUTUKSEN AIKANA	KESKIARVOT TÄRKEYSJÄRJESTYKSESSÄ	KOULUTUKSEN AIKANA KEHITTYNEEN OSAAMISEN KESKIARVO	OSAAMISVAJE
1.	Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	4,4	3,5	-0,9
2.	Kielitaito	4,1	3,1	-1
3.	Asiakassuhteiden ylläpito ja jälkihuolto	4,1	3,4	-0,7
4.	Tieto- ja viestintäteknikka	4,1	3,1	-1
5.	Alan perustaidot ja ydinosoaminen	4,0	3,8	-0,2
6.	Myynnin ja markkinoinnin taidot	3,9	3,3	-0,6
7.	Ennakointiosaaminen	3,8	2,9	-0,9
8.	Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen	3,8	3,3	-0,5
9.	Alan lainsäädännön sekä sopimusoikeuden tuntemus	3,4	2,6	-0,8
10.	Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	3,4	2,8	-0,6
11.	Ympäristöosaaminen	3,2	2,97	-0,2
12.	Johtamiosaaminen	3,2	2,42	-0,8
13.	Kulttuuriosaaminen	3,2	3,34	+0,14
14.	Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	3,2	2,7	-0,5
15.	Yrittäjyysosaaminen	2,69	2,82	+0,13

6.7 Kiinnostus matkailualan lisä- tai täydenniskoulutukseen

Kysymyslomakkeen viimeisenä kysymyksenä tiedusteltiin vastaajien kiinnostusta lisä- tai täydenniskoulutukseen. Vastanneista vajaa puolet oli kiinnostunut opinnoista tulevaisuudessa. Vastaajien toiveita koulutuksen laadusta ryhmiteltiin oheiseen taulukkoon (Taulukko 15.). Useimmat olivat kiinnostuneita ammattikorkeakouluopinnoista, mutta myös matkailualan tutkintoon johtaviin koulutuksiin oli jonkin verran kiinnostusta. Lyhytkoulutustarpeissa toivottiin johtamiskoulutusta, matkailualan lainsäädäntö- sekä työlainsäädäntö- ja työehtosopimuskoulutuksia. Majoitustoiminnan ja ohjelmapalvelualan lisäkoulutusta toivottiin myös.

Taulukko 15. Lisä- ja täydennyskoulutusaiheita

<i>Lyhytkoulutukset</i>	<i>Kieliopinnot</i>	<i>Tutkintoon johtava koulutus</i>
<i>Matkailualan lainsäädäntö</i>	Venäjänkie- li	Matkaopas
<i>Työlainsäädäntö ja työehtosopimukset</i>		Luonto-opas
<i>Ohjelmapalvelualan lisäkoulutus</i>		Eräopas
<i>Majoitustoimintaan liittyvä lisäkoulutus</i>		Hotellivirkailija
<i>Lentokentän lähtöselvitys</i>		Markkinointi, johdon assistentti
<i>Myynti</i>		Ammattikorkeakoulu (Restono- mi)
<i>Johtamiskoulutus</i>		YAMK

7 MATKAILUALAN OPETUKSEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Matkailualan kehittämissuunnitelma syntyi tutkimustulosten ja matkailualan opettajien kanssa tehdyn yhteistyön perusteella. Kuviossa 19. kuvataan tiivistetysti kehittämissuunnitelman etenemisen vaiheet.



Kuvio 19. Kehittämissuunnitelman eteneminen.

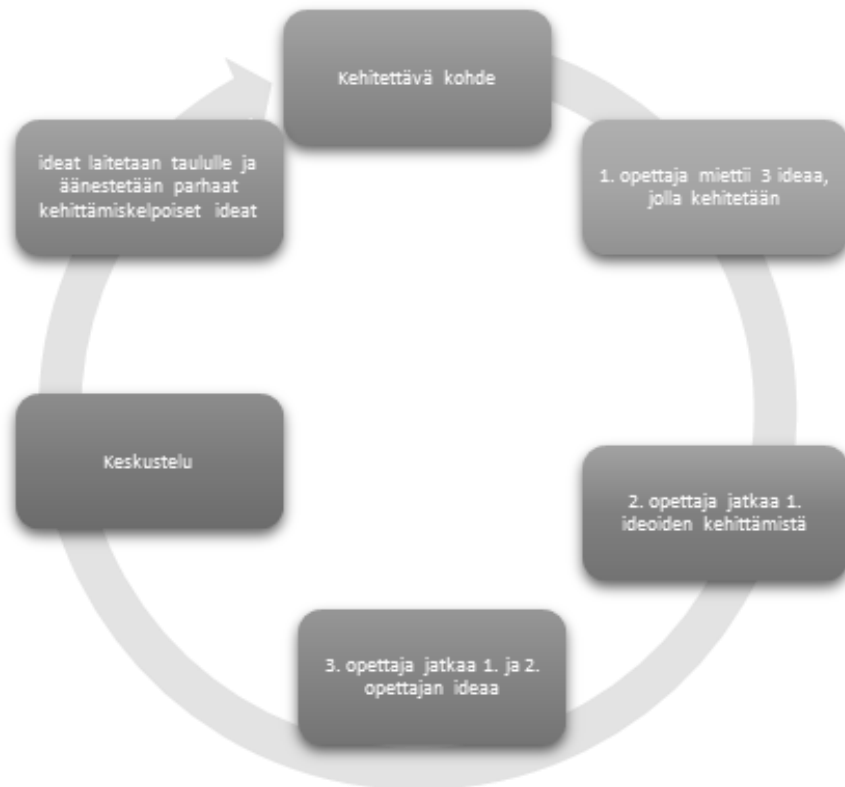
7.1 Kehittämissuunnitelman ideointi brainwriting-menetelmällä

Kutsuin matkailualan Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikan matkailualan opettajat pohtimaan ja kehittämään matkailualan koulutusta brainwriting-menetelmällä (22.7.2015). Halusin osallistaa opettajat mukaan suunnitteluun, koska he ovat keskeisessä vastuussa opetussuunnitelmien ja –menetelmien kehittämisestä, tuntevat omat opetuskäytänteensä parhaiten sekä tietävät, mitkä menetelmät opetuksessa toimivat parhaiten. Osallistamalla opettajat kehitystyöhön mukaan tulevat uudet ideat myös varmimmin käyttöön. Kuviossa 20. kuvataan brainwriting-menetelmän kulku.

Kyselytutkimuksesta nousseita kehittämiskohteita ideointiin matkailuopettajien kanssa brainwriting-menetelmällä, joka on muunnelma standardiaivoriihestä. Brainwriting menetelmässä ideointi tapahtuu 4–6 hengen ryhmässä ilman keskustelua. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 160–162.)

Matkailuopettajille jaettiin papereilla tärkeimmät kehittämiskohteet eli aiheet. Opettajat keksivät itsenäisesti, muutaman minuutin aikana kolme annettuun aiheeseen liittyvää uutta ideaa. Tämän jälkeen paperi siirrettiin myötä päivään seuraavalle ryhmän jäsenelle, joka jatkoi ideointia käyttämällä edellisen henkilön luomia ideoita inspiraation lähteenä ja kehitti niiden pohjalta uusia jatkoideoita. Muutaman minuutin ideoinnin jälkeen paperit siirrettiin jälleen seuraavalle henkilölle, joka jatkoi saamallaan paperilla olevien ideoiden edelleen kehittelyä. Kun paperit olivat lopulta melko lyhyen ideoinnin jälkeen kiertäneet kullakin ryhmän jäsenellä, ryhmä oli synnyttänyt monta jo melko pitkälle vietyä ideaa.

Tämän jälkeen alkoi keskusteluvaihe, jossa ryhmä valitsi mielekkäimmät ideat jatkokehittelyyn. Lopuksi ideapaperit nostettiin seinälle ja niitä arvioitiin plus-merkillä. Se idea, joka sai eniten plus-merkkejä, oli toteuttamiskelpoisin idea. Kirjoitin ideat puhtaaksi ja niitä käsitellään seuraavissa alaluvuissa.



Kuvio 20. Brainwriting-menetelmä (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 160–162).

Valitsin kehittämiskohteiksi 1. Opintojen markkinoinnin yläkoululaisille, 2. Ammatti-identiteetin kehittämisen koulutuksen aikana ja 3. Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kehittäminen. Kehittämiskohteiden valintaa perustellaan alaluvuissa ja kehittämisehdotukset perustelua seuraavassa luvussa.

Kyselyyn vastanneet matkailualan tutkinnon suorittaneet painottivat opetusmenetelmissä voimakkaasti käytännön tekemistä, työssäoppimista sekä työelämän kanssa tehtävää muuta yhteistyötä. Opetusmenetelmien kehittäminen ja kehittyminen tulevat näkyviin matkailualan opettajien ehdotuksissa työelämän tietojen ja taitojen opetuksen kehittämisessä.

Kehittämisehdotukset esitetään vuosikellon muodossa (Liite 9.). Vuosikello rytmittää lukuvuoden tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa opiskelijat opiskelevat käytännön taitoja sekä aiheeseen liittyvää teoriaa. Vuosikello on PowerPoint pohjainen esitystapa, ja se julkaistaan portaalissa, KAO/Kuusamo osiossa. Tämän

opinnäytetyön liitteenä on esityksestä vain kopio, jossa ei PowerPoint-esityksen toiminta tule selkeästi esille. Esityksen ensimmäisellä sivulla valitaan toiminto klikkaamalla kuukautta tai tapahtumaa. Jos klikkaa kuukautta, avautuu näkymään kyseisen kuukauden työelämälähtöinen teema ja opittavat asiat. Jos taas klikkaa teemaa, avautuu se kuukausi, jossa kyseinen tapahtuma on aiheena.

Tarkoitus on, että vuosikelloa täydennetään uusien tapahtumien mukaan ja opetusjärjestelyjen mukaan. Vuosikellossa tulee vahvasti esiin opetuksen työelämälähtöisyys. Lukuvuoden aikana jokaisessa kuukaudessa on jokin teema, jonka ympärille rakennetaan työelämässä osattavia taitoja. Kesäkuukausien teemoja ovat kesätyöt tai työssäoppiminen. Kesäkuukausien opiskelu tai työntekeminen lyhentävät opiskeluaikaa, koska kyseisenä ajankohtana tehdyt työt voidaan voidaan hyväksilukea ammatillisiin tai vapaasti valittaviin opintoihin.

7.2 Opintojen markkinointi yläkoululaisille

Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikan vuosittain toistuvana toimenpiteenä on markkinoida kaikkia koulutusaloja peruskoulun päättävälle oppilaille. Jotta markkinointitoimenpiteet olisivat oikein kohdennettuja, tarvitaan tietoa siitä, miten ammatilliseen koulutukseen hakeutuvat nuoret tekevät alavalintansa. Oppilaitoksen tavoitteena on saada mahdollisimman motivoituneita ja realistisesti matkailualan suhtautuvia opiskelijoita. Mitä motivoituneempia opiskelijat ovat valitsemaansa koulutusalaan, sitä todennäköisemmin he myös läpäisevät tutkinnon normaaliajassa. Opintojen markkinoinnin kehittämistä perustelen Taipale-Lehdon (2012, 31) Hollandin (1985), Taloudellisen tiedotustoimiston (2014, 11–12) sekä tämän tutkimuksen tulosten perusteella.

Osaamistarveselvityksen mukaan matkailualan arvostusta tulisi nostaa ja opiskelemaan pyrkiville antaa mahdollisimman realistinen kuva alasta. Koulutuksen valintaperusteita ja -prosesseja tulisi kehittää niin, että opiskelijoiksi valikoituisi alaan sitoutuneita henkilöitä. (Taipale-Lehto 2012, 31.)

Hollandin (1985) mukaan selkiytynyt ammatillinen identiteetti ilmenee ammatillisten päämäärien pienenä lukumääränä ja luottamuksena ammatinvalintapäätöksiin. Tämän tulkinnan mukaan opiskelemaan pyrkivien hakutoiveiden tulisi kohdistua harvoille aloille, jotta hakijalla olisi selkiintynyt ammatillinen identiteetti. Monille eri aloille hakeminen kuvaa selkiytymätöntä ammatillista identiteettiä. (Stenström 1993, 37.)

Tutkimukseen vastanneista yli puolet koulutukseen valituista (66,2 %) ilmoitti halunneensa vain matkailualan opintoihin, mutta toisaalta matkailualan koulutuksen aloittaneista 33,8 % oli sellaisia opiskelijoita, joille ala ei ollut toiveiden kohteena.

Koulutukseen ja matkailualaan tyytymättömiä ei ollut vastaajissa montaa, mutta jonkinlainen odotusten epärealistisuus näytti ilmenevän heidän vastauksistaan, siitä huolimatta, että matkailuala oli ollut heidän ensisijaisena hakutoiveenaan. Vaikka matkailuala oli vastannut odotuksia hyvin tai erittäin hyvin 55,8 %:lla vastaajista, oli myös niitä, jotka eivät osanneet vastata kysymykseen 31,4 %. Viimeksi mainittu luku kertonee, että matkailualan töitä ei ole tehty lainkaan valmistumisen jälkeen.

Taloudellisen Tiedotustoimiston mukaan (2014, 11–12) vain 16 prosenttia yläkoululaisista nuorista tietää varmasti, mille alalle he haluavat suunnata tulevaisuudessa. Jos työelämä tietoa ei ole muualta saatavilla, nuoret samaistuvat ja imevät tietoa vanhemmiltaan, lähipiiriltään ja mediasta. Mielikuvat ammattialasta rakennetaan niiden tietojen perusteella, joita nähdään ja kuullaan ympärillä, eivätkä ne useinkaan vastaa alan todellisuutta. TAT:in mukaan yläkoululaisten tärkeimmät tietolähteet opiskelu- ja alavalintoja mietittäessä ovat kaverit, tutut ja vanhemmat. Tämän tutkimuksen mukaan koulutusesitteillä ja lehdillä sekä ammatillisen koulutuksen nettisivuilla oli eniten merkitystä valintapäätöksen tiedonlähteinä, mutta ystävillä, tutuilla, vanhemmilla ja sukulaisilla oli enemmän merkitystä kuin opinto-ohjaajilla.

Matkailualan opettajien kehittämissuositus oli, että opinto-ohjaajille tulee selvittää matkailualan perustutkinnon sisältöä, toteutusta sekä työelämän ammattinimikkeitä ja ammattitaitovaatimuksia. Opinto-ohjaajien info on tehtävä hyvissä ajoin, ennen

varsinaisen markkinoinnin alkua Kuusamon, Sallan, Taivalkosken ja Posion opinto-ohjaajille.

Lisäksi opettajat ehdottivat, että Pop up -amis pyrähtää yläkouluille ½–1 päivän ajaksi. Pop up- amiksessa matkailualan opiskelijat havainnollistavat alansa opintoja. Pop up-amiksessa on käytännön tekemistä ja infoa 8. ja 9. luokan oppilaille.

Chance-messuja, 9-päiviä ja muita ammatilliseen koulutukseen tutustumistilaisuuksia jatketaan edelleen ja niitä parannetaan hyödyntämällä edellisten vuosien palautteita seuraavien vuosien järjestelyissä. Ysien päivään järjestetään vielä enemmän käytännön tekemistä kuin tähän asti esimerkiksi rakentamalla erilaisia rasteja, missä tutustujat pääsevät testaamaan taitojaan ja osaamistaan.

Opiskelijat voisivat markkinointiharjoituksina tehdä esitysvideoita tai Power Point-esityksiä erilaisissa top-paikoissa ja esittää niitä alan esittelyissä. Niistä selviää matkailualan opiskelijoiden ja ammattilaisten monipuoliset ja vaihtelevat tehtävät erilaisissa matkailualan yrityksissä. Hyvät esitykset ja videot ladataan myös koulun nettisivuille.

7.3 Ammatti-identiteetin kehittäminen

Ammatti-identiteetin kehittämisen koulutuksen aikana valitsin kehittämiskohteeksi, koska matkailualan ryhmissä aloittaa joka syksy uusi opiskelijaryhmä, jossa on mukana keskimäärin kolmannes niitä, joille matkailuala ei ollut toiveala. Jotta tämän kolmanneksenkaan opinnot eivät keskeytyisi motivaation puutteen vuoksi, on koko opiskelijajoukko saatava ryhmäytymään hyvin ja luottamaan ammatinvalintapäätöksiinsä, koska ammatillinen identiteetti kehittyy sosialisoinnin kautta. Se edellyttää, että yksilö näkee itsensä osana yhteiskuntaa, osana omaa yhteisöään ja yhteistä työprosessia.

Ammatti-identiteetti tarkoittaa yksilön samaistumista tietyn ammatin ominaisuuksiin, piirteisiin, tunnuksiin, normeihin ja etiikkaan. Ammatilla, johon voidaan samaistua, on oltava selkeät tavoitteet, tehtävät, vastuut ja velvollisuudet ja tunnustettu

yhteiskunnallinen merkitys. Ammatilla tulee olla myös ominaisuuksia ja piirteitä, joiden avulla se erottuu muista ammateista. Ammatti-identiteettiä voidaan tarkastella myös sen mukaan, miten ammattiryhmä kokee itse itsensä tai miten muut mieltävät tietyn ammatin. Ammattiryhmän identiteettiin selkiyttävästi vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa oma koulutusinstituutio, jäsentynyt toimenkuva, toiminnan tärkeys ja välttämättömyys yhteiskunnalle sekä yhteiskunnan antama arvostus. (Stenström 1993, 38; Rätty 1982, 46.)

Matkailualan perustutkinnon monialaisuus on sekä vahvuus että ongelma. Vahvuutena monialaisuus ilmenee siten, että tutkinto tarjoaa monia mahdollisuuksia sijoittua työelämään, jopa muille aloille, kuten tämänkin tutkimus osoittaa. Tutkitut kokivat työn vaihtelevaksi ja kiinnostavaksi juuri sen monialaisuuden vuoksi.

Ongelmaksi tutkinnon monialaisuus muodostuu silloin, kun tutkintonimikkeen tavoitteet, tehtävät, vastuut ja velvollisuudet eivät ole selkeitä. Kaikki tietävät, mitä kokki tai talorakentaja tekee, mutta mitä tekee matkailupalvelujen tuottaja? Tämä näkyy yhteiskunnallisesti laajemmin siten, että esimerkiksi Palvelualojen ammattiliiton sivuilta ei löydy matkailupalvelujen tuottaja -nimikkeellä mitään tietoa eikä myöskään Mol:n sivuilla ole yhtään työpaikkaa tarjolla matkailupalvelujen tuottajille. Pirttijärvi (2008) luettelee 259 erilaista nimikettä matkailualan työntekijöille teoksessa *Töissä tunturissa*. Luetelluista nimikkeistä lähimpänä matkailupalvelujen tuottaja -nimikettä ovat matkailutyöntekijä ja matkailualan yleistyöntekijä.

Ryhmänohjaustunneille otetaan käyttöön Ryhmäilmiö-toimintatapa. Se on sosiaalipedagoginen toimintatapa, joka ryhmäyttää opiskelijoita läpi opintojen. Ryhmäilmiö auttaa ryhmänohjaajia muodostamaan erilaisista opiskelijoista yhtenäisiä, toimivia ryhmiä. Tämä tehostaa opiskelua ja parantaa ryhmän sisäistä vuorovaikutusta sekä opiskelijoiden sosiaalisia valmiuksia (Ehyt ry 2015).

Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien tekeminen on tärkeää. Ryhmänohjaaja ja opiskelija keskustelevat säännöllisesti opintojen etenemisestä, opiskelijan suunnitelmista, toiveista ja mahdollisista ongelmista. Opiskelijaa kannustetaan, tuetaan ja hänelle annetaan palautetta. Etsitään ja löydetään opiskelijan vahvuudet ja

korostetaan, että jokaiselta löytyy alalla tarvittavia vahvuuksia. Otetaan huomioon opiskelijan yksilöllisyys, mutta korostetaan myös tiimityön tärkeyttä. Opiskelijoita tulee pitää opiskelijoina, ei ammattilaisina. Heitä tulee innostaa, rohkaista ja palkita. Kaikkien täytyy tuntea opintojen rakenne ja kulku. Moodleen tai oppimispäiväkirjaan voidaan tehdä tutkinnon osista lista: mitä jo osaan, mitä kaikkea minun vielä pitäisi osata tästä tutkinnon osasta voidakseni tehdä ammattiosaamisen näytön.

Ammatin perustaidot tulee olla hallinnassa kaikilla, mutta jokainen voi lisäksi keskittyä itseään kiinnostaviin suuntautumisopintoihin. Tutkinnon osat eri aloilta tai matkailua sivuavilta aloilta voivat sopia joidenkin opiskelijoiden opintopolkuihin. Urapolut voivat olla erilaisia, siksi osaamista verrataan opintojen tavoitteisiin, ei toisiin opiskelijoihin. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalta voi löytyä sopivia opintokokonaisuuksia niille, joita kiinnostavat erilaiset hyvinvointimatkailuun liittyvät opinnot. Rakennusosalta puolestaan voisi löytyä kiinnostavia opintokokonaisuuksia niille, jotka ovat kiinnostuneita matkailuun liittyvästä rakentamisesta. Vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on paljon.

Opintojen alkuun sijoitetaan matkailualan työpaikkaohjaajien vierailut koululle. Heiltä opiskelijat saavat uusinta tietoa ja näkökulmaa matkailualan työtehtävistä ja työpaikkaohjaajien omista opintopoluista. Toppiohjaajat kertovat opiskelijoille, mitä työskentely alalla on, mitä se vaatii ja kuinka asiakkaat arvostavat osaavia työntekijöitä. Vierailuja ja infoja tulee olla tasaisesti koko opiskeluajan, ei vain ensimmäisenä vuotena. Jatketaan ja syvennetään erilaisia projekteja yrityksissä ja luodaan uusia kontakteja yrityksiin kyselemällä ja ehdottamalla erilaisia yhteistyömuotoja.

Palvelualalla työasu viestii kuulumisesta tiettyyn ammattiryhmään, mutta se on tärkeä myös siksi, että asiakas erottaa työntekijän muista asiakkaista. Työntekijän erottuminen asiakkaista voi olla tärkeää myös turvallisuuden vuoksi. Opiskelijoiden vaatetus muokkaa ammatti- ja oppilaitoskuvaa heidän työskennellessään erilaisissa tilaisuuksissa asiakkaiden parissa. Matkailualan opiskelijoille hankitaan siisti, yhtenäinen työasu heti opiskelun alkaessa. Ulko- ja sisätyöskentelyyn tarvitaan omat asut.

7.4 Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämiseen

Kolmanneksi kehittämisen osa-alueeksi valitsin työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisen, koska juuri se, että koulutus vastaa työelämän tarpeita on ammatillisen koulutuksen tärkein asia. Kyselylomakkeessa vastaajille esitettiin taulukko, johon oli ryhmitelty erilaisia työelämässä tarvittavia osaamistaitoja. Vastaajia pyydettiin arvioimaan taulukon perusteella, kuinka suuressa määrin luetellut osaamistaidot ja -tiedot korostuvat heidän nykyisessä työssään. Toisessa taulukossa kysyttiin, miten samat osaamistaidot kehittyivät koulutuksen aikana. Taulukkoon 15. on koottu keskiarvot vastaajilta jokaiselta vuodelta (2003–2014). Keskiarvojen erotuksesta muodostuu joko osaamisvaje tai osaamisen ylijäämä. Kulttuuri- ja yrittäjyysosaamisen opetuksessa oli onnistuttu yli työelämän osaamistarpeen. Myös alan perustaitojen ja ympäristöosaamisen opetuksessa oli onnistuttu erittäin hyvin.

Taulukko 15. Työelämän osaamistarpeiden ja koulutuksen aikana tapahtuneen kehittymisen vertailu keskiarvojen mukaan.

<i>Työelämän osaamistarpeet tärkeysjärjestyksessä/osaamistaidon kehittyminen koulutuksen aikana</i>	<i>Keskiarvot tärkeysjärjestyksessä</i>	<i>Koulutuksen aikana kehittyneen osaamisen keskiarvo</i>	<i>Osaamisvaje</i>
<i>Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen</i>	4,4	3,5	-0,9
<i>Kielitaito</i>	4,1	3,1	-1
<i>Asiakassuhteiden ylläpito ja jälkihoito</i>	4,1	3,4	-0,7
<i>Tieto- ja viestintätekniikka</i>	4,1	3,1	-1
<i>Alan perustaidot ja ydinosaaminen</i>	4,0	3,8	-0,2
<i>Myynnin ja markkinoinnin taidot</i>	3,9	3,3	-0,6
<i>Ennakointiosaaminen</i>	3,8	2,9	-0,9
<i>Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen</i>	3,8	3,3	-0,5
<i>Alan lainsäädännön sekä sopimusosoikeuden tuntemus</i>	3,4	2,6	-0,8
<i>Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta</i>	3,4	2,8	-0,6
<i>Ympäristöosaaminen</i>	3,2	2,97	-0,2
<i>Johtamisosaaminen</i>	3,2	2,42	-0,8
<i>Kulttuuriosaaminen</i>	3,2	3,34	+0,14
<i>Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen</i>	3,2	2,7	-0,5
<i>Yrittäjyysosaaminen</i>	2,69	2,82	+0,13

Kehittämiskohteiksi valittiin sellaiset osaamisalueet, joiden vaje oli 0,6 tai enemmän. Kehittämiskohteiksi muodostuivat: kielitaito, tieto- ja viestintätekniikka, oma osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen, ennakointiosaaminen, alan lainsäädännön sekä sopimusosoikeuden tuntemus, johtamisosaaminen, asiakassuhteiden ylläpito ja jälkihoito, myynnin ja markkinoinnin taidot sekä työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta.

7.4.1 Kielitaidon kehittäminen

Matkailualan opettajat toivoivat, että voisivat tehdä enemmän yhteistyötä kielenopettajien kanssa. Opettajat esittivät, että vieraiden kielten opetus integroidaan

käytännön harjoitteisiin siten, että kieltenopettaja ja ammatinopettaja toimivat yhdessä käytännön opetustilanteissa.

Osa opiskelijoista on rohkeita ja taitavia käyttämään vierasta kieltä, mutta toiset ovat arempia ja tarvitsevat paljon ohjausta ja kannustusta. Rohkaistaan opiskelijoita huomaamaan, että heikollakin kielitaidolla ja ystävällisellä palveluasenteella pärjää työelämässä.

Kielitaitoa, esimerkiksi englantia, voidaan käyttää järjestettäessä retkiä, vierailuita ja opastuksia. Myös moniin palvelutilanneharjoituksiin sopii hyvin vieraskielisten tervehdysten ja palvelusanaston harjoittelu. Englanti on matkailun kieli, mutta muitakin kieliä tarvitaan, kuten ruotsia, muita eurooppalaisia kieliä, venäjää ja tulevaisuudessa kiinan kielen taito tulee olemaan merkittävässä asemassa.

7.4.2 Tieto- ja viestintätekniikan taidot

Tieto- ja viestintätekniikka tulee pakollisiin opintoihin syksyllä 2015 uudistuvissa opetussuunnitelmissa. Perustaitoihin kuuluvat tekstinkäsittelyohjelman hyvä taito, taulukkolaskentaohjelman käyttö, esitysdiojen tekeminen, sähköpostin käyttö ja erilaisten Internet-selainten käyttö sekä tiedonhaku.

Sosiaalisen median hallinta kuuluu tänä päivänä yritysten markkinointiin ja ne taidot on oltava myös opiskelijoilla. Kotisivuilla ja blogeissa, joita käytetään markkinointiin, korostuu hyvän kirjoitustaidon merkitys. Valokuvien digitaalinen käsittely ja elokuvaohjelmien käyttö ja julkaisu ovat myös tärkeitä sähköiseen markkinointiin liittyviä taitoja. Opiskelijoiden lisäksi myös opettajat tarvitsevat oppia erilaisten sovellusten käyttöön opetuksessa.

7.4.3 Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseen

Omaa osaamista ja ammattitaitoa voi opiskelija kehittää suorittamalla työkykypassin, joka on niin sanottu asenne- ja aktiivisuuspassi. Se kertoo työnantajalle, että

opiskelija haluaa huolehtia itsestään ja terveydestään. Passi suoritetaan ammatillisen koulutuksen aikana ja siihen kerätään tarvittavat suoritukset olemassa olevista opinnoista ja vapaa-ajan tehtävistä. Passiin kuuluu toimintakykyä edistävä liikunta, terveysosaaminen, ammatin työkykyvalmiudet, harrastuneisuus ja yhteistyötaidot sekä tyky-passikurssi. Työkykypassia ohjaa liikunnanopettaja. (OPH 2008.)

Omien vahvuuksien, ominaisuuksien tiedostaminen ja niiden hallitseminen ovat keskeisiä oman ammattitaidon kehittämisen kannalta. Tietoisuutta omista vahvuuksista ja osaamisesta voi vahvistaa portfolion avulla. Portfolion rakenne voisi muodostua opetussuunnitelman osaamistavoitteista, joiden mukaan opiskelija etenee opinnoissaan. Opiskelija kuvaa omaa osaamistaan erilaisilla kirjallisilla työselostuksilla, kuvilla ja muilla dokumenteilla. Portfoliota voi koota opintokokonaisuuksittain tai pienempinä ”kurssimaisina” kokonaisuuksina. Portfoliossa opiskelija näkee myös, miten opintokokonaisuudessa integroituvat erilaiset opinnot: esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikka, matematiikka, vieraat kielet, asiakaspalvelu, markkinointi.

Opettaja on ohjaaja, joka määrittelee oppimistavoitteet ja arvioinnin perusteet parhaimmillaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Oppimistehtävissä kuvataan tuotosten, sisällön ja ajattelun portfolioon taltioimisen periaatteita. Eri työvaiheiden dokumentointi mahdollistaa opiskelijoiden ohjauksen kohdentamisen opiskeluprosessin aikana ilmeneviin solmukohtiin ja opiskelijoiden erilaisiin tarpeisiin.

7.4.4 Ennakointiosaamisen kehittäminen

Ennakoinnilla laaditaan visioita keskipitkän ja pitkän aikavälin tulevaisuudesta. Se on tiedonhallintaa, jossa tulevaisuudesta kertovaa tietoa järjestetään ja jonka tuloksena syntyy vaihtoehtoisten tulevaisuuksien hahmotelmia. (Siikaniemi, Saikkonen & Härkönen 2010.) Ennakointi on enemmän kuin muutoksiin varautumista tai vastaamista; sillä tähdätään parhaimman mahdollisen tulevaisuuden luomiseen. Jotta ennakointi tulee osaksi ihmisten päivittäistä toimintaa, tarvitsevat

työntekijät tietoa organisaation toimintaa ohjaavista visioista, arvoista, strategioista, prosesseista, tavoitteista ja taloudellisesta tilanteesta. Työntekijät tarvitsevat tietoa myös työtovereiden tavoitteista, voimavaroista, työtehtävistä ja osaamisesta. Toiminnan ja tulosten arvioimiseksi tarvitaan mittareita, analysointivälineitä ja palautejärjestelmiä. (Aaltonen & Wilenius 2002.)

Matkailualalla työskentelevälle ennakointi on esimerkiksi tulevien asiakas- ja ohjelmopalvelutilanteiden ennustamista, riskien tunnistamista ja niiden torjumista omaa toimintaa muuttamalla. Työntekijä osaa tunnistaa mahdollisia riskitekijöitä ja pohtii etukäteen keinoja niiden välttämiseksi.

Matkailualan opettajat listasivat tehtäviä, joilla ennakoidaan asiakas- ja ohjelmopalvelutilanteiden onnistumista, sujuvuutta ja turvallisuutta:

- Huoltotöiden perustaidot: toimintaympäristön siisteys ja järjestys
- Logistiikka asiakastilanteissa
- Suunnittelun, vastuullisuuden ja oma-aloitteisuuden korostaminen tapahtuman valmistelussa ja jälkitöissä, esimerkiksi aikataulusuunnitelma, ohjelmien eteneminen ja erilaiset tarkastuslistat
- Tiedottaminen muille tiimin jäsenille
- Oman vastualueen hoitaminen alusta loppuun
- Erilaisten kulttuurien kohtaamiseen liittyvien perustietojen hallinta: pukeutuminen, aikataulusuunnitelma, ruokailutavat, puhutteleminen
- Kehonkielen hallinta asiakastilanteissa, kuten esimerkiksi katsekontakti, asento, yleisilme ja erilaisten asiakkaiden kohtaamiseen valmistautuminen
- Matkailualan trendien tuntemus: mitä asiakkaat arvostavat, millaiseksi paikkakunta ja matkailuala haluavat profiloitua.

7.4.5 Lainsäädännön ja sopimusoikeuden tuntemisen kehittäminen

Matkailualan opintojen aikana opiskelijat perehtyvät matkailualaa koskevaan lainsäädäntöön ja säännöksiin. Matkailupalvelujen tuottajan tai matkailuvirkailijan on tunnettava lainsäädäntöä ja osattava työssään soveltaa tärkeimpiä matkailualaa ohjaavia säädöksiä sekä asetuksia.

Matkailualaa koskevia keskeisiä lakeja ja asetuksia, joita opetuksessa käsitellään ovat:

- Valmismatkalaki ja asetus
- Sopimus- ja kuluttajalainsäädäntö matkailualaan sovellettuna
- Tuotevastuulaki
- Vahingonkorvauslaki
- Työturvallisuuslaki
- Jokamiehen oikeudet
- Maastoliikennelaki ja asetus
- Ympäristönsuojelulaki ja asetus
- Tieliikennelaki (moottorikelkat ja mönkijät)
- Elintarvikelaki

Opetuksessa lähdetään käytännön esimerkeistä liikkeelle: mitä huomioitavaa eri tilanteissa on ja mitä lainsäädäntö määrää. Käytännön tilanteet ja virheistä oppiminen avaavat matkailualanopettajien kokemuksen mukaan opittavaa asiaa parhaiten. Työssäoppimispaikkojen turvallisuusohjelmaan tai -suunnitelmaan opiskelijat tutustuvat työpaikkaperehdytyksen aikana.

Muita tapoja tehdä lainsäädännöstä käytännönläheistä on järjestää vierailuja matkailualan yrityksiin. Opiskelijoiden tehtävänä on ennakkoon laatia matkailualan lainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä yrittäjälle tai yrityksen edustajalle. Myös matkailuyritysten edustajat voivat vierailla oppilaitoksessa kertomassa lainsäädännön ja sopimusoikeuden merkityksestä yritystoiminnassa ja käytännön työssä.

Yhtenä menetelmänä lainsäädännön oppimiseen on, että opiskelijat koostavat opetusmateriaalit ja tekevät kysymyksiä niiden pohjalta. Kysymysten kautta asiat aukeavat parhaiten, vaikkei heti oikeaa vastausta löydettäisikään. Tämä voidaan toteuttaa verkkokurssina (moodle). Moodle-kurssiin kuuluisi keskustelufoorumi, jossa jokaisen opiskelijan pitäisi kysyä ja vastata jostakin matkailualaa koskevasta lainsäädännön osa-alueesta. Lainsäädännön syventävä opetus sopisi hyvin yhteistyömuodoksi ammattikorkeakoulun kanssa.

7.4.6 Johtamistaitojen kehittäminen

Johtamistaitojen kehittymisen lähtökohtana on oman roolin, omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen sekä systemaattinen oman johtajuuden kehittäminen. Johtamistilanteet vaativat johdonmukaisuutta, ajankäytön hallintaa ja omasta jaksamisesta huolehtimista. Opetuksessa lähdetään liikkeelle oman itsensä johtamisesta: ollaan ajoissa paikalla, tehtävät ja valmistelut on suoritettu ajallaan, ylitetään oma mukavuusalue. Etsitään omaa ohjaamistyyliä seuraamalla erilaisia opastuksia. Mikä sopii minulle? Mitä voin oppia toisilta? Ryhmä- tai tiimityöskentelyssä jokainen on vuorollaan tiimivastaava, joka huomioi toiset antamalla jokaiselle puheenvuorot.

Johtaminen aloitetaan oman ryhmän ohjaamis- ja johtamisharjoittelusta. Opiskelijat suunnittelevat pieniä opastuksia, toteuttavat ja keräävät palautetta omalta ryhmältään. Parin kanssa johtaminen rohkaisee myös ryhmän arempia opiskelijoita harjoittelemaan johtamista. Alkuharjoitteiden jälkeen opiskelijat johtavat erilaisilla rasteilla asiakasryhmiä käytännön tilanteissa. Tästä esimerkkinä ovat erilaiset retket,

kohdeopastusharjoitukset sekä oman oppilaitoksen esittelykierrokset peruskoulun 9. ja 8. -luokkalaisille.

7.4.7 Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen

Palvelutilanteeseen valmistautuminen, ensivaikutelma ja asiakkaan kohtaaminen ovat perusharjoituksia, joita opetellaan ensin oman ryhmän kanssa. Palvelutilanneharjoituksia videoidaan ja analysoidaan. Työasu kertoo, että kyseessä on ammattilainen. Työasun huolto opetellaan ja sen huoliteltuna pysymiseen kiinnitetään huomiota.

Asiakaspalvelija herättelee asiakkaan kiinnostuksen ja tekee aktiivista myyntityötä. Se edellyttää, että myyjä tuntee tuotteensa ja osaa vastata asiallisesti myös asiakkaan vastaväitteisiin. Hyvä asiakaspalvelija tekee lisämyyntiä luontevasti ja siten, että asiakas onnittelee itseään erinomaisista hankinnoistaan.

Palvelun lopputoimiksi ei riitä pelkkä hyvästely, vaan usein asiakkaalta pyydetään palautetta saamastaan palvelusta. Palaute kerätään sähköisesti esimerkiksi webropolia apuna käyttäen. Asiakkaat rekisteröidään ja kirjataan ylös heidän erikoistoiveensa seuraavia palvelutilanteita varten.

Asiakaspalvelun opetukseen integroituvat myös tieto- ja viestintäteknikan, äidinkielen sekä vieraiden kielten ja kulttuurin opinnot. Liikekirjeenvaihto ja siihen liittyvän sähköpostin lähettäminen, markkinointi sosiaalisessa mediassa ja webropolin käyttö asiakaspalautteen keräämisessä ovat taitoja, jotka kuuluvat nykyiseen matkailualan yritystoimintaan ja niiden käyttöä on myös opeteltava.

Asiakaspalvelutilanteita matkailualan opiskelijat harjoittelevat useiden käytännönläheisten harjoitteiden kautta. Matkailualan opiskelijat ovat toteuttaneet tai toimineet työryhmän jäsenenä muun muassa seuraavissa tapahtumissa:

- Chance-messut
- Taitaja 9 – paikalliskilpailut ja avoimet ovet

- Atimorepputapahtuma — Kuusamon senioritanssijat atimoissa
- Ikämessut
- Oulangan kevättrieha koko perheelle: mäenlaskua, lumikenkäilyä, lumenveistoa sekä poro- ja koiravaljakkoajelua
- Oulangan syysrieha koko perheelle
- Naturephoto-luontokuvatapahtuma
- Venetsialaiset — perhetapahtuma Kirkkosaarella: ongintaa, kasvomaalausta, tehtäväpolku yms.
- Ruka Nordic: erilaisia attasea- ja myyntitehtäviä sekä toimintaympäristön lumirakentamista
- Aamiaispalvelujen tuottaminen oman oppilaitoksen henkilöstölle.

Työssäoppimispaikoissa asiakaspalvelutilanteita opitaan lisää. Myös opiskelijoiden on päästävä mukaan infoihin, joissa henkilökunnalle tiedotetaan tapahtumista ja asiakasryhmistä. Opiskelijoiden on hyvä perehtyä asiakasrekisteriin ja palautteen taltioimiseen.

7.4.8 Myynti- ja markkinointitaitojen kehittäminen

Asiakaspalvelu sekä myynti- ja markkinointitaidot liittyvät kiinteästi toisiinsa. Asiakaspalvelun perusteissa opitaan asiakkaan ostokäyttäytymistä ja asiakaspalvelijan myyntityötä. Markkinointiharjoituksissa tehdään esitteitä, mainoksia, myyntikirjeitä ja harjoitellaan some-markkinointia. Opiskelijat harjoittelevat yritysesityä ja kohde-esityä ja tekevät ajo-ohjeita yritykseen tai kohteeseen.

Tuote-esityitä tehdään tuotetuntemuksen opinnoissa. Opiskelija opettelee etsimään tuotteista erilaisia ominaisuuksia ja pohtii, mitä hyötyä niistä on asiakkaille ja mitä

ominaisuuksia kannattaa korostaa erilaisille asiakkaille. Esiteltävä tuote voi olla esimerkiksi retkeilyvaruste tai muu vastaava tuote.

Markkinointikieli on hallittava hyvin ja tekstin on oltava ytimekästä ja täsmällistä. Tyypillisiä harjoituksia ovat myynti- ja liikekirjeet, kuten saate, tarjous, vahvistus ja kutsu. Opiskelijat pyytävät tarjouksen linja-autoista lähettäessä matkamessuille ja pienelle Lapin kierrokselle. Muita tapahtumia, joihin valmistautuessa opiskelijat harjoittelevat liikekirjeenvaihtoa, ovat muun muassa joulumessut, atimorepputapahtuma ja chance-messut.

7.4.9 Työlainsäädännön ja työehtosopimusten opetuksen kehittäminen

Kuusamon toimipaikassa otetaan syksyllä 2015 käyttöön Internetissä oleva Oma tie työhön -materiaali. Oma tie työhön -kokonaisuus on kehitetty vuosina 2012–2015 ammatillisesta koulutuksesta työelämään siirtymisen tukemiseksi. Kurseja ovat olleet toteuttamassa viisi ammatillista oppilaitosta sekä kuntien nuorisotyön ja työllisyysalan toimijoita. Oma tie työhön -koulutusmateriaalin teemoja ovat työnhaku, työnhakuasiakirjat, työhaastattelu, työelämän sopimukset ja säännöt, työpaikalla toimiminen sekä oma osaaminen ja vahvuudet. Lisäksi materiaali tarjoaa vinkkejä ryhmässä toimimisen tueksi ja yksilöllisen tuen tarjoamiseksi. Materiaalin sisällöt vastaavat elokuussa 2015 voimaan tulevan opetussuunnitelman ”Työelämätaidot” -osion opintosisältöjä.

Matkailualan työehtosopimuksesta käsitellään taskutieto-osio ja hyödynnetään PAM:n edustajaa työehtosopimukseen tutustumisessa. Matkailuopettajat korostivat, että jo koulutuksen alussa on tutustuttava ammattiyhdistystoimintaan ja sen merkitykseen työuralla jo turvallisuudenkin kannalta. Työelämä tietouden tunneilla harjoitellaan työehtosopimusten tekemistä. Matkailualan opettajat huomauttivat, että Pamin sivuille pitäisi saada enemmän asiaa matkailupalvelujen tuottajista. Hotelli- ja ravintola-ala sekä kaupanala ovat vahvasti esillä ammattiyhdistysliikkeen Internet-sivuilla, mutta matkailupalvelujen tuottajista tietoa ei juuri löydy.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää ja uudistaa matkailualan toimintaprosesseja ja muodostaa niille toimintamalli. Koulutuksen kehittämisessä keskeisiksi kohteiksi muodostuivat ammatillisten taitojen kehittämisen lisäksi läpäisyasteen nostaminen, alan opiskeluun motivoituneiden opiskelijoiden hankinta ja opiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittäminen. Opiskelijoiden työllistyminen mahdollisimman nopeasti valmistumisen jälkeen omalle alalleen on niin yhteiskunnan, opiskelijoiden, opettajien kuin koulutuksen järjestäjän näkökulmasta keskeistä.

Vertailukohtina aiempiin tutkimuksiin käytettiin muun muassa Haaga ammattikorkeakoulun vuosina 2002–2003 selvitystä matkailualalta valmistuneiden sijoittumista työelämään ja Tilastokeskuksen selvitystä tutkinnon suorittaneiden sijoittumisesta työelämään vuoden kuluttua valmistumisesta. Kauppilan ja Kuuskun (2012, 22) tekemästä matkailun aluetaloudellisesta selvityksestä saatiin tietoa matkailun välittömästä työllisyydestä Kuusamossa. Taloudellisen tiedotustoimiston tutkimukset nuorten hakeutumisesta ammatilliseen koulutukseen ja ammatillisen koulutuksen valintaperusteista olivat vertailukohtina tämän tutkimuksen tuloksiin.

Viitekehyksessä käsitellyt teemoja ovat ammatillisen identiteetin kehittyminen ja sen vaikutus koulutusalan valintaan ja keskeyttämiseen sekä ammatillisten opiskelijoiden käsitykset hyvästä opetuksen laadusta, matkailualan ammatilliset vaatimukset ja siirtyminen työelämään koulutuksen jälkeen. Tutkimuksen tulosten mukaan vajaa 70 % tutkinnon suorittaneista oli halunnut vain matkailualan koulutukseen. Kolmannes tutkinnon suorittaneista oli alalla siksi, ettei päässyt tai voinut jatkaa opintojaan haluamallaan alalla. Tämän kolmanneksen ryhmäytymiseen ja ammatillisen identiteetin kasvuun tulee koulutuksessa kiinnittää erityistä huomiota. Kyselyyn vastanneista koulutukseen tyytyväisiä oli lähes 80 % ja melko tyytymättömiä koulutukseen oli vain 4 %. Tämän mukaan ryhmäyttämisessä ja ammatillisen identiteetin kehittämisessä on onnistuttu melko hyvin.

TOL:n luokituksen mukaisesti Kuusamossa valmistuneista matkailualan perustutkinnon suorittaneista 38,8 % työskentelee matkailualalla. Luku on 8,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Kuusamon kaltaisella matkailupaikkakunnalla käyttäisin kuitenkin Kauppilan ja Kuoskun (2012) selvitystä matkailun aluetaloudellisista vaikutuksista, jossa matkailualaan lasketaan kuuluvaksi myös kaupp- ja kuljetusalat. Kun tarkastellaan työllistymistä mainitun luokituksen mukaan, työskentelee matkailuammateissa 76 % kyselyyn vastanneista. Mielestäni Kuusamon kaltaisella matkailualueella on matkailun työllistävää vaikutusta tarkasteltava koko klusterin osalta eli kaupan ja liikenteen alat on laskettava ehdottomasti matkailualan työpaikoiksi.

Nuorten nopea työllistyminen koulutuksen jälkeen on tärkeä teema tässä opinnäytetyössä. Teoreettisessa viitekehyksessä esitin Teichlerin (1999, 177) viisi kriteeriä onnistuneesta työllistymisestä. Ensimmäinen niistä oli sujuva siirtyminen työelämään. Tähän tutkimukseen vastanneista 62 % oli kolme kuukautta koulutuksen päättymisen jälkeen työssä, 7 % oli opiskelemassa ja 23,9 % oli työttömänä.

Toinen Teichlerin kriteereistä on valmistuneiden alhainen työttömyysaste. Valmistuneiden työttömyysaste oli melko korkea, 23,9 % heti valmistumisen jälkeen, ja nykyistä tilannetta kysyttäessä oli vastanneista työttömänä 25,7 %. Työttömyysprosentti on varsin suuri verrattuna esimerkiksi Tilastokeskuksen tutkimuksiin, joiden mukaan Marata-alalta vuonna 2013 valmistuneista työttömiä oli 16 % vuoden kuluttua valmistumisesta. Näiden tulosten mukaan työelämään siirtymiseen on opetuksessa kiinnitettävä paljon huomiota.

Kolmas Teichlerin kriteeri on epätyypillisten työsuhteiden vähäisyys. Niitä ovat satunnaiset, osa-aikaiset ja määräaikaiset työsuhteet. Juuri epätyypilliset työsuhteet ovat matkailualalle tyypillisiä matkailualan sesonkiluontoisuuden vuoksi. Lähes kolmanneksella vastanneista ensimmäinen työsuhde oli osa-aikainen ja määräaikainen. Nuorten elämäntilanteeseen työsuhteiden epätyypillisuus saattaa sopia, mutta perheen perustamisvaiheessa ja omaa asuntoa hankkiessa työn jatkuvuudella ja täysiaikaisuudella luodaan turvallisuutta ja jatkuvuutta. Matkailualan työtehtävistä pyritään muutamassa vuodessa irtautumaan pysyvämpiin työtehtäviin.

Neljäs kriteeri on työhön sijoittumisen vertikaalinen onnistuminen. Tällä ymmärretään sitä, että koulutusinvestoinnin tuottoaste muodostuu korkeaksi. Tuottoastetta voidaan verrata koulutusta vastaavalle tasolle työllistyneiden osuudella. Kauppilan ja Kuoskun luokituksen mukaan matkailuala työllisti 76 % vastanneista. Koulutusinvestointien tuottoaste tulee lähitulevaisuudessa kiinnostamaan entistä enemmän koulutuksen rahoittajaa.

Viidentenä kriteerinä Teichler esittää työhön sijoittumisen horisontaalisen onnistumisen. Tällä ymmärretään sitä, miten hyvin tutkinnon koulutusala ja työ vastaavat toisiaan tai kuinka hyvin koulutuksen tuottamia tietoa ja taitoja voi hyödyntää työssä. Kyselyyn vastaajista 81,7 % koki koulutuksensa olevan jokseenkin tai täysin riittävä työelämän tarpeisiin heti tutkinnon suorittamisen jälkeen. Nykyisiin tehtäviin koulutuksesta saadut valmiudet olivat jokseenkin riittävät 42,9 %:n mielestä. Kolmannes ei osannut vastata tähän kysymykseen. Itseluottamus omaan osaamiseensa näyttää vastanneilla olevan kohdallaan, mutta työhön hakeutumiseen, työelämä tietoihin ja työnhakutaitoihin tulee opintojen aikana kiinnittää enemmän huomiota. Opetusministeriö pohtii jo nyt, miten saisi kerättyä työelämältä palautetta koulutuksen työelämävastaavuudesta.

Opetusmenetelmistä merkityksellisimmäksi mainittiin työssäoppimisjaksot sekä muut työelämän kanssa yhteistyössä tehtävät projektit. Tärkeimmiksi työelämässä tarvittaviksi taidoiksi tutkimukseen vastanneet mainitsivat oman osaamisen kehittämisen, kielitaidon, tietotekniset taidot ja ennakoinnin taidot. Edellä mainittujen taitojen osaamisvaje oli tutkimuksen mukaan myös suurin. Opetushallitus korostaa opetussuunnitelmissa ja erilaisissa hankkeissa voimakkaasti yrittäjyysosaamisen taitoja, mutta tulosten mukaan nykyisissä työtehtävissä tarvittiin vähiten yrittäjyysosaamista.

Opinnäytetyöni lähestymistavaksi valitsin tapaustutkimuksen. Se soveltui tähän aiheeseen hyvin, sillä halusin perehtyä aiheeseen syvällisesti. Ammatillisen koulutuksen nykyiset ja tulevat haasteet, kuten esimerkiksi opetussuunnitelmien ja rahoitusjärjestelmän muutokset sekä niiden vaikutukset ammatilliseen koulutukseen, tutkintojen loppuun suorittamiset ja opiskelijoiden pitkittyvät opinnot, olivat

mietityttäneet minua opinnäytetyön aihetta pohtiessani. Näitä aiheita miettiessä perehdyin teorioihin ja hain tietoa ongelmien ratkaisuksi.

Työn tutkimusongelmaan sain mielestäni hyviä vastauksia siitä huolimatta, että tutkimuksen vastausprosentiksi muodostui vain 32,2 %. Vastausprosentin perusteella otos ei ole kovin edustava, ja siksi vastausten luotettavuus jää epäselväksi. Olin tyytyväinen siihen, että sain vastauksia monenlaisilta vastaajilta: koulutukseen tyytyväisiltä ja tyytymättömiltä, matkailualalla työskenteleviltä, muilla aloilla työskenteleviltä, opiskelevilta sekä työttömiltä. Postitetun tai sähköisen kyselytutkimuksen hyvä puoli on se, että en vaikuttanut olemuksellani tai läsnäolollani vastauksiin. Toisaalta en voi myöskään tietää varmasti sitä, kuinka vakavasti vastaajat suhtautuivat kyselyyn, vastasivatko he rehellisesti ja tosissaan. Toisaalta taas esimerkiksi ammatillisen koulutuksen valintaa koskevat vastaukset korreloivat Taloudellisen Tiedotustoimiston saamien vastausten kanssa.

Teorioihin, aikaisempiin tutkimuksiin ja selvityksiin perustuen muotoilin kysymyslomakkeen kysymykset, jotka mielestäni onnistuivatkin hyvin. Sain kerättyä niillä juuri sitä tietoa, mitä olin tarkoittanut. Validiteetti oli siis siltä osin hyvä. Kysymyslomaketta testattiin omassa opiskeluryhmässä sekä kolmannen vuoden matkailuopiskelijoilla. Myös tilastotieteen opettaja tarkasti lomakkeen toimivuuden. Ongelmaksi muodostui sähköinen kysymyslomake. Opettelin webropolilla lomakkeen teon sekä vastausten analysoinnin itsenäisesti. Vajavaisten taitojeni vuoksi sähköiseen lomakkeeseen jäi virhe kohtaan, jossa kysyttiin työkokemuksen määrää vuosina ja kuukausina. Vastaajat eivät pystyneet vastaamaan kysymykseen pyydetyllä tavalla. Tästä syystä jätin analyysivaiheessa sähköisten lomakkeiden vastaukset kyseisen kohdan osalta käsittelemättä.

Kyselyn analyysivaihe oli pitkä ja työläs johtuen kysymyspatteriston runsaudesta. Olisin voinut rajata lomakkeesta pois kysymykset matkailualan kiinnostavuudesta ja hakeutumisesta matkailualan koulutukseen, mutta sain niistä tärkeää tietoa esimerkiksi oppilaitoksen markkinoinnin kehittämiseen ja opiskelijoiden koulutukseen hakeutumisen motivaatioiden selvittämiseen myös muille kuin matkailualoille sovellettavaksi.

Matkailualan opettajat olivat kiinnostuneita opinnäytetyöni edistymisestä ja osallistuivat kehittämistyöhön jopa kesälomiensa aikana. Työstään innostuneita opettajia ei tarvinnut houkuttaa yhteiseen koulutuksen suunnitteluun. Olen ollut kehittämässä matkailualan koulutusta Kuusamossa 1990-luvun lopusta lähtien ja nähnyt näiden vuosien aikana, miten aktiivisesti opettajat ovat kehittäneet koulutusta käytännönläheisemmäksi yhteistyössä työelämän ja opiskelijoiden kanssa. Nyt, kuluvan syksyn aikana on jälleen ollut nähtävissä työelämän kanssa toteutettavien projektien lisääntyminen. Uusina oppimisprojekteina ovat tulleet Kuusamon Venetsialaisten koko perheen päiväohjelma Kirkkosaarella sekä Oulangan syysrieha.

Muotoilin kehittämisideoista vuosikellon, jota myös yhteisten aineiden opettajat voivat käyttää suunnitellessaan opetustaan ajankohtaisiin matkailualan projekteihin sopiviksi. Vuosikellossa kerrotaan ajankohtaisista tapahtumista ja toimintatutkimukselle ominaiseen tapaan ehdotetaan erilaisia toimintatapoja opetukseen. PowerPoint-pohjainen vuosikello julkaistaan KAO/Kuusamon portaalissa ja se on helposti sovellettavissa myös muille oppilaitoksen koulutusaloille. Vuosikellossa on jokaiselle kuukaudelle sijoitettu jokin tapahtuma, joka sisältää paljon käytännön harjoituksia: ammatillisia perustaitoja, tietotekniikkaa, vieraiden kielten hallintaa, johtamista, asiakaspalvelua ja myyntityötä ja muita ammatillisia opintoja. Varsinaisten ammatillisten opintojen lisäksi on vuosikelloon merkitty myös työelämä tietouden opinnot, työnhaku, ryhmäohjaus ja portfolion pitäminen.

Esittelin työni Kuusamon toimipaikan koulutusjohtajalle sekä hänen pyynnöstään myös henkilöstökokouksessa 17.11.2015. Saamani palautteen mukaan ”*opinnäytetyö palvelee käynnissä olevaa kehittämistyötä ja erityisesti siinä esitetty vuosikello on suoraan sovellettavissa matkailu- ja ravitsemisalalan koulutuksen markkinointiin, opetustyöhön ja suunnitteluun. Vuosikellomallinnus voi toimia ohjaavana työkaluna koko oppilaitoksen toiminnassa, suunnittelussa ja organisoinnissa.*”

Uudeksi tutkimus- ja kehittämiskohteeksi soveltuisi matkailualan työelämäkumppaneiden käsitysten selvittäminen koulutuksen laadusta ja vaikuttavuudesta. Henkilöstökokouksessa esitettiin myös vastaavien tutkimusten tekemisen muiltakin kuin matkailualalta.

LÄHTEET

Aaltonen, M. & Wilenius, M. 2002. Osaamisen ennakointi – Pidemmälle tulevaisuuteen, syvemmälle osaamiseen. Helsinki: Edita publishing Oy ja Helsingin Kauppakamari Oy.

Antikainen, E-L. 2001. Näkökulmia ammatti-identiteetin kehittämiseen. Teoksessa: Honka, J., Honka, U., & Lehtinen, M. (toim.) Ammattikasvatuksen uudet tuulet - vaikutteita AERA2001 Konferenssista. Saarijärvi: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Ehyt ry. 2014. Ryhmäilmiö. Saatavissa: <http://ammattilainen.fi/ryhmailmio.php>. Viitattu 29.11.2015.

Eteläpelto, A. 1993. Oppijalähtöiseen osaamisen kehittämiseen. Teoksessa: Eteläpelto, A. & Miettinen, R. 1993. Ammattitaito ja ammatillinen kasvu. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos. Helsinki: Painatuskeskus Oy.

Eteläpelto, A. & Vähäsantanen K. 2006. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa: Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.) Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Vantaa: Kansanvalistusseura.

Eteläpelto, A. & Vähäsantanen K. 2010. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa: Asunmaa, T. & Rähkä, P. Samalta viivalta. Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallisen kokeen aineisto 2010. PS-Kustannus: Jyväskylä.

Harju-Autti, A., Ryymin, J. 2008. Matkailun yleisosa. Toimialaraportit ennakoivat liiketoimintaympäristön muutoksia. TEM:n ja TE-keskusten julkaisu 7/2008. Saatavissa: http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2137/Matkailun_yleisosa_joulukuu_2008.pdf. Viitattu 6.11.2015.

Harju-Autti, A. 2012. Näkemyksestä menestystä. Ohjelmapalvelut. Toimialaraportit ennakoivat liiketoimintaympäristön muutoksia. TEM:n ja Elykeskusten julkaisu

9/2012.

Saatavissa:

http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2133/Matkailun_ohjelmapalvelut_joulukuu_2012.pdf. Viitattu 6.11.2015.

Havas, K., Jaakonaho, K., Rantanen, P., & Sievers, K. 2006. Matka 2020-tiivistelmä. Matkailukoulutuksen määrällinen ja laadullinen ennakointi. Helsinki: Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu. Haaga raporteja 4.

Helve, H. & Taloudellinen tiedotustoimisto TAT. 2012. Valmistu töihin – mihin? Nuoret matkalla koulutuksesta työelämään. Nuorisofoorumi 2012. Helsinki: Taloudellinen tiedotustoimisto TAT.

Holvas, J. & Vähämäki, J. 2005. Odotustila. Pamfletti uudesta työstä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.

Husman, P. 2013. Nuoret, tulevaisuus ja työ: Nuorten työelämään kiinnittyminen. Työterveyslaitos. Saatavissa: <http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=du10213104609998&cmd=download>. Viitattu 8.9.2014.

Järvinen, J., Vataja, I. & Tuominen, T. 2011. Matkailu- ja ravitsemisalan taustaselvitys. Euroopan Unioni. Euroopan Sosiaalirahasto. Saatavissa: http://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/koulutus_ja_osaamistarpeiden_ennakointi. Viitattu 6.11.2014.

Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kauppila, P. & Kuosku, K. (toim.). Kuusamon aluetalousraportti. Tutkimuksia 1/12. Kuusamo: Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy.

Kostiainen, A., Ahtola, J., Koivunen, L., Korpela, K. & Syrjämaa, T. 2004. Matkailijan ihmeellinen maailma. Matkailun historia vanhalta ajalta omaan aikaamme. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 977. Helsinki: SKS.

Kuusinen, J. 1995. Nuoren aikuisen kehitystehtävät, onnellisuus ja kehityksen hallinta. Teoksessa: Lyytinen, P., Korhonen, M. & Lyytinen, H. (toim.). Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: WSOY.

KvantiMOTV. 2004. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Ristiintaulukointi. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/ristiintaulukointi/ristiintaulukointi.html#muodostaminen>. Viitattu: 7.12.2015.

Lehtinen, E., Kuusinen, J. & Vauras, M. 2007. Kasvatuspsykologia. 2. uud. p. Helsinki: WSOY.

Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T., Menetelmäpolkua humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Saatavissa: <http://www.jyu.fi/mehu>. Viitattu 29.11.2015.

Marcia, J.E. 1980. Identity in adolescence. Teoksessa Handbook of Adolescent Psychology J. Adelson (ed.) New York: John Wiley & Sons, Inc., 159–187.

Matkailun edistämiskeskus. 2012. Matkailun tärkeimmät tunnusluvut. Saatavissa: <http://www.mek.fi/tutkimukset-ja-tilastot/matkailun-taloudelliset-vaikutukset/>. Viitattu: 8.11.2014.

Matkailun edistämiskeskus 2014. Matkailun trendejä maailmalta. Saatavissa: <http://www.mek.fi/tutkimukset-ja-tilastot/trendit/>. Viitattu 8.11.2014

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa. Matkailu- ja ravintola-ala lyhyesti. MaRan verkkosivut. Saatavissa: <http://www.mara.fi/matkailu-ja-ravintola-ala-lyhyesti/>. Viitattu 7.6.2015.

Metsämuuronen, J. 2009. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 4. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Naumanen, P. 2002. Koulutuksella kilpailukykyä. Koulutuksen yhteys miesten ja naisten työllisyyteen ja työn sisältöön. Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 57. Turun yliopisto.

Niemi, P. 2001. Identiteetti, muutos ja toimintaympäristö. *Psykologia* 36 (1-2) 19.

Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Juva: PS-kustannus.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro.

Aspasäätiö ja RAY. Oma tie työhön. Saatavissa: <http://www.oikeitatöitä.fi/siteapps/Drupal-1118/htdocs/?q=omatiety%C3%B6h%C3%B6n>. Viitattu 16.6.2015.

Opetushallitus. 2008. Ammattiosaajan työkykypassi. Saatavissa: http://www.oph.fi/julkaisut/2008/ammattiosaajan_tyokykypassi. Viitattu 9.11.2015.

Opetushallitus. 2009. Matkailualan perustutkinto. Määräys 21/011/2009. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/111310_matkailualan_perustutkinto_2009.pdf. Viitattu 24.9.2014.

Opetushallitus. 11.11.2009. Työelämälähtöinen opetussuunnitelma uraohjauksen tukena. Kiinni Työelämässä. Mahis työhön -projektin väliseminaari. Saatavissa: <http://www.validia-ammattiopisto.fi/mahis/pdf/Metsola.pdf>. Viitattu 7.6.2014.

Opetushallitus. 2014. Osaamisperusteisuus todeksi. Askelmerkkejä koulutuksen järjestäjille. TUTKE 2 -toimeenpanon tukimateriaali. Oppaat ja käsikirjat 2014:8. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/159910_osaamisperusteisuus_todeksi_askelmerkkeja_koulutuksen_jarjestajille.pdf. Viitattu 27.9.2014.

Opetushallitus. Osaamisperustaisuus vahvistuu ammatillisissa perustutkinnoissa. Uutiskirje Spektri. 30.1.2015. Saatavissa: <http://www.oph.fi/ajankohtaista/spektri->

lehti/102/0/osaamisperustaisuus_vahvistuu_ammattillisissa_perustutkinnoissa.

Viitattu 7.6.2015.

Opetusministeriö. 1998. Laki ammatillisesta koulutuksesta, L630/98 5. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>. Viitattu 24.9.2014.

Pedanet. 2004. Opetusmenetelmät – opetuksesta ohjaukseen. Saatavissa: <http://www.peda.net/veraja/amisto/popeda/opetuksestaohjaamiseen>. Viitattu 8.7.2015.

Räty, O. 1982. Koulutus ammattiin. Porvoo: WSOY.

Saku ry. 2015. Ammattiosaajan työkykypassi kannustaa toiminta- ja työkyvyn edistämiseen.. Saatavissa: <http://www.sakury.net/tyokykypassi>. Viitattu 16.6.2015.

Siikaniemi, L., Saikkonen, S. & Härkönen, A. 2010. Innovaatiojärjestelmä haastaa osaamisen ennakkoinnin. Teoksessa: Saikkonen S. (toim.) Osaavaa työvoimaa ja aluekehittämistä. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu, sarja C, osa 67. Tampere: Lahden ammattikorkeakoulu.

Stenström, M-L. 1993. Ammatillisen identiteetin kehittyminen. Teoksessa: Eteläpelto, A. & Miettinen R. (toim.) Ammattitaito ja ammatillinen kasvu. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos. Helsinki: Painatuskeskus.

Taipale-Lehto, U. 2012. Matkailu- ja ravitsemisalan osaamistarveraportti. Opetushallituksen raportit ja selvitykset 2012:13.

Taloudellinen tiedotustoimisto TAT. 2014. Kun koulu loppuu. Mitä minusta tulee isona? Helsinki: Taloudellinen tiedotustoimisto TAT.

Teichler, U. 1999. Research on the relationship between higher education and the world of work: Past achievements, problems and challenges. Higher Education 38, 169–190.

Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto (SVT): Matkailutilinpito. ISSN=1798-1484. Helsinki: Tilastokeskus. Saatavissa: <http://www.stat.fi/til/matp/kas.html>Tilastokeskus. Viitattu: 4.9.2014.

Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto (SVT): Tutkinnon suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuoden kuluttua valmistumisesta koulutusalan mukaan. Saatavissa:

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kou__sijk/010_sijk_tau_101.px/table/tableViewLayout1/?rxid=d42b2029-cd2c-4b0f-88ab-79af60c2cf68. Viitattu: 9.6.2015.

Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto (SVT). Majoituspalveluiden kysyntä väheni 2,3 prosenttia vuonna 2014. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/matk/2014/matk_2014_2015-04-29_tie_001_fi.html. Viitattu 17.6.2015.

Tuohinen, R. 1990. Työlle viileä sukupolvi? Nuorten työlle antamista merkityksistä, niiden tutkimisesta ja tulkinnasta. Työpoliittisia tutkimuksia 1. Helsinki: työministeriö.

Tuohinen, T. 1996. Isät, pojat ja pärjäämisen henki. Teoksessa: Hoikkala T. (toim.) Miehenkuvia. Välähdyksiä nuorista miehistä Suomessa. Helsinki: Gaudeamus, 66-101.

Turunen, K.E. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Juva: Atena kustannus.

Valkonen, J. 2008. Työnteon taidoista. Teoksessa: Töissä tunturissa. Ajatuksia ja kirjoituksia matkailutyöstä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Valtonen, A. & Haanpää, M. 2008. Työntekijät palvelumaisemissa. Teoksessa: Valkonen, J. & Veijola, S. (toim.) Töissä tunturissa. Ajatuksia ja kirjoituksia matkailutyöstä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Vehviläinen, J. 2014. Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma. Seurantatutkimuksen raportti 2013. Raportit ja selvitykset 2014:7. Tampere: Opetushallitus.

Vuoristo, K-V. & Vesterinen, N. 2001. Lumen ja suven maa. Suomen matkailumaantiede. Porvoo: Sanoma Pro.

LIITTEET

LIITE 1. TUTKIMUSLUPA

LIITE 2. SAATEKIRJE JA ARVONTALIPUKE

LIITE 3. MUISTUTUSKIRJE

LIITE 4. KYSELYLOMAKE

LIITE 5. PERUSRAPORTTI

LIITE 6. RAPORTTI SUORITETUN TUTKINNON MUKAAN

LIITE 7. RAPORTTI SUKUPUOLEN MUKAAN

LIITE 8. RAPORTTI TUTKINNON SUORITTAMISVUODEN MUKAAN

LIITE 9. MATKAILUALAN KOULUTUKSEN VUOSIKELLO

Kainuun Ammattiopisto/Kuusamo

Tutkimuslupa

Koulutusjohtaja Pertti Ervasti

Pyydän lupaa tutkia Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikasta ja sitä edeltäneestä Kuusamon ammatti-instituutista valmistuneita opiskelijoita. Teen ylempään ammattikorkeakoulututkintoon (restonomi) liittyvää opinnäytetyötä, jossa tutkin Kuusamossa valmistuneiden matkailualan perustutkinnon suorittaneiden työelämävalmiuksia ja sijoittumista työelämään. Tutkimusta varten tarvitsen kaikkien Kuusamosta matkailualanperustutkinnosta valmistuneiden nimet, syntymäajat ja valmistumisajankohdan osoitteet. Nykyiset osoitteet selvitän Väestötietojärjestelmästä.

Sitoudun käyttämään saamiani tietoja vain tässä lupahakemuksessa ilmoitettuun tarkoitukseen enkä luovuta tai myy tietoja edelleen. Sitoudun myös hävittämään aineiston käytön jälkeen.

Kuusamossa

Leena Pokkinen

Opiskelija, tutkimuksen tekijä

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Lupa myönnetään esitetyllä tavalla.

Kuusamossa

Pertti Ervasti, koulutusjohtaja



Arvoisa Kuusamossa Matkailualan perustutkinnon suorittanut

Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää, millaisin valmiuksin ja mihin työpaikkoihin Kuusamossa matkailualan perustutkinnon suorittaneet opiskelijat ovat sijoittuneet. Lisäksi haluamme saada sinulta palautetta matkailualan perustutkintokoulutuksesta. Saatujen tietojen perusteella kehitämme matkailualan koulutusta ja siksi vastauksesi ja palautteesi ovat meille tärkeitä.

Opiskelen Kajaanin ammattikorkeakoulussa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (restonomi) ja tämä tutkimus on osa opinnäytetyötäni. Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikka.

Voit vastata kyselyyn oheisella lomakkeella **tai** sähköisesti osoitteessa:

<https://www.webpolsurveys.com/S/D53A5841AE7080DB.par>

Ole ystävällinen ja palauta vastauslomake oheisessa palautuskuoressa **23.1.2015** mennessä. Palautuskuoren postimaksu on valmiiksi maksettu.

Yhteistyöstä kiittäen,

Leena Pokkinen

Kainuun ammattiopisto/Kuusamo

Apajatie 1

93600 Kuusamo

p. 040 8280162

leena.pokkinen@kao.fi

Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä

Väestörekisterikeskus

PL 70

00581 Helsinki

Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan yksi sadan euron (100 €) arvoinen lahjakortti ja viisi kahden hengen lounaslahjakorttia Ravintola Rosmariiniin. Lahjakortit ovat voimassa vuoden 2015 loppuun asti.



Tällä lipukkeella osallistut 100 euron lahjakortin sekä lounaslahjakorttien arvontaan.

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan osoite: _____

Puhelin: _____

E-mail: _____





Arvoisa Kuusamossa Matkailualan perustutkinnon suorittanut

Sait tammikuussa Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikasta kirjeen, joka sisälsi kysymyslomakkeen saatekirjeineen ja arvontalomakkeineen. **Jos et ole vastannut kyselyyn, niin vastaa siihen nyt osoitteessa:**

<https://www.webropolsurveys.com/S/D53A5841AE7080DB.par>

Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää, millaisin valmiuksin ja mihin työpaikkoihin Kuusamossa matkailualan perustutkinnon suorittaneet opiskelijat ovat sijoittuneet. Lisäksi haluamme saada sinulta palautetta matkailualan perustutkintokoulutuksesta. Saatujen tietojen perusteella kehitämme matkailualan koulutusta ja siksi vastauksesi ja palautteesi ovat meille tärkeitä.

Opiskelen Kajaanin ammattikorkeakoulussa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (restonomi) ja tämä tutkimus on osa opinnäytetyötäni. Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Kainuun ammattiopiston Kuusamon toimipaikka.

Lisäämällä kyselyyn osoitetietosi, osallistut samalla myös arvontaan. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan yksi sadan euron (100 €) arvoinen lahjakortti ja viisi kahden hengen lounaslahjakorttia Ravintola Rosmariiniin. Lahjakortit ovat voimassa vuoden 2015 loppuun asti.

Yhteistyöstä kiittäen,

Leena Pokkinen

Kainuun ammattiopisto/Kuusamo

Apajatie 1

93600 Kuusamo

leena.pokkinen@kao.fi

Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä

Väestörekisterikeskus

PL 70, 00581 Helsinki

KYSELYLOMAKE**TAUSTATIEDOT****1. Vastaajan sukupuoli**

- a) Nainen
- b) Mies

2. Ikä _____**3. Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?**

Vuosi _____

4. Koulutusohjelma, jonka suoritit oli:

- a) matkailupalvelujen koulutusohjelman, matkailupalvelujen tuottaja
- b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelman, matkailuvirkailija

KIINNOSTUS AMMATTIALAAN JA HAKEUTUMINEN MATKAILUALAN KOULUTUKSEEN**5. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvasi parhaiten tilannettasi hakiessasi toisen asteen koulutukseen?**

- a) Halusin vain matkailualan koulutukseen.
- b) Matkailualan koulutus oli toisena tai kolmantena hakutoiveena.
- c) En päässyt hakemalleni koulutuslalle ja otin siksi vastaan koulutuspaikan matkailualalta.
- d) Jokin muu syy. Mikä? _____

6. Oliko sinulla aikaisempia ammatillisia opintoja ennen matkailualan koulutusta?

- a) Minulla ei ollut muuta ammatillista koulutusta.
- b) Minulla oli ammatillinen koulutus tai ammatillisia opintoja eri alalla.

7. Oliko sinulla työkokemusta ennen matkailualan opintoja?

- a) Ei ollut työkokemusta.
- b) Oli matkailuun liittyvää työkokemusta.
- c) Oli muun alan työkokemusta.
- d) Oli matkailuun sekä muuhun alaan liittyvää työkokemusta.

8. Arvioi, kuinka merkittäviä olivat seuraavat tietolähteet hakiessasi toisen asteen koulutukseen? Ympyröi jokaiselta riviltä parhaiten tilannettasi kuvaava numero.

	Ei lain- kaan merki- tystä	Vain vähän merki- tystä	Jonkin verran merkit- tävä	Merkit- tävä	Erittäin merkit- tävä
Ystävät ja tutut	1	2	3	4	5
Vanhemmat tai sukulaiset	1	2	3	4	5
Peruskoulun opinto-ohjaaja	1	2	3	4	5
Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut	1	2	3	4	5
Työelämään tutustumisjaksot (Tet)	1	2	3	4	5
Tutustumispäivä toisen asteen koulutukseen	1	2	3	4	5
Koulutusesitteet ja lehti-ilmoitukset	1	2	3	4	5
Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja	1	2	3	4	5

SIIRTYMINEN TYÖELÄMÄÄN VALMISTUMISEN JÄLKEEN

9. Mikä seuraavista kuvasi parhaiten tilannettasi 3 kk valmistumisen jälkeen?

- a) Olin koulutustani vastaavassa työssä
- b) Olin muussa työssä
- c) Yrittäjänä
- d) Opiskelemassa
- e) Työtön
- d) Varusmies- tai siviilipalveluksessa
- e) Äitiys- tai vanhempainloma tai hoitovapaa
- f) Muualla, missä? _____

10. Mikä seuraavista kuvaa valmistumisen jälkeistä työsuhdettasi parhaiten?

- a) työsuhde oli osa-aikainen ja määräaikainen
- b) työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja osa-aikainen
- c) työsuhde oli määräaikainen ja kokoaikainen
- d) työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja kokoaikainen

11. Miten sait ensimmäisen, valmistumisen jälkeisen työpaikkasi?

- a) Hain työpaikkaa työnantajan ilmoituksen perusteella
 b) Työvoimatoimiston kautta
 c) Otin itse suoraan yhteyttä työnantajaan
 d) Olin työssäoppimassa samassa paikassa
 e) Olin aiemmin työssä samassa työpaikassa (loma-aikoina tehtävä työ)
 f) Sukulaisten tai tuttavien avulla
 g) Oppilaitoksen avulla
 h) Muulla tavoin. Miten? _____

12. Minkä syiden arvelet vaikeuttavan matkailualan työelämään sijoittumista? Arvioi eri kohtien tärkeyttä asteikolla 1 – 5. Ympyröi jokaiselta riviltä mielestäsi parhaiten tilannetta kuvaava numero. Jos olet matkailualalla työssä, arvioi eri kohtien tärkeyttä yleisellä tasolla.

	Täysin eri mieltä	Jokseen- kin eri mieltä	Ei osaa sanoa	Jokseen- kin sa- maa mieltä	Täysin samaa mieltä
Ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä	1	2	3	4	5
Asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla	1	2	3	4	5
Työkokemuksen puute	1	2	3	4	5
Puutteet ammattitaidossa	1	2	3	4	5
Ei ole riittävästi kielitaitoa	1	2	3	4	5
Puutteet vuorovaikutustaidoissa	1	2	3	4	5
Tutkinto	1	2	3	4	5
Ikä	1	2	3	4	5
Sukupuoli	1	2	3	4	5
Terveydelliset syyt	1	2	3	4	5
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvät syyt	1	2	3	4	5

NYKYINEN TYÖTILANNE

13. Työskenteletkö nyt jollain seuraavista aloista? Ympyröi kirjain. Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) **Majoitustoiminta** (hotellit, leirintäalueet ja muu majoitustoiminta)
- b) **Ravitsemistoiminta**
- c) **Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta, varaupalvelut, matkaopaspalvelut**
- d) **Safaritalot** (koskenlasku, moottorikelkka- ja mönkijäsafarit, kanootti- ja koskenlaskuretket, koirasafarit, ratsastusretket, eläinten havainnointi luonnossa)
- e) **Museot**(taidemuseot, tiede- ja teknologiamuseot, kotimuseot, ulkoilmamuseot)
- f) **Kasvitieteelliset puutarhat, eläintarhat ja luonnonpuistot.**
- g) **Urheilulaitosten toiminta** (uimahallit, jää- ja urheiluhallit, talviurheiluareenat, hiihtoputket, golfkentät, keilahallit ja biljardisalit, ravi-, auto-, ja muut kilparadat, nyrkkeilyareenat, ampumaradat.)
- h) **Huvi- ja teemapuistot**
- i) **Hiihto- ja laskettelukeskukset**
- j) **Muu ala. Mikä?** _____
- k) **Olen työtön tai muuten työelämän ulkopuolella** (äitiys- tai vanhempainloma, hoitovapaa, varusmiespalveluksen suorittaminen.)

14. Mikä on tehtävänimikkeesi nykyisissä työtehtävissä?

15. Kuinka kauan olet ollut työssä valmistumisesi jälkeen?

- a) Matkailualan työtehtävät _____ v _____ kk.
- b) Muu työ _____ v _____ kk.

16. Kuinka hyvin matkailualan työelämän todellisuus on vastannut odotuksiasi?

- a) erittäin huonosti
- b) huonosti
- c) en osaa sanoa
- d) hyvin
- e) erittäin hyvin

17. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tietoja ja taitoja nykyisessä työssäsi? Jos olet työelämän ulkopuolella, arvioi kohtien tärkeyttä työllistymistäsi ajatellen. Ympyröi jokaiselta riviltä mielestäsi parhaiten tilannetta kuvaava numero.

	Ei lain- kaan tär- keä	Vain vä- hän tär- keä	Jonkin vä- verran tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
Alan perustaidot ja ydinosaaminen	1	2	3	4	5
Kielitaito	1	2	3	4	5
Kulttuuriosaaminen	1	2	3	4	5
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	1	2	3	4	5
Tieto- ja viestintäteknikan osaaminen	1	2	3	4	5
Johtamisaosaaminen	1	2	3	4	5
Yrittäjyysosaaminen	1	2	3	4	5
Ympäristöosaaminen	1	2	3	4	5
Myynnin ja markkinoinnin taidot	1	2	3	4	5
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto	1	2	3	4	5
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	1	2	3	4	5
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoikeuden tuntemus	1	2	3	4	5
Ennakointiosaaminen	1	2	3	4	5
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	1	2	3	4	5
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	1	2	3	4	5

18. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhtautumistasi matkailualan työhön?

	Täysin eri mieltä	Jokseen- kin eri mieltä	Ei osaa sanoa	Jokseen- kin sa- maa mieltä	Täysin samaa mieltä
Matkailutyön sesonkiluonteisuus ei haittaa minua	1	2	3	4	5
Osa-aikaiset työsopimukset kuuluvat matkailualan luonteeseen	1	2	3	4	5
Monialainen osaaminen tekee työstä mielenkiintoisen	1	2	3	4	5
Työ on vaihtelevaa – jokainen päivä on erilainen	1	2	3	4	5
Matkailutyöhön liittyvä kiire on liian kuluttavaa.	1	2	3	4	5
Asiakkaan palvelemisessa onnistuminen tuottaa parhaan ilon	1	2	3	4	5
Palkka suhteessa työn vaativuuteen on sopiva	1	2	3	4	5
Tunnen tekeväni matkailualalla arvokasta ja arvostettua työtä	1	2	3	4	5
Matkailualaa pidetään tärkeänä ja arvostettuna elinkeinona	1	2	3	4	5

KOULUTUS JA TYÖELÄMÄN VASTAAVUUS

19. Arvioi, millaiset ammatilliset valmiudet suorittamasi matkailualan perustutkinto antoi työtehtäviisi. Ympyröi valitsemasi vaihtoehto.

	Ei lainkaan riittäviä val- miuksia	Jokseenkin heikot val- miudet	En osaa sa- noa	Jokseenkin riittävät val- miudet	Täy- sin riit- tävät val- miu- det
<i>Heti valmistumisen jälkeen</i>	1	2	3	4	5
<i>Nykyisiin tehtäviisi</i>	1	2	3	4	5

20. Kuinka tyytyväinen olet yleisesti ottaen suorittamasi matkailualan perustutkinnon laatuun ja sisältöön? Ympyröi valitsemasi vaihtoehto.

- a) erittäin tyytyväinen
- b) melko tyytyväinen
- c) neutraali
- d) melko tyytymätön
- e) erittäin tyytymätön

21. Kuinka sopivassa määrin opintoihin sisältyi erilaisia opetusmenetelmiä? Ympyröi valitsemasi vaihtoehto.

	Aivan liian paljon	Liian paljon	Sopivasti	Liian vähän	Aivan liian vähän
Luentomuotoista opetusta luokkatiloissa	1	2	3	4	5
Käytännön opetusta työsaleissa tai luonnossa	1	2	3	4	5
Verkko-opetusta (Moodle tai vastaava)	1	2	3	4	5
Ryhmätoita	1	2	3	4	5
Työssäoppimista	1	2	3	4	5
Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä	1	2	3	4	5
Työelämävalmennusta	1	2	3	4	5
Opintoihin liittyvää ohjausta	1	2	3	4	5

22. Kuinka hyvin Kainuun ammattiopistossa/Kuusamon ammatti-instituutissa saamasi koulutus on kehittänyt seuraavia työelämän ammattitaitovalmiuksia? Ympyröi valintasi.

	Ei kehit- tänyt lain-kaan	Kehitti vain vä- hän	Kehitti jonkin verran	Kehitti paljon	Kehitti erittäin paljon
Alan perustaidot ja ydinosaaminen	1	2	3	4	5
Kielitaito	1	2	3	4	5
Kulttuuriosaaminen	1	2	3	4	5
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	1	2	3	4	5
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	1	2	3	4	5
Johtamiosaaminen	1	2	3	4	5
Yrittäjyysosaaminen	1	2	3	4	5
Ympäristöosaaminen	1	2	3	4	5
Myynnin ja markkinoinnin taidot	1	2	3	4	5
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälki- huolto	1	2	3	4	5
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	1	2	3	4	5
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopi- musoikeuden tuntemus	1	2	3	4	5
Ennakointiosaaminen	1	2	3	4	5
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyn- täminen	1	2	3	4	5
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehit- täminen	1	2	3	4	5

Muuta palautetta:

23. Oletko kiinnostunut matkailualan lisä- tai täydennyskoulutuksesta?

a) kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus kiinnostaa?

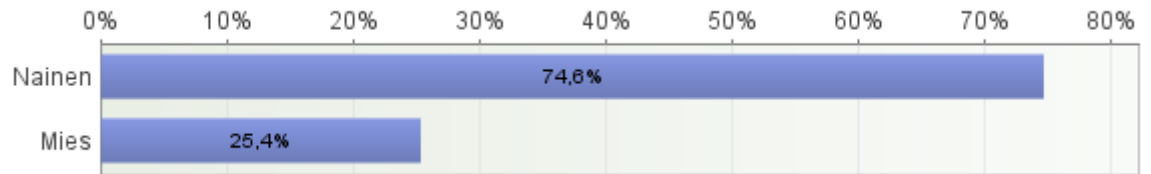
b) en ole kiinnostunut.

Kiitos vastauksistasi!

Perusraportti

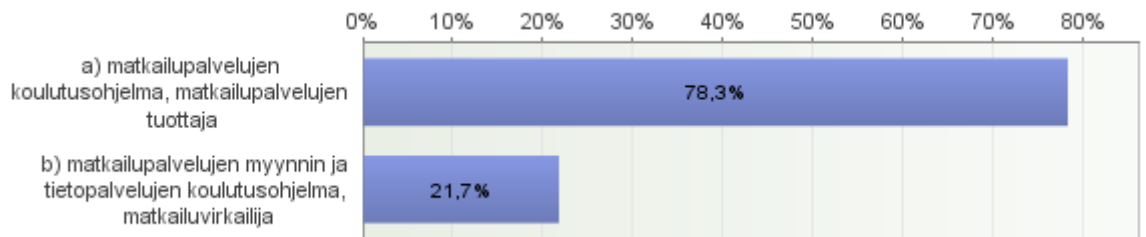
1. Vastaajan sukupuoli

Vastaajien määrä: 71



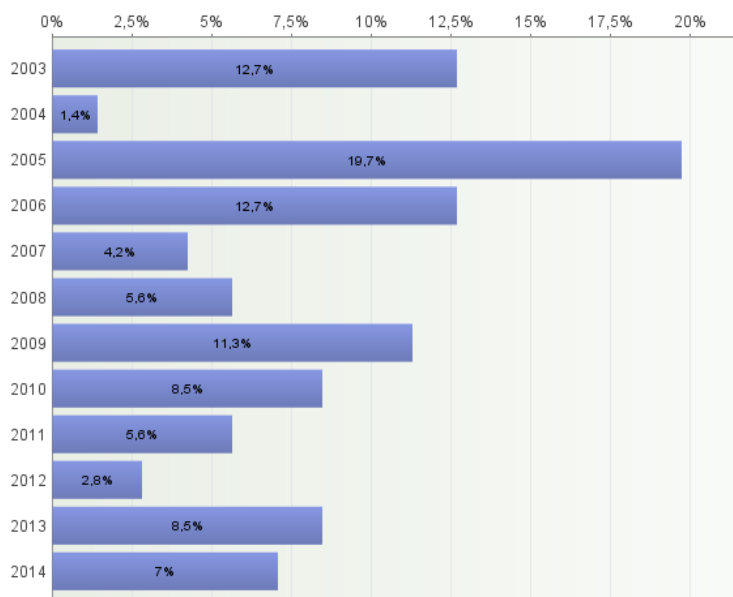
2. Minkä koulutusohjelman suoritit?

Vastaajien määrä: 69



3. Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?

Vastaajien määrä: 71



4. Mikä on ikäsi?

Vastaaajien määrä: 71

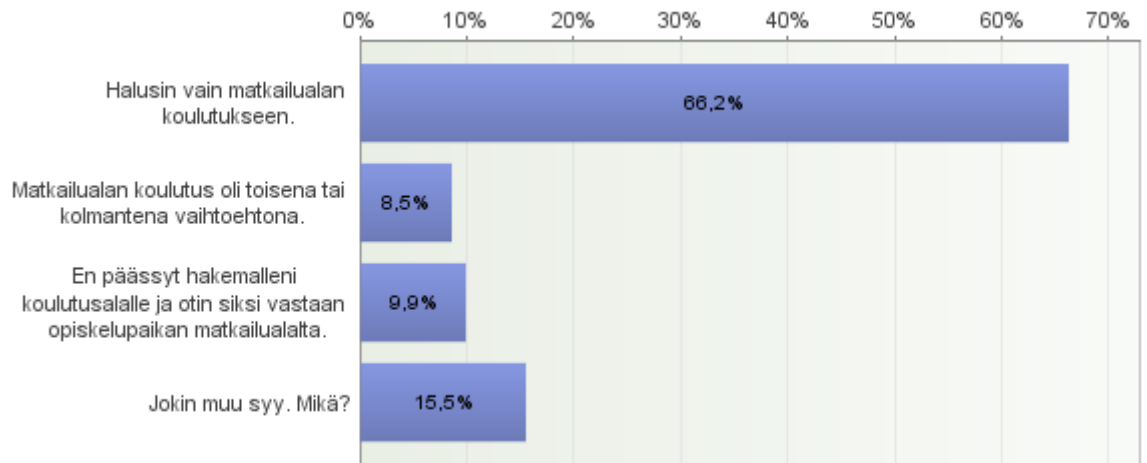
vuotta

- 30
- 26
- 25
- 21
- 23
- 24
- 32
- 30
- 27
- 30
- 31
- 30
- 25
- 38
- 23
- 22
- 20
- 27
- 42
- 29
- 28
- 24
- 31
- 31
- 28
- 39
- 23
- 31
- 38
- 19
- 30
- 27
- 23
- 22
- 30
- 29
- 31
- 37
- 30
- 30
- 31
- 20
- 30
- 23
- 29
- 32
- 28
- 29
- 28
- 29
- 26
- 25
- 20
- 31
- 28
- 27
- 21

- 19
- 31
- 25
- 30
- 25
- 34
- 19
- 35
- 29
- 21
- 41
- 22
- 23
- 53

5. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvasi parhaiten tilannettasi hakiessasi toisen asteen koulutukseen?

Vastaaajien määrä: 71

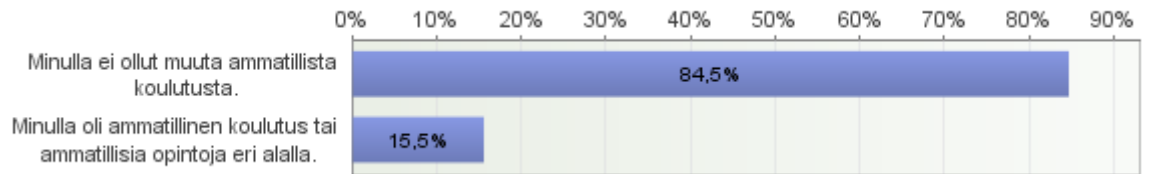


Avoimet vastaukset: Jokin muu syy. Mikä?

- vaihdoin lukiosta
- Minulla ei ollut koulutusta, joten oli haettava johonkin
- Paras vaihtoehto, joita oli tarjolla
- Kotipaikkakunnalla ainoa koulutusvaihtoehto ylioppilaalle
- Ei ollut tiedossa mihin ammattiin haluaisin
- Mielenkiintoinen ammatti, tulevaisuuden työtilanne, koulutus kotipaikkakunnalla
- Lukion keskeytys ja toiseen kouluun hakeutuminen
- Vaihdoin kokkipuolelta matkailupuolelle allergioiden vuoksi
- aiempi kokemus matkailualalta
- Tiedustelin itse vapaata paikkaa paikkakunnalle muuton yhteydessä
- oli muitakin haussa kuin matkailuala, mutta saattoi olla eka vaihtoehto

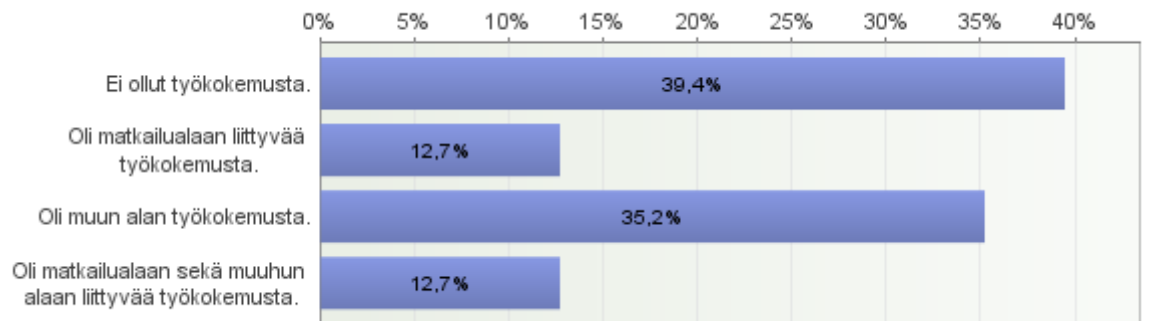
6. Oliko sinulla aikaisempia ammatillisia opintoja ennen matkailualan koulutusta?

Vastaajien määrä: 71



7. Oliko sinulla työkokemusta ennen matkailualan opintoja?

Vastaajien määrä: 71



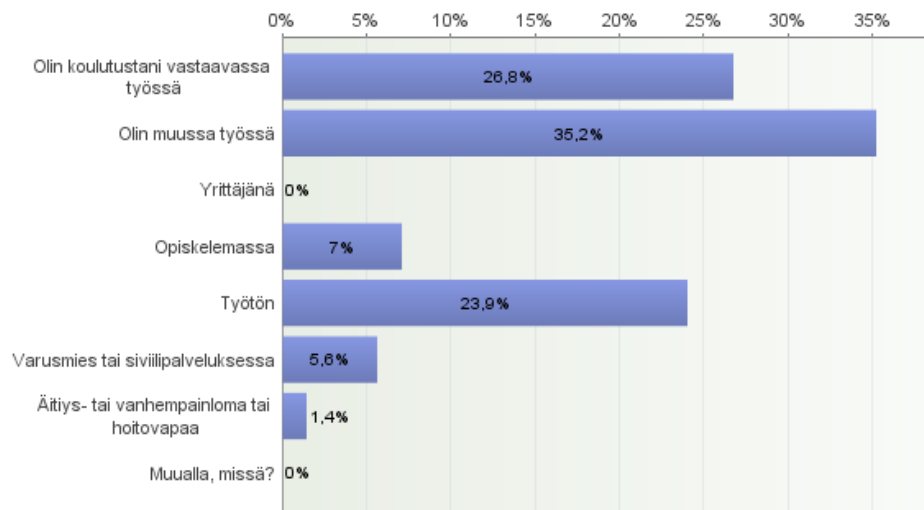
8. Arvioi, kuinka merkittäviä olivat seuraavat tietolähteet hakiessasi toisen asteen koulutukseen? Valitse jokaiselta riviltä parhaiten tilannettasi kuvaava vaihtoehto (1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä).

Vastaajien määrä: 71

	Keskiarvo	Yhteensä
Ystävät ja tutut	2,5	71
Vanhemmat tai sukulaiset	2,4	70
Peruskoulun opinto-ohjaaja	1,9	70
Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut	2,4	70
Työelämään tutustumisjaksot (TET)	1,9	70
Tutustumispäivä toisen asteen koulutukseen	2,2	70
Koulutusessitteet ja lehti-ilmoitukset	2,7	71
Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja	2	70
Yhteensä	2,2	562

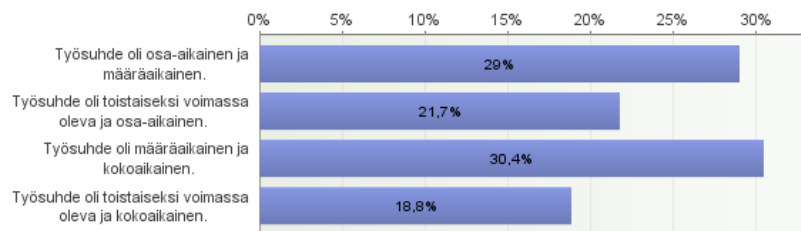
9. Mikä seuraavista kuvasi parhaiten tilannettasi 3 kk valmistumisen jälkeen?

Vastaajien määrä: 71



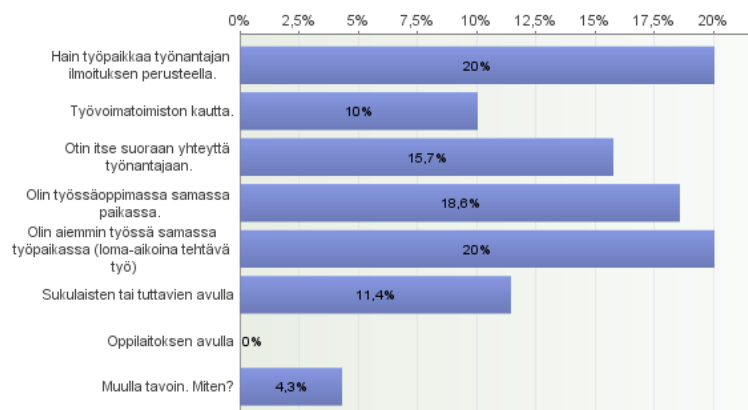
10. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten valmistumisen jälkeistä työsuhdettasi parhaiten?

Vastaajien määrä: 69



11. Miten sait ensimmäisen, valmistumisen jälkeisen työpaikkasi?

Vastaajien määrä: 70



Avoimet vastaukset: Muulla tavoin. Miten?

- Oon ollu vakityössä jo ennen ku valmistuin ja sama työpaikka vieläkin.....
- Työvoimatoimiston järjestämän kurssin harjoittelujakson kautta
- Facebookissa oli ilmoitus

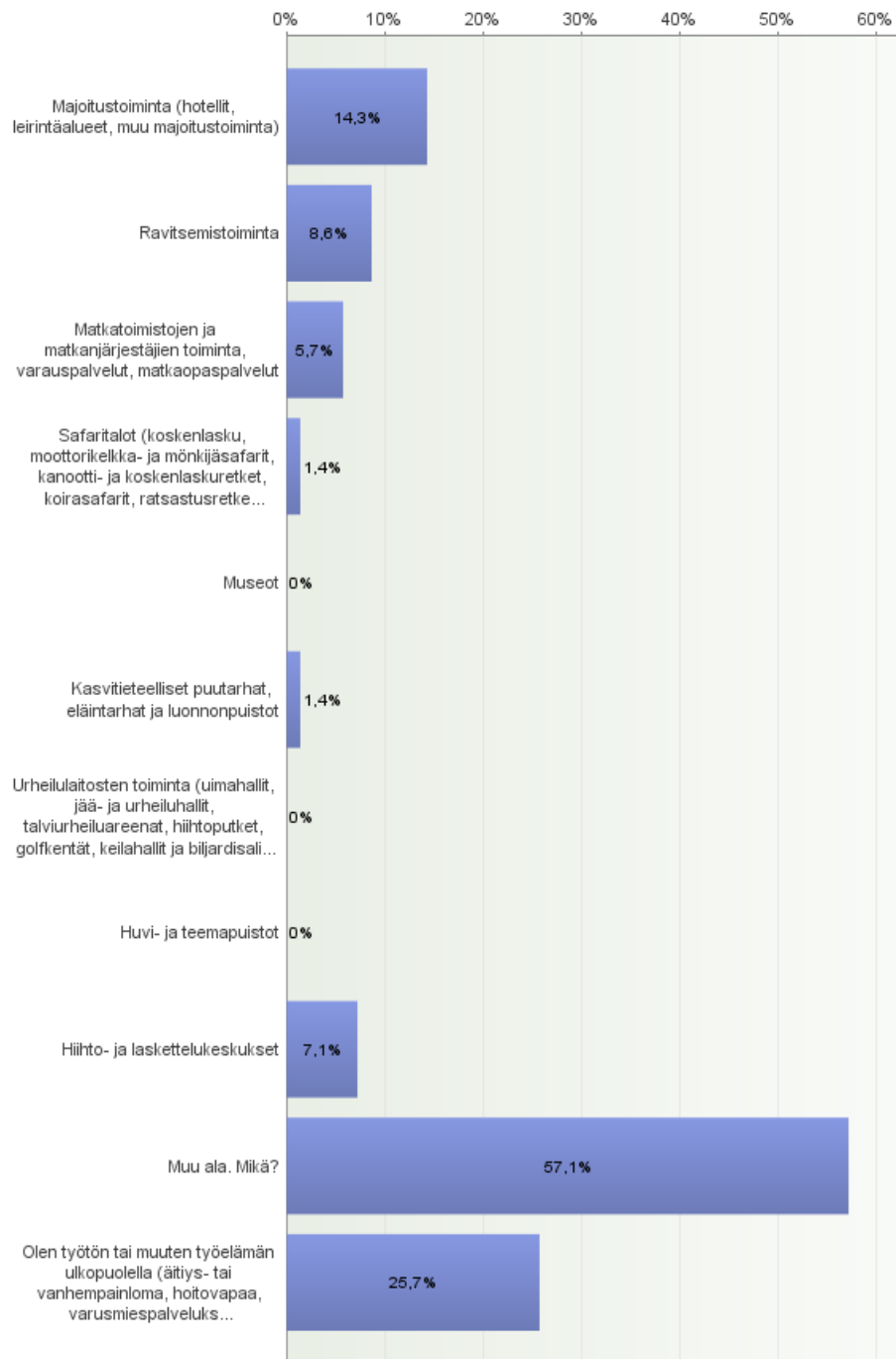
12. Minkä syiden arvelet vaikeuttavan matkailualan työelämään sijoittumista? Arvioi eri kohtien tärkeyttä asteikolla 1 - 5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Jos olet matkailualalla työssä, arvioi eri kohtien tärkeyttä yleisellä tasolla.

Vastaajien määrä: 69

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä.	14,5 %	33,3 %	21,7 %	26,1 %	4,3 %	69	2,7
Asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla.	33,3 %	21,7 %	5,8 %	15,9 %	23,2 %	69	2,7
Työkokemuksen puute.	11,6 %	26,1 %	11,6 %	39,1 %	11,6 %	69	3,1
Puutteet ammattitaidossa.	21,7 %	30,4 %	21,7 %	20,3 %	5,8 %	69	2,6
Ei ole riittävästi kielitaitoa.	24,6 %	27,5 %	7,2 %	29 %	11,6 %	69	2,8
Puutteet vuorovaikutustaidossa.	35,3 %	29,4 %	16,2 %	14,7 %	4,4 %	68	2,2
Tutkinto.	27,5 %	29 %	24,6 %	14,5 %	4,3 %	69	2,4
Ikä.	37,7 %	27,5 %	13 %	18,8 %	2,9 %	69	2,2
Sukupuoli.	44,9 %	24,6 %	18,8 %	11,6 %	0 %	69	2
Terveydelliset syyt.	42 %	13 %	21,7 %	20,3 %	2,9 %	69	2,3
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvät syyt.	30,4 %	18,8 %	24,6 %	20,3 %	5,8 %	69	2,5
Yhteensä	29,4 %	25,6 %	17 %	21 %	7 %	758	2,5

13. Työskenteletkö nyt jollain seuraavista aloista? Voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon.

Vastaajien määrä: 70



Avoimet vastaukset: Muu ala. Mikä?

- Terveysthuolto
- Kauppa
- Insinööriopiskelija
- Päiväkoti
- Teknillinen
- Yrittäjä, itsenäinen PartyLite-konsultti
- Myyntiala
- Rahapeliala
- Kone ala

- opiskelen uutta ammattia
- Restonomi YAMK opinnot
- Kaupan ala
- Kaupassa töissä
- Rakennusala
- Kaupan ala
- Kaupan ala
- itc
- Kaupan ala
- Kasvihuoneen työntekijä
- Opiskelen amk:ssa
- Kuljetusala
- Ilmailuala/lentokenttä
- Kuljetus
- Lasten hoito
- Palveluala
- Kaupan ala
- Maatalousala
- Kaupan ala
- Puuala
- Vahtimestari
- Kaupan ala
- Sosiaali-ala
- Siivous
- Autovuokraamo
- it-ala
- Siivous
- kaupan ala
- kaupan ala
- Pankki- ja vakuutusala
- Valtion hallinto

14. Kuinka kauan olet ollut työssä valmistumisesi jälkeen?

Vastaajien määrä: 70

Matkailualan työtehtävät vuosina ja kuukausina

- 05
- 1
- 0
- 0
- 1
- 3
- 10
- 07
- 13
- 5
- 0
- 7
- 6
- 0
- 0
- 4
- 5
- 0
- 4
- 0
- 4
- 6
- 1

- 0
- 4
- 1
- 0
- 1
- 2
- 0
- 4
- 0
- 0
- 0
- 6
- 0
- 6
- 3
- 8
- 0
- 1
- 0
- 8
- 6
- 9
- 0
- 0
- 10
- 3
- 1
- 5
- 0
- 6
- 0
- 1
- 4
- Muu työ vuosina ja kuukausina
- 30
- 4
- 4
- 2
- 1
- 2
- 5
- 9
- 7
- 05
- 7
- 6
- 06
- 4
- 2
- 5
- 3
- 7
- 4
- 7
- 3
- 4
- 7
- 1
- 0
- 13
- 1

- 5
- 1
- 3
- 5
- 7
- 4
- 3
- 2
- 0
- 1
- 3
- 2
- 3
- 2
- 1
- 7
- 1
- 1
- 3
- 0
- 10
- 1
- 0
- 4
- 1
- 6
- 0
- 10
- 1
- 0
- 3
- 0
- 1
- 7

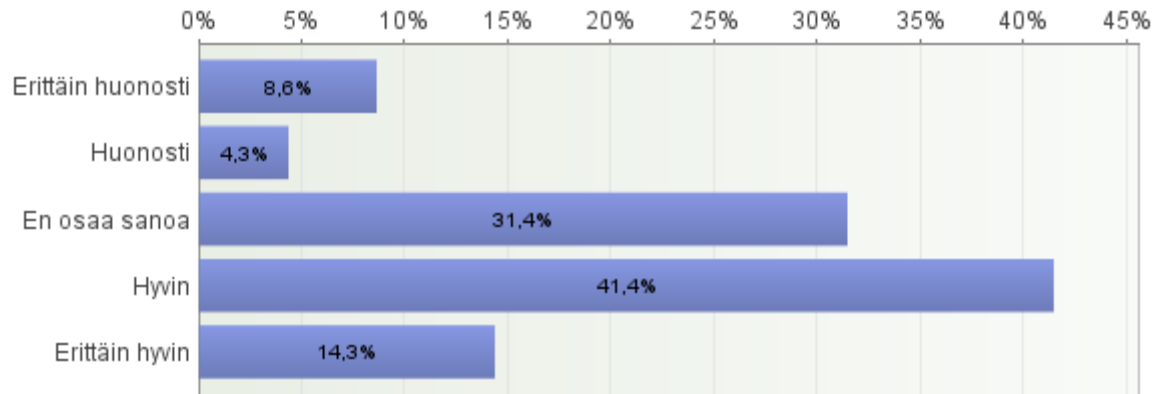
15. Mikä on nykyisissä työtehtävissäsi tehtävänimikkeesi?

Vastaajien määrä: 56

- Osastonsihtööri
- Opiskelen yliopistossa kauppatieteitä, opiskelun ohella toimin rakennustarvikemyyjänä rautakaupassa
- Opiskelija
- Itsenäinen PartyLite-konsultti
- myyntipäällikkö
- Asiakashankkija
- Koordinoija
- koneen kuljettaja
- opiskelija
- Opiskelija
- Äiti :)
- Myymäläpäällikkö
- Kahvilamyymä
- vastaanottovirkailija
- Vuorovastaava
- Rakennusmies
- Myyjä
- kassatyöntekijä
- Myyntineuvottelija
- Myyjä
- Majoitustoiminnan assistentti
- Myyntisihtööri
- Tuotantotyöntekijä pakka salaatti
- opiskelija
- Baarimestari/linja-autonkuljettaja
- Hotellivirkailija sekä lentokentällä matkustamovirkailija
- Taksinkuljettaja (Ruka)
- Iltapäiväkerhon hoitaja
- Asiakasneuvoja
- Myyjä
- Maatalouslomittaja
- Kassa-myyjä
- Tarhamies
- kurssisihtööri
- Vahtimestari
- Palveluvastaava
- kotiäiti
- opiskelija
- Salitarjoilija
- Majoituspäällikkö
- ohjaaja
- siivooja
- pääopas
- Sales assistant
- Myyjä
- Autovuokraamotyöntekijä
- Esimies
- Virkailija
- Palveluneuvoja
- Siivooja
- Myyjä
- Kirjakaupan myyjä
- Asiakasneuvoja
- Yritysneuvoja

16. Kuinka hyvin matkailualan työelämän todellisuus on vastannut odotuksia?

Vastaajien määrä: 70



17. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tietoja ja taitoja nykyisessä työssäsi? Jos olet työelämän ulkopuolella, arvioi kohtien tärkeyttä työllistymistäsi ajatellen. (1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = vain vähän tärkeä, 3 = jonkin verran tärkeä, 4 = tärkeä, 5 = erittäin tärkeä)

Vastaajien määrä: 71

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Alan perustiedot ja ydinosaaminen	5,7 %	7,1 %	15,7 %	27,1 %	44,3 %	70	4
Kielitaito	5,6 %	4,2 %	16,9 %	29,6 %	43,7 %	71	4
Kulttuuriosaaminen	7,1 %	17,1 %	34,3 %	32,9 %	8,6 %	70	3,2
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	4,2 %	11,3 %	26,8 %	38 %	19,7 %	71	3,6
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	7,1 %	11,4 %	15,7 %	34,3 %	31,4 %	70	3,7
Johtamiosaaminen	10 %	15,7 %	37,1 %	25,7 %	11,4 %	70	3,1
Yrittäjyysosaaminen	14,5 %	34,8 %	30,4 %	11,6 %	8,7 %	69	2,7
Ympäristöosaaminen	4,3 %	28,6 %	30 %	28,6 %	8,6 %	70	3,1
Myynnin ja markkinoinnin taidot	7,2 %	8,7 %	18,8 %	27,5 %	37,7 %	69	3,8
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihoito	7 %	8,5 %	11,3 %	26,8 %	46,5 %	71	4
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	5,6 %	21,1 %	29,6 %	26,8 %	16,9 %	71	3,3
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoikeuden tuntemus	12,7 %	12,7 %	29,6 %	23,9 %	21,1 %	71	3,3
Ennakointiosaaminen	4,2 %	7 %	26,8 %	38 %	23,9 %	71	3,7
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	11,3 %	21,1 %	39,4 %	15,5 %	12,7 %	71	3
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	1,4 %	5,7 %	5,7 %	31,4 %	55,7 %	70	4,3
Yhteensä	7,2 %	14,3 %	24,5 %	27,9 %	26,1 %	1055	3,5

18. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhtautumistasi matkailualan työhön? (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä)

Vastaajien määrä: 71

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Matkailutyön sesonkiluonteisuus ei haittaa miina.	25,4 %	31 %	2,8 %	35,2 %	5,6 %	71	2,6
Osa-aikaiset työsopimukset kuuluvat matkailualan luonteeseen.	2,8 %	7 %	11,3 %	59,2 %	19,7 %	71	3,9
Monialainen osaaminen tekee työstä mielenkiintoisen.	1,4 %	2,8 %	2,8 %	35,2 %	57,7 %	71	4,5
Työ on vaihtelevaa - jokainen päivä on erilainen.	0 %	4,2 %	1,4 %	35,2 %	59,2 %	71	4,5
Matkailutyöhön liittyvä kiire on liian kuluttavaa.	5,6 %	46,5 %	11,3 %	26,8 %	9,9 %	71	2,9
Asiakkaan palvelemisessa onnistuminen tuottaa parhaan ilon.	0 %	1,4 %	2,8 %	32,4 %	63, %	71	4,6
Palkka suhteessa työn vaativuuteen on sopiva.	15,5 %	32,4 %	26,8 %	18,3 %	7 %	71	2,7
Tunnen tekeväni matkailualalla arvokasta ja arvostettua työtä.	2,8 %	18,3 %	33,8 %	31 %	14,1 %	71	3,4
Matkailualaa pidetään tärkeänä ja arvostettuna elinkeinona.	2,8 %	26,8 %	19,7 %	35,2 %	15,5 %	71	3,3
Yhteensä	6,3 %	18,9 %	12,5 %	34,3 %	28 %	639	3,6

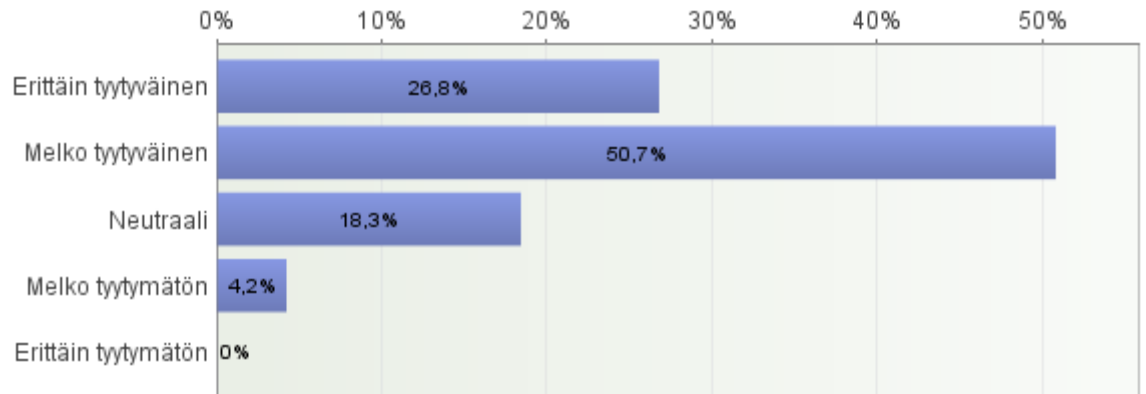
19. Arvioi, millaiset ammatilliset valmiudet suorittamasi matkailualan perustutkinto antoi työtehtäviisi. (1 = ei lainkaan riittäviä valmiuksia, 2 = jokseenkin heikot valmiudet, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin riittävät valmiudet, 5 = täysin riittävät valmiudet)

Vastaajien määrä: 71

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Heti valmistumisen jälkeen	1,4 %	4,2 %	12,7 %	73,2 %	8,5 %	71	3,8
Nykyisiin tehtäviisi	7,1 %	15,7 %	30 %	42,9 %	4,3 %	70	3,2
Yhteensä	4,3 %	9,9 %	21,3 %	58,2 %	6,4 %	141	3,5

20. Kuinka tyytyväinen olet yleisesti ottaen suorittamasi matkailualan perustutkinnon laatuun ja sisältöön?

Vastaajien määrä: 71



21. Kuinka sopivassa määrin opintoihin sisältyi erilaisia opetusmenetelmiä? (1 = aivan liian paljon, 2 = liian paljon, 3 = sopivasti, 4= liian vähän, 5 = aivan liian vähän.)

Vastaajien määrä: 71

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Luentomuotoista opetusta luokkatiloissa	9,9 %	29,6 %	57,7 %	1,4 %	1,4 %	71	2,5
Käytännön opetusta työsaleissa tai luonnossa	0 %	1,4 %	43,7 %	46,5 %	8,5 %	71	3,6
Verkko-opetusta (Moodle tai vastaava)	0 %	8,7 %	59,4 %	18,8 %	13 %	69	3,4
Ryhmätöitä	0 %	7,1 %	75,7 %	17,1 %	0 %	70	3,1
Työssäoppimista	1,4 %	2,8 %	56,3 %	33,8 %	5,6 %	71	3,4
Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä	0 %	0 %	43,7 %	50,7 %	5,6 %	71	3,6
Työelämävalmennusta	0 %	2,9 %	47,1 %	37,1 %	12,9 %	70	3,6
Opintoihin liittyvää ohjausta	0 %	2,8 %	74,6 %	19,7 %	2,8 %	71	3,2
Yhteensä	1,4 %	6,9 %	57,3 %	28,2 %	6,2 %	564	3,3

22. Kuinka hyvin Kainuun ammattiopistossa/Kuusamon ammatti-instituutissa saamasi koulutus on kehittänyt seuraavia työelämän ammattitaitovaatimuksia? (1 = ei kehittänyt lainkaan, 2 = kehitti vain vähän, 3 = kehitti jonkin verran, 4 = kehitti paljon, 5 = kehitti erittäin paljon.)

Vastaajien määrä: 71

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Alan perustaidot ja ydinosaaminen	0 %	5,9 %	26,5 %	47,1 %	20,6 %	68	3,8
Kielitaito	2,8 %	15,5 %	49,3 %	23,9 %	8,5 %	71	3,2
Kulttuuriosaaminen	2,9 %	7,1 %	47,1 %	34,3 %	8,6 %	70	3,4
Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen	0 %	22,5 %	39,4 %	32,4 %	5,6 %	71	3,2
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	1,4 %	21,4 %	41,4 %	30 %	5,7 %	70	3,2
Johtamisaosaaminen	14,3 %	41,4 %	35,7 %	8,6 %	0 %	70	2,4
Yrittäjyysosaaminen	5,7 %	28,6 %	42,9 %	22,9 %	0 %	70	2,8
Ympäristöosaaminen	4,3 %	30 %	37,1 %	24,3 %	4,3 %	70	2,9
Myynnin ja markkinoinnin taidot	4,2 %	19,7 %	28,2 %	42,3 %	5,6 %	71	3,3
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto	2,8 %	11,3 %	42,3 %	33,8 %	9,9 %	71	3,4
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	14,1 %	33,8 %	32,4 %	16,9 %	2,8 %	71	2,6
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusosikeuden tuntemus	16,9 %	26,8 %	36,6 %	19,7 %	0 %	71	2,6
Ennakointiosaaminen	2,8 %	23,9 %	50,7 %	22,5 %	0 %	71	2,9
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	7,1 %	35,7 %	38,6 %	17,1 %	1,4 %	70	2,7
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	0 %	14,1 %	26,8 %	43,7 %	15,5 %	71	3,6
Yhteensä	5,3 %	22,5 %	38,4 %	27,9 %	5,9 %	1056	3,1

23. Mitä muuta koulutukseen liittyvää palautetta haluat antaa?

Vastaajien määrä: 24

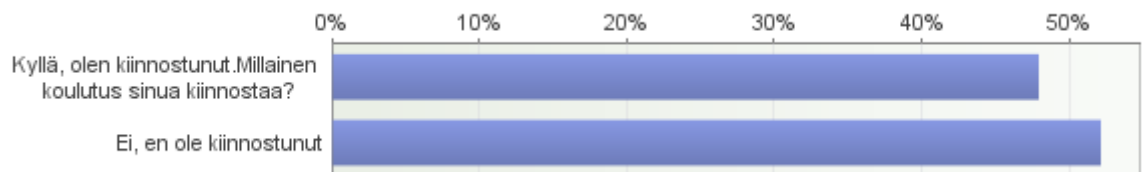
- loistava koulutus ja oppilaiden kannattaa hakea työssäoppimispaikkaa sieltä mikä tuntuu että voisi olla tulevaisuuden työpaikka. Moni varmasti pääsee koulun jälkeen töihin sinne missä on työharjoittelun tehnyt jos asiat on hoitanut hyvin.
- Ojalan Markku oli mahtava esikuva/ opettaja, hänelle ruusuja! Jos joku alansa osaa niin hän, sai todella hyvät opit!
- lisää opetusta työehtoihin ja sopimuksiin!!!
- Enemmän työssäoppimista ja käytännön tekemistä.
- Olen jatkanut opintojani, sillä opiskelen tällä hetkellä ammattikorkeakoulussa kulttuurituottajaksi.
- Opintojen sisältö oli hyvä, laatu huono. Työrauha, konfliktit opettajien ja joidenkin oppilaiden välillä, joilla ei ollut kiinnostusta opiskelusta, mutta jotka pidettiin paikalla silti.
- On jo sen verran aikaa koulutuksesta, että piti kyllä muistella jo muistella tarkkaan :)
- Hyvin monipuolinen koulutus ja antaa hyvät valmiudet alalle.
- Olin itse töissä Caravaani leirintäalueella töissä, ja olisi kiva jos koulutuksen aikana caravaanimatkailumuotoa oppia.
- Amadeus-kurssit todella hyödyllisiä. Lisäksi voisi harjoitella jotain hotellivarausjärjes-

telmää (hotellinx, opera). Työssäoppimiset ja tapahtumien järjestämiset luokan kanssa 10+.

- Venäjän opiskelun mahdollisuus iso plussa.
- Koulutus oli todella mielenkiintoinen. Harmi etten työllistynyt alalle.
- Työssäoppimisjaksot olivat kullanarvoisia!
- Ei vastannut odotuksia, liian Ruka painotteinen
- opetti muita elämänhallintataitoja, kiitos opettajien! Työssäoppimisjaksoja olisi saanut olla enemmän "sulautettuna" opintoihin
- Erittäin hyvä opintolinja ja opettajat. Mikäli pääsisin ohjelmapalveluyritykseen töihin, niin olisin valmis lisäkoulutuksiin.
- Koulutuksesta on jo sen verran aikaa, että opetetut asiat ovat jääneet unholaan. Pidän koulutuksesta kovasti, mutta kyllä se on työ, joka loppupeleissä opettaa.
- Kävin jo IWG:n kansainvälinen eräopaskoulu 2003-2004. Kuru institute of forestry.
- Alkeellinen kielten opetus
- Matkailualan opettajat vaativat vähän, koulun pääsi läpi vaikka toinen silmä oli kiinni
- Käytäviä ja luokkatiloja voisi entrata viihtyisämmäksi
- Terveisiä Ojalan Markulle
- Olen kaikin puolin tyytyväinen 3 vuoden opiskeluun ja koulutus antoi minulle hurjasti rohkeutta ja eväitä monille eri alueille!
- Englannin kielen opetuksesta pitkä miinus. Monipuoliset opinnot :)
 - Olen suorittanut 2004-2007 amk restonomi
 - 2005 matkailun approbatur
 - 2011-2012 yritysneuvojan erikoisammattitutkinto
 - 2014 englanninkielen opinnot

24. Oletko kiinnostunut matkailualan lisä- tai täydennyskoulutuksesta?

Vastaajien määrä: 71



Avoimet vastaukset: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Venäjän kieli
- Restonomi YAMK
- Esimiestason koulutus
- Restonomiksi tulevaisuudessa
- Kiinnostaa oppia lentokentällä lähtöselvitys ja ground service ja niiden järjestelmät. koneet ja laitteet oppimista
- Restonomi, mutta opiskelen sitä parhaillaan
- Restonomi
- Opiskelen jo toista vuotta matkailun liikkeenjohdon ohjelmassa Haaga-Heliassa, joten terveisiä vain kaikille matkailun opeille sinne Kuusamoon ja kiitokset vuosien takaisista oppivuosista :)
- Opiskelen restonomiksi parhaillaan työn ohella
- Majoitustoimintaan liittyvä koulutus
- Hotellivirkailija/matkatuomisto ja erä/luonto-opas voisi olla mielenkiintoiset
- Lyhyt 1-2 päivän koulutukset täsmäaiheista
- Yrittäjä/restonomi
- Ohjelmapalvelualan lisäkoulutus
- Matkailualan lainsäädäntö. Kiinnostaisi sekä työlänsäädäntö ja työehtosopimusten tuntemus
- Markkinointi, johdon assistentti
- korkeakoulu
- Restonomi

- Johtamiskoulutus
- Restonomi
- Myyntipuoli
- en ole vielä varma asiasta
- ammattikorkeakoulututkinto
- Matkaopas

Raportti suoritettun tutkinnon mukaan

Ristiintaulukointi

Ristiintaulukointiehto: Kysymys

Ehto 1: **Minkä koulutusohjelman suorittit?**

Vastausvaihtoehdot: a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja, b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija

1. Vastaajan sukupuoli

Vastaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Nainen	72,2 %	86,7 %
Mies	27,8 %	13,3 %

2. Minkä koulutusohjelman suorittit?

Vastaajien määrä: 69

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja	54	0
b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija	0	15

3. Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?

Vastaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
2003	14,8 %	0 %
2004	1,9 %	0 %
2005	11,1 %	46,7 %
2006	9,3 %	26,7 %
2007	5,6 %	0 %
2008	3,7 %	13,3 %
2009	11,1 %	13,3 %
2010	11,1 %	0 %
2011	7,4 %	0 %
2012	3,7 %	0 %
2013	11,1 %	0 %
2014	9,3 %	0 %

4. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvasi parhaiten tilannettasi hakiessasi toisen asteen koulutukseen?

Vastaajien määrä: 71, Keskiarvo: 1,9

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Halusin vain matkailualan koulutukseen.	68,5 %	53,3 %
Matkailualan koulutus oli toisena tai kolmantena vaihtoehtona.	9,3 %	6,7 %
En päässyt hakemalleni koulutuslalle ja otin siksi vastaan opiskelupaikan matkailualalta.	9,3 %	13,3 %
Jokin muu syy. Mikä?	13 %	26,7 %

Avoimet vastaukset:

Minkä koulutusohjelman suorittit?: a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja: Jokin muu syy. Mikä?

- vaihdoin lukiosta
- Minulla ei ollut koulutusta, joten oli haettava johonkin
- Ei ollut tiedossa mihin ammattiin haluaisin
- Lukion keskeytys ja toiseen kouluun hakeutuminen
- Vaihdoin kokkipuolelta matkailupuolelle allergioiden vuoksi
- aiempi kokemus matkailualalta
- oli muitakin haussa kuin matkailuala, mutta saattoi olla eka vaihtoehto

Minkä koulutusohjelman suorittit?: b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija: Jokin muu syy. Mikä?

- Paras vaihtoehto, joita oli tarjolla
- Kotipaikkakunnalla ainoa koulutusvaihtoehto ylioppilaalle
- Mielenkiintoinen ammatti, tulevaisuuden työtilanne, koulutus kotipaikkakunnalla
- Tiedustelin itse vapaata paikkaa paikkakunnalle muuton yhteydessä

5. Oliko sinulla aikaisempia ammatillisia opintoja ennen matkailualan koulutusta?

Vastaajien määrä: 71

Keskiarvo: 1,2

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija ja (N=15)
Minulla ei ollut muuta ammatillista koulutusta.	85,2 %	80 %
Minulla oli ammatillinen koulutus tai ammatillisia opintoja eri alalla.	14,8 %	20 %

6. Oliko sinulla työkokemusta ennen matkailualan opintoja?

Vastaajien määrä: 71, keskiarvo: 2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Ei ollut työkokemusta.	46,3 %	6,7 %
Oli matkailuun liittyvää työkokemusta.	13 %	13,3 %
Oli muun alan työkokemusta.	31,5 %	53,3 %
Oli matkailuun sekä muuhun alaan liittyvää työkokemusta.	9,3 %	26,7 %

7. Arvioi, kuinka merkittäviä olivat seuraavat tietolähteet hakiessasi toisen asteen koulutukseen? Valitse jokaiselta riviltä parhaiten tilannettasi kuvaava vaihtoehto (1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä).

Vastaaajien määrä: 71, Keskiarvo: 2,2

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ystävät ja tutut	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	27,8 %	26,7 %
2	27,8 %	26,7 %
3	16,7 %	13,3 %
4	22,2 %	26,7 %
5	5,6 %	6,7 %
Keskiarvo	2,5	2,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Vanhemmat tai sukulaiset	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	24,5 %	33,3 %
2	32,1 %	33,3 %
3	20,8 %	20 %
4	13,2 %	6,7 %
5	9,4 %	6,7 %
Keskiarvo	2,5	2,2

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Peruskoulun opinto-ohjaaja	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	41,5 %	66,7 %
2	28,3 %	33,3 %
3	18,9 %	0 %
4	9,4 %	0 %
5	1,9 %	0 %
Keskiarvo	2	1,3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	30,2 %	26,7 %
2	28,3 %	13,3 %
3	24,5 %	26,7 %
4	11,3 %	20 %
5	5,7 %	13,3 %
Keskiarvo	2,3	2,8

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Työelämään tutustumisjaksot (TET)	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=16)
1	53,8 %	56,3 %
2	17,3 %	37,5 %
3	15,4 %	6,3%
4	9,6 %	0 %
5	3,8 %	0 %
Keskiarvo	1,9	1,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Tutustumispäivä toisen asteen koulutukseen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	37,7 %	40 %
2	18,9 %	40 %
3	26,4 %	13,3 %
4	11,3 %	6,7 %
5	5,7 %	0 %
Keskiarvo	2,3	1,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Koulutusesitteet ja lehti-ilmoitukset	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	20,4 %	20 %
2	31,5 %	20 %
3	20,4 %	13,3 %
4	20,4 %	33,3 %
5	7,4 %	13,3 %
Keskiarvo	2,6	3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	43,4 %	53,3 %
2	20,8 %	26,7 %
3	26,4 %	13,3 %
4	5,7 %	6,7 %
5	3,8 %	0 %
Keskiarvo	2,1	1,7

8. Mikä seuraavista kuvasi parhaiten tilannettasi 3 kk valmistumisen jälkeen?

Vastaaajien määrä: 71, Keskiarvo: 2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Olin koulutustani vastaavassa työssä	18,5 %	53,3 %
Olin muussa työssä	35,2 %	33,3 %
Yrittäjänä	0 %	0 %
Opiskelemassa	7,4 %	6,7 %
Työtön	29,6 %	6,7 %
Varusmies tai siviilipalveluksessa	7,4 %	0 %
Äitiys- tai vanhempainloma tai hoitovapaa	1,9 %	0 %
Muualla, missä?	0 %	0 %

9. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten valmistumisen jälkeistä ensimmäistä työsuhdettasi parhaiten?

Vastaajien määrä: 69

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Työsuhde oli osa-aikainen ja määräaikainen.	34,6 %	13,3 %
Työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja osa-aikainen.	21,2 %	26,7 %
Työsuhde oli määräaikainen ja kokoaikainen.	26,9 %	46,7 %
Työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja kokoaikainen.	17,3 %	13,3 %

10. Miten sait ensimmäisen, valmistumisen jälkeisen työpaikkasi?

Vastaajien määrä: 70

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Hain työpaikkaa työnantajan ilmoituksen perusteella.	20,8 %	20 %
Työvoimatoimiston kautta.	13,2 %	0 %
Otin itse suoraan yhteyttä työnantajaan.	15,1 %	20 %
Olin työssäoppimassa samassa paikassa.	13,2 %	33,3 %
Olin aiemmin työssä samassa työpaikassa (loma-aikoina tehtävä työ)	22,6 %	13,3 %
Sukulaisten tai tuttavien avulla	9,4 %	13,3 %
Oppilaitoksen avulla	0 %	0 %
Muulla tavoin. Miten?	5,7 %	0 %

Avoimet vastaukset:

Minkä koulutusohjelman suorittit?: a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja: Muulla tavoin. Miten?

- Oon ollu vakityössä jo ennen ku valmistuin ja sama työpaikka vieläkin.....
- Työvoimatoimiston järjestämän kurssin harjoittelujakson kautta
- Facebookissa oli ilmoitus

11. Minkä syiden arvelet vaikeuttavan matkailualan työelämään sijoittumista? Arvioi eri kohtien tärkeyttä asteikolla 1 - 5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Jos olet matkailualalla työssä, arvioi eri kohtien tärkeyttä yleisellä tasolla.

Vastaaajien määrä: 69, Keskiarvo: 2,5

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä		
1	17,3 %	6,7 %
2	30,8 %	33,3 %
3	25 %	13,3 %
4	25 %	33,3 %
5	1,9 %	13,3 %
Keskiarvo	2,6	3,1

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla		
1	34,6 %	20 %
2	26,9 %	6,7 %
3	5,8 %	6,7 %
4	13,5 %	26,7 %
5	19,2 %	40 %
Keskiarvo	2,6	3,6

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Työkokemuksen puute		
1	9,6 %	20 %
2	21,2 %	40 %
3	15,4 %	0 %
4	42,3 %	26,7 %
5	11,5 %	13,3 %
Keskiarvo	3,3	2,7

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Puutteet ammattitaidossa	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	25 %	13,3 %
2	30,8 %	26,7 %
3	19,2 %	33,3 %
4	21,2 %	13,3 %
5	3,8 %	13,3 %
Keskiarvo	2,5	2,9

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Ei ole riittävästi kielitaitoa	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	28,8 %	13,3 %
2	25 %	40 %
3	9,6 %	0 %
4	23,1 %	40 %
5	13,5 %	6,7 %
Keskiarvo	2,7	2,9

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Puutteet vuorovaikutustaidossa	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=51)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	37,3 %	33,3 %
2	31,4 %	26,7 %
3	15,7 %	13,3 %
4	11,8 %	20 %
5	3,9 %	6,7 %
Keskiarvo	2,1	2,4

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Tutkinto	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	32,7 %	13,3 %
2	26,9 %	26,7 %
3	26,9 %	20 %
4	9,6 %	33,3 %
5	3,8 %	6,7 %
Keskiarvo	2,3	2,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ikä	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	42,3 %	26,7 %
2	23,1 %	33,3 %
3	15,4 %	6,7 %
4	15,4 %	33,3 %
5	3,8 %	0 %
Keskiarvo	2,2	2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Sukupuoli	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	46,2 %	40 %
2	21,2 %	40 %
3	21,2 %	6,7 %
4	11,5 %	13,3 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2	1,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Terveydelliset syyt	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	46,2 %	33,3 %
2	13,5 %	13,3 %
3	17,3 %	26,7 %
4	21,2 %	20 %
5	1,9 %	6,7 %
Keskiarvo	2,2	2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvät syyt	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	30,8 %	33,3 %
2	21,2 %	6,7 %
3	23,1 %	33,3 %
4	17,3 %	26,7 %
5	7,7 %	0 %
Keskiarvo	2,5	2,5

12. Työskenteletkö nyt jollain seuraavista aloista? Voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon.

Vastaajien määrä: 70, Keskiarvo: 7,8

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Majoitustoiminta (hotellit, leirintäalueet, muu majoitustoiminta)	5,7 %	33,3 %
Ravitsemistoiminta	9,4 %	6,7 %
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta, varauspalvelut, matkaopaspalvelut	3,8 %	13,3 %
Safaritalot (koskenlasku, moottorikelkka- ja mönkijäsafarit, kanootti- ja koskenlaskuretket, koirasafarit, ratsastusretket, eläinten havainnointi luonnossa)	1,9 %	0 %
Museot	0 %	0 %
Kasvitieteelliset puutarhat, eläintarhat ja luonnonpuistot	1,9 %	0 %
Urheilulaitosten toiminta (uimahallit, jää- ja urheiluhallit, talviurheiluareenat, hiihtoputket, golfkentät, keilahallit ja biljardisalit, ravi-, auto- ja muut kilparadat, nyrkkeilyareenat, ampumaradat)	0 %	0 %
Huvi- ja teemapuistot	0 %	0 %
Hiihto- ja laskettelukeskukset	5,7 %	13,3 %
Muu ala. Mikä?	60,4 %	53,3 %
Olen työtön tai muuten työelämän ulkopuolella (äitiys- tai vanhempainloma, hoitovapaa, varusmiespalveluksen suorittaminen)	28,3 %	20 %

Avoimet vastaukset:

Minkä koulutusohjelman suorittit?: a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja: Muu ala. Mikä?

- Insinööriopiskelija
- Päiväkoti
- Teknillinen
- Myyntiala
- Rahapeliala
- Kone ala
- opiskelen uutta ammattia
- Kaupan ala

- Kaupassa töissä
- Rakennusala
- Kaupan ala
- Kaupan ala
- itc
- Kaupan ala
- Kasvihuoneen työntekijä
- Opiskelen amk:ssa
- Kuljetusala
- Kuljetus
- Lasten hoito
- Kaupan ala
- Maatalousala
- Kaupan ala
- Puuala
- Vahtimestari
- Sosiaaliala
- Siivous
- Autovuokraamo
- it-ala
- Siivous
- kaupan ala
- kaupan ala
- Valtion hallinto

Minkä koulutusohjelman suorittit?: b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija: Muu ala. Mikä?

- Terveydenhuolto
- Kauppa
- Yrittäjä, itsenäinen PartyLite-konsultti
- Restonomi YAMK opinnot
- Ilmailuala/lentokenttä
- Palveluala
- Kaupan ala
- Pankki- ja vakuutusala

13. Mikä on nykyisissä työtehtävissäsi tehtävänimikkeesi?

Vastaajien määrä: 56

a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja

- Opiskelija
- Asiakashankkija
- Koordinoija
- koneen kuljettaja
- opiskelija
- Äiti :)
- Myymäläpäällikkö
- Kahvilamyymä
- Vuorovastaava
- Rakennusmies
- Myyjä
- kassatyöntekijä
- Myyntineuvottelija
- Myyjä
- Majoitustoiminnan assistentti
- Tuotantotyöntekijä pakka salaatti
- opiskelija
- Baarimestari/linja-autonkuljettaja
- Taksinkuljettaja (Ruka)
- Iltapäiväkerhon hoitaja
- Myyjä
- Maatalouslomittaja
- Kassa-myyjä

- Tarhamies
- Vahtimestari
- kotiäiti
- Salitarjoilija
- ohjaaja
- siivooja
- pääopas
- Myyjä
- Autovuokraamotyöntekijä
- Esimies
- Virkailija
- Palveluneuvoja
- Siivooja
- Myyjä
- Kirjakaupan myyjä
-
- Yritysneuvoja

b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija

- Osastonsihteeri
- Opiskelen yliopistossa kauppatieteitä, opiskelun ohella toimin rakennustarvikemyyjänä rautakaupassa
- Itsenäinen PartyLite-konsultti
- Opiskelija
- vastaanottovirkailija
- Myyntisihteeri
- Hotellivirkailija sekä lentokentällä matkustamovirkailija
- Asiakasneuvoja
- kurssisihteeri
- Palveluvastaava
- opiskelija
- Sales assistant
- Asiakasneuvoja

14. Kuinka hyvin matkailualan työelämän todellisuus on vastannut odotuksiasi?

Vastaajien määrä: 70

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Erittäin huonosti	9,4 %	6,7 %
Huonosti	5,7 %	0 %
En osaa sanoa	37,7 %	13,3 %
Hyvin	34 %	66,7 %
Erittäin hyvin	13,2 %	13,3 %

15. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tietoja ja taitoja nykyisessä työssäsi? Jos olet työelämän ulkopuolella, arvioi kohtien tärkeyttä työllistymistäsi ajatellen. (1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = vain vähän tärkeä, 3 = jonkin verran tärkeä, 4 = tärkeä, 5 = erittäin tärkeä)

Vastaaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Alan perustiedot ja ydinosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	7,5 %	0 %
2	7,5 %	6,7 %
3	18,9 %	6,7 %
4	24,5 %	26,7 %
5	41,5 %	60 %
Keskiarvo	3,8	4,4

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Kielitaito	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,6 %	6,7 %
2	1,9 %	6,7 %
3	16,7 %	20 %
4	29,6 %	33,3 %
5	46,3 %	33,3 %
Keskiarvo	4,1	3,8

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Kulttuuriosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,7 %	13,3 %
2	17 %	20 %
3	35,8 %	33,3 %
4	32,1 %	26,7 %
5	9,4 %	6,7 %
Keskiarvo	3,2	2,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	3,7 %	6,7 %
2	7,4 %	20 %
3	25,9 %	33,3 %
4	40,7 %	26,7 %
5	22,2 %	13,3 %
Keskiarvo	3,7	3,2

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Tieto- ja viestintätekniiikan osaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	9,4 %	0 %
2	15,1 %	0 %
3	20,8 %	0 %
4	32,1 %	46,7 %
5	22,6 %	53,3 %
Keskiarvo	3,4	4,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Johtamisosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	9,4 %	13,3 %
2	13,2 %	26,7 %
3	41,5 %	26,7 %
4	26,4 %	20 %
5	9,4 %	13,3 %
Keskiarvo	3,1	2,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Yrittäjyysosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	15,4 %	13,3 %
2	32,7 %	40 %
3	34,6 %	20 %
4	9,6 %	13,3 %
5	7,7 %	13,3 %
Keskiarvo	2,6	2,7

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ympäristöosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,7 %	0 %
2	17 %	66,7 %
3	35,8 %	13,3 %
4	30,2 %	20 %
5	11,3 %	0 %
Keskiarvo	3,2	2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Myynnin ja markkinoinnin taidot	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	9,6 %	0 %
2	9,6 %	6,7 %
3	21,2 %	13,3 %
4	30,8 %	20 %
5	28,8 %	60 %
Keskiarvo	3,6	4,3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihoito	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	9,3 %	0 %
2	11,1 %	0 %
3	13 %	6,7 %
4	27,8 %	26,7 %
5	38,9 %	66,7 %
Keskiarvo	3,8	4,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,6 %	6,7 %
2	20,4 %	26,7 %
3	29,6 %	33,3 %
4	29,6 %	13,3 %
5	14,8 %	20 %
Keskiarvo	3,3	3,1

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoi- keuden tuntemus	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	13 %	13,3 %
2	9,3 %	26,7 %
3	35,2 %	13,3 %
4	25,9 %	13,3 %
5	16,7 %	33,3 %
Keskiarvo	3,2	3,3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ennakointiosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,6 %	0 %
2	7,4 %	6,7 %
3	25,9 %	33,3 %
4	40,7 %	26,7 %
5	20,4 %	33,3 %
Keskiarvo	3,6	3,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	11,1 %	13,3 %
2	14,8 %	33,3 %
3	48,1 %	13,3 %
4	14,8 %	20 %
5	11,1 %	20 %
Keskiarvo	3	3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	1,9 %	0 %
2	7,5 %	0 %
3	7,5 %	0 %
4	32,1 %	26,7 %
5	50,9 %	73,3 %
Keskiarvo	4,2	4,7

16. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhtautumistasi matkailualan työhön? (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä)

Vastaaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Matkailutyön sesonki- luonteisuus ei haittaa minua	a) matkailupalvelujen koulutusoh- jelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tieto- palvelujen koulutusohjelma, matkailu- virkailija (N=15)
1	27,8 %	20 %
2	27,8 %	46,7 %
3	3,7 %	0 %
4	35,2 %	33,3 %
5	5,6 %	0 %
Keskiarvo	2,6	2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Osa-aikaiset työsopi- mukset kuuluvat matkai- lualan luonteeseen	a) matkailupalvelujen koulutusoh- jelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tieto- palvelujen koulutusohjelma, matkailu- virkailija (N=15)
1	3,7 %	0 %
2	5,6 %	13,3 %
3	9,3 %	20 %
4	61,1 %	46,7 %
5	20,4 %	20 %
Keskiarvo	3,9	3,7

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Monialainen osaaminen tekee työstä mielenkiin- toisen	a) matkailupalvelujen koulutusoh- jelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tieto- palvelujen koulutusohjelma, matkailu- virkailija (N=15)
1	1,9 %	0 %
2	3,7 %	0 %
3	3,7 %	0 %
4	35,2 %	40 %
5	55,6 %	60 %
Keskiarvo	4,4	4,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Työ on vaihtelevaa - jokainen päivä on erilainen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	5,6 %	0 %
3	1,9 %	0 %
4	35,2 %	40 %
5	57,4 %	60 %
Keskiarvo	4,4	4,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Matkailutyöhön liittyvä kiire on liian kuluttavaa	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,6 %	6,7 %
2	46,3 %	40 %
3	13 %	6,7 %
4	25,9 %	33,3 %
5	9,3 %	13,3 %
Keskiarvo	2,9	3,1

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Asiakkaan palvelemissa onnistuminen tuottaa parhaan ilon	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	1,9 %	0 %
3	3,7 %	0 %
4	29,6 %	46,7 %
5	64,8 %	53,3 %
Keskiarvo	4,6	4,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Palkka suhteessa työn vaativuuteen on sopiva	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	14,8 %	20 %
2	24,1 %	60 %
3	33,3 %	6,7 %
4	18,5 %	13,3 %
5	9,3 %	0 %
Keskiarvo	2,8	2,1

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Tunnen tekeväni matkailualalla arvokasta ja arvostettua työtä	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	1,9 %	6,7 %
2	20,4 %	13,3 %
3	40,7 %	13,3 %
4	25,9 %	53,3 %
5	11,1 %	13,3 %
Keskiarvo	3,2	3,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Matkailualaa pidetään tärkeänä ja arvostettuna elinkeinona	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	3,7 %	0 %
2	24,1 %	40 %
3	22,2 %	13,3 %
4	37 %	33,3 %
5	13 %	13,3 %
Keskiarvo	3,3	3,2

17. Arvioi, millaiset ammatilliset valmiudet suorittamasi matkailualan perustutkinto antoi työtehtäviisi. (1 = ei lainkaan riittäviä valmiuksia, 2 = jokseenkin heikot valmiudet, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin riittävät valmiudet, 4 = täysin riittävät valmiudet)

Vastaaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Heti valmistumisen jälkeen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	1,9 %	0 %
2	3,7 %	6,7 %
3	16,7 %	0 %
4	68,5 %	86,7 %
5	9,3 %	6,7 %
Keskiarvo	3,8	3,9

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Nykyisiin tehtäviisi	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	7,5 %	6,7 %
2	15,1 %	13,3 %
3	32,1 %	26,7 %
4	39,6 %	53,3 %
5	5,7 %	0 %
Keskiarvo	3,2	3,3

18. Kuinka tyytyväinen olet yleisesti ottaen suorittamasi matkailualan perustutkinnon laatuun ja sisältöön?

Vastaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Erittäin tyytyväinen	29,6 %	13,3 %
Melko tyytyväinen	51,9 %	46,7 %
Neutraali	13 %	40 %
Melko tyytymätön	5,6 %	0 %
Erittäin tyytymätön	0 %	0 %

19. Kuinka sopivassa määrin opintoihin sisältyi erilaisia opetusmenetelmiä? (1 = aivan liian paljon, 2 = liian paljon, 3 = sopivasti, 4 = liian vähän, 5 = aivan liian vähän.)

Vastaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Luentomuotoista opetusta luokkatiloissa	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	11,1 %	6,7 %
2	25,9 %	40 %
3	61,1 %	46,7 %
4	0 %	6,7 %
5	1,9 %	0 %
Keskiarvo	2,6	2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Käytännön opetusta työsaleissa tai luonnossa	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	0 %	6,7 %
3	46,3 %	33,3 %
4	44,4 %	53,3 %
5	9,3 %	6,7 %
Keskiarvo	3,6	3,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Verkko-opetusta (Moodle tai vastaava)	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=52)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	9,6 %	6,7 %
3	61,5 %	53,3 %
4	21,2 %	13,3 %
5	7,7 %	26,7 %
Keskiarvo	3,3	3,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ryhmätöitä	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	3,8 %	20 %
3	75,5 %	80 %
4	20,8 %	0 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	3,2	2,8

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Työssäoppimista	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	1,9 %	0 %
2	3,7 %	0 %
3	55,6 %	60 %
4	33,3 %	33,3 %
5	5,6 %	6,7 %
Keskiarvo	3,4	3,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	0 %	0 %
3	40,7 %	53,3 %
4	55,6 %	40 %
5	3,7 %	6,7 %
Keskiarvo	3,6	3,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Työelämävalmennusta.	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	3,8 %	0 %
3	52,8 %	26,7 %
4	30,2 %	66,7 %
5	13,2 %	6,7 %
Keskiarvo	3,5	3,8

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Opintoihin liittyvää ohjausta	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	1,9 %	6,7 %
3	81,5 %	53,3 %
4	14,8 %	33,3 %
5	1,9 %	6,7 %
Keskiarvo	3,2	3,4

20. Kuinka hyvin Kainuun ammattiopistossa/Kuusamon ammatti-instituutissa saamasi koulutus on kehittänyt seuraavia työelämän ammattitaitovaatimuksia? (1 = ei kehittänyt lainkaan, 2 = kehitti vain vähän, 3 = kehitti jonkin verran, 4 = kehitti paljon, 5 = kehitti erittäin paljon.)

Vastaaajien määrä: 71

Alan perustaidot ja ydinosaaminen	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=51)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	7,8 %	0 %
3	27,5 %	13,3 %
4	47,1 %	53,3 %
5	17,6 %	33,3 %
Keskiarvo	3,7	4,2

Kielitaito	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	1,9 %	0 %
2	13 %	26,7 %
3	50 %	46,7 %
4	25,9 %	20 %
5	9,3 %	6,7 %
Keskiarvo	3,3	3,1

Kulttuuriosaaminen	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	3,8 %	0 %
2	7,5 %	6,7 %
3	39,6 %	66,7 %
4	37,7 %	26,7 %
5	11,3 %	0 %
Keskiarvo	3,5	3,2

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen.	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	13 %	53,3 %
3	40,7 %	33,3 %
4n	38,9 %	13,3 %
5	7,4 %	0 %
Keskiarvo	3,4	2,6

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Tieto- ja viestintäteknikan osaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	6,7 %
2	24,5 %	13,3 %
3	43,4 %	33,3 %
4	26,4 %	40 %
5	5,7 %	6,7 %
Keskiarvo	3,1	3,3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Johtamisosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	13,2 %	13,3 %
2	35,8 %	66,7 %
3	45,3 %	6,7 %
4	5,7 %	13,3 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,4	2,2

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Yrittäjyysosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	7,5 %	0 %
2	26,4 %	40 %
3	43,4 %	40 %
4	22,6 %	20 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,8	2,8

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Ympäristöosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	3,8 %	6,7 %
2	26,4 %	46,7 %
3	35,8 %	40 %
4	28,3 %	6,7 %
5	5,7 %	0 %
Keskiarvo	3,1	2,5

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Myynnin ja markkinoinnin taidot	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	5,6 %	0 %
2	18,5 %	26,7 %
3	24,1 %	33,3 %
4	48,1 %	26,7 %
5	3,7 %	13,3 %
Keskiarvo	3,3	3,3

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	3,7 %	0 %
2	9,3 %	20 %
3	38,9 %	46,7 %
4	35,2 %	33,3 %
5	13 %	0 %
Keskiarvo	3,4	3,1

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	13 %	13,3 %
2	25,9 %	66,7 %
3	38,9 %	13,3 %
4	18,5 %	6,7 %
5	3,7 %	0 %
Keskiarvo	2,7	2,1

	Minkä koulutusohjelman suorittit?	
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoi- keuden tuntemus	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	14,8 %	20 %
2	22,2 %	46,7 %
3	42,6 %	20 %
4	20,4 %	13,3 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,7	2,3

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Ennakointiosaaminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	1,9 %	6,7 %
2	24,1 %	20 %
3	48,1 %	66,7 %
4	25,9 %	6,7 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	3	2,7

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=53)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	3,8 %	13,3 %
2	32,1 %	53,3 %
3	41,5 %	26,7 %
4	20,8 %	6,7 %
5	1,9 %	0 %
Keskiarvo	2,8	2,3

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
1	0 %	0 %
2	13 %	20 %
3	24,1 %	26,7 %
4	46,3 %	40 %
5	16,7 %	13,3 %
Keskiarvo	3,7	3,5

21. Mitä muuta koulutukseen liittyvää palautetta haluat antaa?

Vastaajien määrä: 24

a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja

- Ojalan Markku oli mahtava esikuva/ opettaja, hänelle ruusuja! Jos joku alansa osaa niin hän, sai todella hyvät opit!

- lisää opetusta työehtoihin ja sopimuksiin!!!
 - Enemmän työssäoppimista ja käytännön tekemistä.
 - Olen jatkanut opintojani, sillä opiskelen tällä hetkellä ammattikorkeakoulussa kulttuuri-tuottajaksi.
 - Opintojen sisältö oli hyvä, laatu huono. Työrauha, konfliktit opettajien ja joidenkin oppilaiden välillä, joilla ei ollut kiinnostusta opiskelusta, mutta jotka pidettiin paikalla silti.
 - On jo sen verran aikaa koulutuksesta, että piti kyllä muistella jo muistella tarkkaan :)
 - Hyvin monipuolinen koulutus ja antaa hyvät valmiudet alalle.
 - Olin itse töissä Caravaani leirintäalueella töissä, ja olisi kiva jos koulutuksen aikana caravaanimatkailumuotoa oppia.
 - Koulutus oli todella mielenkiintoinen. Harmi etten työllistynyt alalle.
 - Ei vastannut odotuksia, liian Ruka painotteinen
 - opetti muita elämänhallintataitoja, kiitos opettajien! Työssäoppimisjaksoja olisi saanut olla enemmän "sulautettuna" opintoihin
 - Erittäin hyvä opintolinja ja opettajat. Mikäli pääsisin ohjelmanpalveluyritykseen töihin, niin olisin valmis lisäkoulutuksiin.
 - Kävin jo IWG:n kansainvälinen eräopaskoulu 2003-2004. Kuru institute of forestry.
 - Alkeellinen kielten opetus
 - Matkailualan opettajat vaativat vähän, koulun pääsi läpi vaikka toinen silmä oli kiinni
 - Käytäviä ja luokkatiloja voisi entrata viihtyisämmäksi
 - Terveisiä Ojalan Markulle
 - Olen kaikin puolin tyytyväinen 3 vuoden opiskeluun ja koulutus antoi minulle hurjasti rohkeutta ja eväitä monille eri alueille!
 - Englannin kielen opetuksesta pitkä miinus. Monipuoliset opinnot :)
 - Olen suorittanut 2004-2007 amk restonomi
 - 2005 matkailun approbatur
 - 2011-2012 yritysneuvojan erikoisammattitutkinto
 - 2014 englanninkielen opinnot
- b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija
- Amadeus-kurssit todella hyödyllisiä. Lisäksi voisi harjoitella jotain hotellivarausjärjestelmää (hotellinx, opera). Työssäoppimiset ja tapahtumien järjestämiset luokan kanssa 10+.
 - Venäjän opiskelun mahdollisuus iso plussa.
 - Työssäoppimisjaksot olivat kullanarvoisia!

22. Oletko kiinnostunut matkailualan lisä- tai täydennyskoulutuksesta?

Vastaajien määrä: 71

	Minkä koulutusohjelman suoritit?	
	a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja (N=54)	b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija (N=15)
Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus kiinnostaa?	44,4 %	60 %
Ei, en ole kiinnostunut	55,6 %	40 %

Avoimet vastaukset:

Minkä koulutusohjelman suoritit?: a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Venäjän kieli
- Restonomiksi tulevaisuudessa
- Kiinnostaa oppia lentokentällä lähtöselvitys ja ground service ja niiden järjestelmät. koneet ja laitteet oppimista
- Restonomi, mutta opiskelen sitä parhaillaan

- Restonomi
- Opiskelen restonomiksi parhaillaan työn ohella
- Majoitustoimintaan liittyvä koulutus
- Hotellivirkailija/matkatoimisto ja erä/luonto-opas voisi olla mielenkiintoiset
- Yrittäjä/restonomi
- Ohjelmapalvelualan lisäkoulutus
- korkeakoulu
- Restonomi
- Johtamiskoulutus
- Restonomi
- Myyntipuoli
- en ole vielä varma asiasta
- ammattikorkeakoulututkinto
- Matkaopas

Minkä koulutusohjelman suorittit?: b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Restonomi YAMK
- Esimiestason koulutus
- Opiskelen jo toista vuotta matkailun liikkeenjohdon ohjelmassa Haaga-Heliassa, joten terveisiä vain kaikille matkailun opeille sinne Kuusamoon ja kiitokset vuosien takaisista oppivuosista :)
- Lyhyt 1-2 päivän koulutukset täsmäaiheista
- Markkinointi, johdon assistentti

Raportti sukupuolen perusteella

Ristiintaulukointi

Ristiintaulukointiehto: Kysymys

Ehto 1: **Vastaajan sukupuoli**

Vastausvaihtoehdot: Nainen, Mies

2. Minkä koulutusohjelman suorittit?

Vastaajien määrä: 69

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja	75 %	88,2 %
b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija	25 %	11,8 %

3. Vuosi, jolloin suorittit Matkailualan perustutkinnon?

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
2003	7,5 %	27,8 %
2004	1,9 %	0 %
2005	24,5 %	5,6 %
2006	13,2 %	11,1 %
2007	5,7 %	0 %
2008	7,5 %	0 %
2009	7,5 %	22,2 %
2010	5,7 %	16,7 %
2011	7,5 %	0 %
2012	3,8 %	0 %
2013	5,7 %	16,7 %
2014	9,4 %	0 %

4. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvasi parhaiten tilannettasi hakiessasi toisen asteen koulutukseen?

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Halusin vain matkailualan koulutukseen	62,3 %	77,8 %
Matkailualan koulutus oli toisena tai kolmantena vaihtoehtona	7,5 %	11,1 %
En päässyt hakemalleni koulutuslalle ja otin siksi vastaan opiskelupaikan matkailualalta	11,3 %	5,6 %
Jokin muu syy. Mikä?	18,9 %	5,6 %

Avoimet vastaukset:**Vastaajan sukupuoli: Nainen: Jokin muu syy. Mikä?**

- Minulla ei ollut koulutusta, joten oli haettava johonkin
- Paras vaihtoehto, joita oli tarjolla
- Kotipaikkakunnalla ainoa koulutusvaihtoehto ylioppilaalle
- Ei ollut tiedossa mihin ammattiin haluaisin
- Mielenkiintoinen ammatti, tulevaisuuden työtilanne, koulutus kotipaikkakunnalla
- Lukion keskeytys ja toiseen kouluun hakeutuminen
- Vaihdoin kokkipuolelta matkailupuolelle allergioiden vuoksi
- aiempi kokemus matkailualalta
- Tiedustelin itse vapaata paikkaa paikkakunnalle muuton yhteydessä
- oli muitakin haussa kuin matkailuala, mutta saattoi olla eka vaihtoehto

Vastaajan sukupuoli: Mies: Jokin muu syy. Mikä?

- vaihdoin lukiosta

5. Oliko sinulla aikaisempia ammatillisia opintoja ennen matkailualan koulutusta?

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Minulla ei ollut muuta ammatillista koulutusta	86,8 %	77,8 %
Minulla oli ammatillinen koulutus tai ammatillisia opintoja eri alalla	13,2 %	22,2 %

6. Oliko sinulla työkokemusta ennen matkailualan opintoja?

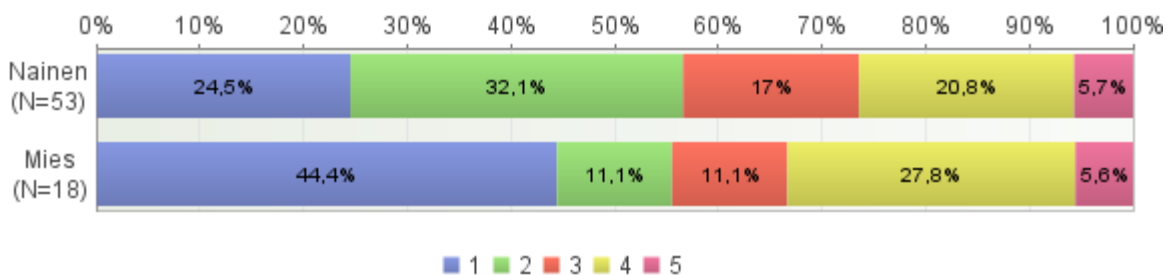
Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Ei ollut työkokemusta	35,8 %	50 %
Oli matkailuun liittyvää työkokemusta	11,3 %	16,7 %
Oli muun alan työkokemusta	37,7 %	27,8 %
Oli matkailuun sekä muuhun alaan liittyvää työkokemusta	15,1 %	5,6 %

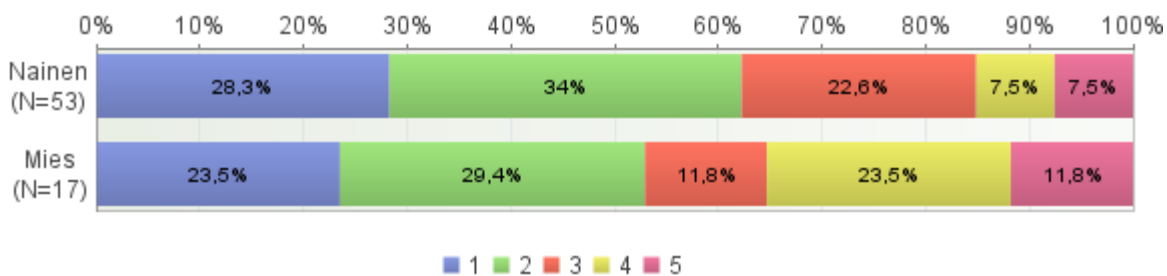
7. Arvioi, kuinka merkittäviä olivat seuraavat tietolähteet hakiessasi toisen asteen koulutukseen? Valitse jokaiselta riviltä parhaiten tilannettasi kuvaava vaihtoehto (1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä).

Vastaajien määrä: 71

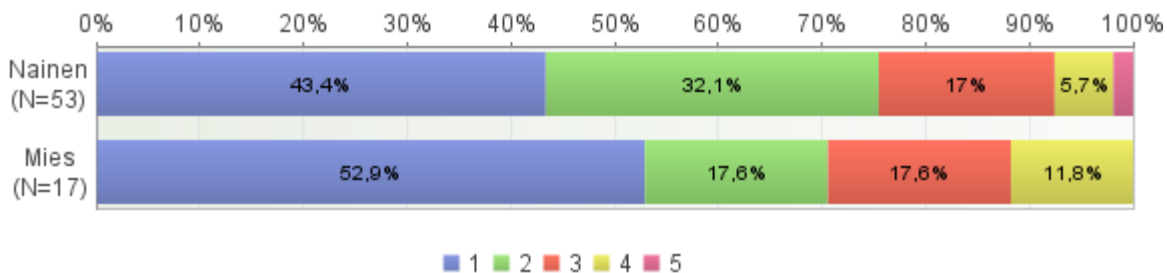
Ystävät ja tutut



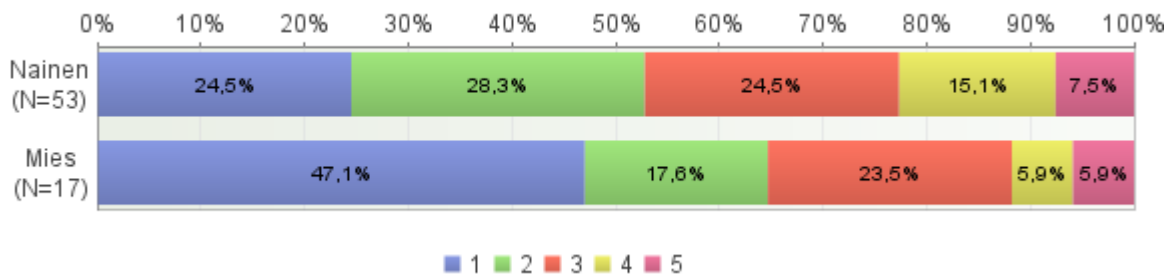
Vanhemmat tai sukulaiset



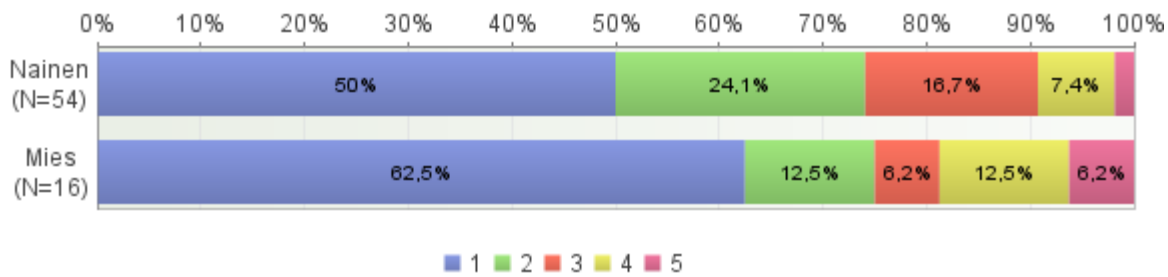
Peruskoulun opinto-ohjaaja



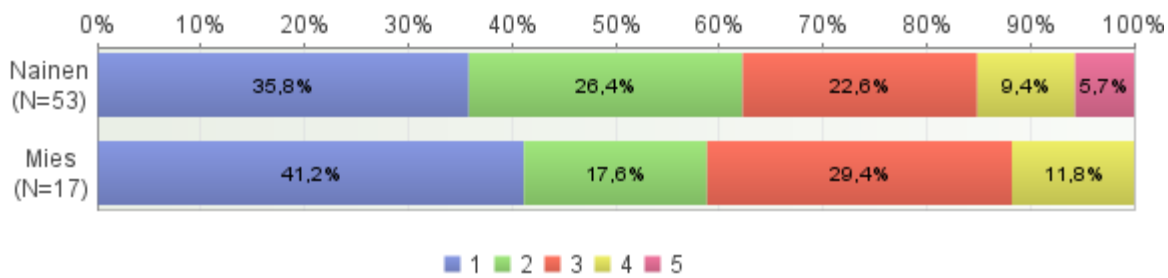
Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut



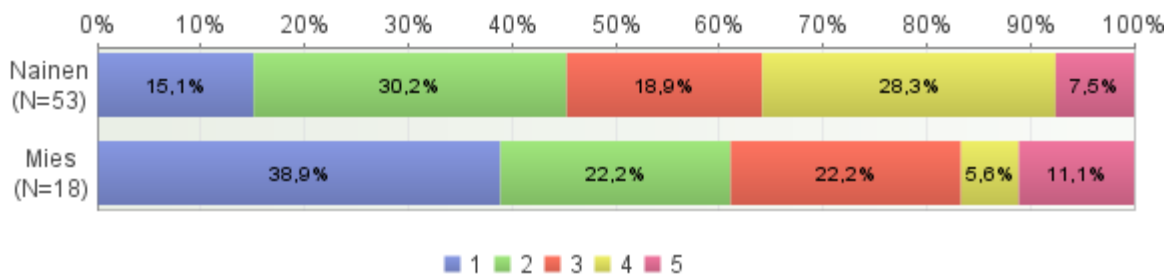
Työelämään tutustumisjaksot (TET)



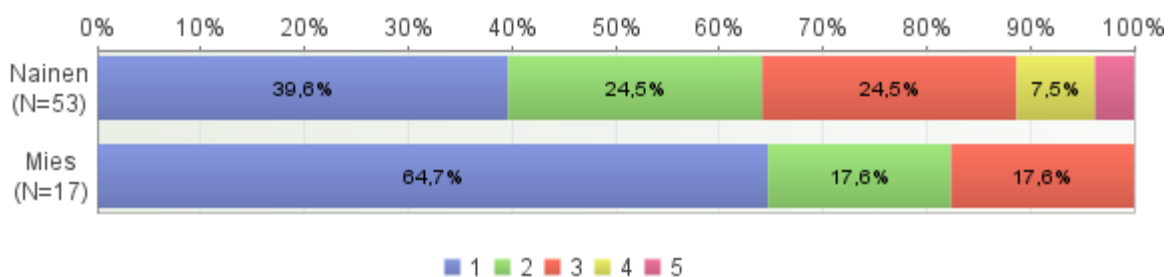
Tutustumispäivä toisen asteen koulutukseen



Koulutusesitteet ja lehti-ilmoitukset



Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja



8. Mikä seuraavista kuvasi parhaiten tilannettasi 3 kk valmistumisen jälkeen?

Vastaajien määrä: 71

Keskiarvo: 3,1

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Olin koulutustani vastaavassa työssä	28,3 %	22,2 %
Olin muussa työssä	37,7 %	27,8 %
Yrittäjänä	0 %	0 %
Opiskelemassa	9,4 %	0 %
Työtön	22,6 %	27,8 %
Varusmies tai siviilipalveluksessa	0 %	22,2 %
Äitiys- tai vanhempainloma tai hoitovapaa	1,9 %	0 %
Muulla, missä?	0 %	0 %

9. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten valmistumisen jälkeistä ensimmäistä työsuhdettasi parhaiten?

Vastaajien määrä: 69

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Työsuhde oli osa-aikainen ja määräaikainen	28,8 %	29,4 %
Työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja osa-aikainen	23,1 %	17,6 %
Työsuhde oli määräaikainen ja kokoaikainen	30,8 %	29,4 %
Työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja kokoaikainen	17,3 %	23,5 %

10. Miten sait ensimmäisen, valmistumisen jälkeisen työpaikkasi?

Vastaajien määrä: 70

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
Hain työpaikkaa työnantajan ilmoituksen perusteella	20,8 %	17,6 %
Työvoimatoimiston kautta	11,3 %	5,9 %
Otin itse suoraan yhteyttä työnantajaan	13,2 %	23,5 %
Olin työssäoppimassa samassa paikassa	17 %	23,5 %
Olin aiemmin työssä samassa työpaikassa (loma-aikoina tehtävä työ)	17 %	29,4 %
Sukulaisten tai tuttavien avulla	15,1 %	0 %
Oppilaitoksen avulla	0 %	0 %
Muulla tavoin. Miten?	5,7 %	0 %

Avoimet vastaukset:**Vastaajan sukupuoli: Nainen: Muulla tavoin. Miten?**

- Oon ollu vakityössä jo ennen ku valmistuin ja sama työpaikka vieläkin.....
- Työvoimatoimiston järjestämän kurssin harjoittelujakson kautta
- Facebookissa oli ilmoitus

11. Minkä syiden arvelet vaikeuttavan matkailualan työelämään sijoittumista? Arvioi eri kohtien tärkeyttä asteikolla 1 - 5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Jos olet matkailualalla työssä, arvioi eri kohtien tärkeyttä yleisellä tasolla.

Vastaajien määrä: 69

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä.		
1	17,3 %	5,9 %
2	32,7 %	35,3 %
3	23,1 %	17,6 %
4	23,1 %	35,3 %
5	3,8 %	5,9 %
Keskiarvo	2,6	3

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla.		
1	34,6 %	29,4 %
2	23,1 %	17,6 %
3	3,8 %	11,8 %
4	15,4 %	17,6 %
5	23,1 %	23,5 %
Keskiarvo	2,7	2,9

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Työkokemuksen puute.		
1	15,4 %	0 %
2	25 %	29,4 %
3	11,5 %	11,8 %
4	40,4 %	35,3 %
5	7,7 %	23,5 %
Keskiarvo	3	3,5

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Puutteet ammattitaidossa.		
1	21,2 %	23,5 %
2	32,7 %	23,5 %
3	25 %	11,8 %
4	19,2 %	23,5 %
5	1,9 %	17,6 %
Keskiarvo	2,5	2,9

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Ei ole riittävästi kielitaitoa.		
1	23,1 %	29,4 %
2	32,7 %	11,8 %
3	5,8 %	11,8 %
4	26,9 %	35,3 %
5	11,5 %	11,8 %
Keskiarvo	2,7	2,9

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=51)	Mies (N=17)
Puutteet vuorovaikutustaidossa.		
1	37,3 %	29,4 %
2	27,5 %	35,3 %
3	15,7 %	17,6 %
4	15,7 %	11,8 %
5	3,9 %	5,9 %
Keskiarvo	2,2	2,3

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Tutkinto		
1	28,8 %	23,5 %
2	26,9 %	35,3 %
3	26,9 %	17,6 %
4	15,4 %	11,8 %
5	1,9 %	11,8 %
Keskiarvo	2,3	2,5

	Ikä.		(N=52)
1	34,6 %	47,1 %	
2	28,8 %	23,5 %	
3	13,5 %	11,8 %	
4	21,2 %	11,8 %	
5	1,9 %	5,9 %	
Keskiarvo	2,3	2,1	

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Sukupuoli.		
1	44,2 %	47,1 %
2	25 %	23,5 %
3	17,3 %	23,5 %
4	13,5 %	5,9 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2	1,9

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Terveydelliset syyt.		
1	44,2 %	35,3 %
2	15,4 %	5,9 %
3	21,2 %	23,5 %
4	19,2 %	23,5 %
5	0 %	11,8 %
Keskiarvo	2,2	2,7

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvät syyt.		
1	28,8 %	35,3 %
2	21,2 %	11,8 %
3	25 %	23,5 %
4	19,2 %	23,5 %
5	5,8 %	5,9 %
Keskiarvo	2,5	2,5

12. Työskenteletkö nyt jollain seuraavista aloista? Voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon.

Vastaajien määrä: 70

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Majoitustoiminta (hotellit, leirintäalueet, muu majoitustoiminta)	17,3 %	5,6 %
Ravitsemistoiminta	9,6 %	5,6 %
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta, varauspalvelut, matkaopaspalvelut	7,7 %	0 %
Safaritalot (koskenlasku, moottorikelkka- ja mönkijäsafarit, kanootti- ja koskenlaskuretket, koirasafarit, ratsastusretket, eläinten havainnointi luonnossa)	1,9 %	0 %
Museot	0 %	0 %
Kasvitieteelliset puutarhat, eläintarhat ja luonnonpuistot	1,9 %	0 %
Urheilulaitosten toiminta (uimahallit, jää- ja urheiluhallit, talviurheiluareenat, hiihtoputket, golfkentät, keilahallit ja biljardisalit, ravi-, auto- ja muut kilparadat, nyrkkeilyareenat, ampumaradat)	0 %	0 %
Huvi- ja teemapuistot	0 %	0 %
Hiihto- ja laskettelukeskukset	9,6 %	0 %
Muu ala. Mikä?	48,1 %	83,3 %
Olen työtön tai muuten työelämän ulkopuolella (äitiys- tai vanhempainloma, hoitovapaa, varusmiespalveluksen suorittaminen).	28,8 %	16,7 %

Avoimet vastaukset:**Vastaajan sukupuoli: Nainen: Muu ala. Mikä?**

- Terveydenhuolto
- Insinööriopiskelija
- Päiväkoti
- Yrittäjä, itsenäinen PartyLite-konsultti
- opiskelen uutta ammattia
- Restonomi YAMK opinnot
- Kaupan ala
- Kaupan ala
- Kaupan ala
- itc
- Kaupan ala
- Opiskelen amk:ssa
- Ilmailuala/lentokenttä
- Kuljetus
- Lasten hoito
- Kaupan ala
- Maatalousala
- Kaupan ala
- Kaupan ala
- Sosiaaliala

- Siivous
- it-ala
- Siivous
- kaupan ala
- Pankki- ja vakuutusala

Vastaajan sukupuoli: Mies: Muu ala. Mikä?

- Kauppa
- Teknillinen
- Myyntiala
- Rahapeliala
- Kone ala
- Kaupassa töissä
- Rakennusala
- Kasvihuoneen työntekijä
- Kuljetusala
- Palveluala
- Puuala
- Vahtimestari
- Autovuokraamo
- kaupan ala
- Valtion hallinto

13. Mikä on nykyisissä työtehtävissä tehtävänimikkeesi?

Vastaajien määrä: 56

Nainen

- Osastonsihtööri
- Opiskelija
- Itsenäinen PartyLite-konsultti
- opiskelija
- Opiskelija
- Äiti :)
- Myymäläpäällikkö
- Kahvilamyymä
- vastaanottovirkailija
- Vuorovastaava
- Myyjä
- kassatyöntekijä
- Myyntineuvottelija
- Myyjä
- Majoitustoiminnan assistentti
- Myyntisihtööri
- opiskelija
- Hotellivirkailija sekä lentokentällä matkustamovirkailija
- Taksinkuljettaja (Ruka)
- Iltapäiväkerhon hoitaja
- Myyjä
- Maatalouslomittaja
- Kassa-myyjä
- kurssisihtööri
- Palveluvastaava
- kotiäiti
- opiskelija
- Salitarjoilija
- Majoituspäällikkö
- ohjaaja
- siivooja
- pääopas
- Sales assistant
- Myyjä
- Esimies

- Virkailija
- Palveluneuvoja
- Siivooja
- Kirjakaupan myyjä
- -
- Asiakasneuvoja

Mies

- Opiskelen yliopistossa kauppatieteitä, opiskelun ohella toimin rakennustarvikemyyjänä rautakaupassa
- myyntipäälikkö
- Asiakashankkija
- Koordinoija
- koneen kuljettaja
- -
- Rakennusmies
- Tuotantotyöntekijä pakka salaatti
- Baarimestari/linja-autonkuljettaja
- Asiakasneuvoja
- Tarhamies
- Vahtimestari
- Autovuokraamotyöntekijä
- Myyjä
- Yritysneuvoja

14. Kuinka hyvin matkailualan työelämän todellisuus on vastannut odotuksiasi?

Vastaajien määrä: 70

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Erittäin huonosti	7,7 %	11,1 %
Huonosti	5,8 %	0 %
En osaa sanoa	30,8 %	33,3 %
Hyvin	40,4 %	44,4 %
Erittäin hyvin	15,4 %	11,1 %

15. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tietoja ja taitoja nykyisessä työssäsi? Jos olet työelämän ulkopuolella, arvioi kohtien tärkeyttä työllistymistäsi ajatellen. (1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = vain vähän tärkeä, 3 = jonkin verran tärkeä, 4 = tärkeä, 5 = erittäin tärkeä)

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
Alan perustiedot ja ydinosaaminen		
1	5,7 %	5,9 %
2	7,5 %	5,9 %
3	13,2 %	23,5 %
4	26,4 %	29,4 %
5	47,2 %	35,3 %
Keskiarvo	4	3,8

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Kielitaito		
1	5,7 %	5,6 %
2	1,9 %	11,1 %
3	15,1 %	22,2 %
4	32,1 %	22,2 %
5	45,3 %	38,9 %
Keskiarvo	4,1	3,8

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
Kulttuuriosaaminen		
1	5,7 %	11,8 %
2	17 %	17,6 %
3	37,7 %	23,5 %
4	32,1 %	35,3 %
5	7,5 %	11,8 %
Keskiarvo	3,2	3,2

	Vastaajan sukupuoli	
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	3,8 %	5,6 %
2	7,5 %	22,2 %
3	30,2 %	16,7 %
4	35,8 %	44,4 %
5	22,6 %	11,1 %
Keskiarvo	3,7	3,3

	Vastaajan sukupuoli	
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
1	5,7 %	11,8 %
2	9,4 %	17,6 %
3	17 %	11,8 %
4	34 %	35,3 %
5	34 %	23,5 %
Keskiarvo	3,8	3,4

	Vastaajan sukupuoli	
Johtamisaosaaminen	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
1	11,3 %	5,9 %
2	15,1 %	17,6 %
3	37,7 %	35,3 %
4	24,5 %	29,4 %
5	11,3 %	11,8 %
Keskiarvo	3,1	3,2

	Vastaajan sukupuoli	
Yrittäjyysosaaminen	Nainen (N=53)	Mies (N=16)
1	13,2 %	18,8 %
2	35,8 %	31,3 %
3	34 %	18,8 %
4	7,5 %	25 %
5	9,4 %	6,3 %
Keskiarvo	2,6	2,7

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Ympäristöosaaminen		
1	3,8 %	5,6 %
2	28,8 %	27,8 %
3	26,9 %	38,9 %
4	30,8 %	22,2 %
5	9,6 %	5,6 %
Keskiarvo	3,1	2,9

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=17)
Myynnin ja markkinoinnin taidot		
1	7,7 %	5,9 %
2	7,7 %	11,8 %
3	19,2 %	17,6 %
4	26,9 %	29,4 %
5	38,5 %	35,3 %
Keskiarvo	3,8	3,8

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihoito		
1	7,5 %	5,6 %
2	5,7 %	16,7 %
3	13,2 %	5,6 %
4	28,3 %	22,2 %
5	45,3 %	50 %
Keskiarvo	4	3,9

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta		
1	3,8 %	11,1 %
2	15,1 %	38,9 %
3	35,8 %	11,1 %
4	30,2 %	16,7 %
5	15,1 %	22,2 %
Keskiarvo	3,4	3

	Vastaajan sukupuoli	
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoi- keuden tuntemus	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	13,2 %	11,1 %
2	11,3 %	16,7 %
3	30,2 %	27,8 %
4	22,6 %	27,8 %
5	22,6 %	16,7 %
Keskiarvo	3,3	3,2

	Vastaajan sukupuoli	
Ennakointiosaaminen	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	3,8 %	5,6 %
2	5,7 %	11,1 %
3	28,3 %	22,2 %
4	35,8 %	44,4 %
5	26,4 %	16,7 %
Keskiarvo	3,8	3,6

	Vastaajan sukupuoli	
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntä- minen	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	13,2 %	5,6 %
2	18,9 %	27,8 %
3	39,6 %	38,9 %
4	15,1 %	16,7 %
5	13,2 %	11,1 %
Keskiarvo	3	3

	Vastaajan sukupuoli	
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämi- nen	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
1	1,9 %	0 %
2	7,5 %	0 %
3	3,8 %	11,8 %
4	28,3 %	41,2 %
5	58,5 %	47,1 %
Keskiarvo	4,3	4,4

16. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhtautumistasi matkailualan työhön? (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä)

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Matkailutyön sesonkiluonteisuus ei haittaa minua		
1	20,8 %	38,9 %
2	30,2 %	33,3 %
3	3,8 %	0 %
4	37,7 %	27,8 %
5	7,5 %	0 %
Keskiarvo	2,8	2,2

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Osa-aikaiset työsopimukset kuuluvat matkailualan luonteeseen		
1	3,8 %	0 %
2	9,4 %	0 %
3	9,4 %	16,7 %
4	56,6 %	66,7 %
5	20,8 %	16,7 %
Keskiarvo	3,8	4

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Monialainen osaaminen tekee työstä mielenkiintoisen		
1	1,9 %	0 %
2	3,8 %	0 %
3	3,8 %	0 %
4	30,2 %	50 %
5	60,4 %	50 %
Keskiarvo	4,4	4,5

	Vastaajan sukupuoli	
Työ on vaihtelevaa - jokainen päivä on erilainen	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	0 %	0 %
2	0 %	16,7 %
3	1,9 %	0 %
4	37,7 %	27,8 %
5	60,4 %	55,6 %
Keskiarvo	4,6	4,2

	Vastaajan sukupuoli	
Matkailutyöhön liittyvä kiire on liian kuluttavaa	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	5,7 %	5,6 %
2	50,9 %	33,3 %
3	9,4 %	16,7 %
4	22,6 %	38,9 %
5	11,3 %	5,6 %
Keskiarvo	2,8	3,1

	Vastaajan sukupuoli	
Asiakkaan palvelemisessa onnistuminen tuottaa parhaan ilon	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	0 %	0 %
2	0 %	5,6 %
3	1,9 %	5,6 %
4	35,8 %	22,2 %
5	62,3 %	66,7 %
Keskiarvo	4,6	4,5

	Vastaajan sukupuoli	
Palkka suhteessa työn vaativuuteen on sopiva	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	13,2 %	22,2 %
2	32,1 %	33,3 %
3	30,2 %	16,7 %
4	17 %	22,2 %
5	7,5 %	5,6 %
Keskiarvo	2,7	2,6

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Tunnen tekevänäi matkailualalla arvokasta ja arvostettua työtä.		
1	3,8 %	0 %
2	13,2 %	33,3 %
3	35,8 %	27,8 %
4	35,8 %	16,7 %
5	11,3 %	22,2 %
Keskiarvo	3,4	3,3

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Matkailualaa pidetään tärkeänä ja arvostettuna elinkeinona.		
1	1,9 %	5,6 %
2	26,4 %	27,8 %
3	20,8 %	16,7 %
4	32,1 %	44,4 %
5	18,9 %	5,6 %
Keskiarvo	3,4	3,2

17. Arvioi, millaiset ammatilliset valmiudet suorittamasi matkailualan perustutkinto antoi työtehtäviisi. (1 = ei lainkaan riittäviä valmiuksia, 2 = jokseenkin heikot valmiudet, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin riittävät valmiudet, 4 = täysin riittävät valmiudet)

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Heti valmistumisen jälkeen		
1	0 %	5,6 %
2	3,8 %	5,6 %
3	13,2 %	11,1 %
4	73,6 %	72,2 %
5	9,4 %	5,6 %
Keskiarvo	3,9	3,7

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Nykyisiin tehtäviisi		
1	3,8 %	16,7 %
2	13,5 %	22,2 %
3	34,6 %	16,7 %
4	44,2 %	38,9 %
5	3,8 %	5,6 %
Keskiarvo	3,3	2,9

18. Kuinka tyytyväinen olet yleisesti ottaen suorittamasi matkailualan perustutkinnon laatuun ja sisältöön?

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Erittäin tyytyväinen	22,6 %	38,9 %
Melko tyytyväinen	52,8 %	44,4 %
Neutraali	20,8 %	11,1 %
Melko tyytymätön	3,8 %	5,6 %
Erittäin tyytymätön	0 %	0 %

19. Kuinka sopivassa määrin opintoihin sisältyi erilaisia opetusmenetelmiä? (1 = aivan liian paljon, 2 = liian paljon, 3 = sopivasti, 4= liian vähän, 5 = aivan liian vähän.)

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Luentomuotoista opetusta luokkatiloissa		
1	11,3 %	5,6 %
2	32,1 %	22,2 %
3	52,8 %	72,2 %
4	1,9 %	0 %
5	1,9 %	0 %
Keskiarvo	2,5	2,7

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Käytännön opetusta työsaleissa tai luonnossa		
1	0 %	0 %
2	1,9 %	0 %
3	41,5 %	50 %
4	47,2 %	44,4 %
5	9,4 %	5,6 %
Keskiarvo	3,6	3,6

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=51)	Mies (N=18)
Verkko-opetusta (Moodle tai vastaava)		
1	0 %	0 %
2	9,8 %	5,6 %
3	54,9 %	72,2 %
4	17,6 %	22,2 %
5	17,6 %	0 %
Keskiarvo	3,4	3,2

Ryhmätoita	Vastajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
1	0 %	0 %
2	5,7 %	11,8 %
3	75,5 %	76,5 %
4	18,9 %	11,8 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	3,1	3

Työssäoppimista	Vastajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	0 %	5,6 %
2	3,8 %	0 %
3	54,7 %	61,1 %
4	34 %	33,3 %
5	7,5 %	0 %
Keskiarvo	3,5	3,2

Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä.	Vastajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	0 %	0 %
2	0 %	0 %
3	37,7 %	61,1 %
4	54,7 %	38,9 %
5	7,5 %	0 %
Keskiarvo	3,7	3,4

Työelämävalmennusta	Vastajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
1	0 %	0 %
2	1,9 %	5,9 %
3	43,4 %	58,8
4	39,6 %	29,4 %
5	15,1 %	5,9 %
Keskiarvo	3,7	3,4

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Opintoihin liittyvää ohjausta		
1	0 %	0 %
2	1,9 %	5,6 %
3	71,7 %	83,3 %
4	22,6 %	11,1 %
5	3,8 %	0 %
Keskiarvo	3,3	3,1

20. Kuinka hyvin Kainuun ammattiopistossa/Kuusamon ammatti-instituutissa saamasi koulutus on kehittänyt seuraavia työelämän ammattitaitovaatimuksia? (1 = ei kehittänyt lainkaan, 2 = kehitti vain vähän, 3 = kehitti jonkin verran, 4 = kehitti paljon, 5 = kehitti erittäin paljon.)

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=51)	Mies (N=17)
Alan perustaidot ja ydinosaaminen		
1	0 %	0 %
2	7,8 %	0 %
3	25,5 %	29,4 %
4	41,2 %	64,7 %
5	25,5 %	5,9 %
Keskiarvo	3,8	3,8

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Kielitaito		
1	3,8 %	0 %
2	17 %	11,1 %
3	50,9 %	44,4 %
4	20,8 %	33,3 %
5	7,5 %	11,1 %
Keskiarvo	3,1	3,4

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Kulttuuriosaaminen		
1	1,9 %	5,6 %
2	5,8 %	11,1 %
3	53,8 %	27,8 %
4	28,8 %	50 %
5	9,6 %	5,6 %
Keskiarvo	3,4	3,4

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen		
1	0 %	0 %
2	22,6 %	22,2 %
3	35,8 %	50 %
4	34 %	27,8 %
5	7,5 %	0 %
Keskiarvo	3,3	3,1

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen		
1	0 %	5,9 %
2	22,6 %	17,6 %
3	39,6 %	47,1 %
4	30,2 %	29,4 %
5	7,5 %	0 %
Keskiarvo	3,2	3

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Johtamisaaminen		
1	17,3 %	5,6 %
2	44,2 %	33,3 %
3	30,8 %	50 %
4	7,7 %	11,1 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,3	2,7

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
Yrittäjyysosaaminen		
1	7,5 %	0 %
2	30,2 %	23,5 %
3	41,5 %	47,1 %
4	20,8 %	29,4 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,8	3,1

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=52)	Mies (N=18)
Ympäristöosaaminen		
1	3,8 %	5,6 %
2	32,7 %	22,2 %
3	40,4 %	27,8 %
4	19,2 %	38,9 %
5	3,8 %	5,6 %
Keskiarvo	2,9	3,2

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Myynnin ja markkinoinnin taidot		
1	3,8 %	5,6 %
2	18,9 %	22,2 %
3	26,4 %	33,3 %
4	45,3 %	33,3 %
5	5,7 %	5,6 %
Keskiarvo	3,3	3,1

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto		
1	1,9 %	5,6 %
2	13,2 %	5,6 %
3	35,8 %	61,1 %
4	39,6 %	16,7 %
5	9,4 %	11,1 %
Keskiarvo	3,4	3,2

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta		
1	13,2 %	16,7 %
2	35,8 %	27,8 %
3	32,1 %	33,3 %
4	15,1 %	22,2 %
5	3,8 %	0 %
Keskiarvo	2,6	2,6

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoi- keuden tuntemus		
1	18,9 %	11,1 %
2	26,4 %	27,8 %
3	35,8 %	38,9 %
4	18,9 %	22,2 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,5	2,7

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Ennakointiosaaminen		
1	3,8 %	0 %
2	24,5 %	22,2 %
3	52,8 %	44,4 %
4	18,9 %	33,3 %
5	0 %	0 %
Keskiarvo	2,9	3,1

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=17)
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntä- minen		
1	7,5 %	5,9 %
2	37,7 %	29,4 %
3	35,8 %	47,1 %
4	18,9 %	11,8 %
5	0 %	5,9 %
Keskiarvo	2,7	2,8

Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittämisen	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
1	0 %	0 %
2	15,1 %	11,1 %
3	28,3 %	22,2 %
4	39,6 %	55,6 %
5	17 %	11,1 %
Keskiarvo	3,6	3,7

21. Mitä muuta koulutukseen liittyvää palautetta haluat antaa?

Vastaajien määrä: 24

Nainen

- Enemmän työssäoppimista ja käytännön tekemistä.
- Olen jatkanut opintojani, sillä opiskelen tällä hetkellä ammattikorkeakoulussa kulttuurituottajaksi.
- Opintojen sisältö oli hyvä, laatu huono. Työrauha, konfliktit opettajien ja joidenkin oppilaiden välillä, joilla ei ollut kiinnostusta opiskelusta, mutta jotka pidettiin paikalla silti.
- On jo sen verran aikaa koulutuksesta, että piti kyllä muistella jo muistella tarkkaan :)
- Hyvin monipuolinen koulutus ja antaa hyvät valmiudet alalle.
- Amadeus-kurssit todella hyödyllisiä. Lisäksi voisi harjoitella jotain hotellivarausjärjestelmää (hotellinx, opera). Työssäoppimiset ja tapahtumien järjestämiset luokan kanssa 10+.
- Koulutus oli todella mielenkiintoinen. Harmi etten työllistynyt alalle.
- Työssäoppimisjakso olivat kullannarvoisia!
- opetti muita elämänhallintataitoja, kiitos opettajien! Työssäoppimisjaksoja olisi saanut olla enemmän "sulautettuna" opintoihin
- Erittäin hyvä opintolinja ja opettajat. Mikäli pääsisin ohjelmapalvelu yritykseen töihin, niin olisin valmis lisäkoulutuksiin.
- Koulutuksesta on jo sen verran aikaa, että opetetut asiat ovat jääneet unhoon. Pidän koulutuksesta kovasti, mutta kyllä se on työ, joka loppupeleissä opettaa.
- Kävin jo IWG:n kansainvälinen eräopiskoulu 2003-2004. Kuru institute of forestry.
- Alkeellinen kielten opetus
- Matkailualan opettajat vaativat vähän, koulun pääsi läpi vaikka toinen silmä oli kiinni
- Käytäviä ja luokkatiloja voisi entrata viihtyisämmäksi
- Olen kaikin puolin tyytyväinen 3 vuoden opiskeluun ja koulutus antoi minulle hurjasti rohkeutta ja eväitä monille eri alueille!

Mies

- loistava koulutus ja oppilaiden kannattaa hakea työssäoppimis paikkaa sieltä mikä tuntuu että voisi olla tulevaisuuden työpaikka. Moni varmasti pääsee koulun jälkeen töihin sinne missä on työharjoittelun tehnyt jos asiat on hoitanut hyvin.
- Ojalan Markku oli mahtava esikuva/ opettaja, hänelle ruusuja! Jos joku alansa osaa niin hän, sai todella hyvät opit!
- lisää opetusta työehtoihin ja sopimuksiin!!!
- Olin itse töissä Caravaani leirintäalueella töissä, ja olisi kiva jos koulutuksen aikana caravaanimatkailumuotoa oppia.
- Venäjän opiskelun mahdollisuus iso plussa.
- Ei vastannut odotuksia, liian Ruka painotteinen
- Terveisiä Ojalan Markulle
- Englannin kielen opetuksesta pitkä miinus. Monipuoliset opinnot :)
 - Olen suorittanut 2004-2007 amk restonomi
 - 2005 matkailun approbatur
 - 2011-2012 yritysneuvojan erikoisammattitutkinto
 - 2014 englanninkielen opinnot

22. Oletko kiinnostunut matkailualan lisä- tai täydennyskoulutuksesta?

Vastaajien määrä: 71

	Vastaajan sukupuoli	
	Nainen (N=53)	Mies (N=18)
Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?	54,7 %	27,8 %
Ei, en ole kiinnostunut	45,3 %	72,2 %

Avoimet vastaukset:**Vastaajan sukupuoli: Nainen: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?**

- Restonomi YAMK
- Esimiestason koulutus
- Restonomiksi tulevaisuudessa
- Restonomi, mutta opiskelen sitä parhaillaan
- Opiskelen jo toista vuotta matkailun liikkeenjohdon ohjelmassa Haaga-Heliassa, joten terveisiä vain kaikille matkailun opeille sinne Kuusamoon ja kiitokset vuosien takaisista oppivuosista :)
- Opiskelen restonomiksi parhaillaan työn ohella
- Majoitustoimintaan liittyvä koulutus
- Hotellivirkailija/matkatoimisto ja erä/luonto-opas voisi olla mielenkiintoiset
- Lyhyt 1-2 päivän koulutukset täsmäaiheista
- Yrittäjä/restonomi
- Ohjelmapalvelualan lisäkoulutus
- Matkailualan lainsäädäntö. Kiinnostaisi sekä työlainsäädäntö ja työehtosopimusten tuntemus
- Markkinointi, johdon assistentti
- korkeakoulu
- Restonomi
- Johtamiskoulutus
- Restonomi
- Myyntipuoli
- en ole vielä varma asiasta
- ammattikorkeakoulututkinto
- Matkaopas

Vastaajan sukupuoli: Mies: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Venäjän kieli
- Kiinnostaa oppia lentokentällä lähtöselvitys ja ground service ja niiden järjestelmät. koneet ja laitteet oppimista
- Restonomi

Raportti valmistumisvuoden mukaan

Ristiintaulukointi

Ristiintaulukointiehto: Kysymys

Ehto 1: **Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?**

Vastausvaihtoehdot: 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014

1. Vastaajan sukupuoli

Vastaajien määrä: 71

Keskiarvo: 1,2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Nainen	44,4 %	100 %	92,9 %	77,8 %	100 %	100 %	50 %	50 %	100 %	100 %	50 %	100 %
Mies	55,6 %	0 %	7,1 %	22,2 %	0 %	0 %	50 %	50 %	0 %	0 %	50 %	0 %

2. Minkä koulutusohjelman suoritit?

Vastaajien määrä: 69

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
	2003 (N=8)	2004 (N=1)	2005 (N=13)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)	
a) matkailupalvelujen koulutusohjelma, matkailupalvelujen tuottaja	100 %	100 %	46,2 %	55,6 %	100 %	50 %	75 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	
b) matkailupalvelujen myynnin ja tietopalvelujen koulutusohjelma, matkailuvirkailija	0 %	0 %	53,8 %	44,4 %	0 %	50 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	

3. Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
2003	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2004	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2005	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2006	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2007	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2008	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2009	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2010	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2011	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
2012	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %
2013	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %
2014	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %

4. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvasi parhaiten tilannettasi hakiessasi toisen asteen koulutukseen?

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Halusin vain matkailualan koulutukseen	77,8 %	0 %	42,9 %	66,7 %	100 %	75 %	50 %	83,3 %	100 %	50 %	66,7 %	80 %
Matkailualan koulutus oli toisena tai kolmantena vaihtoehtona	0 %	100 %	0 %	11,1 %	0 %	25 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
En päässyt hakemalleni koulutuslalle ja otin siksi vastaan opiskelupaikan matkailualalta	0 %	0 %	7,1 %	22,2 %	0 %	0 %	12,5 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
Jokin muu syy. Mikä?	22,2 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %

Avoimet vastaukset:

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2003: Jokin muu syy. Mikä?

- Minulla ei ollut koulutusta, joten oli haettava johonkin
- Vaihdoin kokkipuolelta matkailupuolelle allergioiden vuoksi

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2005: Jokin muu syy. Mikä?

- vaihdoin lukiosta
- Paras vaihtoehto, joita oli tarjolla
- Kotipaikkakunnalla ainoa koulutusvaihtoehto ylioppilaalle
- Ei ollut tiedossa mihin ammattiin haluaisin
- Mielenkiintoinen ammatti, tulevaisuuden työtilanne, koulutus kotipaikkakunnalla
- aiempi kokemus matkailualalta
- Tiedustelin itse vapaata paikkaa paikkakunnalle muuton yhteydessä

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2009: Jokin muu syy. Mikä?

- Lukion keskeytys ja toiseen kouluun hakeutuminen

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2013: Jokin muu syy. Mikä?

- oli muitakin haussa kuin matkailuala, mutta saattoi olla eka vaihtoehto

5. Oliko sinulla aikaisempia ammatillisia opintoja ennen matkailualan koulutusta?

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Minulla ei ollut muuta ammatillista koulutusta	55,6 %	100 %	92,9 %	77,8 %	66,7 %	75 %	87,5 %	100 %	100 %	50 %	100 %	100 %
Minulla oli ammatillinen koulutus tai ammatillisia opintoja eri alalla	44,4 %	0 %	7,1 %	22,2 %	33,3 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %

6. Oliko sinulla työkokemusta ennen matkailualan opintoja?

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Ei ollut työkokemusta.	55,6 %	100 %	7,1 %	22,2 %	33,3 %	50 %	37,5 %	66,7 %	50 %	50 %	66,7 %	40 %
Oli matkailuun liittyvää työkokemusta.	0 %	0 %	21,4 %	11,1 %	66,7 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
Oli muun alan työkokemusta.	33,3 %	0 %	57,1 %	44,4 %	0 %	0 %	37,5 %	33,3 %	25 %	50 %	33,3 %	20 %
Oli matkailuun sekä muuhun alaan liittyvää työkokemusta.	11,1 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	50 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	20 %

7. Arvioi, kuinka merkittäviä olivat seuraavat tietolähteet hakiessasi toisen asteen koulutukseen? Valitse jokaiselta riviltä parhaiten tilannettasi kuvaava vaihtoehto (1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä, 3 = jonkin verran merkitystä, 4 = merkittävä, 5 = erittäin merkittävä).

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ystävät ja tutut	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	55,6 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	50 %	62,5 %	16,7 %	25 %	0 %	50 %	0 %
2	33,3 %	0 %	50 %	22,2 %	33,3 %	0 %	0 %	33,3 %	25 %	50 %	0 %	40 %
3	0 %	0 %	0 %	55,6 %	0 %	25 %	12,5 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	40 %
4	11,1 %	0 %	14,3 %	11,1 %	66,7 %	25 %	25 %	33,3 %	25 %	50 %	33,3 %	20 %
5	0 %	100 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	1,7	5	2,5	2,7	3,3	2,3	2	2,7	2,5	3	2,7	2,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Vanhemmat tai sukulaiset	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	44,4 %	0 %	21,4 %	55,6 %	33,3 %	50 %	14,3 %	0 %	50 %	0 %	16,7 %	0 %
2	44,4 %	0 %	50 %	11,1 %	33,3 %	0 %	42,9 %	33,3 %	0 %	100 %	16,7 %	40 %
3	11,1 %	0 %	7,1 %	33,3 %	33,3 %	50 %	14,3 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
4	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	33,3 %	25 %	0 %	33,3 %	0 %
5	0 %	100 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	1,7	5	2,4	1,8	2	2	2,7	3	2,8	2	3,2	3

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Peruskoulun opinto-ohjaaja	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	66,7 %	0 %	57,1 %	44,4 %	0 %	25 %	71,4 %	33,3 %	50 %	50 %	33,3 %	20 %
2	11,1 %	0 %	21,4 %	44,4 %	66,7 %	50 %	14,3 %	33,3 %	0 %	0 %	33,3 %	60 %
3	11,1 %	100 %	21,4 %	0 %	33,3 %	25 %	14,3 %	33,3 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
4	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	1,7	3	1,6	1,8	2,3	2	1,4	2	2,8	2	2,2	2,2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ammatillisen oppilaitoksen nettisivut	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	0 %	28,6 %	33,3 %	0 %	0 %	85,7 %	50 %	25 %	0 %	0 %	20 %
2	33,3 %	100 %	28,6 %	33,3 %	66,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	50 %	20 %
3	22,2 %	0 %	28,6 %	22,2 %	0 %	50 %	0 %	33,3 %	50 %	50 %	33,3 %	0 %
4	11,1 %	0 %	14,3 %	0 %	33,3 %	25 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
5	0 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	25 %	0 %	0 %	25 %	50 %	0 %	20 %
Keskiarvo	2,1	2	2,3	2,2	2,7	3,8	1,4	1,8	3	4	2,7	3,2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Työelämään tutustumisjaksot (TET)	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=15)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=5)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	66,7 %	100 %	46,7 %	44,4 %	33,3 %	50 %	71,4 %	40 %	50 %	50 %	50 %	60 %
2	11,1 %	0 %	26,7 %	22,2 %	33,3 %	25 %	0 %	20 %	25 %	50 %	50 %	0 %
3	0 %	0 %	13,3 %	33,3 %	0 %	0 %	14,3 %	40 %	25 %	0 %	0 %	20 %
4	11,1 %	0 %	13,3 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
5	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	1,9	1	1,9	1,9	2,3	2	1,9	2	1,8	1,5	1,5	2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Tutustumispäivä toisen asteen koulutukseen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	66,7 %	0 %	42,9 %	33,3 %	33,3 %	0 %	57,1 %	0 %	25 %	100 %	33,3 %	20 %
2	11,1 %	100 %	28,6 %	33,3 %	0 %	50 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	33,3 %	40 %
3	11,1 %	0 %	21,4 %	22,2 %	66,7 %	25 %	28,6 %	50 %	25 %	0 %	33,3 %	0 %
4	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	25 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	40 %
5	0 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	1,7	2	2	2,1	2,3	2,8	1,7	3,2	3,5	1	2	2,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Koulutusesitteet ja lehdistöilmoitukset	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	22,2 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	25 %	25 %	33,3 %	0 %	50 %	33,3 %	20 %
2	33,3 %	100 %	28,6 %	22,2 %	33,3 %	25 %	12,5 %	50 %	50 %	0 %	16,7 %	20 %
3	33,3 %	0 %	21,4 %	33,3 %	33,3 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
4	11,1 %	0 %	21,4 %	22,2 %	33,3 %	25 %	12,5 %	16,7 %	50 %	50 %	16,7 %	40 %
5	0 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	37,5 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,3	2	2,6	3	3	2,5	3,3	2	3	2,5	2,7	2,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	55,6 %	0 %	57,1 %	33,3 %	0 %	50 %	57,1 %	50 %	50 %	100 %	33,3 %	20 %
2	22,2 %	100 %	21,4 %	33,3 %	33,3 %	25 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %
3	22,2 %	0 %	21,4 %	11,1 %	66,7 %	0 %	42,9 %	16,7 %	0 %	0 %	33,3 %	40 %
4	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	1,7	2	1,6	2,2	2,7	2	1,9	1,7	2,3	1	2,5	2,6

8. Mikä seuraavista kuvasi parhaiten tilannettasi 3 kk valmistumisen jälkeen?

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Olin koulutustani vastaavassa työssä	33,3 %	0 %	42,9 %	44,4 %	33,3 %	50 %	12,5 %	0 %	25 %	0 %	0 %	20 %
Olin muussa työssä	33,3 %	100 %	42,9 %	22,2 %	33,3 %	50 %	37,5 %	33,3 %	50 %	50 %	16,7 %	20 %
Yrittäjänä	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Opiskelemassa	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
Työtön	22,2 %	0 %	7,1 %	22,2 %	33,3 %	0 %	25 %	33,3 %	25 %	50 %	50 %	40 %
Varusmies tai siviilipalveluksessa	0 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Äitiys- tai vanhempainloma tai hoitovapaa	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Muulla, missä?	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

9. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten valmistumisen jälkeistä ensimmäistä työsuhdetta parhaiten?

Vastaajien määrä: 69

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=5)	2014 (N=5)
Työsuhde oli osa-aikainen ja määräaikainen	55,6 %	0 %	21,4 %	22,2 %	0 %	33,3 %	12,5 %	50 %	0 %	0 %	40 %	60 %
Työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja osa-aikainen	22,2 %	0 %	14,3 %	33,3 %	0 %	33,3 %	12,5 %	33,3 %	50 %	50 %	0 %	20 %
Työsuhde oli määräaikainen ja kokoaikainen	0 %	0 %	35,7 %	44,4 %	0 %	33,3 %	62,5 %	0 %	25 %	50 %	60 %	20 %
Työsuhde oli toistaiseksi voimassa oleva ja kokoaikainen	22,2 %	100 %	28,6 %	0 %	100 %	0 %	12,5 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %

10. Miten sait ensimmäisen, valmistumisen jälkeisen työpaikkasi?

Vastaajien määrä: 70

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=5)	2014 (N=5)
Hain työpaikkaa työnantajan ilmoituksen perusteella	0 %	0 %	14,3 %	22,2 %	66,7 %	25 %	12,5 %	33,3 %	25 %	50 %	0 %	40 %
Työvoimatoimiston kautta	22,2 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	40 %	20 %
Otin itse suoraan yhteyttä työnantajaan	22,2 %	0 %	14,3 %	11,1 %	33,3 %	0 %	25 %	16,7 %	0 %	50 %	20 %	0 %
Olin työssäoppimassa samassa paikassa	44,4 %	0 %	28,6 %	22,2 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Olin aiemmin työssä samassa työpaikassa (loma-aikoina tehtävä työ)	0 %	0 %	21,4 %	44,4 %	0 %	0 %	37,5 %	16,7 %	50 %	0 %	20 %	0 %
Sukulaisten tai tuttavien avulla	0 %	0 %	21,4 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	40 %
Oppilaitoksen avulla	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Muulla tavoin. Miten?	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %	0 %

Avoimet vastaukset:**Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2003: Muulla tavoin. Miten?**

- Työvoimatoimiston järjestämän kurssin harjoittelujakson kautta

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2008: Muulla tavoin. Miten?

- Oon ollu vakityössä jo ennen ku valmistuin ja sama työpaikka vieläkin.....

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2013: Muulla tavoin. Miten?

- Facebookissa oli ilmoitus

11. Minkä syiden arvelet vaikeuttavan matkailualan työelämään sijoittumista? Arvioi eri kohtien tärkeyttä asteikolla 1 - 5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Jos olet matkailualalla työssä, arvioi eri kohtien tärkeyttä yleisellä tasolla.

Vastaajien määrä: 69

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ei ole löytynyt kiinnostavaa työtä	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	22,2 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	33,3 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
2	22,2 %	0 %	28,6 %	44,4 %	33,3 %	33,3 %	28,6 %	33,3 %	50 %	0 %	33,3 %	60 %
3	33,3 %	100 %	21,4 %	0 %	0 %	0 %	42,9 %	33,3 %	0 %	100 %	0 %	20 %
4	22,2 %	0 %	28,6 %	33,3 %	66,7 %	0 %	14,3 %	16,7 %	50 %	0 %	33,3 %	20 %
5	0 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,6	3	2,9	2,4	3,3	2,7	2,6	2,5	3	3	3	2,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Asuinkunnassa ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	44,4 %	100 %	21,4 %	44,4 %	33,3 %	33,3 %	28,6 %	33,3 %	50 %	50 %	16,7 %	20 %
2	11,1 %	0 %	21,4 %	11,1 %	33,3 %	0 %	28,6 %	33,3 %	50 %	0 %	16,7 %	40 %
3	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
4	22,2 %	0 %	35,7 %	0 %	33,3 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
5	11,1 %	0 %	14,3 %	44,4 %	0 %	66,7 %	14,3 %	33,3 %	0 %	0 %	33,3 %	40 %
Keskiarvo	2,4	1	3	2,9	2,3	3,7	2,6	2,7	1,5	2,5	3,3	3

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Työkokemuksen puute	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	66,7 %	0 %	16,7 %	0 %	100 %	0 %	0 %
2	55,6 %	0 %	21,4 %	44,4 %	33,3 %	0 %	14,3 %	33,3 %	50 %	0 %	0 %	0 %
3	22,2 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	33,3 %	28,6 %	0 %	0 %	0	16,7 %	20 %
4	11,1 %	0 %	42,9 %	55,6 %	66,7 %	0 %	42,9 %	16,7 %	50 %	0 %	50 %	80 %
5	0 %	100 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	33,3 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %
Keskiarvo	2,3	5	3,2	3,1	3,3	1,7	3,6	3,2	3	1	4,2	3,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Puutteet ammattitaidossa	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	0 %	28,6 %	0 %	0 %	33,3 %	14,3 %	16,7 %	25 %	100 %	16,7 %	20 %
2	22,2 %	100 %	28,6 %	55,6 %	33,3 %	66,7 %	14,3 %	50 %	25 %	0 %	0 %	20 %
3	0 %	0 %	21,4 %	22,2 %	33,3 %	0 %	42,9 %	0 %	0 %	0 %	66,7 %	40 %
4	33,3 %	0 %	21,4 %	11,1 %	33,3 %	0 %	14,3 %	33,3 %	50 %	0 %	0 %	20 %
5	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,7	2	2,4	2,8	3	1,7	3	2,5	2,8	1	3	2,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ei ole riittävästi kielitaitoa	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	0 %	28,6 %	22,2 %	0 %	33,3 %	14,3 %	50 %	25 %	100 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	21,4 %	55,6 %	33,3 %	66,7 %	28,6 %	16,7 %	50 %	0 %	16,7 %	20 %
3	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	20 %
4	22,2 %	100 %	42,9 %	11,1 %	33,3 %	0 %	57,1 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
5	22,2 %	0 %	7,1 %	11,1 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	2,9	4	2,8	2,3	3,7	1,7	3	2,2	2,5	1	3,3	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Puutteet vuorovaikutus- taidossa	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=3)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	44,4 %	0 %	35,7 %	33,3 %	66,7 %	33,3 %	28,6 %	33,3 %	33,3 %	100 %	16,7 %	20 %
2	11,1 %	0 %	28,6 %	55,6 %	0 %	33,3 %	0 %	50 %	33,3 %	0 %	50 %	40 %
3	44,4 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	28,6 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
4	0 %	100 %	21,4 %	11,1 %	0 %	0 %	42,9 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2	4	2,2	1,9	2,3	2,7	2,9	1,8	2,3	1	2,5	2,4

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Tutkinto	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	44,4 %	0 %	28,6 %	22,2 %	0 %	33,3 %	14,3 %	33,3 %	50 %	100 %	0 %	20 %
2	33,3 %	100 %	35,7 %	22,2 %	0 %	0 %	57,1 %	16,7 %	25 %	0 %	50 %	0 %
3	11,1 %	0 %	21,4 %	33,3 %	0 %	33,3 %	14,3 %	16,7 %	25 %	0 %	33,3 %	80 %
4	11,1 %	0 %	14,3 %	22,2 %	100 %	33,3 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	1,9	2	2,2	2,6	4	2,7	2,4	2,7	1,8	1	2,8	2,6

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Ikä	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	100 %	35,7 %	55,6 %	0 %	0 %	28,6 %	66,7 %	75 %	100 %	0 %	20 %
2	33,3 %	0 %	50 %	0 %	33,3 %	33,3 %	42,9 %	0 %	25 %	0 %	50 %	0 %
3	22,2 %	0 %	7,1 %	11,1 %	33,3 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
4	11,1 %	0 %	7,1 %	33,3 %	33,3 %	66,7 %	14,3 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	2,1	1	1,9	2,2	3	3,3	2,1	2	1,3	1	3	3,2

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Sukupuoli	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	44,4 %	100 %	50 %	66,7 %	33,3 %	0 %	14,3 %	66,7 %	50 %	100 %	33,3 %	20 %
2	11,1 %	0 %	28,6 %	11,1 %	33,3 %	66,7 %	14,3 %	0 %	25 %	0 %	66,7 %	40 %
3	33,3 %	0 %	7,1 %	22,2 %	33,3 %	0 %	42,9 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	20 %
4	11,1 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	33,3 %	28,6 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,1	1	1,9	1,6	2	2,7	2,9	1,8	1,8	1	1,7	2,4

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Terveydelliset syyt	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	100 %	35,7 %	55,6 %	0 %	66,7 %	42,9 %	50 %	25 %	100 %	16,7 %	60 %
2	11,1 %	0 %	14,3 %	0 %	66,7 %	33,3 %	0 %	16,7 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %
3	22,2 %	0 %	28,6 %	22,2 %	33,3 %	0 %	28,6 %	0 %	25 %	0 %	33,3 %	20 %
4	33,3 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	0 %	28,6 %	33,3 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,6	1	2,4	2,2	2,3	1,3	2,4	2,2	2,5	1	3	2

Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvät syyt	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	100 %	21,4 %	22,2 %	0 %	66,7 %	42,9 %	33,3 %	0 %	50 %	33,3 %	40 %
2	11,1 %	0 %	21,4 %	22,2 %	33,3 %	0 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	33,3 %	20 %
3	33,3 %	0 %	28,6 %	33,3 %	33,3 %	0 %	42,9 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	20 %
4	22,2 %	0 %	21,4 %	22,2 %	0 %	33,3 %	14,3 %	0 %	50 %	50 %	16,7 %	20 %
5	0 %	0 %	7,1 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,4	1	2,7	2,6	3,3	2	2,3	2	3,8	2,5	2,5	2,2

12. Työskenteletkö nyt jollain seuraavista aloista? Voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon.

Vastaajien määrä: 70

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=0)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Majoitustoiminta (hotellit, leirintäalueet, muu majoitustoiminta)	11,1 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	50 %	12,5 %	0 %	25 %	0 %	0 %	20 %
Ravitsemistoiminta	11,1 %	0 %	14,3 %	0 %	66,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta, varauspalvelut, matkaopaspalvelut	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Safaritalot (koskenlasku, moottorikelkka- ja mönkijäsafarit, kanootti- ja koskenlaskuretket, koirasafarit, ratsastusretket, eläinten havainnointi luonnossa)	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Museot	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kasvitieteelliset puutarhat, eläintarhat ja luonnonpuistot	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Urheilulaitosten toiminta (uimahallit, jää- ja urheiluhallit, talviurheiluareenat, hiihtoputket, golfkentät, keilahallit ja biljardisalit, ravi-, auto- ja muut kilparadat, nyrkkeilyareenat, ampumaradat)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Huvi- ja teemapuistot	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Hiihto- ja laskettelukeskukset	0 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Muu ala. Mikä?	66,7 %	0 %	42,9 %	66,7 %	33,3 %	25 %	75 %	66,7 %	50 %	100 %	50 %	60 %
Olen työtön tai muuten työelämän ulkopuolella (äitiys- tai vanhempainloma, hoitovapaa, varusmiespalveluksen suorittaminen)	11,1 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	50 %	25 %	33,3 %	25 %	50 %	50 %	40 %

Avoimet vastaukset:**Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2003: Muu ala. Mikä?**

- Rahapeliala
- opiskelen uutta ammattia
- Kaupan ala
- Kuljetusala
- kaupan ala
- Valtion hallinto

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2005: Muu ala. Mikä?

- Terveystieteet
- Yrittäjä, itsenäinen PartyLite-konsultti
- Kone ala
- Restonomi YAMK opinnot
- itc
- Pankki- ja vakuutusala

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2006: Muu ala. Mikä?

- Myyntiala
- Kaupan ala

- Palveluala
- Kaupan ala
- Maatalousala
- Kaupan ala
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2007: Muu ala. Mikä?**
- kaupan ala
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2008: Muu ala. Mikä?**
- Insinööriopiskelija
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2009: Muu ala. Mikä?**
- Kauppa
- Kaupassa töissä
- Rakennusala
- Kasvihuoneen työntekijä
- Ilmailuala/lentokenttä
- Sosiaaliala
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2010: Muu ala. Mikä?**
- Teknillinen
- Kuljetus
- Vahtimestari
- it-ala
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2011: Muu ala. Mikä?**
- Kaupan ala
- Kaupan ala
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2012: Muu ala. Mikä?**
- Päiväkoti
- Kaupan ala
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2013: Muu ala. Mikä?**
- Lasten hoito
- Puuala
- Autovuokraamo
- Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2014: Muu ala. Mikä?**
- Opiskelen amk:ssa
- Siivous
- Siivous

13. Mikä on nykyisissä työtehtävissäsi tehtävänimikkeesi?

Vastaajien määrä: 56

2003

- myyntipäällikkö
- Koordinoija
- opiskelija
- Myyjä
- Baarimestari/linja-autonkuljettaja
- pääopas
- Myyjä
- Yritysneuvoja

2004

2005

- Osastonsihtööri
- Itsenäinen PartyLite-konsultti
- koneen kuljettaja
- Opiskelija
- Myyntineuvottelija
- Myyntisihtööri
- kurssisihtööri
- kotiäiti
- Salitarjoilija
- Majoituspäällikkö
- Esimies
- Asiakasneuvoja

2006

- Asiakashankkija
- vastaanottovirkailija
- Myyjä
- Asiakasneuvoja
- Myyjä
- Maatalouslomittaja
- Palveluvastaava
- Myyjä

2007

- Kahvilamyymä
- Vuorovastaava
- Kirjakaupan myyjä

2008

- Opiskelija
- opiskelija
- Sales assistant

2009

- Opiskelen yliopistossa kauppatieteitä, opiskelun ohella toimin rakennustarvikemyyjänä rautakaupassa
- -
- Rakennusmies
- Tuotantotyöntekijä pakka salaatti
- Hotellivirkailija sekä lentokentällä matkustamovirkailija
- ohjaaja

2010

- Taksinkuljettaja (Ruka)
- Vahtimestari
- Virkailija
- Palveluneuvoja

2011

- Äiti :)
- Myymäläpäällikkö
- kassatyöntekijä
- Majoitustoiminnan assistentti

2012

- Kassa-myyjä

2013

- Iltapäiväkerhon hoitaja
- Tarhamies
- Autovuokraamotyöntekijä

2014

- opiskelija
- siivooja
- Siivooja
- -

14. Kuinka hyvin matkailualan työelämän todellisuus on vastannut odotuksiasi?

Vastaajien määrä: 70

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=3)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Erittäin huonosti	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	66,7 %	12,5 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
Huonosti	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
En osaa sanoa	33,3 %	100 %	28,6 %	22,2 %	33,3 %	0 %	25 %	16,7 %	50 %	100 %	50 %	20 %
Hyvin	44,4 %	0 %	50 %	66,7 %	66,7 %	33,3 %	37,5 %	50 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %
Erittäin hyvin	11,1 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	0 %	25 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	20 %

15. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tietoja ja taitoja nykyisessä työssäsi? Jos olet työelämän ulkopuolella, arvioi kohtien tärkeyttä työllistymistäsi ajatellen. (1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = vain vähän tärkeä, 3 = jonkin verran tärkeä, 4 = tärkeä, 5 = erittäin tärkeä)

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
2	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	25 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
3	11,1 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	50 %	25 %	0 %	50 %	0 %
4	44,4 %	0 %	21,4 %	44,4 %	66,7 %	50 %	0 %	0 %	50 %	100 %	0 %	0 %
5	33,3 %	100 %	57,1 %	33,3 %	33,3 %	25 %	71,4 %	33,3 %	25 %	0 %	33,3 %	80 %
Keskiarvo	4	5	4,3	3,7	4,3	3,8	4,3	3,3	4	4	3,5	4,2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
2	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	11,1 %	0 %	14,3 %	33,3 %	33,3 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	20 %
4	11,1 %	0 %	21,4 %	22,2 %	66,7 %	100 %	37,5 %	16,7 %	50 %	50 %	16,7 %	20 %
5	66,7 %	100 %	50 %	33,3 %	0 %	0 %	25 %	66,7 %	50 %	50 %	50 %	40 %
Keskiarvo	4,3	5	4	3,7	3,7	4	3,8	4,2	4,5	4,5	4,2	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Kulttuuri-osaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
2	0 %	0 %	21,4 %	33,3 %	0 %	50 %	28,6 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %
3	11,1 %	100 %	28,6 %	33,3 %	33,3 %	50 %	14,3 %	33,3 %	25 %	100 %	83,3 %	20 %
4	77,8 %	0 %	35,7 %	11,1 %	66,7 %	0 %	42,9 %	16,7 %	50 %	0 %	0 %	40 %
5	11,1 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	4	3	3,1	2,8	3,7	2,5	2,9	3	3,3	3	3,3	3,4

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Turvallisuus-, riskinhallinta- ja kriisiosaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	33,3 %	0 %	14,3 %	11,1 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
3	0 %	0 %	35,7 %	33,3 %	66,7 %	25 %	25 %	33,3 %	25 %	0 %	16,7 %	40 %
4	33,3 %	0 %	28,6 %	11,1 %	33,3 %	75 %	37,5 %	50 %	75 %	0 %	50 %	60 %
5	33,3 %	100 %	21,4 %	22,2 %	0 %	0 %	12,5 %	16,7 %	0 %	100 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,7	5	3,6	3	3,3	3,8	3,3	3,8	3,8	5	3,7	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Tieto- ja viestintätekniikan osaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	0 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
2	11,1 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	28,6 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	20 %
3	22,2 %	0 %	0 %	22,2 %	66,7 %	0 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	33,3 %	20 %
4	33,3 %	100 %	42,9 %	33,3 %	33,3 %	25 %	14,3 %	16,7 %	25 %	100 %	33,3 %	40 %
5	33,3 %	0 %	50 %	11,1 %	0 %	75 %	28,6 %	33,3 %	50 %	0 %	33,3 %	0 %
Keskiarvo	3,9	4	4,4	3	3,3	4,8	3,1	3,3	4	4	4	2,8

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Johtamisosaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	14,3 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
2	0 %	0 %	21,4 %	22,2 %	33,3 %	0 %	28,6 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	20 %
3	44,4 %	100 %	35,7 %	33,3 %	33,3 %	0 %	42,9 %	33,3 %	25 %	0 %	66,7 %	40 %
4	33,3 %	0 %	7,1 %	0 %	33,3 %	75 %	28,6 %	33,3 %	50 %	100 %	16,7 %	20 %
5	22,2 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,8	3	3	2,3	3	4,3	3	2,8	3,3	4	3,5	2,6

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Yrittäjyysosaaminen	2003 (N=8)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	12,5 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	0 %	14,3 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	20 %
2	25 %	0 %	50 %	44,4 %	0 %	0 %	42,9 %	16,7 %	75 %	0 %	50 %	20 %
3	37,5 %	100 %	7,1 %	22,2 %	100 %	25 %	28,6 %	50 %	25 %	50 %	0 %	60 %
4	12,5 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	50 %	14,3 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
5	12,5 %	0 %	14,3 %	11,1 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,9	3	2,6	2,3	3	4	2,4	2,7	2,3	2	2,7	2,4

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Ympäristöosaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=13)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	46,2 %	22,2 %	0 %	25 %	50 %	16,7 %	75 %	50 %	16,7 %	0 %
3	33,3 %	0 %	15,4 %	22,2 %	66,7 %	0 %	12,5 %	50 %	25 %	0 %	66,7 %	60 %
4	22,2 %	0 %	30,8 %	33,3 %	0 %	75 %	37,5 %	33,3 %	0 %	50 %	0 %	40 %
5	22,2 %	100 %	7,7 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,3	5	3	2,7	3,7	3,5	2,9	3,2	2,3	3	3,2	3,4

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Myynnin ja markkinoinnin taidot	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=5)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	28,6 %	0 %	0 %	0 %	0 %	40 %
2	0 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	20 %	0 %
3	22,2 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	25 %	42,9 %	33,3 %	25 %	50 %	20 %	0 %
4	33,3 %	0 %	14,3 %	33,3 %	33,3 %	25 %	14,3 %	50 %	50 %	0 %	20 %	40 %
5	44,4 %	100 %	64,3 %	22,2 %	66,7 %	50 %	14,3 %	0 %	25 %	50 %	40 %	20 %
Keskiarvo	4,2	5	4,3	3,3	4,7	4,3	2,9	3,3	4	4	3,8	3

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihoito	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	16,7 %	0 %	0 %	33,3 %	20 %
3	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	33,3 %	0 %	25 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	20 %
4	22,2 %	0 %	42,9 %	22,2 %	33,3 %	25 %	25 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
5	66,7 %	100 %	57,1 %	33,3 %	33,3 %	50 %	25 %	16,7 %	75 %	100 %	50,3 %	20 %
Keskiarvo	4,6	5	4,6	3,2	4	3,8	3,5	3,2	4,5	5	3,8	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	14,3 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	0 %	37,5 %	33,3 %	25 %	0 %	50 %	0 %
3	11,1 %	0 %	28,6 %	33,3 %	33,3 %	50 %	25 %	33,3 %	50 %	50 %	16,7 %	40 %
4	33,3 %	100 %	21,4 %	33,3 %	33,3 %	25 %	25 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	60 %
5	33,3 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	25 %	12,5 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,8	4	3,2	3,3	2,7	3,8	3,1	2,7	3	4	3	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoiden tuntemus	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	14,3 %	33,3 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
2	22,2 %	0 %	21,4 %	0 %	0 %	25 %	25 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
3	11,1 %	0 %	0 %	44,4 %	66,7 %	0 %	12,5 %	66,7 %	25 %	50 %	50 %	80 %
4	44,4 %	0 %	21,4 %	22,2 %	33,3 %	25 %	25 %	16,7 %	50 %	0 %	16,7 %	0 %
5	22,2 %	100 %	42,9 %	0 %	0 %	25 %	25 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,7	5	3,6	2,6	3,3	3	3,3	3,5	3,3	4	3,2	2,6

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Ennakointiosaaminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=9)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
3	11,1 %	0 %	42,9 %	22,2 %	66,7 %	25 %	25 %	33,3 %	25 %	0 %	0 %	40 %
4	55,6 %	0 %	7,1 %	44,4 %	33,3 %	50 %	37,5 %	33,3 %	50 %	50 %	50 %	60 %
5	22,2 %	100 %	50 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	16,7 %	25 %	50 %	33,3 %	0 %
Keskiarvo	3,9	5	4,1	2,9	3,3	4	3,4	3,3	4	4,5	4	3,6

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=9)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	0 %	0 %	7,1 %	33,3 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
2	33,3 %	0 %	28,6 %	11,1 %	0 %	0 %	25 %	33,3 %	75 %	0 %	0 %	0 %
3	44,4 %	0 %	28,6 %	44,4 %	100 %	0 %	37,5 %	33,3 %	25 %	50 %	66,7 %	40 %
4	22,2 %	0 %	21,4 %	0 %	0 %	50 %	37,5 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
5	0 %	100 %	14,3 %	11,1 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	2,9	5	3,1	2,4	3	3,5	3,1	3,2	2,3	4	3	2,6

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=9)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=8)	(N=5)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
2	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
3	0 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	37,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
4	44,4 %	0 %	28,6 %	22,2 %	33,3 %	25 %	25 %	60 %	25 %	50 %	33,3 %	20 %
5	55,6 %	100 %	71,4 %	44,4 %	66,7 %	50 %	37,5 %	40 %	75 %	50 %	50 %	60 %
Keskiarvo	4,6	5	4,7	3,9	4,7	4	4	4,4	4,8	4,5	4,2	4

16. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhtautumistasi matkailualan työhön? (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä)

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Matkailutyön sesonki- luonteisuus ei häiritse minua	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	33,3 %	0 %	14,3 %	22,2 %	33,3 %	25 %	50 %	50 %	25 %	50 %	0 %	0 %
2	22,2 %	100 %	57,1 %	22,2 %	33,3 %	25 %	12,5 %	16,7 %	25 %	0 %	50 %	20 %
3	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %
4	33,3 %	0 %	21,4 %	55,6 %	33,3 %	50 %	25 %	33,3 %	25 %	0 %	50 %	60 %
5	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	20 %
Keskiarvo	2,7	2	2,5	2,9	2,3	2,8	2,1	2,2	3	2	3	3,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Osa-aikaiset työsopi- mukset kuuluvat mat- kailualan luonteeseen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	33,3 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	0 %	0 %	28,6 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %
4	66,7 %	100 %	42,9 %	88,9 %	33,3 %	25 %	50 %	66,7 %	50 %	50 %	66,7 %	80 %
5	11,1 %	0 %	21,4 %	11,1 %	33,3 %	25 %	25 %	16,7 %	50 %	50 %	0 %	20 %
Keskiarvo	3,6	4	3,8	4,1	3,7	3,3	4	3,7	4,5	4,5	3,7	4,2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Monialainen osaaminen tekee työstä mielenkiintoisen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %
4	33,3 %	0 %	42,9 %	55,6 %	33,3 %	25 %	50 %	16,7 %	25 %	0 %	33,3 %	20 %
5	55,6 %	100 %	57,1 %	44,4 %	66,7 %	25 %	37,5 %	83,3 %	75 %	50 %	66,7 %	80 %
Keskiarvo	4,2	5	4,6	4,4	4,7	3,5	4,1	4,8	4,8	4	4,7	4,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Työ on vaihtelevaa - jokainen päivä on erilainen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0	0 %	16,7 %	0 %
3	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
4	11,1 %	0 %	57,1 %	22,2 %	100 %	50 %	37,5 %	16,7 %	50 %	50 %	16,7 %	20 %
5	77,8 %	100 %	42,9 %	77,8 %	0 %	50 %	50 %	66,7 %	50 %	50 %	66,7 %	80 %
Keskiarvo	4,6	5	4,4	4,8	4	4,5	4,4	4,3	4,5	4,5	4,3	4,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Matkailutyöhön liittyvä kiire on liian kuluttavaa	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	44,4 %	100 %	50 %	77,8 %	66,7 %	50 %	37,5 %	33,3 %	25 %	50 %	16,7 %	40 %
3	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	50 %	33,3 %	0 %
4	11,1 %	0 %	35,7 %	11,1 %	33,3 %	0	12,5 %	33,3 %	50 %	0 %	50 %	60 %
5	22,2 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	50 %	0 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,9	2	2,9	2,1	2,7	3,5	2,8	3	3,8	2,5	3,3	3,2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Asiakkaan palvelemisessa onnistuminen tuottaa parhaan ilon	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
4	11,1 %	0 %	57,1 %	55,6 %	33,3 %	25 %	37,5 %	0 %	0 %	50 %	33,3 %	20 %
5	88,9 %	100 %	42,9 %	44,4 %	66,7 %	75 %	50 %	83,3 %	100 %	50 %	50 %	80 %
Keskiarvo	4,9	5	4,4	4,4	4,7	4,8	4,4	4,5	5	4,5	4,3	4,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Palkka suhteessa työn vaatavuuteen on sopiva	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	22,2 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	0 %	25 %	16,7 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %
2	22,2 %	0 %	35,7 %	44,4 %	33,3 %	50 %	25 %	50 %	50 %	0 %	0 %	40 %
3	22,2 %	100 %	28,6 %	22,2 %	66,7 %	25 %	25 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	40 %
4	22,2 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	0 %	12,5 %	16,7 %	25 %	0 %	50 %	20 %
5	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	2,8	3	2,4	2,6	2,7	3	2,6	2,3	2,3	4	3,5	2,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Tunnen tekevänä matkailualalla arvokasta ja arvostettua työtä.	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	14,3 %	55,6 %	0 %	0 %	25 %	50 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
3	66,7 %	100 %	28,6 %	11,1 %	33,3 %	50 %	25 %	33,3 %	25 %	50 %	16,7 %	40 %
4	0 %	0 %	42,9 %	22,2 %	66,7 %	25 %	37,5 %	0 %	50 %	0 %	50 %	60 %
5	33,3 %	0 %	14,3 %	11,1 %	0 %	0 %	12,5 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,7	3	3,6	2,9	3,7	2,8	3,4	2,8	3	4	3,7	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Matkailualaa pidetään tärkeänä ja arvostettuna elinkeinona	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	35,7 %	33,3 %	0 %	50 %	50 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	22,2 %	0 %	28,6 %	11,1 %	33,3 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	50 %	33,3 %	20 %
4	44,4 %	0 %	14,3 %	44,4 %	66,7 %	25 %	37,5 %	33,3 %	75 %	0 %	33,3 %	40 %
5	11,1 %	100 %	21,4 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	33,3 %	40 %
Keskiarvo	3,4	5	3,2	3,3	3,7	2,8	2,9	2,5	3,3	4	4	4,2

17. Arvioi, millaiset ammatilliset valmiudet suorittamasi matkailualan perustutkinto antoi työtehtäviisi. (1 = ei lainkaan riittäviä valmiuksia, 2 = jokseenkin heikot valmiudet, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin riittävät valmiudet, 4 = täysin riittävät valmiudet)

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Heti valmistumisen jälkeen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	16,7 %	25 %	50 %	16,7 %	20 %
4	77,8 %	100 %	78,6 %	88,9 %	66,7 %	75 %	50 %	66,7 %	75 %	0 %	83,3 %	80 %
5	0 %	0 %	14,3 %	0 %	33,3 %	0 %	25 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,7	4	4,1	3,8	4,3	3,8	3,8	3,5	3,8	4	3,8	3,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Nykyisiin tehtäviisi	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=5)	2014 (N=5)
1	0 %	100 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	25 %	0 %	20 %	20 %
3	22,2 %	0 %	28,6 %	33,3 %	0 %	50 %	25 %	16,7 %	25 %	50 %	60 %	40 %
4	44,4 %	0 %	42,9 %	44,4 %	100 %	25 %	37,5 %	66,7 %	50 %	50 %	20 %	20 %
5	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	20 %
Keskiarvo	3,4	1	3,1	3,1	4	3	2,8	4	3,3	3,5	3	3,4

18. Kuinka tyytyväinen olet yleisesti ottaen suorittamasi matkailualan perustutkinnon laatuun ja sisältöön?

Vastaajien määrä: 71

Keskiarvo: 2

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Erittäin tyytyväinen	44,4 %	0 %	28,6 %	0 %	33,3 %	0 %	37,5 %	16,7 %	25 %	50 %	33,3 %	40 %
Melko tyytyväinen	44,4 %	100 %	42,9 %	77,8 %	66,7 %	25 %	37,5 %	50 %	50 %	50 %	66,7 %	40 %
Neutraali	11,1 %	0 %	28,6 %	22,2 %	0 %	75 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
Melko tyytymätön	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Erittäin tyytymätön	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

19. Kuinka sopivassa määrin opintoihin sisältyi erilaisia opetusmenetelmiä? (1 = aivan liian paljon, 2 = liian paljon, 3 = sopivasti, 4= liian vähän, 5 = aivan liian vähän.)

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Luentomuotoista opetusta luokkatiloissa												
1	11,1 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %	50 %	16,7 %	0 %
2	11,1 %	100 %	50 %	22,2 %	33,3 %	50 %	37,5 %	0 %	0 %	50 %	16,7 %	40 %
3	77,8 %	0 %	42,9 %	55,6 %	66,7 %	25 %	62,5 %	83,3 %	75 %	0 %	66,7 %	60 %
4	0 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,7	2	2,6	2,3	2,7	2	2,6	2,7	3,5	1,5	2,5	2,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Käytännön opetusta työsa- leissa tai luonnossa												
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	7,1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	44,4 %	0 %	35,7 %	22,2 %	33,3 %	25 %	50 %	83,3 %	75 %	0 %	50 %	60 %
4	44,4 %	100 %	50 %	66,7 %	66,7 %	75 %	37,5 %	16,7 %	0 %	50 %	50 %	40 %
5	11,1 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	25	50 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,7	4	3,6	3,9	3,7	3,8	3,6	3,2	3,5	4,5	3,5	3,4

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Verkko-opetusta (Moodle tai vastaava)	2003 (N=9)	2004 (N=0)	2005 (N=13)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	7,7 %	11,1 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	40 %
3	66,7 %	0 %	38,5 %	88,9 %	33,3 %	25 %	100 %	16,7 %	75 %	50 %	83,3 %	40 %
4	22,2 %	0 %	15,4 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	83,3 %	25 %	50 %	0 %	0 %
5	11,1 %	0 %	38,5 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %
Keskiarvo	3,4		3,8	2,9	4	3,5	3	3,8	3,3	3,5	2,8	3

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ryhmätöitä	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
3	66,7 %	100 %	78,6 %	77,8 %	66,7 %	100 %	85,7 %	83,3 %	75 %	100 %	50 %	60 %
4	33,3 %	0 %	7,1 %	22,2 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	25 %	0 %	33,3 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,3	3	2,9	3,2	3,3	3	2,9	3,2	3,3	3	3,2	3

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Työssäoppimista	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %
3	55,6 %	0 %	57,1 %	66,7 %	66,7 %	50 %	62,5 %	50 %	50 %	50 %	50 %	60 %
4	33,3 %	100 %	42,9 %	33,3 %	33,3 %	0 %	37,5 %	33,3 %	25 %	50 %	16,7 %	40 %
5	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,6	4	3,4	3,3	3,3	4	3,4	3	3,8	3,5	2,8	3,4

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Muuta työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	22,2 %	0 %	35,7 %	44,4 %	33,3 %	50 %	62,5 %	50 %	25 %	50 %	66,7 %	60 %
4	66,7 %	100 %	57,1 %	55,6 %	66,7 %	25 %	37,5 %	50 %	50 %	50 %	33,3 %	40 %
5	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,9	4	3,7	3,6	3,7	3,8	3,4	3,5	4	3,5	3,3	3,4

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Työelämävalmennusta	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	44,4 %	0 %	21,4 %	55,6 %	100 %	50 %	42,9 %	50 %	25 %	50 %	83,3 %	60 %
4	33,3 %	100 %	35,7 %	44,4 %	0 %	50 %	57,1 %	33,3 %	50 %	50 %	16,7 %	20 %
5	22,2 %	0 %	35,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	20 %
Keskiarvo	3,8	4	4	3,4	3	3,5	3,6	3,2	4	3,5	3,2	3,6

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Opintoihin liittyvää oh- jausta	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	0 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	66,7 %	100 %	57,1 %	77,8 %	66,7 %	75 %	100 %	66,7 %	50 %	100 %	100 %	80 %
4	11,1 %	0 %	35,7 %	11,1 %	33,3 %	25 %	0 %	33,3 %	50 %	0 %	0 %	20 %
5	11,1 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,2	3	3,5	3	3,3	3,3	3	3,3	3,5	3	3	3,2

20. Kuinka hyvin Kainuun ammattiopistossa/Kuusamon ammatti-instituutissa saamasi koulutus on kehittänyt seuraavia työelämän ammattitaitovaatimuksia? (1 = ei kehittänyt lainkaan, 2 = kehitti vain vähän, 3 = kehitti jonkin verran, 4 = kehitti paljon, 5 = kehitti erittäin paljon.)

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Alan perustaidot ja ydiosaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=5)	2014 (N=4)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %	50 %	0 %	0 %
3	22,2 %	0 %	28,6 %	22,2 %	0 %	25 %	28,6 %	16,7 %	25 %	50 %	40 %	50 %
4	55,6 %	100 %	35,7 %	66,7 %	100 %	50 %	42,9 %	50 %	25 %	0 %	60 %	0 %
5	11,1 %	0 %	35,7 %	11,1 %	0 %	0 %	28,6 %	16,7 %	50 %	0 %	0 %	50 %
Keskiarvo	3,7	4	4,1	3,9	4	3,3	4	3,7	4,3	2,5	3,6	4

3,8

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Kielitaito	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	100 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	42,9 %	11,1 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	44,4 %	0 %	28,6 %	55,6 %	100 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	66,7 %	60 %
4	33,3 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	50 %	25 %	16,7 %	25 %	50 %	16,7 %	40 %
5	0 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,1	1	2,7	3,3	3	3,5	3	3,8	3,8	3,5	3,5	3,4

3,1

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Kulttuuri-osaaminen	2003 (N=8)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	14,3 %	11,1 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	25 %	100 %	57,1 %	44,4 %	66,7 %	75 %	25 %	33,3 %	50 %	100 %	50 %	40 %
4	62,5 %	0 %	21,4 %	44,4 %	33,3 %	0 %	50 %	16,7 %	50 %	0 %	33,3 %	40 %
5	12,5 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %	0 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	3,9	3	3,2	3,3	3,3	2,8	3,1	3,5	3,5	3	3,7	3,8

3,34

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Turvallisuus-, riskinhallinta ja kriisiosaaminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=9)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	0 %	42,9 %	33,3 %	0 %	50 %	25 %	33,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	44,4 %	100 %	28,6 %	33,3 %	33,3 %	25 %	62,5 %	16,7 %	0 %	50 %	50 %	80 %
4	44,4 %	0 %	21,4 %	33,3 %	66,7 %	25 %	12,5 %	33,3 %	75 %	0 %	50 %	20 %
5	0 %	0 %	7,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	25 %	50 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,3	3	2,9	3	3,7	2,8	2,9	3,3	4,3	4	3,5	3,2

3,33

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Tieto- ja viestintätekniiikan osaaminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=9)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=7)	(N=6)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	100 %	14,3 %	33,3 %	33,3 %	0 %	42,9 %	33,3 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %
3	44,4 %	0 %	42,9 %	33,3 %	66,7 %	75 %	14,3 %	50 %	50 %	50 %	16,7 %	60 %
4	44,4 %	0 %	35,7 %	22,2 %	0 %	25 %	28,6 %	0 %	25 %	50 %	50 %	40 %
5	0 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
Keskiarvo	3,3	2	3,4	3,1	2,7	3,3	2,6	3	3	3,5	3,7	3,4

3,08

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Johtamisosaaminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=8)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=8)	(N=6)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	12,5 %	0 %	21,4 %	11,1 %	0 %	50 %	25 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
2	25 %	100 %	50 %	77,8 %	33,3 %	0 %	50 %	33,3 %	50 %	50 %	0 %	40 %
3	50 %	0 %	14,3 %	11,1 %	66,7 %	25 %	25 %	50 %	50 %	50 %	66,7 %	60 %
4	12,5 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,6	2	2,2	2	2,7	2,3	2	2,8	2,5	2,5	2,8	2,6

2,42

		Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?										
Yrittäjyysosaaminen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	(N=9)	(N=1)	(N=14)	(N=9)	(N=3)	(N=4)	(N=7)	(N=6)	(N=4)	(N=2)	(N=6)	(N=5)
1	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %	50 %	0 %	0 %
2	33,3 %	0 %	35,7 %	22,2 %	0 %	50 %	42,9 %	16,7 %	50 %	0 %	16,7 %	20 %
3	33,3 %	100 %	21,4 %	77,8 %	33,3 %	50 %	42,9 %	33,3 %	25 %	50 %	50 %	60 %
4	22,2 %	0 %	42,9 %	0 %	66,7 %	0 %	14,3 %	16,7 %	25 %	0 %	33,3 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,7	3	3,1	2,8	3,7	2,5	2,7	2,3	2,8	2	3,2	3

2,82

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Ympäristöosaaminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=5)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	42,9 %	33,3 %	0 %	25 %	25 %	33,3 %	50 %	50 %	20 %	20 %
3	22,2 %	100 %	42,9 %	44,4 %	0 %	50 %	37,5 %	16,7 %	50 %	50 %	20 %	60 %
4	55,6 %	0 %	14,3 %	22,2 %	100 %	0 %	25 %	16,7 %	0 %	0 %	40 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	20 %	20 %
Keskiarvo	3,3	3	2,7	2,9	4	2,3	2,8	2,8	2,5	2,5	3,6	3,2

2,97

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Myynnin ja markkinoinnin taidot	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	28,6 %	11,1 %	0 %	25 %	37,5 %	33,3 %	25 %	0 %	0 %	0 %
3	33,3 %	100 %	35,7 %	11,1 %	0 %	50 %	25 %	33,3 %	0 %	50 %	33,3 %	20 %
4	33,3 %	0 %	28,6 %	66,7 %	100 %	0 %	12,5 %	33,3 %	75 %	0 %	66,7 %	80 %
5	0 %	0 %	7,1 %	11,1 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,9	3	3,1	3,8	4	2,3	2,8	3	3,5	4	3,7	3,8

3,33

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Asiakassuhteiden ylläpitäminen ja jälkihuolto	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	11,1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	0 %	0 %	14,3 %	11,1 %	0 %	50 %	12,5 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %
3	55,6 %	100 %	50 %	33,3 %	66,7 %	50 %	50 %	33,3 %	25 %	50 %	33,3 %	0 %
4	33,3 %	0 %	35,7 %	33,3 %	33,3 %	0 %	25 %	33,3 %	25 %	0 %	50 %	80 %
5	0 %	0 %	0 %	22,2 %	0 %	0 %	12,5 %	0 %	25 %	50 %	16,7 %	20 %
Keskiarvo	3,1	3	3,2	3,7	3,3	2,5	3,4	2,8	3,5	4	3,8	4,2

3,38

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?												
Työlainsäädännön ja työehtosopimusten hallinta	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	28,6 %	11,1 %	0 %	25 %	25 %	16,7 %	25 %	0 %	0 %	0 %
2	44,4 %	0 %	35,7 %	44,4 %	0 %	50 %	25 %	50 %	25 %	0 %	0 %	60 %
3	22,2 %	100 %	21,4 %	22,2 %	66,7 %	25 %	25 %	33,3 %	50 %	50 %	66,7 %	20 %
4	33,3 %	0 %	14,3 %	22,2 %	33,3 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	33,3 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	20 %
Keskiarvo	2,9	3	2,2	2,6	3,3	2	2,5	2,2	2,3	4	3,3	2,8

2,76

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Alan lainsäädännön tuntemus sekä sopimusoi- keuden tuntemus	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	22,2 %	0 %	35,7 %	0 %	0 %	25 %	12,5 %	33,3 %	0 %	50 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	28,6 %	33,3 %	0 %	50 %	37,5 %	33,3 %	25 %	0 %	0 %	40 %
3	22,2 %	100 %	21,4 %	22,2 %	66,7 %	25 %	37,5 %	33,3 %	50 %	50 %	66,7 %	60 %
4	33,3 %	0 %	14,3 %	44,4 %	33,3 %	0 %	12,5 %	0 %	25 %	0 %	33,3 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	2,7	3	2,1	3,1	3,3	2	2,5	2	3	2	3,3	2,6

2,63

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Ennakointiosaaminen.	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	0 %	35,7 %	33,3 %	0 %	25 %	37,5 %	16,7 %	50 %	0 %	0 %	0 %
3	22,2 %	100 %	42,9 %	66,7 %	100 %	50 %	50 %	16,7 %	50 %	100 %	50 %	80 %
4	55,6 %	0 %	21,4 %	0 %	0 %	0 %	12,5 %	50 %	0 %	0 %	50 %	20 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3,3	3	2,9	2,7	3	2,3	2,8	3	2,5	3	3,5	3,2

2,93

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=7)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	22,2 %	100 %	35,7 %	44,4 %	33,3 %	25 %	42,9 %	50 %	50 %	50 %	0 %	40 %
3	55,6 %	0 %	28,6 %	33,3 %	33,3 %	50 %	28,6 %	50 %	0 %	50 %	50 %	60 %
4	22,2 %	0 %	21,4 %	0 %	33,3 %	0 %	14,3 %	0 %	50 %	0 %	50 %	0 %
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Keskiarvo	3	2	2,6	2,1	3	2,3	3	2,5	3	2,5	3,5	2,6

2,68

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
Oman osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2	11,1 %	100 %	21,4 %	0 %	0 %	50 %	25 %	16,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
3	22,2 %	0 %	28,6 %	11,1 %	33,3 %	25 %	12,5 %	16,7 %	50 %	50 %	50 %	40 %
4	55,6 %	0 %	35,7 %	66,7 %	66,7 %	25 %	62,5 %	50 %	25 %	0 %	33,3 %	20 %
5	11,1 %	0 %	14,3 %	22,2 %	0 %	0 %	0 %	16,7 %	25 %	50 %	16,7 %	40 %
Keskiarvo	3,7	2	3,4	4,1	3,7	2,8	3,4	3,7	3,8	4	3,7	4

3,53

21. Mitä muuta koulutukseen liittyvää palautetta haluat antaa?

Vastaajien määrä: 24

2003

- loistava koulutus ja oppilaiden kannattaa hakea työssäoppimis paikkaa sieltä mikä tuntuu että voisi olla tulevaisuuden työpaikka. Moni varmasti pääsee koulun jälkeen töihin sinne missä on työharjoittelun tehnyt jos asiat on hoitanut hyvin.
- Ojalan Markku oli mahtava esikuva/ opettaja, hänelle ruusuja! Jos joku alansa osaa niin hän, sai todella hyvät opit!
- On jo sen verran aikaa koulutuksesta, että piti kyllä muistella jo muistella tarkkaan :)
- Kävin jo IWG:n kansainvälinen eräopaskoulu 2003-2004. Kuru institute of forestry.
- Terveisiä Ojalan Markulle
- Englannin kielen opetuksesta pitkä miinus. Monipuoliset opinnot :)
- Olen suorittanut 2004-2007 amk restonomi
- 2005 matkailun approbatur
- 2011-2012 yritysneuvojan erikoisammattitutkinto
- 2014 englanninkielen opinnot

2004

2005

- lisää opetusta työehtoihin ja sopimuksiin!!!
- Koulutus oli todella mielenkiintoinen. Harmi etten työllistynyt alalle.
- Työssäoppimisjaksot olivat kullannarvoisia!
- opetti muita elämänhallintataitoja, kiitos opettajien! Työssäoppimisjaksoja olisi saanut olla enemmän "sulautettuna" opintoihin
- Erittäin hyvä opintolinja ja opettajat. Mikäli pääsisin ohjelmajärjestelyryhtykseen töihin, niin olisin valmis lisäkoulutuksiin.
- Koulutuksesta on jo sen verran aikaa, että opetetut asiat ovat jääneet unhoon. Pidän koulutuksesta kovasti, mutta kyllä se on työ, joka loppupeleissä opettaa.
- Alkeellinen kielten opetus

2006

- Venäjän opiskelun mahdollisuus iso plussa.

2007

- Olen jatkanut opintojani, sillä opiskelen tällä hetkellä ammattikorkeakoulussa kulttuurituottajaksi.
- Olen kaikin puolin tyytyväinen 3 vuoden opiskeluun ja koulutus antoi minulle hurjasti rohkeutta ja eväitä monille eri alueille!

2008

2009

- Olin itse töissä Caravaani leirintäalueella töissä, ja olisi kiva jos koulutuksen aikana caravaanimatkailumuotoa oppia.
- Amadeus-kurssit todella hyödyllisiä. Lisäksi voisi harjoitella jotain hotellivarausjärjestelmää (hotellinx, opera). Työssäoppimiset ja tapahtumien järjestämiset luokan kanssa 10+.

2010

- Ei vastannut odotuksia, liian Ruka painotteinen
- Matkailualan opettajat vaativat vähän, koulun pääsi läpi vaikka toinen silmä oli kiinni

2011

- Enemmän työssäoppimista ja käytännön tekemistä.
- Opintojen sisältö oli hyvä, laatu huono. Työrauha, konfliktit opettajien ja joidenkin oppilaiden välillä, joilla ei ollut kiinnostusta opiskelusta, mutta jotka pidettiin paikalla silti.
- Hyvin monipuolinen koulutus ja antaa hyvät valmiudet alalle.

2012

2013

2014

- Käytäviä ja luokkatiloja voisi entrata viihtyisämmäksi

22. Oletko kiinnostunut matkailualan lisä- tai täydennyskoulutuksesta?

Vastaajien määrä: 71

	Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?											
	2003 (N=9)	2004 (N=1)	2005 (N=14)	2006 (N=9)	2007 (N=3)	2008 (N=4)	2009 (N=8)	2010 (N=6)	2011 (N=4)	2012 (N=2)	2013 (N=6)	2014 (N=5)
Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?	33,3 %	0 %	71,4 %	77,8 %	0 %	25 %	37,5 %	33,3 %	25 %	50 %	33,3 %	80 %
Ei, en ole kiinnostunut	66,7 %	100 %	28,6 %	22,2 %	100 %	75 %	62,5 %	66,7 %	75 %	50 %	66,7 %	20 %

Avoimet vastaukset:**Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2003: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?**

- Restonomi

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2005: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Venäjän kieli
- Restonomi YAMK
- Hotellivirkailija/matkatoimisto ja erä/luonto-opas voisi olla mielenkiintoiset
- Lyhyt 1-2 päivän koulutukset täsmäaiheista
- Yrittäjä/restonomi
- Ohjelmopalvelualan lisäkoulutus
- Matkailualan lainsäädäntö. Kiinnostaisi sekä työlainsäädäntö ja työehtosopimusten tuntemus
- Johtamiskoulutus

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2006: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Esimiestason koulutus
- korkeakoulu

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2008: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Markkinointi, johdon assistentti

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2009: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Kiinnostaa oppia lentokentällä lähtöselvitys ja ground service ja niiden järjestelmät. koneet ja laitteet oppimista
- Opiskelen jo toista vuotta matkailun liikkeenjohdon ohjelmassa Haaga-Heliassa, joten terveisiä vain kaikille matkailun opeille sinne Kuusamoon ja kiitokset vuosien takaisista oppivuosista :)

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2010: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Opiskelen restonomiksi parhaillaan työn ohella
- Restonomi

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2011: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Restonomiksi tulevaisuudessa

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2012: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

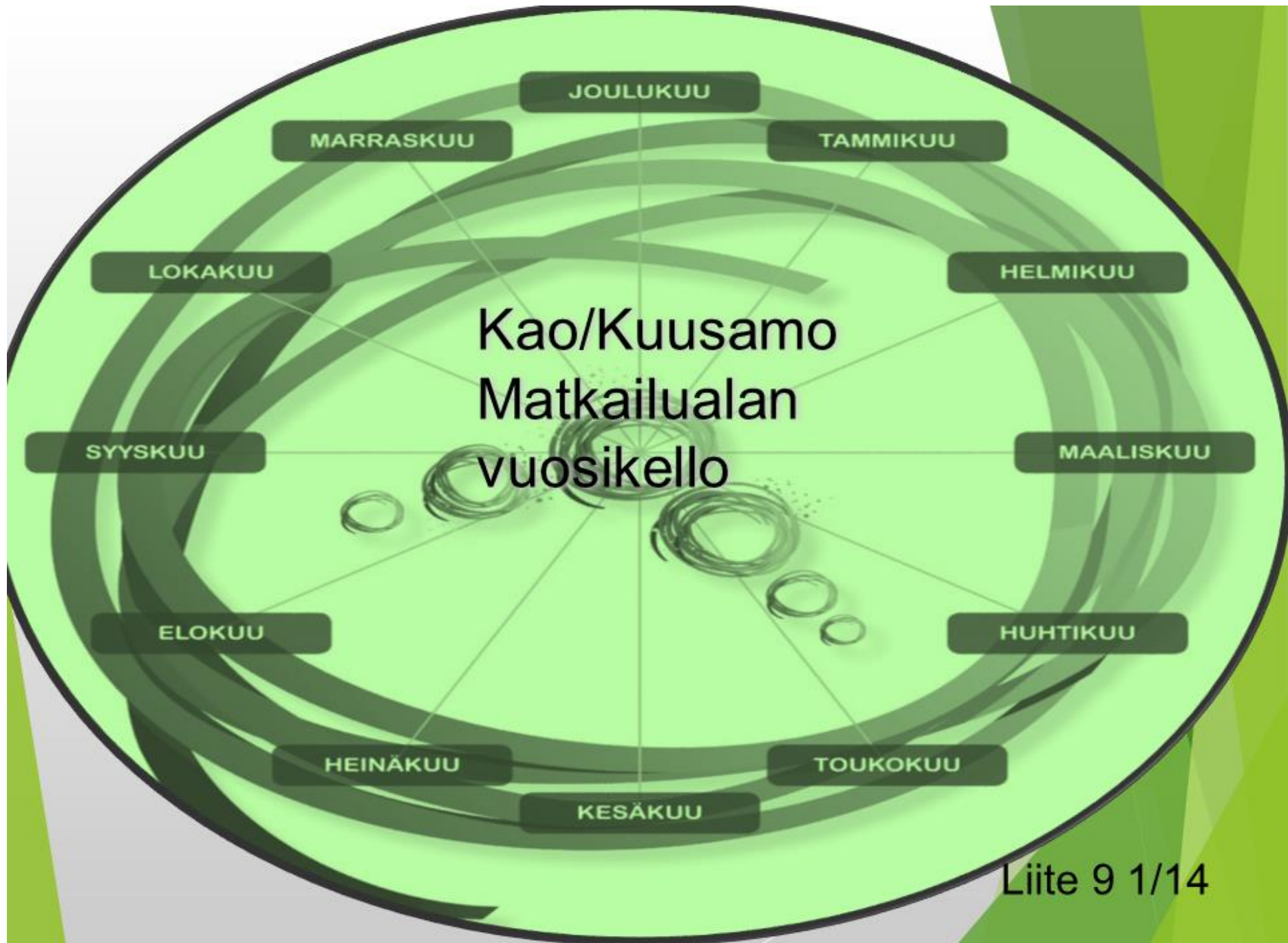
- Majoitustoimintaan liittyvä koulutus

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2013: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Myyntipuoli
- Matkaopas

Vuosi, jolloin suoritit Matkailualan perustutkinnon?: 2014: Kyllä, olen kiinnostunut. Millainen koulutus sinua kiinnostaa?

- Restonomi, mutta opiskelen sitä parhaillaan
- Restonomi
- en ole vielä varma asiasta
- ammattikorkeakoulututkinto



Valitse toimenpide

- Opintojen markkinointi peruskoululaisille: Pop up-amis, Chance-messut, 9-päivät ja muut ammatilliseen koulutukseen tutustumispäivät
- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa
- Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien tekeminen ja päivittäminen
- Hojksit
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä
- Haku ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin
- Työssäoppiminen
- Työelämätaidot ja työnhaku
- Kesätyöpaikkojen hakeminen
- Työkykypassi
- Portfolio
- Kanoottiretki Oulangalla
- Oulangansyysrieha
- Naturephoto-tapahtuma
- Oulangantalvirieha
- Matkamessut
- Ikämessut
- Atimorepputaphtuma

Elokuu

- Uusi lukuvuosi alkaa
- Ryhmytymispäivät uusille ryhmille
- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatavan käyttöönotto
- Henkilökohtaiset opetussuunnitelmat uusille ja jatkaville
- Lukitestit ja muut tasotestit uusille
- HOJKSIT uusille ja jatkaville
- Otetaan käyttöön työkykypassi -> liikunnanopettaja ohjaa
- Portfolion aloittaminen
- Työelämätaidot
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä
- Uudet työasut!
- Työssäoppimisjaksot kesäaktiiviteeteista
- Venetsialaisten valmistelu ja toteutus
- Kanoottiretki Oulangalla 2 yötä

Takaisin

Syyskuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa käytössä

- Henkilökohtaiset opetussuunnitelmat, jatkuu

- HOJKS:it jatkuvat

- Työkykypassi

- Portfolio

- Työelämätaidot

- Työssäoppimisjakso jatkuu

- Ikämessujen valmistelu alkaa

Oulangan syysrieha

- Työpaikkaohjaajien vierailuita koululla

- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Takaisin

Lokakuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa käytössä

- Työkykypassi

- Portfolio

- Työelämätaidot

- Ikämessut

- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Takaisin

Marraskuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa käytössä
- Työkykypassi
- Portfolio
- Työelämätaidot
- Opintojen markkinointi peruskoululaisille: Pop up-amis, Chance-messut, 9-päivät ja muut ammatilliseen koulutukseen tutustumispäivät
- Nordic Opening, koko koulu talkoissa mukana
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä
- Kielten opettajat Nordic Openingiin mukaan!

Takaisin

Joulukuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa käytössä
- Työkykypassi
- Portfolio
- Työelämätaidot
- Opintojen markkinointi peruskoululaisille: Pop up-amis, Chance-messut, 9-päivät ja muut ammatilliseen koulutukseen tutustumispäivät
- Matkamessuille tarjouspyynnön kuljetuksista ja majoituksista tekeminen
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Takaisin

Tammikuu

- Opintojen markkinointi peruskoululaisille: Pop up-amis, Chance-messut, 9-päivät ja muut ammatilliseen koulutukseen tutustumispäivät

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa

- Portfolio

- Työelämätaidot

- Työkykypassi

- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

- Vierailuja yrityksiin, yritysesittelyitä

- Matkamessut!

Takaisin

Helmikuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä
- Työkykypassi
- Portfolio
- Työelämätaidot
- Työssäoppiminen alkaa
- Oulangan talvirieha
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Takaisin

Maaliskuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa

- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

- Työkykypassi

- Portfolio

- Työelämätaidot

- Työssäoppiminen

- Hakeminen ammattikorkeakouluihin alkaa

- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Huhtikuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä
- Työkykypassi
- Portfolio
- Työelämätaidot
- Hakeminen ammattikorkeakouluihin päättyy 6.4.
- Työssäoppiminen loppuu
- Nopeuttajat valmistuvat
- Kesätyöpaikkojen hakeminen
- Työpaikkojen hakeminen valmistuvilla
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Takaisin

Toukokuu

- Ryhmänohjaustunneilla Ryhmäilmiö-toimintatapa
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniiikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä
- Työkykypassi
- Portfolion tarkastaminen ja arviointi
- Työelämätaidot
- Atimorepputapahtuma
- Aamiaispalvelut oppilaitoksen henkilöstölle
- Valmistujaisjuhlat
- Vieraiden kielten opetus, tieto- ja viestintätekniiikan opetus, suullinen ja kirjallinen viestintä

Takaisin

Kesäkuu

- Kesätyöt tai työssäoppiminen nopeuttajilla

Takaisin

Heinäkuu

- Kesätyöt tai työssäoppiminen nopeuttajilla

Takaisin